

Avvertenza: di questo volume di Adriano Castellesi è interessante, per la città di Tivoli, la descrizione di una caccia che si svolge nella zona delle Acque Albule, caccia nella quale viene descritto, forse per la prima volta, un fucile.

Riporto la scheda dell'edizione del 1529 (questa pubblicata sul sito), del 1542 e la descrizione dell'edizione del 1548 offerta da una libreria antiquaria.

Nell'edizione pubblicata sul sito, potete trovare "*Tiburis superbi*", con il segnalibro oppure, visto che ho reso il testo leggibile OCR, con Ctrl+F, per trovare "*Tiburis*".

Per la descrizione del fucile (*truncus teres, aeneus, cavus, nitro, sulfure, pulvere & saligni carbonis repletus*) ho aggiunto un altro segnalibro "*truncus_teres*"), oppure con lo stesso metodo di ricerca,

Tivoli, 2 marzo 2020

Roberto Borgia

.....
Edizione 1529

De sermone latino, & modis latine loquendi. Hadrianus TT.S. Chrysogoni, S.R.E.presby. card.Batoniensis Eiusdem Venatio ad Ascanium card. Item, Iter Iulij.II.pon.Ro by

[Adriano Castellesi](#)

Publication date

[1529](#)

Usage

[Public Domain Mark 1.0](#)

Topics

[bub_upload](#)

Publisher

ex officina Eucharij

Collection

[europeanlibraries](#)

Digitizing sponsor

[Google](#)

Book from the collections of

National Central Library of Rome

Language

[Latin](#)

Edizione 1542 della Biblioteca Nazionale Centrale di Roma

De sermone Latino, et modis Latine loquendi. Adrianus TT. S. Chrysogoni S.R.E. presbyter, cardinalis, Eiusdem Venatio, ad Ascanium cardinalem. Item Iter Iulij 2. pontificis Rom by

[Adriano Castellesi](#)

Publication date

[1542](#)

Usage

[Public Domain Mark 1.0](#)

Topics

[bub_upload](#)

Publisher

apud Seb. Gryphium

Collection

[europeanlibraries](#)

Digitizing sponsor

[Google](#)

Book from the collections of

National Central Library of Rome

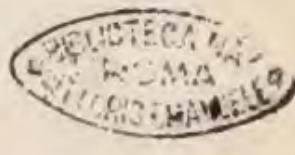
.....
Edizione 1548

Descrizione: APUD SEB. GRYPHIUM, LUGDUNI, 1548. In 16. Dim. 17x11 cm. Pp. 402+(14). Edizione del 1548 di questa nota opera letteraria scritta da Adriano Castellesi (ca 1485-1521) nato a Corneto (antico nome di Tarquinia) detto anche Adriano da Corneto. Castellesi fu grechista, ebraista, autore di poemetti, opere di stile, grammatiche e filosofico-teologiche. Espertissimo di affari, si arricchi enormemente destando in tal modo l'invidia di Cesare Borgia che tentò di avvelenarlo. Andato in esilio e ritornato in patria all'avvento di Leone X, dovette ritornarvi perché accusato di aver preso parte alla congiura del Cardinale Petrucci. Da questo momento in poi non si sa più nulla di lui: sembra che sia stato assassinato a scopo di furto da uno dei suoi servitori. Il volume è un'opera didattica latina che riporta termini utilizzati in sentenze classiche latine. Alla fine risulta molto interessante il poema sulla caccia organizzata dal Cardinale Ascanio Sforza nei pressi di Tivoli, vicino alle Acque Albule. Battuta seguita da un sontuoso banchetto al quale partecipò anche l'autore. La particolarità è che si tratta forse della prima opera in cui si fa cenno al fucile. L'opera ebbe un'enorme fortuna e venne stampata in più di 30 edizioni. Antica firma al frontespizio. Collazionata e risultata completa. Copertina in piena pergamena seicentesca con titolo manoscritto al dorso in discrete condizioni generali con lievi usure e parti mancanti ai margini, piatti e dorso. Legatura in discrete condizioni con rotture e corpo quasi totalmente staccato dalla legatura. All'interno le pagine si presentano in buone condizioni con rare fioriture. Lievi gore d'umidità: al margine superiore delle prime 32 pp. e da pag. 53 a 67; all'angolo superiore destro da 65 a 82, da 129 a 144; gora al margine di piegatura di tutto il volume che si allarga nel testo da pag. 268 alla fine causando un ondulamento delle stesse da pag. 325 sino alla fine. Piccolo segno di tarlo: al margine superiore delle prime 32 pp.; all'angolo superiore destro da pag. 369 alla fine. Edition of 1548 of this famous literary work written by Adriano Castellesi (ca 1485-1521) born in Corneto (ancient name of Tarquinia) also known as Adriano from Corneto. Castellesi was scholar of greek, hebraist, author of little poems, works of style, grammars and philosophical-theological works. Expert of business, he got a huge wealth, so much that Cesare Borgia tried to kill him. He went into exilation and came back in Italy during the Pope Leone X, but went again into exilation because accused of participation to the conjure against Cardinal Petrucci. From this moment ahead we have no information about him: it seems that he was killed by one of his servants for thieve. The volume is a didactical work with terms used in classical latin works. At the end there is a really interesting poem about hunting organized by Cardinal Ascanio Sforza near Tivoli, Acque Albule. Hunting scene followed by a rich dinner to which the author participated. The particularity of this poem is that perhaps the first work that talks about a gun. The work had a good fortune, so much that it was published in over 30 editions. Ancient signature in the title page. Collationed and complete Full parchment cover of the XVII century with manuscripted title in the spine in fair general conditions slightly worn and with missing parts in the edges, plates and spine. Binding in fair conditions with cracks and the body of the book almost totally detached from the cover. Inside pages are in good conditions with occasional foxings. Slight humidity stains: in the upper edge of the first 32 pp. and

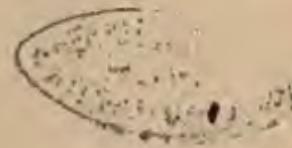
from pag. 53 until 67; in the upper right corner from 65 until 82, from 129 until 144; in the folding edge of the whole volume extending in the text from pag. 268 until the end causing an undulation of pages from pag. 325 until the end. Little worming: in the upper edge of the first 32 pp.; in the upper right corner from pag. 369 until the end. Codice articolo 4773

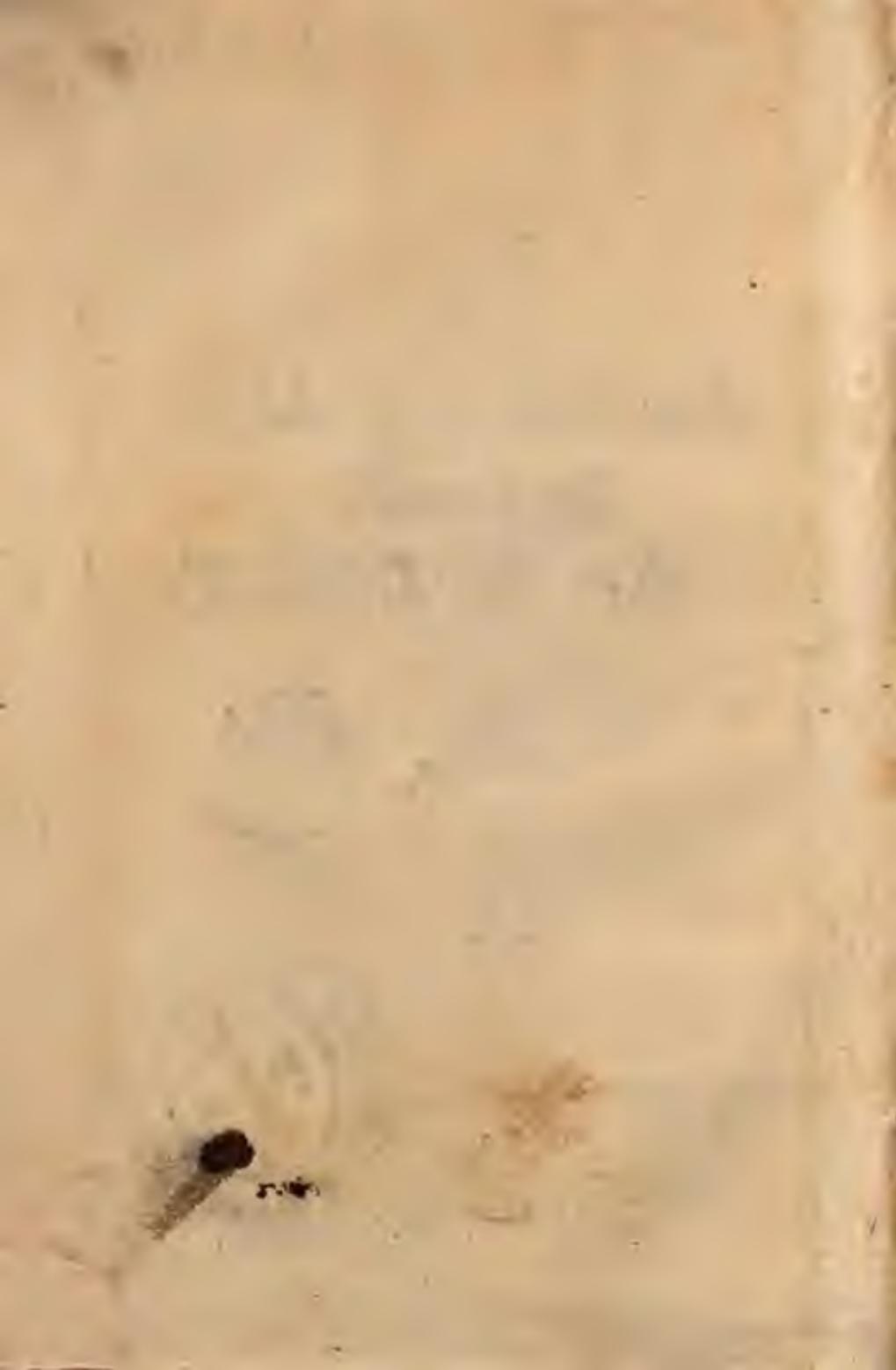

6, 2, B, 65

Ex. Dono. P. D. Avg.
Bvraschi
An. M. DCCC. X.

6.2.B.65

SOHADRIA
NV S T T. S. CHRY-
sogoni, S. R. E. Presby.
Card. Batonicñ. de sermo-
ne latino, & modis latine
loquendi.

EIVSDEM VENA-
tio ad Ascanium Card.

ITEM, Iter Iuliij. II.
pon. Ro.

Coloniæ, ex officina Eucharij
Anno M. D. XXIX.

DIONISIUS

HADRIA
NVS CARDINA-
lis sancti Chrysogoni,
CAROLO PRIN-
cipi Hispaniarum, S.

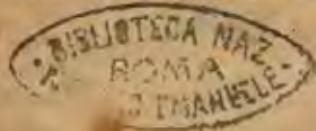
ONSIDERANTI MIHI
in hoc meo secessu Princeps maxime,
genus latine loquendi, quod circa ma-
gni Ciceronis tempora politum, niti-
dum, candidum, naturali quadam copia feli-
citateq; prouenit, nihil admirabilius ui-
detur, quam eos autores, uiros illos qui
dem omni bonarum literarum artiumq; genere eruditos,
uno propemodum modo, unaq; nativa, germanaq; lin-
gua locutos esse, priores posterosq; ita longe ab illo can-
dore abesse, ut non idem latinus sermo. sed aut omnino
dissimilis. alijsue, aut prorsus mutatus esse uideatur, ut iu-
re dicat Quintil. Dicendi mutauimus genus, & post pau-
ca, Quid multis: Totus prope mutatus est sermo. Festus
uero Pompeius, latine, inquit, loqui à Latio dictum est,
quæ locutio adeo est uersa, ut uix illa pars eius maneat
innoxia. Cum autem mihi tantum nunc ocij sit, quantū
antea negocij esse solebat, & quod deo acceptum refero,
ab omni reipub. cura uacem. quæ res maxime literis dedi-
tum animum iam inde à puerō, uarijs officijs, aut potius
laboribus, ærumnisq; disiunxerat. latini sermōis nō uul-
gares, aut circumforaneos locos, sed intimo eorum, quos
dixi, autorum sacrario abditos, & uetustate obrutos, eru-
ere, & in lucem proferre curauit, tibijs inscripsi, quem na-
turæ uis, patrius auitusq; splendor, & ineutis feruor ado-
lescētiæ, ut alijs animi corporisq; dotibus, ita literis quo-
q; ad spem summam, culmenq; & fastigiam maximarum
terum excitat & adducit. erat in animo prosequi cœptū

Sempridem opus, sacros ueteris instrumēti libros ex Hebræo ad uerbum in latinum sermonem uertendi. Sed cū me procella temporis in Tridentinas rupes, quo Iudæi ob Simonis cædem ne aspirare quidem audent, detruserit, atque animus inquietus nihil agere nō posset, hæc sum aggressus: quæ si gravitate, aut magnitudine paria non fuerint, utilitate quicq; ut arbitror, & splendore tuo nō minora reddentur. Sed ratio, & quedam operis similitudo exigere uisa est, ut commentariolum alium, quem de sermone latino nuper edideram, h̄s quæ postea de modis latine loquendi collegi, quasi cuiusdam præfatiunculae loco præponerem. Is autem erat eiusmodi:

Cū Bononiæ uiri me aliquot eruditæ, officiæ causa conuenissent, commentaremurq; inter nos, ut sit inter literarum studiosos, de latini sermonis elegantia, audirem⁹ eorum plerosq; Apuleij, Sidonij, Capellæ, Fulgentij, non tam uerbis, quam fotoribus scutari, uerbaq; de industria promere aliorum etiam autorum, quæ aut obsoleta nimis, aut noua, & omnino barba ra uiderentur, multaq; ego libere (ut soleo) contra corsū sermonis insolentiam non sine stomacho, protulisse, idq; eo animosius esset aggressus, quod uiderem non tā paucorum ipsorum, qui mecum ita essent congressi, quā ceterorum fere nostri temporis hominum, unum atq; tundem esse errorem, foreq; breui, ut relicta uetere, uestraq; latinitate, in aliam omnino linguam, & quasi barbarem commigremus. Ea omnia longiusculo tractata sermone, & altiore repetita principio, perpetuaq; oratione, idcirco colligere, ac literis mandare uolui, ut qui hæc legerint, malorum autorum imitatione omissa, perfectos illos latini candoris parentes agnoscant, studeant, & mulcentur. Sed iam quid cum illis egerimus, exponamus.

Quartuor ptopemodum post Romanam conditam, uidentur latinorum doctorum fuisse tempora: antiquissimum, antiquum, perfectum, imperfectum.

Antiquissimum reperimus ab urbe condita peruenisse usque ad Liuum Andronicum: interuallumq; illud quatuordecim & quingentorum annorum fuisse, M. T.

in Bruto commemorat. Et Hora, primum hunc scriptorum fuisse significat, cum dicit: habet hos numeratq; poetas Ad nostrum tempus Liu*i* scriptoris ab æuo. In quo quidem temporis intervallo fuisse permultos doctos suspicari magis (ut inquit Cicero) quam intelligere possumus, cum nulla penitus eorum extent in literis monumenta, præter orationem App*ij* Cæci, & quasdam mortuorum laudationes, sicut in Originibus scriptum reliquit Cato, **A**ntiquum uero tempus id dicemus, quod ab ipso Liuio usq; ad ætatem Ciceronis interfuit, quod quidem uix centum annos, ut ex ipso Cicerone colligitur excessit. In hoc autem temporis spatio, et si quamplurimi doctissimi uiri floruerunt, eos tamen horridioribus uerbis usos, & sine cultu, & uerborum delectu locutos fuisse, Ciceronis sequēs ætas notauit, ut uerū id esse appareat, qd dicitur, Nihil esse simul inuentum & perfectum. Repertores enim fuerant, & quasi architecti latinitatis, ut præclare dicit Horati, cum lingua Catonis & Enni Sermonem patrum ditauerit, & noua rerum Nomina protulerit. Nā Liuum anno ipso ante Ennium docuisse fabulam, & Catonem Ennij fuisse æqualem scribit Cicero in Bruto, cui Liuum inepite scripsisse testatur, dicens eum docuisse fabulam non satis dignam quæ iterum legeretur. Et de Ennio Ouidi. de Tristibus,

Ennius ingenio maximus, arte rudis. Testificatur hoc ipsum Suetonius in libello de claris grammaticis ijs uerbis: Grammatica Romæ ne in usu quidem olim, nendum in honore fuit, nullo liberalib^o disciplinis uacante. Initium quoq; eius mediocre exitit, siquidem antiquissimi doctorum, quidam & poetæ, & semigraci erant. Liuum & Ennium dico, quos utraque lingua domi forisq; docuisse adnotatum est. Catonis uero orationes, ut illis temporibus, ualde Cicero in Bruto laudat. Addit tamen significare illas formam quandam ingenij, sed admodū impolitam, & plane rudem. Et paucopost, Anterior, inquit, est Catonis sermo, & quædam horridiora uerba, ita enim tunc loquebantur. Et eundem iam desirū legi testatur, cum ait, Catonem uero quis nostro

rum oratorū, q̄ quidem nunc sunt, legit? Aut quis nouit omnino? Et subdit, Nō ignorare se, nōdum satis esse politum hunc, & quærendum esse aliquid perfectius. Quo tē pore etiā fuit Cornelius Cethegus, quem Cicero primū fuisse eloquentem affirmat, Enniī testimonio, qui in Annalibus suis sic de eo scripsit, Addit orator Cornelius sua uiloquere Ore Cethegus. Paulo uero post fuerunt Nævius, Plautus, Cæcilius, Pacuvius, Actius, C. Lælius, P. Scipio, Gracchi fratres, Scaeuola, L. Crassus, M. Antonius, Philip pus, C. Cotra, & innūeri alij, q̄s xtas Ciceronis mō priscos, mō ueteres, modo patres, interdū antiquos, aliquando su periores appellat. Quos quidem ueteres nimis antique, & pleraq; dure locutos notauit Horatius, cum dicit,

Si ueteres ira miratur, laudatq; poetas,

Vt nihil anteferat, nihil illis coimparet, errat.

Si quædam nimis antique, si pleraq; dure

Dicere credat eos, ignaue multa fatetur,

Et sapit, & mecum facit, & loue iudicat æquo.

Cicero quoq; ueterum illum sermonem se quoq; improbare ostendit, cū in Bruto dicit: Illius autē x̄tatis qui sermo fuerit, ex Nævianis scriptis colligi pōt, & subdit, Cæciliū & Pacuvium male locutos uideremus. Hinc Quintilia. Actio, inquit, & Pacuvio nitor, & summa in excolendis operibus manus, magis uideri potest tēporibus, quā ipfis defuisse. Idem etiam dixit Lucretiū non facere phrasim id est, corpus eloquentiæ. Martialis etiam de ijs ait, Actius & quicquid Pacuviusq; uomunt. Et Cicero in Bruto, Carbonis, & Gracchi habemus orationes, nondū satissplendidas uerbis, sed acutas: & subdit, C. Gracchū de superioribus solum lego, manus tñ extrema non accessit operibus ciuis, præclare inchoat multa, perfecta non plane. Et iterum, L. Gotta eum uerbis, tum etiam sono quasi subrustico persequebatur, atq; imitabatur antiquitatem. Et in eodem Curionis loci sane inanes, ueruntamen nōdum x̄tis nostrorum hominum auribus, nec eruditæ ciuitate tolerabiles. Et Quintilia. pueros monet ne ueteri admiratores sint, dum sic præcipit, Ne quis pueros antiquitatis nimius admirator in Gracchorum Catonisq; &

aliorum similium lectione durescere uelit. fient est horridi & ieuni. Tum autē quod quasi per gradus eloquentia ad perfectionem ascenderit, testatur Cicero in eodē Bruto, cum dicit: Quæ fuerit ascensio, & quā in omnibus rebus difficultas opimi perfectio, atq; absolutio, ex eo quod dicam, aestimari potest. Et paulo post, connumeratis aliquot oratoribus, qui seni iam Ennio successerant, subiungit, Iam enim erat quædam unctior & splendidior consuetudo loquendi. Et subdit, Sergius deinde Galba princeps ex latinis contulit orationi propria ornamenta. Vnde licet alios deinde gradus, cū idem Cicero subdit, L. Furius Pilus perbene loqui latine putabat, literatusq; cæteri. L. Scæuola paulo etiā copiosior. et addit: Erat etiā Philippus in primis ut temporibus illis, græcis literis institutus. Et in eodem Bruto, ad Gracchorum ætatem laus eloquentiæ perfecta nondum fuit. Eloquentiæ aut ueluti gradus, ut dixi, factos esse docet idem Cice. in Tuscula. dicens: At contra oratore celeriter complexi sumus, nec eum prius eruditum, aptum tñ ad dicendum, post autem eruditum. Nam Galbam, Africanum, Lælium doctos suis se memoria traditum est. Studiosum autem eum, qui ipsi antecipat Catonem, post uero Lepidum, Catonem, Gracchos, deinde ita magnos nostram ad ætatem, ut non mulsum, aut nihil omnino Græcis cederetur. Et alibi, P. Scipio latine loquendo omnes superabat. Et iterum, Quinti Catuli non antiquo illo more, sed pene hoc nostro. Et Cicero in eodem Bruto notat ætare ætati suæ proximam nondum perfecte locutam, dicens: Inferioris autem ætatis erat proximus L. Sisenna doctus uir, studijs optimis datus, bene latine loquens. Huius omnis facultas ex histrio ipsius perspici potest. Qui cum facile omnes uincat superiores, indicat tñ quantum absit à summo. nam usus est aliquando ueteribus uerbis, & ab usu perfecto, & auribus eruditis remotis. Reste enim loqui putabat esse, musitate loqui. De ijs gradibus Quintilianus ita meminit: Fuerunt quædam genera dicendi, cōditione tempore horridiora, alioquin magnā uim ingenii præ se ferētia. Hinc sunt Læli, Africani, Catones, Gracchi: medianam illam formam re-

nēt L. Crassus, Q. Hortensius, tum deinde efflorescit non multum inter se diitantium huiusmodi oratorum ingēs prouentus. Sed Cornelius Tacitus de claris oratoribus, hāc distīcta ueteres imperfectionē notat ijs uerbis: Quod ad Ser. Galbam, & C. Lælium atinet, & si quos alios anti quorum agitare non desistis, non exigit defensionem, cū fatear quādam eloquentiā eorum, ut nascēti adhuc, nec satis adulterē desuisse. Sed hanc nimiam uerustatem Cicerō omnino explodendam in Bruto monet: Sed nimia, inquit, ueritas, nec habet eam, quam quārimus summīta tem, nec est sane tolerabilis.

HAecenūs de tempore antiquo, deinceps de perfecto dī cemus. Cæsar, ut idem Cicero refert, rationem adhibens, consuetudinem prisci sermonis uitiosam, & corruptam, pura & incorrupta consuetudine emendabat, splē didam quādam minimeq; ueteroriam rationem dicē dītenens. scripsitq; ad Ciceronem de ratiōe latine loquē di, ac primo in libro dixit, Verborum delectum originē esse eloquentiā, eiusq; copiæ principem, inuentoremq; Ciceronem esse. Quod affirmare uide & ipse Cicero, dū in Bruto sic loquitur: Certe nos & boni aliiquid attulim⁹ iuuentuti, magnificenter quā fuerit illud genus dicēdi, & ornatius, & noxiūmus fortasse, quod ueteres oratiōes post nostras, nō à me qdem (meis enim illas antepono) sed à plerisq; legi sunt desitæ. Et subdit, Cum autem ex Sicilia me receperissem, iam uidebat in me quicquid esset, esse perfectum, & habere maturitatem quādam suam. Fuisse autē eandem perfectionem in plerisq; Ciceronis æqua libis, testatur idem in eodē libro, ubi connumeratis com pluribus sui temporis oratoribus: Nec ulla, inquit, ætate huberior orator⁹ factus fuit. Et in eodem, Trigita annis mihi Crassus ætate p̄estabat. Quod idcirco posui, ut dīcendi prima maturitas, in qua ætate extitisset, posset notari, & intelligeretur iam ad summū pene esse perductā, ut eo nihil ferme quisquam addere possit. Et idem in Tusculanis, non solum perfectionem ætatis suæ testat, sed interitiram breui eloquentiam p̄adicit: Oratorum, inquit, laus ita ducta ab humili uenit ad summum, ut iā qd;

natura fert in omnibus rebus, sc̄erē senescat, breuiq; tempore ad nihilum uentura videatur. De cuius aetatis perfectione, Cicero in quadam epistola ad Atticum de Tullio-la filia loquens: Ergo, inquit, ijs temporibus tam eruditis quantum fieri poterit, illā consecrabo omni genere monumentorum. Et Horatius:

Venimus ad summum fortunæ, pingimus atq; Psallimus, & luctamur Achius doctius unctis.

Et Solinus de Augusto loquens: Quod tempus, inquit, ferme solum repertum est, quo plurimum & arma cessarūt, & ingenia floruerunt. Et Plinius de Naturali historia, de M. Varrone loquens: In illa, inquit, ingeniorum, quæ tunc fuit, multitudine. Et Horatius ueterum aetatem carpens, & suam perfectam affirmans, de Lucilio sic scribit: Si foret hoc nostrum faro delapsus in æuum,
Detereret sibi multa, recideret oīne quod ultra
Perfectum traheretur: & in uersu faciendo
Sæpe caput scaberet, uiuos & roderet ungues.

Et Quintilia. Postquam ut potuit, descendit Luciliū à nota Horatiū, qui eum fluere lutulentum dixerat: perfectorem eo Horatium fatetur, cum dicit: Multo est senior ac purus magis Horatius. Hanc perfectionem idem Quintilianus dat Tibullo dicens. Tersus atq; elegans uidetur ec Tibullus: sunt qui Propertium malint. Et idem de Vergilio loquens: ut illi naturæ cælesti, atq; immortali cesserimus, ita curæ & diligentia. Et subdit: Cæteri longe sequentur. Et de Cicerone: Nec uero quod in quoq; optimū fuit, studio consecutus est tanrū. sed uel plurimas, aut potius oīnes, ex seipso virtutes extulit immortalis illa ingenii, & beatissima hubertas. & subdit: Ut nō hoīs nomen, sed eloquentiæ uideatur. Et de Cæsare, quod perfecte loqueretur, Cicero in Bruto, Cæsar latine loquebatur elegantissime, nec id solum domestica consuetudine, tamen ut esset perfecta illa bene loquendi laus, multis literis, & ijs quidem reconditis, & exquisitis summo studio & diligentia est consecutus. Erat præterea Hortensius (ut inq; Cicero) uerborum splendore elegans. Erant in Luc. Torquato plurimæ literæ, nō hæ uulgares, sed interiores &

reconditæ, & summa uerborum grauitas, & elegantia L.
 Domitius nulla quidem arte, sed latine dicebat. Erat Piso
 ni uerborum delectus elegans. In M. Claudio autem uer-
 bum nullum, aut durum, aut insolens, aut humile, aut in-
 longius ductum. Marcellus lexit uerbis utebatur. Quid
 plures huic ætatis coner præterea conquerere? quorum
 nomina ut doctissimorum: uirorum multis in locis cōnume-
 rata comperire poterimus. Scripta autem cum sint uetustate
 deleta, nusquam reperiemus, quin potius eius tēpo-
 ris ea proferamus, quorum monumenta quotidie in ma-
 nibus uersantur. Lege multorum epistolas, quæ inter Cī
 ceronis epistolas leguntur: ut Seruā Sulpitij, M. Marcel-
 li, Q. Metelli Celeris, Q. item Metelli Nepotis, P. Vatinij,
 L. Lucreti, M. Bithynij Curionis, M. Cæli, Dolobellæ, Gn.
 Planci, Galbae, C. Asini Polliois, M. Lepidi, A. Cæcinae,
 Decij Brutii, M. itē Brutii, C. Casii, C. Marij, P. Lentuli, Tre-
 bonij, M. Catonis, C. Cæsar, Gn. Pompeij, Q. Ciceronis fi-
 lij, Cornelij Balbi, Oppij, Hirçij. Quos & pene infinitos
 alios eruditissimos uiros florētissima hæc Ciceronis ætas
 effudit, dices in hac sola inesse succum illum, & quasi san-
 guinem incorruptæ latinitatis: ac non fucatum, sed na-
 turalem quandam eloquentiæ nitere candorem, pari pro-
 pemodum ingenij felicitate, & uerborum elegantia: ut
 si titulos dempleris, illas non facile à Ciceronis epistolis
 iinternoscas. Quod præclare Cornelius Tacitus de claris
 oratoribus comprobat, cum dicit: Sicut apud nos Cicero
 quidem cæteros corundem temporum disertos antecel-
 sit, sic Caluus & Asinius, & Cæsar, & Brutus iure priori-
 bus & sequentibus anteponuntur. Nec refert quod inter
 se specie differant, cum genere consentiant, at astrictior
 Caluus, numerosior Asinius, splendidior Cæsar, amari-
 or Cælius, grauior Brutus, uehementior & plenior & ua-
 lentiior Cicero. Omnes tamen eandem sanctitatē eloquē-
 tia terunt, ut si omnium pariter libros in manū sumpse-
 ris, fatearis, quamuis in diuersis ingenij esse quandā iudi-
 cijs ac uoluminis similitudinem, & cognitionem.
 Sed iam de imperfecto, & corrupto potius, ac uitioso te-
 pore, ut proposuimus, aliquid afferamus. Secuta post

atatem Ciceronis alia doctorum ætas, satis uel eōe proprio testimonio indicauit, non solum quantum à cacumine & fastigio præcedentis ætatis absuerit: uerum etiam mutato dicendi genere, & eloquētiæ omni prope in barbariem uersa, ad imum celerius quidecim quā ascenderat, sperarit. Quod ut luce clarius uideat, pauca quæ ex multis breuitatis causa collegi, labenti stylo ueluti qdā inducto freno subnec tam. Seneca in prologo primæ declamationis, Ut possitis, inquit, aestimare quantum quotidie ingenia decrescant: & nescio qua iniuritate, & ad malū pronitate naturæ, eloquētia se retro tulerit. Quicqd habet Romana facundia, qd̄ insolēti Græcis aut apponat, aut præferat, circa Ciceronem efforuit. omnia ingenia quæ lucem nostris studijs attulerunt, tunc nata sunt. In detersius quotidie data res est, ut ad summum perducta rursus ad infimum uelocius quidem quam ascenderat, relabat. Quod etiam affirms Statius in epistola Syluarum sua, dicens, Manlius certe Vopiscus vir eruditissimus. qui vindicat à situ literas iam pene fugientes. Et Quintil. Dicendi, inquit, mutamus genus, & ultra nobis quam oportebat indulsimus. Et alibi, Quid multa totus prope mutatus est sermo. Et Diomedes grammaticus hanc literarum bonarum quasi ruinam testatur, cum dicit, Iniecit postera ætas manum: & ueluti disciplinam pristini seculi, ita sermonem fastidire coepit, & noua ueluti parturire uerba. Et alibi quasi ante oculos ponit, nō solū imperfectiō nem sui seculi, sed etiam nostri, dū ait: Quid quod nihil iam proprium placet, dum parum creditur disertum, qd̄ alius dixerit? A corruptissimo quoq; poetarum figuræ, seu translationes mutuamur, tum demū ingeniosi, si ad intelligēdos nos opus sit ingenio. Et A. Gellius: Animaduertere est pleraq; uerborum Latinorum ex ea significatiōne, in qua nata sunt decessisse, uel in aliam longe, uel in proximā: eamq; decessionem factam esse cōsuetudine, & inscritia temere dicentium: quæ cuiusmodi sint, non dicēterunt. Cornelius uero Tacitus in eo libello, quem de claris oratoribus scripsit, hæc omnia latius persequit, cū in dialogo Maternum quærentem inducit: Exprime, in-

quit, Materne causas, cur tñ ab eloquentia eorum recesserimus, cum præsertim centuiginti annos ab interitu Ciceronis in hunc diem effici ratio tempore collegere. Et subdit, Quis enim ignorat eloquentiam, ac cæteras artes descivisse ab ista ueteri gloria non inopia hominū, sed desidia iuuentutis, & negligentia parentum, & inscītia p̄cipientiū, & obliuione moris antiqui. Quæ mala primū in urbe nata, mox per Italiam fusa, iam in prouincias manant. Quod adeo negligit ab horū temporē disertis, ut in actionibus eorū, in quoq; uerbo quotidiani sermonis fœda ac pudenda uitia deprehendantur. Et subdit: Vt in paucis ^{Florentia} sismos sensus, & angustas sententias detrudant eloquentiam, uelut expulsam regno suo, ut quæ olim omnium artium, ut dicunt, pulcherrimo comitatu pectora implebat, nunc circuncisa, & amputata, sine apparatu, sine honore pene dixerim, sine ingenuitate, quasi una ex sordidissimis artibus discatur. Ergo hanc primā, & præcipuā causam arbitramur, cur tantum ab eloquentia recesserimus. Imperfectionem etiam sui tēporis testatur Plinius in ep̄stola naturalis historiæ, cum libros suos respersos esse affirmat plurimarum rebus, aut rusticis uocabulis: aut extensis, imo barbaris, non sine honoris præfatione ponēdis. Et ut per gradus ad summum ascenderat eloquentia, sic eam per gradus ad imum descendisse uideamus. Macrobius etiam tēpora sua hac imperfectione infecta significat, cū dicit: Petitum, impetratumq; nolumus, ut a qui boni consulant, si in nostro sermone nativa Romani oris elegan-^{tia} desideretur. Apuleius autem, quem nostri temporis magis curiosi, quam eruditii sequi, & æmulari student, in principio operis sui, latinas literas ignorare fateb. In urbe, inquit, latia aduena studiorum quiritium indigenam sermonem gruminali labore, nullo magistro præeute agressus excolui. En ecce precamur ueniam, si quid exotici ac forensis sermonis rudis locutor effudero, iam haec quædem ipa uocis imitatio desultoriae scientiæ stylo quē accessimus respōdet: Quis, rogo te, ferat non tam Apulciū, qui ut mali aedificij dominus se architectum non adhibuisse, ita literas sine præceptore coluisse gloriatur, quam-

aliquos esse, qui malint sc̄ptores et quisquiliā eius colligere, quam uerborum floribus perfectissimā Ciceronis ætatis, quā signauimus inhærente? Sed quid alij Apuleio similis in sequentium ætatum autores de seip̄sis & temporum suorum inscritia balbutiant uideamus. Sidonius de suis nugis: Talis est ordo, inqt, ut sine plurimis, nouisq; uerbis, quæ præfata pace plurimq; eloquentium specia-
liter tibi, & Conplatonicis tuis nota sunt, nugæ ipse nō valuerint expediri. Et alio in loco de liberalibus artibus agens ita loquitur, Virtutes artium istarum seculis poti⁹ priscis seculorum rector ingenuit: quæ per ætatem mundi iam senescentis, laſſatis ueluti seminibus, emedullatæ, parum aliquid hoc tempore, atq; id in paucis mirādum, ac mēorabile ostentant. Et alibi, Increbuit, inqt, multitudo de sidiosorum, ut nisi uel paucissimi merā Latialis linguae proprietatem de triuialium barbarismorum rubigine uindicaueritis, eam breui abolitam desleamus. Et Fulgentius: Nostri, inquit, temporis ærumnosa miseria non dicendi petit studium, sed uiuendi flet ergastulum. Nec facta assistendum poeticae, sed fami consulendum domesti-
ca. Martianus uero Capella, Martianum filium nugas suas non ferentem introducit, dum in principio operis sui sic orditur: Dū crebrius istos Hymenæi uersiculos, nescio quid inopinum intactumq; moliens, respersum capillis albicantibus uerticem, incrementisq; lustralibus decuria-
tum, nugulas ineptas non preferens, Martianus interuenit. Quid de alijs aliarum ætatum hominibus dicam? quo rum nonnulli etiam nosiri temporis scriptores, cum quid scribere sunt aggressi, non solum honorum uerborū dele-
ctum neglexerunt, sed illud maxime studuerūt, ut uel ue-
teratorum rubiginem, uel nouorum autorum asperitatē suis scriptis admiscuisse, & similitudinē pessimi cuiusq;, & corruptissimi ultro appetiſſe uideantur. Quo factum est, ut nō solum proprietatem Romani sermonis: uerbi oēm pene illam suavitatem, & quasi salubritatem Latinæ dictionis amiserint: obliti hunc esse legendi fructum, æmu-
lari meliora, & quæ in alijs maxime probes, quæ ue inter optimi cuiusq; & elegantissimi dicta mireris, in aliquem

usum non sine uenustate, atq; luce, ac munditia uerborū concinna deriuatione conuertere, sicuti Cicero, & eius etatis candidissimi autores fecerunt: quamuis ad illud fastigium, illam summitatem, & prope diuinitatē, aspirare nemo possit. Illa enim sublimitas quanquam imitabilis illa quidem uidetur cupienti, nihil tamen est experiēnti minus: audendum tamen, & ita annitendum, ut qd assequi non possumus, imitari saltē uoluisse uideamur. Sed quoniam nihil nos præcipiēdi causa dicere, nec magistri, sed æstimatores uideri uolumus: nec sermonē nūc tam informamus bonum, quam deterremus malum: quā tum Cicero, & ea ætate latinitatis principes noua uerba uitauerint, unde omnis Latina lingua pernicies comparata est, breuiter ostendamus. Cicero in oratore, orationem instruens ita præcipit: Ergo ille tenuis orator, modo sit elegans, nec in faciēdis uerbis erit audax, & intrāfserendis uerecundus, & parcus, & in priscis, reliquisq; ornamenti, & uerborum & sententiarum remissior. Quin tilianus uero uisitatis, inquit, uerbis turius utimur, noua non sine quodam pericula fingimus. Nā si recepta sunt, modicam laudem afferunt: repudiata etiam in iocos exēunt. Audendum tamen, namq; ut ait Cicero, etiam quæ primo dura uisa sunt, usu molliuntur: sed nobis non est concessa fictio nominum. Siquis autem dixerit idēo nouanda esse nobis uerba, quod eorum penuria laboremus, audiat Ciceronem, qui de natura deorum ita loquitur: Quod illa quæ à Græcis accepissent, Latine dici posse dif- fiderent. In quo generē tantum profecisse uidemur, ut à Græcis ne uerborum quidem copia uienceremur. Et in Tusculanis: Querborum inops interdum, quibus abunda re te semper putas Græcia. Et de finibus bonorum & malorum: Sed ita sentio, & saepe differui, Latinam linguam non modo nō inopem, ut uulgo putatur, sed locupletiori esse quam Græcam. Sed dicet aliquis, parienda esse necessario noua uerba, cum quid ex Græco uertendum sit, & minus occurrat uerbum Latinum usitatum. Sunt enim (ut inquit Cicero de finibus bonorum & malorum) impo-nenda noua nouis rebus nomina. Sed ad hoc quasi respō-

dere uidetur Aulus Gellius cum dicit: Cum quid ex Graeco, quod nō placeret, trāsferte uoluissem, hoc ego supersedi uertere: quia nouis & inconditis uocibus utendum esset, quas pari aures per insolētiam uix possent. Sed ipse idem Cicero, qui dixit uerba noua parienda esse, imponē daq; noua nouis rebus nomina, usuq; mollienda, quæ du
ga præ nouitate uiderentur, quam abstinens illorum fuc
rit, quam ue nouitatem uerborum ultrauerit, infra pone
mus. Cum in Bruto, Declamo uerbum sui temporis nouū dicere uellet: Commentabar, inquit, declamitās: sic enim nunc loquutur. Et idem in libello de mundo: Ut in singu
lis, inquit, essent bina media, uix enim audeo dicere medi
etates: sed quasi ita dixerim, ita intelligatur. Et in Philip
picis, M. Antonium notans, quod uerbum nouum protu
lisset, ita dicit: Tu porro ne pios quidē, sed p̄fissimos quo
ris: & quod uerbum omnino nullū in lingua Latina est, id propter tuam diuinam pietatem nouum inducis. Var
ro autem de lingua Latina docet, antiquos etiam uitasse
uerba nimium noua, Extremum, inquit, nouissimū quo
dici cœptum uulgo: quod mea memoria, ut Aelius Gal
lo, sic senes aliquando nimiū nouum qd esset, uitabant.
Et A. Gellius: Quod à M. Varrone proloquim, à M. Cicero
ne pronuntiatum dictum est. Quo Cicero tamen uocabu
lo tantisper uti se attestatus est, quoad melius, inquit, in
uenero. Quintilianus aut ueriloquium, inquit, ipse Cice
ro, qui finxit reformidat. Et Cicero de finibus bonorum
& malorum, quasi cum dolore dixit, ut ita dicam, indolē
tia. Varro uero de analogia uerborum, Repertores uer
borum nouorum damnat, ostendens ipsas aures nouita
tes has quodammodo respuere, cum dicit: Tantum inter
duos sensus interesse uolunt, ut oculis semper aliquas fi
guras supellectilis nouas conquerant, contra aures exper
tes esse uelint. Quotusquisq; iam seruos habet priscis no
minibus? qua mulier suū instrumentum uestis, atq; aurī
ueteribus uocabulis appellat? sed inductis non tam irascē
dum, quam huiusc prauitatis patronis. Et idem Aediti
num dici oportere censem magis, quam Aedituum: quod
alterum sit recenti nouitatē fictum, alterum antiqua ori

gine incorruptū. Sed pro eo à plerisq; Aedituus dicitur, noua & commentitia usurpatione. Quæ omnia cum ita sint, A. Gelli⁹ quasi de ijs sententiam ferens lib. undecimo, ita scriptum reliquit: Verbis uti aut nimis obsoletis, exculcatisq; aut insolentibus, nouitat isq; duræ & illepidæ, par esse delictum uidetur. Sed molestius equidem, culpatiusq; esse arbitror, verba noua incognita, inaudita dicere, quām inuulgata & sordentia. Noua autem uideri dico etiam ea, quæ sunt inuisitata & desita, tametsi sint uersta. C. etiam Cæsar libro de analogia monuit, infrequens at insolens uerbum tanquam scopulum fugiendum esse. Suetonius quoq; de Augusto scribens: Genus eloquentiarum, inquit, secutus est elegans, & temperatum, uitatis senten- tiarum ineptis, atque inconcinnitate, & reconditorum uer- borum (ut ipse dicit) factioribus: præcipuamq; curam duxit, sensem animi quām apertissime exprimere. Cacozelos autem, & antiquarios, ut diuerso genere uitiosos, pari fa-
stido spreuit. Sed nec Tiberio parcit exoletas interdum, & reconditas uoces aucupanti. M. quidem Antonium ut insanum increpat, quasi ea scribentem, quæ mirentur po-
tius homines, quām intelligent: Sed opus est, inquit, da-
re te operā, ne moleste scribas, aut loquaris. Quin Augu-
stum A. Gellius ab eloquentia, & latinitate laudat, dum
dicit: Diuus etiam Augustus memoriarum ueterum exe-
quentissimus, lingua Latina non nescius, munditiarum
patrii sui in sermonibus sectator. Et Cicero de oratore,
præclare monet uitanda esse uerba prisca, & à consuetu-
dine sui temporis, quo perfectio sermonis uigebat, remo-
ta, cum dicit: Quanquam sunt illi ueteres, qui ornate nō
dum poterant, ea quæ dicebant, omnes prope præclare
locuti. Quorum sermone assuefacti qui erunt, ne cupien-
tes quidem poterunt loqui nisi latine. Neque tamen erit
uicendū uerbis ijs, quibus iam consuetudo nostra non uti-
tur, nisi quando ornandi causa parce. Sed usitatis poterit
uti lectissimis, & utat ijs, qui in ueteribus erit scriptis stu-
diose, & multū uolutatus. Et sic latine loquamur, ut uer-
ba efferaimus ea, quæ nemo iure reprehendat: hæc Cice-
ro. Sed quanquam in omni re difficillimum est formam

optimi exponere, quod aliud alijs uidetur optimum: (Vt
ria enim sunt iudicia, nec facilis explicatio, que forma ex
cellat) dubitari tamen à recte considerantibus nequaquam
poterit, quin illa multorum nostri temporis insulsitas &
insolentia, ac quædam (ut ita dicam) orationis insanias,
ficcitas, inopia, à majorum autorum lectione, & imitatio
ne nascatur. Quare cum sit eloquentia, sicut reliquatum
rerum fundamentum sapientia: Vnde in poetica testa
tur Horatius:

Scribendi recte sapere est, & principium, & fons: & in bo
nis omnia quæ summa sunt, iure laudens, uerborum bo
norū delectus est in primis sapienter habendus: idq; faci
le assicuemur, si delegerimus nostrata, non peregrina:
propria, non inepte translata: usitata, nō noua: pura, nō
horrida: luminosa, nō tenebriscosa. Quod cōtingere cer
te nulli poterit, nisi ei, qui autores diuinæ illius Cicero
nis etatis perlegerit. Sublimitas enim, & magnificantia,
& nitor, & autoritas ex optimis illis eius seculi autorib
tantummodo prouenit: ij soli locutionem emendatam &
Latinam originem, & quasi soli ac fundamentum quod
dam eloquentiae posuerūt. In sequentiū autē autorū lectio,
doctrinam quidem diuersarum rerum conferre poterit,
elegantiam autē & nitorem uerborū nō poterit: quin po
tius mixtura uerborū, quibus illi usi potea fuerunt, oīm
prope florem incorrupti illius sermonis, que quis ex opti
morum lectione collegerit, breui quasi de manibus excu
tiet, barbarūq; omr. ino reddet. Cum autē quicquid literis
mandat, id commendari omni eruditoru*m* iudicio deceat,
sicq; decus hominis ingenii, ingenij uero eloquentia: nec
tam præclarū scire Latine, quam turpe nescire: eniti, et to
to (ut aiūr) peccato in numero debemus, ut non vulgares
literas, sed interiores & perfectas, uerborum grauitatē
& elegantiam, nitorem & cādorem, atq; uerā deniq; Ro
mani sermonis eloquentiam, de perfectoru*m* illorū q̄s com
muneraui, autorum fontibus hauriamus: Abiecta, obsole
ta, prisca nimii & uetus priorū, nouaq; omnia sequen
tiū autorū fugiamus. Sed in hoc uerborū delectu autiū q̄
q̄ qddam iudiciū adhibendum est: quod non arte aliqua

perpenditur, sed quodam quasi naturali sensu, prudenterq; percipitur. Cum uero ex uerbis omnis conficiat oratio, atq; in circlo illustria uerba ex optimo quoq; id ætatis autore legenda sint, ut latina & elegans surgat oratio, id quoq; maxime obseruandum est, nequa nimis elaborata concinnitas, lumen eloquentiae potius extinguat, quam accendat. Remouendus erit igit (ut ait Cicero) omnis insignis ornatus, nec calamistri quidem adhibebutur: fucati etiam medicamenta candoris & ruboris omnia repellentur, elegantia tantum & munditia querat, sermo purus & latinus remaneat, dilucidus, luculentus, politus, plenus: quid deceat circumspectetur. Oranis enim pars orationis esse debet laudabilis, sic ut uerbum nullum nisi graue aut elegans excidat. Cumq; in omnibus rebus uidendum sit, quatenus ne nostra modum excedat oratio, una breuiq; Ciceronis clausula concludeamus. Sit, inquit, modo is, qui dicit, aut scribet, institutus liberaliter, educatioe, doctrinaq; puerili, & flagret studio, & à natura adiuuet, & uniuersorum generi infinitis disceptationibus exercitatus, ornatissimos scriptores, oratoresq; ad imitandum cognosit, nē ille haud sane, quemadmodum uerba struat & illuminet à magistris istis requireat, ita facile in rebus abundancia ad orationis ornamenta (duce natura ipsa, si modo est exercitata) labetur: Hæc ille. Exercitatione aut hæc omnia facile consequemur. Stylus enim optimus scribendi artifices structuram non inopem, non minutam, non interputatam, sed locupletem, numerosam, aptamq; conficiet. Omissis igit & repudiatis nouitijs istis, & semidoctis, quæ ignobilia nimis, & sordentia, nouata, fictaq; uerba de imperfectis autoribus eruere, & in usum latinaræ linguæ introducere, ac ueluti ciuitate donare, & quasi in latinaræ colonizationem deducere gestiunt literas ostentatione, inepti ue- rius quæ gloriosi, elaboremus ueluti apes lectissimis floribus insidere. Prosequi enim quod quisq; unquam, uel contemptissimum hominum dixerit, aut nimis miseria est, aut certe inanis iactantia, & detinet atq; obruit ingenia, melius alijs uacatura. Eruditioem ueraculam, ac plebeiam, & uerborū monsira uisemus eorum hominum, quæ

inquitate, & pauci composite, minusq; eleganter scripte-
runt, quoq; ira est confusa oratio, ira perturbata, tantaq;
insolentia ac peruersitate uerborum interlita, ut oratio,
quæ lumen rebus adhibere debet, obscuritatem potius,
& tenebras afferat. Dumi enim exquisitis, nouisq; uer-
bis uti uolunt, infantissimi reperiuntur, qui ueluti Sisen-
nae Simioli, cū emendatores usitati sermonis esse uelint,
deterrri non possunt, quo minus inusitatibus uerbis utan-
tur, nihil aliud recte & latine loqui putates, nisi noue &
inusitate loqui. Verbisq; impropriis gaudentes, redundā
tibus, obscuris, ambiguis, nouis, Cr̄canicis: quo magis eo
rum expurgandus est sermo, fugiendaq; barbaria, ediscē-
daq; de Cicerone, & Ciceronis & qualibus uera latinitas:
quæ nihil aliud est, nisi incorrupta loquendi observatio
secundum Romanam linguam. Cuius (ut dixi) licet uere
res illi, quos connumerauit, quasi genitores extiterint, eā
tamen seculum illud Ciceronis emendauit, excoluit,
expoliuit. Sed satis sit hoc admonendi, non docen-
di causa dixisse, propter agrestes quosdam & indomitos
eertatores. Qui cum imitari nesciant autores bonos, ma-
los causa nouitatis extollunt. Nec id uitio mihi dari debet.
An (ut ait Varro) reprehendendus sit, qui orationem mi-
nus ualentem propter malam cōsuetudinem traducit in
meliorem? An cum quis perperam consueverit quid face-
re in ciuitate, non modo patiemur, sed etiam pena affici-
emus? Idem, si quis perperam consueverit dicere uerbum,
non corrigemus, cum id fiat sine pena? Adde quod per-
fugio literarum nihil gratius, nihil incundius, nihil ho-
mine libero dignius inuenio. Agitatio enim mentis insit
tutæ ad agendum semper aliquid dignum uiro, rantis per
acquiescit, dum in literarum studijs uersatur. Ea enim uel
discendo, uel scribendo alitur, in eaq; scientiæ & cogniti-
onis delectatiōe perfunditur, fitq; (ut ait M. Varro) ut dī-
sta mūsūtāmus, pluribus horis uiuāmus, quamquam ea
demum, solaq; dicenda est uita, quæ sine Christo deo non
gūnatur. Vale.

nalis de modis latine loquendi.

MIROR admodum post aureum illud Ciceronis seculū, plerosq; doctissimos uiros qui ad nostram usq; memoriam, multa eru ditissime scripserunt, ne odoratos quidem esse tam suaves dicēdi flosculos, qui passim fragrant. & eniescunt in lectione perfectissimorum autorum, quos quasi inuictissimos Heroas immortalis illa, ac prope caelestie Ciceronis actas, ueluti equus ille Troianus effudit, ē quibus ego (quod sine arrogantia dixerim) accu rate diligenterq; nonnullos collegi, ac propemodum in fasciculos manipulosq; singillatim, ac suo quēq; loco dis posui: quo & his literulis desiderium urbis Romæ, duarum torum annos absum, lenirem, & simul ut bonarum literarum studiosis, ac posteritati utcunq; prodeßem. Cum aut sint nonnulli, qui non modo elegantiam uerborum, sed proprietatem ipsam, & uerba ac narium dicendi successu nihil faciant, ad sensa uero sola respiciant, in eaq; hæresi ita hæreant, atq; tabescant, ut ad suam opinionem etiam leges per capillos attrahant repugnantes. Adducūt enim Vlpiānum, qui de adimendis legatis, Iege, Si quis, Sed me lius est, inquit, sensum, quam uerba amplecti, & cundem de præscriptis uerbis, lege, Natura rerum inductum est, ut plura sint negotia, quam uocabula, & Celsum de legibus, Scire leges, non hoc est uerba eaq; tenere, sed uim ac potestarem habere, & Paulum de fundo instructo, Iege, Cum Declamationis: Optimum ergo esse, Pedijs ait, non propriam uerborum significationem seruari, sed in pri mis quid testator demonstrare uoluerit. Idem non atten dūt, id solum à iurisconsultis præscribi, cum quid manifeste colligitur, aliud quē sensisse, quam dixisse, aut scripsisse: quod præcipue in testamentis usu uenire solet. In cæteris uero ueluti capite sancitu esse, ut proprietas uerborum, quibus singulis tota oratio cōficitur, omnino obseruetur. Nam quis ne scir proprietate uerborum neglecta, quibus rotum orationis corpus, uelut quibusdam filis cōtexitur, orationem ipsam conturbari, incertāq; & ambi-

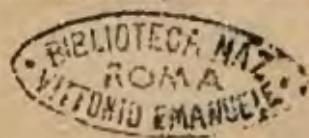
quam reddi? Quam opinionem à legibus profectā, leges
ipse aperte potea infirmant, ut Martianus de legatis ter-
cio, Non aliter, inquit, à significacione uerborum recedi
oportet, quācum manifestum est aliud sensisse testato-
rem. Et subdit: Cum plerūq; abusivē loquuntur, nec pro-
prijs nominibus, ac uocabulis semper utantur. Et Scæuo-
la de supellectili legata, lege, Labeo: Non enim, inquit,
ex opinionibus singulorum, sed ex communī usu, nomi-
na (inquit Seruius) exaudiri debere. Et subdit, & quidem
non arbitror quenquam dicere quod non sentit, ubi ma-
xime nomine usus sit, quo id appellare solet. Et post paū
lo. Non tamen à Seruio dissentio, non uideri quenquam
dixisse, cuius non suo nomine usus sit. Et Paulus de reb⁹
dub⁹s, lege: In ambiguo sermone non utrung⁹ dicimus,
sed id duntaxat quod uolumus. Itaq; qui aliud dicit quām
uult, neq; id dicit, quod uox significat, quia non uult, ne
q; id quod uult, quia id non loquitur. Similiter sentire ui-
detur Diodorus, cui Cronō cognomentum fuit: Nullum,
inquit, uerbum est ambiguum: nec quisquam ambiguum
dicit aut sentit, nec aliud dici uideri debet, quā quod se
dicere sentit is qui dicit. At cum ego, inquit, aliud sensi,
tu aliud accepisti, obscure magis dictum, quām ambiguum
uideri potest. Quare (ut in Bruto ait Cicero) cum conflu-
xerint in hanc urbem multi inquinante loquentes ex di-
uersis locis, eo magis erpurgandus est sermo, & adhiben-
da ratio, quae mutari non possit, nec utendum prauissima
consuetudinis regula. Nam cum eloquentia (ut ait Cicero
de optimo genere orator⁹) constet ex uerbis & senten-
tiis, perficiendum est, ut pure, & emendare loquentes, qđ
est latine, uerboꝝ, & proprioꝝ, & translator⁹ elegantia
persequamus, sed iam quod instat agamus.

Vām abstrusus, & quām diu apud ueterēs ueluti de in-
dustria latitans modus hic dicendi à multis non in-
telectus, à nullis fere recte obseruatus est:

Acceptum enim referre, & expēsum ferre, nemo hacce
nus quōd sciam recte collegit. Quā uerba cum frequen-
ter apud bonos autores diuinat illius Ciceronis etatis Ie-
gissim, collatis locis, & discussis, id uidetur mihi esse acce-

ptum referre, quod peruerso loquendi modo dicunt, pone
read introitum. Expensum aut ferre id est, quod corru
pro sermone dicunt, ponere ad exitum. Quod ut clarius
cognoscatur, loca ipsa, qua collegi, ponere, & paulo altius
repetere statui. Duæ erant apud veteres tabulæ, ut etiam
nunc sit. Una accepti, altera expensi. Hæ postea mutata
dicendi genere, ut in plerisque alii, à multis tabulæ da
ri & accepti dictæ sunt. Sed nos optima quæque uerba lati
na querenda censemus, barbara & noua relinquenda.
Quod autem accepti & expensi tabulæ vocarentur, Cice
ro testatur pro Roscio comedo, cum dicit: Tabulas Fan
nius accepti & expensi profert suas. & paulo post: Vtrum
et tera nomina in codicem accepti & expensi digesta ha
bes, an non? & ibidem: Non habere se hoc nomen in codi
ce accepti, & expensi. & in eodem: Quando sextertium
CCCLIII. in codice accepti & expensi non sunt: & subdit:
Tum in codice acceptum & expensi esse debuit. Plautus
in Mostellaria: Bene igitur ratio accepti atque expensi in
ter uos conuenit. Cicero in Verrem: Nunc ad socios: tabu
las accepti & expensi reuertainur. Cum autem scribebant
in tabula accepiti, se pecuniam ab Titio accepisse, Titio di
cebant pecuniam acceptam referre: Vbi uero in altera ta
bula notabant se pecuniam Titio dedisse, Titio scribebat
pecuniam expensam ferre. Declarat hoc Asconius Pedia
nus, cum dicit: Quæstores urbanii ærariū curabant, eiusque
pecunias expensas & acceptas in tabulas publicas referre
consuerant, ex quibus postea modus loquendi transla
tus est, ut cum quid officiū in nos ab aliquo conferatur, id
nos illi acceptum referre: contraria si quid ab eo aduersi ac
cidat, improbitati illius expensum ferre dicamus, utrumque
genus loquendi, quæ his subscriptissimus loca manifesti
us demonstrabunt.

Cic. pro Aulo Cecinna: Hac emptione facta, pecunia sol
vitur à Cesennia, cuius rei putat iste rationem reddi non
posse, quod ipse tabulas euerterit, se autem habere argē
taris tabulas, in quibus sibi expensa pecunia lata sit, ac
cepitque relata, quasi id aliter fieri oportuerit, cù omnia
ita facta essent, quemadmodum nos defendimus.

Idem in Verrem. Propter quod minus Dolobella Verri accepsum reuulit, quam Verres illi expensum tulit.

In eundem: Homo stultissime, atq; amentissime, tabulas cum conficeres, & cum extra ordinaria pecunia crimen subterfugere uelles, satis te clapsurum omni suspicione arbitrabare; si quibus pecuniam credebas ijs expensam non ferres, neq; in tuas tabulas ullum nomen referres, cum tot tibi nominibus Curtij referrēt, quid proderat tibi expensum illi non tulisse?

In eūdem, Feneratio erat eiusmodi iudices, ut etiam hic quæstus huic cederet. nam quas pecunias ferebat ijs expensas, quibus cum cōtrahebat, aut scribæ istius, aut Timarchidi, aut etiam ipsi isti referebat acceptas.

In eundem, Si mihi acceptum nō reuulisset, putabat se ali quid defensionis habiturum.

In eundē Verrē, Sexcēta millia accepta pupillo Malleolo reuulit, & subdit: Qñ Chrysogono expensa lata sunt?

Ibidem, Tamen sextertia sexcenta millia cum accepta reuulisset, sextertia quinq; millia soluta non sunt.

Idem in Philippica ii. Ego amplius sexteriorum ducenties acceptum hæreditatibus tetuli.

Idem pro Roscio Comedo, Qui pecuniam expensam tulierunt, & subdit: Ille si non iussu huius expensum tulisset, non scripsisset. Et ut intelligatur acceptum referre, uel expensum ferre, id esse quod dixi, scribere uidelicet quem debere, uel creditorem esse, etiam si pecunia data non esset, declarat Cicero in eodem Roscio, dicens: Hæc pecunia necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit. Datam non esse, Fannius confitetur: expensam latam non esse, codices Fanni confirmant: stipulatam non esse taciturnitas testium concedit.

Idem Rufo: Si mihi expensa ista sextertia centii tulisses.

Idem Attico: Pro eo tibi præsentem pecuniam solui imperauit, ne tu expensum muneribus ferres.

Eidem: Videas em unde nummi sint, mihi feras expensum.

Idem in Philippica, Quis unquam in illo inuentus est, quā Luicio Antonio mille nummū ferret expensum?

Horatius:

Gratus Alexandro regi magno fuit ille

Cherilus: incultis qui uersibus, & male natis,
Rettulit acceptos regale numisma Philippo.

Iulianus de iure dotum, l. **T**alis, Socer genero suo sicclegauerat. **L**. Titio filia mea nomine. **C**. haeres meus da innas est p date, hanc pecuniam genetem petere debe re, & exactam, acceptam legatis referri.

Vlpianus ad Senatusconsultum Trebellianum. l. **M**ulier: Dicendum est potius fructibus hoc exp̄sum ferendum, quām fidei commissio.

Alphaeus de manumissionibus l. **S**eruus: Sed si interea dum eum manumitteret, acceptum seruo retulisset, uideri peculiū fuisse.

Floren. de pignoraritia actione l. Cum & sortis nomine, & usurarum aliquid debeat, ab eo, qui sub pignoribus pecuniam debet, qdquid ex uēditione pignori recipiet, primū usuris, quas tūc deberi cōstat: deinde si qd superest, sorti acceptum referendum est.

Pomponius de peculio. l. **S**i mulier. Item si mulier creditori viri fundū uendiderit, & tradiderit ea conditione ut emptor acceptam pecuniam viro referat.

Papinianus: Qui potiores. l. Si prior, Ut primam tantum pecuniam expensam ferat.

Tit. Liuus ab urbe condita: Homines prope CCCC. pdū xisse dicit, qbus sine fōnō exp̄ses pecunias tulisset.

Labeo de legatis. l. Qui concubinam: Quod acceptum in tabulis suis ex ea hæreditate retulisset.

Hircius in commen. Pecuniae locupletibus imperabantur quas Longinus sibi expensas ferri non tantum pati ebatur, sed etiam cogebat.

Ibide: Sanatis uulneribus accersit oēs, qui sibi pecunias expensas tulerat, acceptasq; eas iubet referri, quib⁹ pagi uidebas imposuisse oneris, ampliorē pecuniā imperat.

Ibide: Sibi quod rapuerant, acceptū reterebat: quod inter ciderat, aut erat interpolatum, Cassio assignabant.

Liquer ergo quod dixi, Acceptum referre, id esse, quod in rationibus, in tabula uidelicet accepti describebatur, vel solutum esse ab aliquo, vel pro solutione admissum

& id esse ferre expensum, quod in tabula expensi notabatur quem debere stipulata pecunia, uel alia re contraēta: & ut notis seculo nostro uerbis utar: Acceptum re-ferre erat ad introitum quem facere creditorem: & ex-pensum ferre, erat ad exitum facere debitorem. Quod declarat etiam Asconius Pedianus, cū dicit: Expensum ferre, est scribere te pecuniam dedisse.

Id quoq; aduerrendum est. Non solum dici pecuniam accepitam referri, aut expensam ferri, verum etiam & alia quoque opera, ut infra.

Cicero in Ver. Rabonio opus inde acceptū regulit.

Cālius Ciceroni: Mentio facta est de legione ea, quā expensam tulit C. Cæsari Pompeius.

Marcel, ad legem Iuliam repetundarum, lege, Lex Iulja: Illud quoq; cauetur, ne expensum feratur opus publi-cum faciendum, frumentum publice dandum, præben-dum, apprehendendum, sarta tecta tuenda, antequam perfecta, probata, præstata legerint.

Iabolenus de supellectili legata I. Qui uestem commu-nem omnem, & res plurium generum supellectili ex-pensum ferre solitus erat.

Plautus sine accepto posuit, quod pauci hastenus (ut arbi-tror) intellexerunt, cum in Asinaria dixit: Itaq; ob asinos relatum pretium Sauriæ numerari iussit seruo suo Leonidæ, id est, pretium acceptum relatum Sauriæ, qd in ratione accepti Sauriæ adscriptum erat ob asinos, nu-merari Leonidæ seruo iussit.

Cicero etiam acceptū similiter omisit, cū in Verrē dixit: Ut si hanc ex scōnōre populo pecunia nō retuleris, red-Hastenus de ppricrate, uel de mō dicēdi (das societati. eorū uerborū diximus, mox pauca de trāslatiōe dicem⁹.

Cato Ciceroni: Si tu, qua in re nihil fortuito, sed summa tua ratiōe & cōtinentia reipu., puisum est, dijs immorta-libus gratulari nos, quā tibi referri acceptū mauis, gau-

Cicero Attico: Te etiam atq; etiā oro, ut me to-(deo. rum tuendum suscipias: ut si hi salui erunt, quibus curē sum, unā cum his possim incolomis esse, salutemq; meā benevolentiae tuae acceptam referre.

Eidem: Ut ita diceret, se quod esset senator, quod ciuis,
quod liber, quod uiueret, mihi acceptum referre.

Idem pro Cluentio: Voluit cum aliquid acceptum referre liberalitati sue.

Idem pro eodem: Verum omnem tranquillitatem & qui
etem senectutis referre acceptam clementiae tuae. Placuit
Ciceroni: Quod sperat, quod audent, omne Cæsari acce
ptu referre possunt. T. Liuius ab urbe con. Nec senatui,
sed familie Liciniat acceptum referebant.

Id quoq; aduertendū est, ut supra dixi, translationē quoq;
sieri in uerbo expensum fero, dum aliquid male curat,
ut Scæuola: Quæ in fraudem. I. Pupillus: Creditores suę
negligentia expensum ferre debent.

ALIVS.

Quotienscumq; bonos autores legens, incurro in unū
aliquod ex his, quæ iamdudum colligo, eleganter
dictis, totiens mihi uehementer gaudeo, ac quasi grandē
aliquem nitidumq; unionem inuenierim, lætitia gestio:
mox uarietatem eos considerans, eam uoluptatem men-
te melius concipio, quam uerbis exprimo, aut in publi-
cum profero, mirariq; nō desino, cum illorum perfectissi-
morum uiros diuinitatem, tum multorū barbariem,
ac quasi oculis obductam caliginem, uidere licet uel ex
his clausulis, quas infra scripsi: Aliud, aliter, corra, secus,
iuxta, statim, proxime, par, atque, idem, simile, magis, pa-
riter, quandoq; etiam comparativum, & alijs huiusmodi
(non enim omnes collegisse me putem) quam eleganter
post se particulas, ac atq; ut, quā, & quanta uarietate ob-
tineant. Quare uix considerari potest, quā belle et quā di-
uerse, quamue apposite, & proprie idem uiri disertissimi
illis utanrur. Igitur primum de Alio, cum particula ac, cō Alius ac
iuncto, mox de reliquis aliqua subiectamus.

Terentius in Phormione: Aliud mihi respōdes, ac rogo!

Varro de re rustica: Armentarius non aliud, ac bubul-
cus. Cicero in Verrem: Ne alio mense, ac fas erat, co-
mitia haberentur.

Idem Attico: Quod quidem agere si liceret, alio modo
ac nunc agendum esset.

Idem de oratore: Potest enim non solum aliud mihi, ~~as~~
tibi, sed mihi ipsi aliud alijs uideri.
Idem pro Marco Cælio: Lux denique longe alia est so-
lis, ac lychnororum.
Idem pro Cor. Balbo: Quid ergo hi possunt aliud judica-
re, ac judicauerunt?

Idē de arte rhetorica: Aut si alia ratione, aut alia ob cau-
sam ac dicet se reus fecisse, demonstrabitur esse factum.
Caesar in comment. Qui longe alia ratiōe, ac reliqui Gal-
Vatinius Ciceroni: Longe alia con (libellum gerunt,
ditione ego sum, ac ceteri imperatores.

T. Luius ab urbe con. Aliā suā ac trāsflugari causam esse.

DE ALIO CVM PARTICVLA, AT

que coniuncto.

Plautus in Pseudulo: Illi sunt alio ingenio, atq; tu.
Teren. in And. Aliū nūc censes esse me atq; olim cū dabā.
Idē in Eunu. Vercor ne aliorū, atq; ego feci, accepit.
Varro de lingua latina: Potest enim esse Saturnus hic alia
de causa dictus, atq; in Sabinis.
Ci. pro I'lan. Nec erit hæc alia ratio Plāco, atq; Laterēsi.
Idem Attico: Mihi uideris aliqd tu honestū, meq; dignū
in hæc causa iudicare, atq; ego existimem.
Idem pro Murena: Si aliud, atq; existimas.
Idem Lentulo: Non aliud essem, atq; nuuc sum.
Idem de oratore: Tantum & aliud esse atq; hoc, & hoc si-
ne illo summum esse posse.
Idem pro Cluent. Si ipse A. Cluentius sententiam de iu-
diciis rogaret, aliam non diceret, atq; ij dixerunt, quod
sententias Cluentium condemnatum esse dicitis.
Idem in Academicis: Cū aliud agnosceret, atq; sentiret.
Idem in rhetorica: Alio nomine illam rē de qua agitur,
appellari oportet, atq; aduersari dicunt.
Idem pro Aulo Cecinna: Longe alia ratione recuperato-
res ad agendū hac actione uenio, atq; initio ueneram.
Idē Terentiæ: Nostro factū esse negligentia, ut longe alia
in fortuna esset, atq; eius pietas ac dignitas postulabat.
Caesar in commen. Docet longe alia ratione esse bellum
gerendum, atq; antea gesum sit.

Idem ibidem: Longe aliud sibi capiendum consilium, atque antea senserat.

Idem ibidem: Ac longe alij esse nauigationem in concluso mari, atq; in apertissimo oceano perspiciebant.

Sallustius in Catilina: Ad hæc quicunque aliarum partium, atq; Senatus erant, conturbari rem pub. quam minus ualere ipsi malebant.

Cæsar in commentarijs: Aliæ sunt legati partes, atq; impe-Hircius in commentarijs: Neq; enim aliud ius (ratoris. esse Cappadocia, atq; Armenia.

Ibidem: Si alia esset litoris Aegyptij natura, atque omnium reliquorum.

APPENDIX. C. Cæsar in Anticatore priore:

Vno enim accepto, quem aliis modi, atq; omnis natura finxit, suos quisq; habet charos.

Cælius in primo: Neq; ipsi eos alij modi esse, atq; Hamilcar dixit. Vbi aduertendum alij esse, patri casus, quemadmodum & alius, quod non solum masculino, uerum etiam in feminino genere ostenditur.

Cælius in primo: Antequam Barcha perierat, alij rei causa in Africam missus.

DE PARTICVL A Similiter, cum ac, atque ut, coniuncta. Cicero de natura deorum, Tu autem quid quisris? similiter facis, ac si me roges.

Idem in Philippica prima: Neq; uero illum similiter, atq; ipse eram, commotum est uidi.

Idem de officijs: Similiter eos facere, qui inter se contendent, uter rep. potius administraret, ut si nautæ inter se certarent, quis eorū potissimum gubernaret.

Pau. de liberis &c. I. Filius familiās: Miles similiter ut pugnat noiatim à patre, aut hæres scribi, aut ex hereda-

DE PARTICVL A SIMILI, AC (ri debet. dissimili, cum atq; & ac, coniuncta.

Plautus in Bacchidibus: Haud consimili ingenio atq; illic est. Terentius in prologo Phormionis: Ne simili utram fortuna, atq; usi sumus.

Cicerō pro G. Rabirio: Et similis viri tu ulcisceris patri mortem, atq; ille persequeretur fratri suis.

Hæc non habetur in exemplari Rō mano.

Similiter

HADRIANVS CARD.

Idem de finibus bonorum & malorum: Itaque & similis erit
finis boni, atque antea fuerat.

Idem de lege Agraria: Hic tamen excipit Pompeium ~~fl~~
millime, ut milii uidetur, atque in illa lege.

Idem Attico: Aut quiescendum quod non dissimile, atque
ire in Solonium, aut Antium,

Cæsar in coen. Hortatur eos, ut similitatione, atque ipsi se
cerunt suas iniurias persequantur.

T. Liuius ab urbe condita: Hæc sunt Tribuni consilia ue-
stra, haud hercule dissimilia, ac si quis ex aegro, qui curari
se fortiter passus, extemplo convalescere possit.

Ibidem: Similem paucorū inde fugamque fore, ac bello Gal
Neratius de acquirendo rerū domino. I. (lico fuerat.

Quod in littore: Nec dissimilis eorum conditio est atque
piscium, & ferarum.

Tripho codē titulo. I. Si is: Simile est atque in hæreditate,
& subdit: Numquid simile sit, atque cum siipulatur?

D E P A R T I C V L A Item, cum atque, & ut,
coniuncta. Varro de lingua latina, Analogia non item ea
dissinienda, quæ dirigitur ad naturam uerborum, atque
illa quæ ad usum loquendi.

Idem de re rustica: Alij ad cursutam, alijs ad prædam, non
item sunt spectandi, atque habendi.

Ibidem: Hosce item ut equulos, & educant, & aiunt.

D E C O M P A R A T I V O cum ac, & atque
conjuncto. Cicero Attico, Mihū quidem uidetur diuersus
absuturus, ac uelle.

Catull. Illi non minus, ac tibi pectori uritur intimo
flamma, sed penite magis. Horatius:

Inachia langues minus, ac me. Idem:

His me consolor uiicturum suauius, ac si

Quæstor auius pater, atque meus patruusque fuissent.

Plaut. in Mercatore, Amicior mihi nullus uixit. atque is est,

Terentius in Andria: Non Apollinis magis hoc uerū atque
hoc est. Horatius:

Arctius atque hedera procera astringitur ilex.

D E P A R T I C V L A S E C V S, C V M
ac, atque, quam, coniuncta,

DE MODIS LATI. LO.

22

Plau. in Captiuis, Ne me secus honore honestes, quā ego
Cicero de oratore, Me non multo secus facere,
cum de oratore disputationem ac facerem si esset mihi de his
strione dicendum.

Idem pro Lucio Murena: Non secus ac si meus esset frater.
Ibidem: Non dixi secus ac sentiebam.

Idem Attico: Velim domum ad tuos scribas, ut mihi tui
libri parcent non secus ac si ipse adesses.

Idem pro Plancio: Cuius ego salutem non secus, ac meam
tueri debeo.

Idē de oratore: Sed paulo secus à mé, atq; illo distributa.

Ibidē: Sed aliquāto secus, atq; in tradenda arte dici solet.

Idem de natura deorum: Quoniam cœpi secus agere, atq;
q; initio dixeram.

Vergilius: Haud secus atq; alio in luco. Idem:
Haud secus ac iussi faciunt.

Labeo de acquirendo rerum domino. l. Si epistolam:
Non secus atq; incontinenti agro.

DE PARTICULA ALITER, CVM

Aliter sac
parte

ac, atq; ut, coniuncta.

Plau. in Truculentō: Sed lōge aliter est amicus, atq; ama-
Terentius in Adelphis: Nunquā te aliter atq; es (tor.
in animū in induxi meum.

Idem in Heautont. Aliter tuum amorem atq; est accipis:
nam & uita est eadē, & animas erga te idem, ac fuit.

Varro de lingua Itina: Aliter atq; in reliquis dicitur.

Idem de re rustica: De emptione aliter dico atq; sicut.

Idem: aliter quadrigariū sac desultor.

Ibidem: Nec multo aliter tuendum hoc pecus in pastu at
que ouillum.

Idem de lingua latina: Hoc nunc aliter fit atq; olim.

Ibidem: Quædam aliter olim ac nunc.

Cicero de oratore: Urbana etiam dissimulatio est, cū alia
dicuntur ac sentias.

Ibidem: Cum aliter sentias ac loquare.

Idem pro Publio Sylla: Torquatus rursus in me irru-
it, me accusat, aut aliter ac dictum est in tabulas publicas
retulisse.

- Idem in partitionibus oratorijs: Casu cum aliter cecidit,
ac speratum & putatum sit.
- Idem in Sallustium: Neq; em qui ita uiuit ut tu, aliter ac
tu loqui potest.
- Idem de oratore: Aliter dicenda, ac intelligerentur.
- Idem de officijs: Aliter de illis ac de nobis iudicamus.
- Cæsar in comment. Sed ratio ordo^{q;} agminis aliter se ha-
bebat, ac Belgæ ad Neruios detulerant.
- Ibidem: Coactus est aliter, ac superioribus annis exerci-
tum in hybernis collocare.
- Cicero pro Sexto Roscio Amerino, aliter causam agi, at-
que ille existimaret.
- Titus Luivius ab urbe condita: Longe aliter patres, ac ple-
bem affecere.
- Cicero ad pontifices: Proinde quasi isti aut de Gni. Pom.
aliter atq; ego existimo sentiant.
- Ibidem: Dubitans, timens, hæsitans, omnia aliter, ac uos in
monumentis habetis, & pronuntiarit & fecerit.
- Idem de arte rhetorica : Aut aliter hoc in sermone, atq;
in dicendo sit utendum.
- Ibidem: Cum aliter quid accidit, atq; hi qui arguuntur, ar-
bitrati esse dicuntur.
- Idem de oratore: Mouent illa etiam, quæ coniectura ex-
planantur longe aliter atq; sunt.
- Idem pro Tito Annio Milone: Quamobrem iudices ut
ad causam, crimen^{q;} aliquando ueniamus, si neq; omnis
confessio facti est inusitata, neq; de causa quicq; nostra
aliter, ac nos uellemus à Senatu iudicatum est.
- Idem in epistola ad Servium Sul. Aliter cecidisse rem exi-
stimas, atq; opinatus sis.
- Idem de finibus bonorum & malorum : Hic loquebatur
aliter, atq; omnes sentiebant.
- Idem Curioni: Sed aliter atq; ostenderam facio.
- Idem p domo sua: Hæc hoies improbi ad quosdam uiros
fortes longe aliter, atq; à me dicta sunt detulerunt.
- Idem in Verrè: Qd' iste aliter, atq; ut edixerat decreuisset.
- Paulus de rei uend. I. Pompo. Aliter atq; si certis religi-
onibus possideatis.

DE M O D I S L A T I . L O.

Vlpianus de seruitutibus .1. Quotiens, Nihil agit aliter,
atq; si cōcedas, mihi ius tibi non esse in fundo tuo.

Idem quando dies &c.1. Quanquam: Semel cedit dies aliter, atque si cui in menses singulos, uel in dies, uel in annos singulos, quid legetur.

Idem de hæredibus instit .1. Circa eos . Celsus lib. 25. ff.
probat aliter, atq; probat in illa institutione.

DE PARTICVL A CONTRA, CVM Contra ac atq; quam coniuncta

Ci. pro Cornelio Balbo : Si deniq; aliqd quod nō contra
ac liceret factū diceretur, sed contra ac oporteret.

Idē de oratore: Ut contra ac dicat accipi & sentiri uelit;

Idem in Verrem: Si hæc contra ac dico essent omnia.

Idē de finibus bonorū & malorū: Itaq; cōtra est ac dicitis.

Idem de diuinatione: Vides tamen omnia fere contra ac
dicta sunt euenniss.

Idem in Philippica duodecima: Præsertim cum contra ac
Deiotarus sensit uictoria belli iudicauerit.

Sallustius in Catilina: Vbi uidet Catilinam contra ac ra-
tus erat contendere.

Cicerō p̄o P. Sylla: Iam enim faciā criminibus omnibus
pene dissolutis contra atque in cæteris causis fieri solet.

Idem in Catilinam: Idemq; iusserunt simulacrum Io-
uis facere maius, & in excelsum collocare , contra atq;
anteā fuerat.

Idem in somnio Scipionis : Qui uersatur retro, contra-
rio motu atque cælum.

Cæsar in comment . Qui contra atq; esset dictum præli-
um commisissent.

Ci. pro A. Cecinna: Miror te hoc in hac rē alieno tempo-
re, & contra quā ista causa postulasset, defendisse.

Idē p̄o Cluentio: Generi sui contra quā fas erat, amore cā-

Idē pro domo sua: Aut qd de uestro iure, aut reli (pta.
gione contra quā proposueram disputabo.

Idem de arte rhetorica: Summa imprudentia est, cum q
contra quā scriptū sit, aliquid probare uelit.

Idem in Pisonem: Ut senatus contra quā ipse censuisset,
ad uestitum rediret.

HADRIANVS CARD.

Vlpianus de seruitutibus, quod ui. aut clā : I. Prator ait
Si quis contra quā prohiberetur fecerit.
Idem , quod ui. aut clam. I. Si alius : Ait Julianus , qui an
te nuntiationis remissionem contrā quā prohibitus
fuerit, opus fecerit.

propter atq;
DE PARTICVL A Proxime, cum atq; cōiuncta.
Cic. Dolobellæ: Non possum ego non aut proxime atq;
ille, aut etiam æque laborare,

DE PARTICVL A STATIM, ET
confestim, cum atq; quā ut. coniuncta.

Marcellus de fidei commissarijs libertatibus. I. Cum fidei:
Potest confestim ut fuerit alienatus petere.

Vlpianus de edilitio edicto .I. Aediles: Iudici eorū statim
atq; iudex factus est, omniū rebus officium incumbit.

Martianus de officio proconsulīs. I. Oēs pconsules statim
urbem egressi fuerint, habent iurisdictionem.

Paulus ad Senatusconsultum Velleianum. I. Debitrix:
Quamvis statim atq; intercesserat mulier, competierat.

DE PARTICVL A Aequē & perinde, cum ac, ac
q; ut quā coniuncta. Et primo de Aeq; ac.

Plautus in Stico: Scis rute facta uelle æque ac tu uelis.

Terentius in Andria: Quis miser æque ac ego?

Ci. Curioni: Cui charus æque sis, ac iucundus, ac fuisti pa-
tri. AEQVE ATQVE.

Plau. in Aul. Pumex nō æque aridus, atq; hic est senex.

Cæsar in com. Aequa ferē latitudine, atq; ille congestus

Ci. pro Cluentio: Aequa post hac, atq; il- (ex materia,
lum dictatorium gladium pertimescamus.

Idē pro Sexto Roscio Amerino: Aequa turpe atq; illud,
de quo ante dixi.

T. Liu. ab urbe cond. Quos territos æque atq; hostes time-
bat. AEQVE QVAM.

Plau. in Stico, Ridiculus æque nullus est, quā dū esurit.

Idem in Aulularia, Nunq æque patri nuncium lepidū at-
tulit quā ego nunc meæ heræ nunciabo.

T. Liuius ab urbe condita, An est qui dubitet Tribi nos
plebis ullis iniurijs uestris, æque quam munere pati um
in plebem offensos esse;

AEQVE VT.

Cicero pro domo sua: Itaq; libentissime prædicabo Gn. Pompeium studio & autoritate, & que, ut unumquemq; nestrum pro salute mea laborauisse.

Idem Attico: Et simul quod æque ea quæ sunt, ut ea quæ certe futura sunt, videre non possum.

Tibul. Nec tibi sit mea lux & que tam feruida cura,
Ut video paucos ante fuisse dies.

AEQVE ABSOLVTE.

Terentius in Hecyra: Aequæ eadem studeant, uelintq; omnia.

PERINDE ATQVE.

Tit. Liui. ab urbe condi. Perinde atque capta urbe.

PERINDE VT.

Cicero pro Cluent. Nam perinde ut opinio est de cuius.
cumq; moribus.

Ti. Liuius ab urbe con. Nec perinde ut maluisset.

Ibidem: Perinde ut eueniret res.

PERINDE QVASI.

Cicero pro P. Quintio: Atq; hæc perinde loquor, quasi
ipso illo tempore, cum te prætor iussisset ex edicto pos-
Idē pro T. Annio Milione: Hoc em̄ s̄a pe ab (sidere,
j̄stis dicitur, perinde quasi Appius ille Cæcūs uiām mu-
niuerit.

Idē pro Cluent. Perinde quasi ego nō ab initio huius de-
fensionis dixerim.

Idem pro eodem: Perinde quasi exitus rerum, non homi-
num consilia, legibus vindicentur.

DE PARTICVL A PARI, AC PA-
riter cum ac atq; ut coniuncta.

Plau. in Menech. Ecastor pariter hoc atq; alias res soles,

Idem in Aulu. Pariter morā ut pater, auusq; huius fuit.

Cæsar in commentarijs: Pari spatio transmissus atque in
Gallia est in Britanniam.

Cicero de natura deorum: Neque enim mihi par ratio
cum Lucilio est ac tecum fuit.

Tiutius Liuius ab urbe condi, trucidant fôminas pariter
ac viros.

Idem Liuius ibidem: Nequaquam pari ad patienda ea rōbore ac Romani fuissent.

Ibidem: Amici pariter ac nunc subiecti, ac obnoxii uobis minus essemus.

~~Pro eo, atque~~ DE PARTICVL A pro eo, atque coniuncta: quae emittere nolui, tametsi à recentioribus dicta sunt.

Vlpianus de testamētis .I. Ad testium: Si quis ex testibus nomen suum non adscripscerit, ueruntamen signauerit, pro eo est, atque si adhibitus non esset.

Idem de noui operis nuntiatione. I. Prætor: Pro eo habendum est, atque si nullo iure factum esset.

DE PARTICVL A in partem, cum atque coniuncta. Cæsar in cōs. In partem iuris, atque ipsi erant receperunt.

DE PARTICVL A idem, cum ac, atque coniuncta.

Plautus in Mostellaria: Eundem animum oportet mihi esse gratum, ut impetravi, atque olim priusquam id extuli, cum illi sublandiebar.

Varro de lingua latina: Idem ac diceretur, aut hic lepus, & hic nemus.

Cato de re rustica: Pomariū seminarium ad eundem modum, atque oleaginum facito.

Ibidem: Densas eodem modo componito, atque spiram.

Titus Liuius de bello Puni. Ipsa re intellecturos nequaquam idem esse Syracusas, ac Leontinos oppugnare.

Vlpianus: Sicui plusquam per legem &c. I. Nisi dolus: Non eandem causam esse decem aureorum, quos annuōs tibi testes Pompeiæ Crispiniæ patronæ tuæ relictos proponis, atque fuit alimentorum.

Hircius in com. Cum se inferiores eiusdem generis ac saporis aqua dicerent uti, atque antea consueuerant.

Ibidem: Nō oportere illū eodē uti uestitu, atque ipse uester.

DE PARTICVL A iuxta, cum ac, atque mecum, tecumque coniuncta, & quandoque absolute posita.

Varro libro secundo rerum rusticarum: Feminas iuxta, ac mares habere solebat.

Cicero oratione qua gratias agit post redditum: Officijs iuxta ac si meus frater esset sustentauit.

Sallustius in Iugurthino: Præterea transuersis itineribus,

quotidie castra mouere, iuxta ac si hostes adessent.

Plau. in Afinaria: Dixit tibi mater, iuxta mecum rem tenes.

Idem in Aulu. Dixi tibi nunc, iuxta rem mecum tenes.

Sallustius in Catili. Nunc uero quo in loco res sita sunt, iuxta mecum omnes intelligitis.

Plautus in Persa: Iuxta tecum, si tu nescis, nescio.

Ibidem: Iuxta tecum et que scio.

Sallustius in Jugurtino: Iuxta boni maliq; strenui & imbellis multi obtruncati sunt.

Ibidem: Neq; loco, neq; mortali cuiquam, aut tempori fas credere, ciues, hostes iuxta metuere.

Ibidem: Hyemem & aestatem iuxta pati.

Ibidem: Plebi, patribusq; postq; inuidia decesserat, iuxta T. Li. ab urbe cond. Absentium bona iuxta at- (charus. q; interemptorum divisa fuerunt.

Ibidem: Trucidant inermes iuxta, atq; armatos.

Idem de bello Punico: Nauales socij iuxta effusi, ac si insulas prædarentur.

Idem ab ur. cō. Iuxta hyeme atq; aestate, bella gerere posse.

Idem de bello Macedonico: Humanū genus, uestig; nomē imperiūq; iuxta ac deos. immortales iam pridē intuer,

ALTE R.

Quanta est in multis bonarum literarum inscitia? quā in epte deus bone, & ineleganter nonnulli dum se latine loqui putant, nouitatibus gaudent? Quis non dicit unum, & duo? Primum & secundum? ecquis non dicit vigesimo primo die? semel & bis? At uidere licet, uel ex his, quā subiecī, quantum ab illa uera, germanaque Latina lingua defecerint, & quantum loquendi, dicendiq; mutauerint genus: nam perfectissimo illo seculo, non unum & duo, sed unum & alterum, non semper primum & secundum, sed frequentius primum & alterum, non uigesimo primo die, sed altera & uigesimo die: non semel & bis, sed semel & iterum dicebant. Qui uero dixerunt unum aut alterum significare, unum aut duo, uel unū & alterū significare, unū & duo: uel de duobus unū & alterū semp dici, in eadē erroris nauis versati sunt: nā unus & alter modus erat p̄prius loquendi, unus aut duo nō p̄-

prius, & unus aut alter, & primus & alter de duobus non semper, sed aliquando dicitur. Quandoq; uero alter & alter loco utriusq; dicebatur, ut infra melius videbitur.
Terent. Venit unus & item alter.

Cicero Atti. Quid enim est tantū in uno aut altero die? Idem pro Aulo Cluen. Vnus & alter dies intercesserat, cū res parum certa videbatur: Et paulo post, Qui cum unū iam & alterum diem desideraretur?

Ibidem: Habetur una & altera concio uechiemens & grāuis. Idem in Verrem: Rex primo nihil metuere, nihil suspicari, dies unus & alter, plures, non refertur.

Ibidem: Vnum & alterum mensem, prope annum, deniq; quē domi tuæ piratae aliquo tempore capti sunt.

Ibidē: Tū rep̄te iste testes citari iubet, dicit unus & alter Idē Appio Pulchro: Si quē tibi itē unū alter (breuiter, rum ue diem abstulerit.

Verg. Iamq; dies, alterq; dies processit.

Ouidius in Sap. Et sub ea uersus unus & alter erit.

Catul. Quam ueniens una atq; altera rursus hyems.

Horat. in sermon. Ducendus comes unus & alter.

Ibidem: Ne si uafer unus & alter.

Idem in Epist. Si uersus paulo concinnior unus & alter.

Tit. Ltiuius ab urbe cond. Vno aut altero abrepto.

Ibidem, Bellum in Sicilia iam alterum antium geritur.

Ibidem, Vni aut alteri militi.

Idem de bello Pun. Vno aut ad summū altero pretio.

Idem pro Gn. Pianco, quorum alter exercitum perdidit, alter uendidit, emptis prouincijs à Senatu, à repub. à bonis omnibus defecerant.

Idē pro . Lucio Murena, Neque in uno aut altero ani- Vlpianus de iudicijs. I. Nonnunquam, (maduersum est. Post unum, uel alterum.

Idem de ædilitio edicto .I. Quis sit fugitivus: Idem ait, nec eum qui ad fugam gradum unum, alterumue promovit, esse fugitivum.

Idem de noui operis nunciatione .I. Stipulatio, Non unum uel alterum cementum fuerit positum.

Alphenus de iudicijs. I. Proponebatur: Si unus aut alter,

Quo loco multi post illud Ciceronis diuinum seculum,
de prauato dicendi genere sere semper dicuntur
& secundum . Veteres illi (ut diximus) plerunque pri-
mum & alterum dicebant.

Cato de re rustica, Prima est lenis, altera est crista.

Cicero in Verrem, Alterum, tertium, quartum, permul-
 tra erant eiusmodi nomina.

Ibidem, Primo die testium tanto numero citato, alter dī
 es amicis istius & defensoribus, tertius dies, sic hominē
 Idem pro A. Cluent. Vnum, alterum, (prosterneret,
 tertium annum Saxia quiescebat.

Idem in Tusculanis, Primam posuit eam, de qua modo dī
 xi, quæ orta esset ex præsentione reꝝ futurarum, alterā
 quā ceperimus ex magnitudine commodorum.

Idem de natura deoꝝ, Vnus modus est, de quo satis dī
 xi, qui est suscep̄tus ex præsentione reꝝ futurarū, alter
 ex pturbatiōib⁹ tēpestatū, tertius ex cōmoditate rerū.

Idem in secunda Philip. Proximo, altero tertio, deniqꝫ,
reliquis consecutis diebus Horat. Mille talenta rotundē
 tur, totidem altera, porro tercia succedant.

Videre etiam licet quāta sit uenustas in ijs dicendi modis,
 Alter tantū, tria tanta, sexcenta tanta, bis tanta.

Plau. in Epidi. Imo etiam si alter tantū perdendum est.

Idem in Bacchidi. Alter tantum auri non incream.

Cic. de ora. Ut necesse sit partem pedis, aut æqualē esse al-
 teri parti, aut altero tantum, aut sexqui esse maiorem.

Calistus de iure fisci. I. Non intelligit, Totum cum altero
 tanto cogitur soluere.

Scœuola de alimentis. I. Libertis, Eo amplius alterum
 tantum quantum in singulis in numero præter cibaria,
 & uestiaria, dari uoluit.

Titus Luius ab urbe cond. Alterum tantum ex latino de
 Plautus in Trinummo, Tribus tan (lectu adiūcibatur,
 tis illi minus reddit quām obseueris.

Idem in Bacch. Sexcenta tanta reddam si uiuo tibi.

Idē in Pseudo. Quasi mihi nō sexcta tāca soleat credier.

Idem in Merca. Imo bis tanto ualco quā ualui prius.

Idē de Amphit. Bis tanto amici sunt inter se quā prius.

HADRIANVS CARD.

Varro libro tertio rerum rust. Ea pars reddiderit eo anno bis tantum quām tuus fundus.

Hircius in comment. Accedebat prope alterum tantum. Ibidem Peditum ac leuis armaturae quater tantis.

Hic subiiciam autoritates de modo dicendi, quem præposui de altero & uigesimo. & his similibus, quāuis deficiente iam prisco illo eloquentiae candore, T. Liui. & eius aequales, ac illis succedentes, unum & uiginti quandoq; etiam dixerunt. Sed primū meliora, deinde de fece-hau siemus, ut plane quod interest discrimen appareat.

Cic. pro Cornificio: Liberalibus literas accepi tuas, quas mihi Cornificius altero & 20. die (ut dicebat) reddidit. Idem pro Milone. Vbi particulam alter, postponit, cum superius cam præposuisse: Centesima lux est hæc ab interitu P. Clodij, & opinor altera.

Titus Liuius ab urbe cond. Anno trigesimo altero, quām condita Roma erat.

Idem tandem mutato aliquantulum dicendi genere, ibi dem dixit: Vna & uiginti legionibus eo anno defensum imperium Romanum est.

Et ibidem: Signa unum & triginta capita. paulopost: Vnū & triginta oppida ceperunt.

Idē seruauerere elegatissimi illi viri in aduerbijs, semel, iterum, terciū, ut supra diximus: quo loco ineprissime dicunt, semel, bis, ter: uel semel, secundo, tertio.

Cic. in Bruto: Antistius Piso sæpe dicebat, minus sæpe Ponius, raro Carbo, semel aut iterum Philippus.

Idem de diuinati. Quod semel ille, iterumq; neglexit. Ibidem: A senatu ludos illas iterum instauratos memoriz proditum est.

Cicer de natura deorum: Venereum iaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum, ac tertium.

Vlpianus de receptis arbitris. I. Labeo: Post caufam semel atque iterum tractatam.

T. Liuius ab urbe con. Iulium ter, Virginium iterū apud Macrum Lycinium inuenio.

Ibidem: Iterum ac tertio uenisse tradunt.

Idem: de bello Punico: Ter perditæ patriæ sustinendum

crimen est, semel cū defectionem inisti ab Romanis: iterum cū pacis cū Annibale fuisti autor: tertius hodie cū restituēdā Romanis Capuae mora atq; impedimentū tu es.
ille alter frequenti in usu apud antiquos reperitur, page tamen hactenus obseruatum.

Ci. Att. De illo altero quē scribis tibi usum eē nō alienis.
Eidem: De illo altero scio quidē uenire nunc nil posse.
Idem de oratore: Quid ille alter? quid petam præsidij?
Ibidem: Nam illud alterum genus quodquod est, temporibus, locis, reis definiunt.

Sallustius in Iugur. Adherbalem, omnesq; qui sub imperio Micip̄ae fuerant, metus inuadit. in duas partes diſcedunt: Numidae plures Adherbalem sequuntur, sed illum alterum bello meliores.

Ibidem: In diuisione, q pars Numidia Mauritania attingit, agro, urisq; opulentior, Iugurta traditur: illam alteram specie, quā usu potiorem, quæ portuosior & adificis magis exornata erat, Adherbal possedit.

Sed nota non semper dici, unum & alterum, vel primum & alterum, sed quandoq; dici, alterum & alterum, locutriusq; ut supra diximus.

Cicero de diuinatiōe. Cum duo quidam Arcades familiares iter una facerent, & Megarā uenissent, alterū ad cauponem diuertisse, ad hospitem alterum.

Idem de natura deorū: Non uides solem deū esse lunācū, quoq; alterū Apollinem Græci, alteram Dianam putāt.

Ibidē: Ioues tres numerant, in Arcadia alterū patre Aethere, alterū patre Cælo, tertium Cretensem Saturni filiū.

Idem de Tusculanis: Nam duæ sunt ex opinionē boni, quarum altera Volupras, altera Cupiditas.

Idem pro Publio Quintio: Quæ res in ciuitate duæ plurimū possunt, hæc contra nos ambæ faciunt in hoc tempore, summa gratia & eloquentia: quarum alteram C. Aquili uereor, alteram metuo.

Horat. Fraternis animis quicquid uoleat alter & alter.

Cic. pro P. Sylla: Ita charus utrisq; est, atq; iucundus, ut non alteros demouisse, sed utrosq; constituisse uideat.

Idem pro Q. Ligario: Ergo hæc duæ tempora carent cri-

mine, unum cum est legatus profectus, alterum cū efflagitatus à prouincia præpositus Africæ est: Tertium tempus est, quo post aduentum Vari in Africa restitit.

Idem pro Cluentio, Ille iterum, ille tertio auctionibus factis pecuniam dedit.

Ibidem, Quamobrem alteram partem causæ sic agemus, ut nos doceamus, alteram partem sic ut oremus.

Idem pro domo sua, Ejciuntur duo, quos uidere improbi non poterant, alter per honorem turpissimum, alter per honestissimam calamitatem.

A D E O.

Princeps ille latinæ eloquentiæ Cicero, ac cæteri eius cætatis autores, ut reliquis omnibus ita elegantissime particula Adeo, usi sunt, quā præ cæteris obseruatione præcipua dignam, colligendā duxi. Cui ueteres illi conjunctionē Atq; preponentes significare eā aliquādo, potius, aliquando etiam, uoluerūt, ut infra aperie ostendit. Ci. Seruio Sul. Sed aliquid atq; adeo multa afferūt de suo. Trebonius Ciceroni, Nihil adolescentे tuo, atque adeo nostro amabilius.

Cicero pro Plan. Insector, posco, atque adeo flagito.

Idem pro Cluentio: Clamore hominum de foro, atque adeo de ciuitate esse sublatum.

Idē p Roscio, Hoc cōsilio, atq; adeo hac amētia impulsū.

Idem in Verrem, Atq; adeo antequam de incommodis Siciliae dico, pauca mihi uidentur de prouinciæ dignitate, ueritate, utilitate dicenda.

Idem in Catilinam, Crescit in dies singulos hostium numerus, eorum autem castro & imperatorem, ducēq; hostium, intra mœnia atque adeo in senatu uidemus.

In eundem, Qui de huius urbis, atque adeo orbis terrarū

Idem Atti. Cum Philotimo loquere, (exitio cogitant, atque adeo Terentiam habebis Idibus.

Idem in Ver. Domo eius emigrat, atque adeo exit: nam iam antea emigrarat.

Idem in eundem, Ex Sicilia discedendum, atque adeo fuciendū esse arbitretur.

Ibidem, Quæ si magna, atque adeo maxima uobis uiden-

tur quā uarie & copiose dicantur expectare nolite.
 Ibidē: Cū magno detrimēto, atq; adeo exitio uectigaliū.
 Ibidē: At quā legē corrigit iudices atq; adeo totā tollit;
 Ibidem: Cum hæc essent ita constituta, Verres tot annis,
atq; adeo seculis inuentus est, qui hæc non cōmutarit.
 Plautus in Casina: Esurio, atq; adeo nunc haud paꝝ sitio,
 Terentius: Memini, atq; adeo longum est expectare,
 Plautus in Amphit. Imo præter me uenio, atq; adeo tu
 Blepharo iudex sies.

Idem in Casina: Dum mihi uolui, huic dixi, atq; adeo dū
 mihi cupio perperam iamdudum hercle fabulor.
 Titus Liuius ab urbe cond. Non petentem atq; adeo ab-
 sentem etiam creatum credidere.

ALLEGARE, Legare, Ablegare.

A Llegare, legare, ablegare, à multis improprie passim
 dicitur. Non enim uerbi proprietatem attendunt, sed
 uulgarem errorem persequuntur: nam cum autorem ali
 quem in rem suam adducere, aut citare uolunt, allegare
 illū dicunt, cum allegare sit, quasi in legationem quem
rogatiꝫ p̄ partis, priuatisq; causis mittere, Legare pro pu
blicis, magnisq; rebus: Ablegare vero est fere in exilium
eiūdere, aut à consilio remouere, ut infra patebit.

ALLEGARE.

Plautus in Epid. Si allegassem aliquem ad hoc negotiū.
 Idem in Pseud. Pseudolus tuus allegavit hunc.
 Idem in Casina: pater allegauit uillicum, qui posceret
 sibi istam uxorem, & subdit: Filius autem allegavit ar-
 migerum suum.

Idem in prologo Casinæ: Conseruatam uxorem, conser-
 ui duo expetunt, alium senex allegat, alium filius.

Idem in Amphi. Aliquem hominem allegavit, qui mihi
 aduenienti os ociller probe.

Idem in Persa: Imo alium allegauero, qui uendar, qui esse
 se peregrinum prædicet.

Terentius in Andr. Te obsecro, ut non credas à me esse
 allegatum hunc senem.

Cicero Catoni: Extremum, inquit, illud est, ut quasi dis-
 fidens rogationi meæ philosophiam ad te allegem.

Idem M. Marcellio. Si mihi tecum minus esset, quā est cum
tuis omnibus, allegarem ad te illos, à quibus intelligis
me præcipue diligi.

Idem pro Sexto Roscio Amerino: Nam statim Chrysogon
nus & ipse ad eos accedit, & homines nobiles allega
tis, qui peterent, ne ad Syllam adirent.

Idem in Philip. Cretensis iudex, isque nequissimus, quem
admodum ad hunc reus alleget?

Q. Cic. de petitione consulatus ad M. Tullium: Hi rogā
di omnes sunt diligenter, & ad eos allegandum est, per
suadendum inquit est ijs, nos semper cum optimatibns de
republi. sensisse.

Cic. in Verrē: Cum sibi omnes ad istum allegationes diffi
ciles, omnes aditus arduos, ac potius interclusos uiderēt.

Ibidē: Primo necessarios istius ad eū allegatos eē dicebat.

Ibidē: Petit à me Rabirius, & amicos allegat, facile impe
trat.

L E G A R E.

Sallustius in Iugurtino: Legantur tamen in Africam ma
iores natu, nobiles amplis honoribus usi.

T. L. de bello Mace. Consulē legari ad id bellum placuit.

Plautus in Amphitrione. Delegit viros primorum prin
cipes, eos legat Telebois.

Cicero pro P. Sextio: Ne isti quidem, quos legatos non
modo nullo senatusconsulto, sed etiam impugnante se
natu, tute tibi legasti.

Idem ad Atticum: Me legarum iri non arbitrabar.

Idem ad eundem: Meam siultam uerecundiam, qui legari
noluerim ante res prolatas.

Idem in Verrem utrūq; declarat cum dicit: O dij immor
tales, quanta iste cupiditate, quanta allegationibus illā
sibi legationem expugnauit?

Idē Aulo Cccinnæ: Cassium sibi legauit, Brutum Gallia
In Verrem: Centurupini Androncm Centu (præfecit,
rupinum legarunt ad Apronium).

A B L E G A R E.

Plau. in Casina: Hinc adolescētē peregre ablegauit pater.

Terentius in Hecyra: Aliquo est mihi ablegandus, dū pa
git Philomēna,

Varro de re ru. Pecus à prato ablegandū, & oñe iumentū.

Cicero Attico. A fratrib aduētu me ablegat.

T.L. ab urbe cond. Sub tēpus pueros uenatum ablegauit.

Idem de bello Punico. Ablegandum eo, unde ad nos fama accedere non possit.

Ibidem: Deinde ubi ablegatum uelut de industria M. Marcellum uiderunt.

Ibidem: Nisi tota procul Sicilia ablegaretur.

Ibidem: Remotam in perpetuum, & ablegaram ab urbe, & ab repub. iuuentutem.

Ibidem: Ablegatione iuētitis ad ueliternum bellum.

Idē de bel. Macedo. Orare ut se extra Italiā aliquo ablegarentur.

A M P L I V S.

Amplius aduerbium est, quandoq; comparatiuum: Aduerbium tritum est, sed uidere licet quām eleganter comparatio antiqui usi sint, in quo obseruandum est, eos quādoq; ipsum comparatiuum non solum ablatiuo, sed etiam accusatiuo, quandoq; & nominatiuo sine partcula quām iuxxisse. Quæ & ciusmodi, qui sedulo obseruauerit, & scriptis suis intermischuerit, paruo negotio ele-

gans euaderet.

Idem fecerunt de particulis: Plus, minus, abhinc.

DE PARTICVL A AMPLIVS,

nominatiuo coniuncta.

Cicero pro Roscio Comœdo: Amplius sunt sex mēses.

Idem in Ver. Cum enim Syracusis amplius centum ciues Romani cognoscerēt.

Cæsar in com. Inueniebat ex captiuis Sabin flumen à castris suis non amplius decē millia passuum abesse.

Hircius in com. genitiuo coniunxit, cum dixit:

Amplius duorum millium terga uerebant.

T.L. de bello i'u. Amplius populi fuerunt cēcum uiginti.

Ibidem: Amplius sex millia hominum capta.

DE PARTICVL A AMPLIVS,

accusatiuo coniuncta.

Cic. in Ver. Qui cum amplius cētum ciues Rōm. haberet ex cōuentu Syracusarum.

Idem ad Atticū: Qui ager, ut dena iugera sunt, non am-

DE PLVS, iuncta accusatiuo.

Cato in re rust. Ne plus quatuor digitos transuersos emineat.
Cælius Ciceroni: Hic multrum ac diu ludetur, atq; ita diu,
ut plus bientinum in his tricis moretur.

Vitruvius, Ita à pariete distet, ut ne plus pateat palmum.
Idem, Disponat inter se, ne plus spatiū habētes pedes binos.
Idem, Dum ne plus inter duos nodos alligationibus bi-
T.Li. de bello Macedo. Aberat acies (nos pedes distet.
eorum paulo plus quingentos passus.

DE PLVS, iuncta nominatiuo.

T.L. de bello Mac. Plus quinquaginta hominū ceciderunt.
Ibidem, Paulò plus trecenta uehicula missa.
Idem de bello Pun. Hominum eo die cæsa plus duo millia.
Ibidem, Plus tamen duo millia hostium eo die cæsa.
Ibidem, Plus decem millia capta.

DE PARTICVL A Minus, nominatiuo, accusatiuo, & ablatiuo coniuncta, & primum de nominatiuo.
Cicero in Verrem, lussit ut quæ statuæ C. Verres ipsius & patris, & filij essent, eas questores demoliendas locarent, dumq; ea demolitiō fieret, senatores triginta non minus aderent.

T.L. de bello Pun. Minus duo millia hominū effugerunt.
Ibidem, Haud multo minus, quam mille capta.
Idem, Hispani paulo minus mille boies pacti transtulerunt signz.

DE ACCVSATIVO.

Ibidem, Nunquam nix minus quatuor pedes alta jacuit.
Vitruvius, Aluei autem latitudo inter parietem & pluteum non minus sit pedes senos.

DE ABLATIVO.

Cicero pro Lucio Flacco, Ante pedes prætoris in foro ex pensem esse aurum pondo centum paulo minus.

Cæsar in comment. Minus horis tribus millium pedum .15. in circuitu munitionem perfecerunt.

Ibidem, A millibus passuum minus duobus castra posuerunt.
Vitruvius, Cum non minus tribus corijs fuerit deformatum.

OBSERVATVM item est in aduerbio ab hinc, quā dogm ablatiuo, quandoq; accusatiuo iungi,

etiam illa quæ consenuisse videbantur recrudescent.

Idem Quinto fratri: Cum Sextius multis in templo Castoris
uulneribus acceptis, subsidio Bestiae seruatus esset.

Cæsar in cō. Cū circuientus multis uulnerib⁹ acceptis ce-
Ibidem: Quoꝝ alter accep̄o uulnere occupa- (cidisset.
tus per suos, pro occiso sublatus est. Vergilius:

Vulnera illa gerens, quæ circum plurima muros
Accipit patios. Idem:

Sed neq; uim plumis ullam, nec uulnera tergo
Accipiunt. Oui. de Fastis:

Diffugiunt hostes, in honestaç; uulnera tergo
Accipiunt.

Ser. Sul. Ciceroni: Nunc iuit M. Marcellum collegam no-
strū post cœnæ tēpus à Publio Magio Chilone familiaris
eius pugione percussum esse, & duo uulnera accepisse: unū
in stomacho, alterꝝ in capite secundum aurem.

Cic. pro Publio Sextio: Tribunum plebis uiginti uulneri
bus acceptis, iacentē moribundum q; uidisti.

Idem pro P. Sylla: Accipit P. Sylla iudices uulnus uehe-
mens & mortiferum.

Idem, p. Gn. Plāco: Cū pseuerantiam sententiaꝝ suꝝ, non sa-
lute recipi. retinuisse, tñ ob illā, qua illud uoluntatiss
uulnus accepit, iustissimos oīm Metelloꝝ constantia, &
clarissimos triumphos gloriae laude superauit.

T.L. ab urbe con. Uulnere accepto agre à circūstantib⁹
ceptus est. Ibidem: Multa uulnera accepta.

Idem de bello Punico: Sub caudis qua maxime mollis cu-
tis uulnera accipiunt.

Ibidem: Cum multa Rōmani milites acciperent uulnera,
Idem ab urbe con. Plures uulnera accipiunt.

Ibidem: Plures accipiunt quām inferunt uulnera.

Vlpj. de senatus cō. Syllaniano. I. Cū aliter: Aut alia uul-
nera isti acceperunt. ACCIPERE plagam. Accipere

Varro de re rust. Si qua in tonsura plagam accepit, eum p' ^{l'agam}
locum alligat pice liquida.

Ci. Attico: Atq; ille locus inductus est à me diuinitus, ne
una plaga accepta P.C. conciderent.

Idem Tironi: maximam plagam accepit, quod is qui sum

mam autoritatem in illius exercitu habebat, Titus Labienus eius socius sceleris esse noluit.

Eidem, Nihil video quod sperandum putem iure, præser-tim, cum ea plaga in Asia sit accepta.

Idem de Fato, Eam plagam potius accipiam, quād Fato omnia fieri comprobem.

Idē in Verrē, Tu inquā tantā plagā tacitus accipere potu-
īsses. ACCIPERE cladem.

Ti. Li. ab urbe con. Post acceptā proximę pugnæ cladem. Ibidem, Ex insidiis prope magna accepta clade.

ACCIPERE iniuriam.

Cicero in Verrem, Nulla priuatim accepta iniuria.

Idem Quinto Fratri, Qui accepta iniuria illa spectacula Caesar in comment. Ne quā noctū oppida- (quærebat, ni à militibus iniuriam acciperent.

Plautus in Merca. Ad cœnam uocat, uenio, decumbo, ac-
ceptus hilare atque ampliter.

Idem in Cistellaria, Ita lepide, nitideq; in prandio acce-
pisti apud te, ut semper meminerim, & subdit, Ita hodie hic accepta sumus suauibus modis.

Varro de lingua latina, Ita in prandio nos lepide, nitidē-
Idem de re rustica, Et me, absente patro (q; accepisti,
no, hospitio accipiebat,

Ibidem, His omnibus ita acceptis, uel compositis, præci-
pua cura domini requiritur.

Cicero de ora. Ego uero atque hilare acceptus inquit.

Plautus in Amphitrione, Aduenientem hic me hospitio
pugnæ accepturus est.

Ibidem, Familiaris accipiere faxo haud familiariter.

Vergilius, Accipit hospitio.

Cicero in somnio Scipionis, Post autem regio apparatu
accepti sermonem in multam noctem produximus.

M A L E acceptus.

Cicero in Verrem, Ephicrates homines multis uerbis ma-
le acceptos dimisit.

Ibidem, Male accipit uerbis Rabonium.

Lentulus Ciceroni, Exclusus enim Antiochia Dolobella,
& in oppugnādo male acceptus, nulla alia cōfisus urbe,

Laodiceam, quæ est in Syria ad mare, se contulit.

Hircius in commentariis: Itaq; aduersarij male accepti, tum demum præsidia contulerunt.

Brutus Ciceroni: Recurri ad meas copiolas (sic enim eas uere appellare possum) sunt enim extenuatissimæ, & in opia omnium rerum pessime acceptæ.

ACCIPERE conditionem.

Cæsar in com. Respondit non esse consuetudinem populo Romano accipere ab hoste armato conditionem.

ACCIPERE detrimentum,

Ibidē: Quod detrimentū culpa & temeritate legati sit ac Cic. pro lege Manilia: Nā in cæteris rebus cum (ceptū) uenit calamitas, tum detrimentum accipitur.

Ibidem: Neq; eos quicquam aliud assequi classium nomine, nisi ut detrimentis accipiendis maiore affici turpitudine uideremur.

ACCIPERE dolorem.

Cicero pro domo sua: Accepi pontifices magnum, atq; in credibilem dolorem.

ACCIPERE beneficium.

Cicero de prouincijs consularibus: Sed non is solum gratus esse debet, qui accepit beneficium: uerum etiam is, cui potestas accipiendi fuit.

ASSIGNARE, TRIBVERE, AT- tribuere, Adscribere.

PLeriq; post Ciceronem autores uerbum imputo dixerunt nouo, & commentatio uerbo. Antiquiores uero doctissimi, & clarissimi uiri, quos nunq; satis laudare possumus, non imputo, sed assigno, adscribo, tribuo, attribuo dicebant; ut infra patebit.

ASSIGNARE.

Cicero Aulo Cecinnæ: De quo quicquid detrahias, necesse est, aut infirmitati, aut inuidie assignetur.

Idē pro Tito Annio Milone: Nec postulaturi, ut si mors P. Clodij salus uestra fuerit, idcirco eam uirtutis Milonis potius quam P. R. felicitati assigneris.

Idem ad Quintum fratrem: Improbasti, & sceleri meo potius quam imprudentiae, misericordiaq; assignes.

Idem Attico, Si perturbatior est, tibi assignato.

Eidem, Quoquomodo uero se res habeat, nihil assignabis, nec patriæ, nec patrī.

Idē in opere quod inscribitur Brutus, Hæc si minus apta tidentur huic sermoni Brute, Atticō assigna.

Idem pro Caio Rabirio Posthumo, Nec uero id huiusmodi quisquam, sed temporis assignandum putauit.

T. Livius de bello Macedo. Flens petiit ut unius amentiam ciuitati assignaret.

TRIBVERE.

Idem in Bruto, Peto à te, ut id non modo negligentia mea, sed ne occupationi quidem tribuas.

ATTRIBVERE.

Idem de oratore, Hoc si tu cupidius factum existimas, Caesar attribues.

Idem de natura deorum, At nonnunquam bonos exitus habent boni, eos quidem adscribimus, attribuimus sine ulla ratione diis immortalibus.

Idem in Verrem, Quis istuc Apronio attribuebat?

Ibidem, Omnes id Verri tunc attribuebant.

Ibidem, Dicerem hoc totum mihi esse attribuendum iudices, si illi unquam à me hoc postulassent.

Ibidem, Ut alijs causam calamitatis attribueret.

Ibidem, Dico aut omnes extra culpam fuisse, aut si unī attribuenda culpa sit, in eo maximam fuisse.

Q V A M.

Quam elegans est, & plenus Romani candoris hic quoq[ue] dicendi modus, quem pauci obseruare studuerūt, nām quis est nostrorum, qui nō dicat, Nouem annis postq[ue] huc ueni, nouem annis antequā Romanū essem ingressus? Qui modus loquendi, & si latinus dici potest, elegās tamen, & eruditī illius seculi dici non potest, quo seculo ita dicebant, Post nouēm annos quā huc ueni, Ante nouē annos quā Romanū essem ingressus. Et cum dicebant: Nouem annis ante, uel nouem annis post, raro subiungebāt quā, sed postponebant, ut infra colligetur.

Cato de re rust. Positridie, aut post diē tertīū, q[uod] lecta erit, Ibidem: Post annum tertium quā scueris incendito,

Cicero Atti. Quatuordecim annis post, prætor est factus Tuditanus, quā consul Mumnius.

Idem de oratore lib. 2. Postero igit die, quilla erant acta.
Idem contra Rullum: Cum multis annis post petijssent,
quām prætors fuissent.

Cicero filius Tironi, Aliquando uenerunt post diem qua dragesimū & sextum, quā à nobis discesserant.

Cæsar in commentariis : Post diem quartum , quæ est in Britanniam uentum.

Catul. Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem
quā cōpta est, nonamque edita post hyemem.

Hircius in com. Post diem tertium, quā Africam attigit.

Asconi. Pedi. Post nouē deinde annos, quā sublata erant.

Idem. Post diem tertium, quā Cato est absolutus.

Idē, Post diē aut quartum, quā postulatus erat Scaurus.

Idem, Post diem trigesimū fere, q̄ erat Clodius c

Idem. Ante sexdecim annos, quā hæc dicta sunt.

Idem, Post pauculos statim dies, q̄ inierat tribunatum.

Idem. Post septimum annum, quā Carthaginensibus bello secundo data est pax.

Idem, Hæc oratio dicta est L. Cæsare, & Figulo consulibus, post annum, quā pro Cornelio dixerat.

Idem, Ante annum, quā hæc dicerentur, acta est.

**Paulus de Nautico sc̄enore l. Fenerator, Si nauis posita
perierit, q̄ dies præfinitus periculo exactus fuerit.**

Vipianus de manumissio. I. Qui duos, Post annum quam moriar liber esto. & subdit, Post annum, quā hoc testamentum factum fuerit.

Papinianus de peculio castrensi. I. Pater, Quod si filius post annum, quā militare desierit, iure communi testamento facto, uita decesserit.

Martianus de muneribus .I. Reus, Post annum, quā reus delatus est.

**Scœuola de legatis in uxorem, Post annos complures,
quæ facit testamentum.**

T. Li. uero, [REDACTED] iactatissime illa tempore,
absolute absq; aliqua particula post, utitur, ut ab urbe
con. Sepimo die, quā profectus erat in castra redit.

Ibidē: Lilybēum tertio die. ~~q̄~~ profectus inde erat, rediit.
 Ibidem: Tertiodecimo die, quām profectus erat inde,
 Lilybēum reuectus.

Idem de bello punico: Octauo mense, quāceptum oppugnari, captum Saguntum.

Idem ab urbe cond. Die. XX. quām creatus erat, dictatura se abdicauit,

Ibidem: Quadringentesimo anno, quā urbs Romana condita erat, quinto trigesimo quā à Callis recepta.

Idem de bello Macedonico: Altera die, quā à Brundusio

Ibidē: Die tertio, quā petierant. (solutus)

Ibidē: Anno trigesimo altero, quā condita Roma erat.

AMABO.

AMABO, quā interiection amantis est, poetæ illius singulare seculi quandoq; cum pronomine, interdum absoluere, quandoq; non ad unum, sed etiam ad plures: oratores yō, & q; solutā scripserunt orationē, lōge aliter usū sunt, ut Am a me, amabo te frequenter dicerent.

Plautus in Menechmis: Amabo mi Menachme.

Idem in Persa: Dic amabo.

Idem in Rudente: Quo amabo ihimus?

Ibidem: Ite inquam domum amabo.

Idem in Truculēto: Properate, afferte mensam amabo.

Idem in Mercatore: Amabo ecclastor mi senex eloquere.

Idem in Menachmis: Pallam illam amabo, quam tibi dum dedi, mihi eam redde.

Idem in Sticho: Qui amabo pater?

Catullus: Amabo mea dulcis Isiphilla.

Cicero Cassio: Et amabore, cum dabis posthac aliquid domum literarum, mei memineris.

Idem Attico: Nostra autem negotia, quoniam Romæ cōmoraris, amabo te explica.

Eidem: Amabo te, incumbe in eam rem, & ad me scribe.

Eidem: Ama me, non libenter uidi, sed modo succenset, modo gratias agit.

Eidem: Expecta amabo te.

Idem Quinto fratri: Amabo te mi frater, nisi uno meo fratre & tu, & omnes mei corruistis.

Idē Atti: Sed amabo te, nihil incōmodo uale studinis feceris.
Eidem: Maecte, sed amabo te, perfice mihi totum (ris.
negotium).

Idem Curioni: Sed amabo te, cura & cogita nihil nouis,
scd illud idem, quod initio scripsi.

Idem Quinto fratri: Amabo te, aduola, consolabor te.

Idem Attico: Cura, amabo te, Ciceronem nostrum.

Cælius Ciceroni: Amabo te, si quid quod opus fuerit
Appio facies, ponito me in gratiam.

Ibidem: Amabo te, impera tibi, hoc curare soles libēter.

A B D O.

NEmo est fere, qui ignoret Abdere quid significet: modum tamē loquendi, quo eo uerbo doctissimi illi Romana lingua usi sunt, quotusquisq; est, qui norit: Aliqua uero, quæ sparsa multis in locis apud eos fluunt, sub oculis subiçere studui, ut sint legētibus preſto ad imitandū.
Terentius in Hecyra: Rus abdidit sese.

Cicero Curio: Abdo me in bibliorhecā, itaq; opera effici tanta, quanta fortasse tu senties.

Idem Plancus: Abdidit se in intimam Macedoniam, quod ḡ
potuit longissime a castris.

Idem in Pisonem: Domum se abdidit, inde nocte intempesta crepidatus, ueste seruili nauem concendit.

Idem pro Milone: Cum se ille fugiens, in scalarum tenebras abdidisset,

Idem Attico: In Aegyptum nos abdemus.

Ibidē: Vtar tuo cōfilio, neq; me Arpinū hoc tēpore abdā,
Dolobella Ciceroni: Si se ille abdiderit in classem.

Cæſar in com. Aut se in Menapios abdereret.

Ibidem: Reliqui sese fugæ mandarunt, atq; in proximas
sylvas abdiderunt.

Idem: Finibus suis excesserant, suaq; omnia exportauerant, seq; in solitudinem ac sylvas abdiderant.

Vergilius ramen, cum iam ætas illa aurea, quam suspicere non defino, prope ~~l~~ leſceret, ablatiuo usus eit, cū
in Georgicis dixit:

Abde domo, nec turpi ignosce senectæ. Et æqualis eius T.
L. ab urbe con. Se in suis, ingt, quisq; iectis abdiderunt. S.

Ibidem: Consules in privato abditi.

A S P I R A R E.

Quam parum notum est, & in usu positum occultiore significato uerbum Aspiro? quā eleganter, quām ap posse diuini illi latinitatis parentes eo usū sunt: quorum aliqua loca his subieci, ex quibus liquido nibil aliud aspirare intelligimus, quām accedere, peruenire, assequi, attingere.

Varro in libro rerum rusticarum: Ad quae granaria nulla aura humida è propinquis locis aspireret.

Cic. Trebatio: Subinuideo, inquit, tibi, ultro te esse accersitum ab eo, ad quem ceteri non propter eius superbiā, sed propter occupationem aspirare non possunt.

Idē in oratore: Ad cā laudem, quā uolumus, aspirare non In eodem: Ex bellica laude aspirare ad Africa (possunt. num nemo potest.

Idem Attico: Vectiū in rostra produxit: eumq; eo loco cōstiruit, quo Bibulo consuli aspirare non licet.

Idem in Verrem. Quo classes sāpe conatæ, nunquam aspirare potuerunt.

Idem in Tuscula. Hæc etiam in equuleum coniunctur, quo uira non aspirat beata.

Ibidē: Metrodorus occupauit, inquit, te fortuna, atq; cepi, oēsq; aditus tuos interclusi, ut ad me aspirare nō posses.

A F F E C T U S.

Affectus plerung; longe aliud significat, quām quod passim inuenitur: Affectus iniuria, affectus contumelia, affectus molestia. Sed interiore, ac reconditiore significato, id est, quod uitiatum, infirmum, ægrotum.

Cicero de orato. Affectus, inquit, senectute.

Idē Attico: Quē qdem Neapoli affectū grauiter uideram,

Idem in Verrem: Nemo Agrigenti, neq; p̄tate tam affecta, neq; viribus tam infirmis fuit.

Propert. Iuppiter affecte tandem miserere puellæ.

Cornelius Celsus: Vbi lien affectus est, intumescit.

Ibidem: At renes ubi affecti sunt, diu male habent.

Cæsar in commentarijs: Qui sunt affecti grauioribus morbis,

Ibidem: Neque affectum ualetudine filium exponere in terram patitur.

Ibidem: In corpore affecto.

Titus Liuius ab urbe con. Color imperatoris, quem affectum uisuros crediderant,

Ibidem: Corpora affecta tabo.

Ibidem: Vires corporis affecta.

Ibidem: Affecti pleriq; principum.

Ibidem: Exercitu affectu prælio, ac uia nocturna excepere.

Ibidem: Affecta ueienti bello reip. remedio fuit.

Papinianus ad legem falcidiam.l. In ratione: Qui moriente domino, ea ualetudine affecti fuerant, ut eos non posse uiuere certum esset.

Sed & eius uerbi est alius quidā secretior sensus, qua meo iudicio inchoare significet, ut

Cicero de prouincijs consularibus: Bellum affectum uidemus, & (uere ut dicam) pene confectum, sed ita, ut si idem extrema prosequitur, qui inchoauit, iam omnia perfecta uidcamus.

Et in eodem: Nam ipse Cæsar quidem cur in prouincia commorari uelit, nisi ut ea, quæ per eum affecta sunt, perfecta reipublicæ tradat?

A D V E R S A R I A.

Operæ pretium est non ignorare Aduersaria quæ sint, quo nomine antiqui illi multo aliter, ac uulgato sensu utebantur. Erant enim aduersaria, quantum colligere potui, libelli ratiocinatorum, in quibus primum rationes accepti, & expensi, negligenter & sine ordine scribantur, mox in codicem diligentissime perscriptæ refe rebant. In qua re aduertendus est hic quoq; elegans dicendi modus. Nam referre in codicē, & in tabulas, dicebant uel nomina, uel pecunias, aut res alias, cum per ordinem, ut dixi describent. Secus cū in aduersarijs aliqua nota hant, sine ordine, & in cōfuso, & negligēter id faciebāt,

Cic. in fragmento orationis pro Roscio Commodo: Nō habere se hoc nomen in codice accepti, & expensi relatum confitetur, sed in aduersarijs patere contendit: Uscq; ne te diligis, & magnifice cūspicis, ut pecuniam nō

extuis tabulis, sed aduersarijs petas? Suum codicem testis
 Ioco recitare arrogantiae est, suarum præscriptionum,
 & literarum aduersaria proferre non ametia est? Quod
 si eandem uim, diligentiam, autoritatemq; habent aduer-
 saria, quam tabulae, quid attinet codicem instituere, con-
 scribere, ordinem conseruare, memoriae tradere litera-
 rum ueritatem? Sed si quod aduersarijs nihil credimus,
 idcirco codicem scribere instituimus, quod etiam apud
 omnes leue & infirmum est, id apud iudicem graue & san-
 ctum esse ducetur? Quid est ergo quod negligenter scri-
 bimus aduersaria? quid est quod diligenter conficimus ta-
 bulas? qua de causa? Quia haec sunt menstrua, illæ sunt
 æternæ: haec delectur statim, illæ seruantur sanctæ, haec
 parui temporis memoriam, illæ perpetuae existimatio-
 nis fidem & religionem amplectuntur, haec delecta, illæ
 sunt in ordinem confessæ: Atque ita aduersaria in iudici-
 um protulit nemo, codicem protulit, tabulas recitauit.
 Tu. C. Piso tali fide, uirtute, grauitate, autoritate orna-
 tus, ex aduersarijs pecuniam petere non auderes. Et sub-
 dit: Quæro quampridem hoc nomen Fannij in aduersa-
 ria retulisti? & subdit: Cur tam diu iacet hoc nomen in
 aduersarijs? & subdit: Tu hoc nomen triennium amplius
 in aduersarijs iacere pateris?

A M O.

A Multum te amo. Modus hic loquendi ma-
 gnam affert latinitati gratiam, est enim candori illi
 Romano proprius, nec fuso aliquo inquinatus.

Cic. ad Atti. de municipijs: Quod mihi polliceris valdere
 Ad eudem: Te multum amamus, quod ea abs te (amo,
 diligenter, paruoq; curata sunt.

Ibidem: Multum te amo, quod respondisti M. Octauio.

Terentius: Ecquid nos amas de fidicina hac?

Cic. Attico, de Radusculo Numeriano: Multum te amo.

ACQVIESCERE.

ET illud notaui, quod ab ijs, quos dixi, perfectissimis au-
 toribus usurpatum est. Non enim (ut uulgas putat)
 Acquiescere cōsentire est, sed significare cum quadam ani-
 mi uoluptate, quiete q; cōsisterere in re aliqua, in qua prius

In dubio, aut solicitudine animus fuisset, sicut Cic. & alij,
quos subjici clare ostendunt.

Ci. in epistola ad Sulpitium: His uero temporibus habemus
aliud nihil, in quo acquiescamus, & subdit,
Seruius quidem tuus in omnibus ingenuis artibus, im-
primisq; hac, in qua me ego scripsi acquiescere, ita uer-
satur ut excellat.

Ad cundem: Ut eius in bonis acquiescam.

Et iterum: Literis tuis lectis aliquantulum acquieciui.

Idē Attico: Acquiesco enim scribens ad te, & legēs tua.

Eidē: Interim uelim mihi ignoscas, quod ad te scribo tā
multa tortiens, acquiesco em, & tuas uolo elicere literas.

Eidem: Sed intererat enim ubi acquiescerem.

Idem de amicitia: Vicissim autem senes in adolescentium
charitate acquiescimus.

Idem de diuinatione: Quiam ætate prouecti, in nostris
libris acquiescent.

Idem M. Varroni: Artes nostræ nescio quomodo nunc
huberiōres fructus ferre uidentur, quā olim ferebant, si
ue quia nulla nunc in re alia acquiescimus, siue quia gra-
uitas morbi facit, ut medicinae egamus.

Idem pro rege Deiotaro: In tua ore multūq; acquiesco.

ADR/5r
A Desse nihil aliud profecto est, quā p̄sente m̄ est. Ar-
chitecti tamen illi latinitatis nobiles, quandoque co-
ram, vel p̄sente, quandoque utrūq; ei uerbo adde-
bant, quo firmius opus exurgeret.

Plautus in Mostel. Adsum p̄sens p̄senti tibi.

Terent. Ac non quia ades p̄sens dico.

Cic. pro domo sua: Adest p̄sens uir singulari uirtute.

Idem in Anto. Coram aderit p̄sens tibi ipse, & ille quē
insimulas pugio respondebit.

Idem de officijs: Ad id quod adest, quodq; p̄sens est, pau-
latim se accommodat.

Idem in Ver. Adsum homines ex tota prouincia nobilis-
simi, qui p̄sentes uos orant atq; obsecrant iudices.

Idem Cassio: Fit enim nescio quomodo, ut quasi coram
adesse uideare cum scribo.

Vergil. Coram quē queritis adsum Troius Aeneas,

lauret ceteri. **N**Omne apposito, & aduerbio apposito, usi sunt autrum probatissimi quiq; præsertim pater & eloquentia de cœs Cicero, quod perinde est, ac si dicamus, apud, accommo^datum, apre, acco^mmodate.

Varro de re rust. Galli appositi, sed maxime ad iumenta.
Ibidem. Maxime ad id pccus appositum.

Ibidem: Est enim quod eum inquinat locum appositum
ad agriculturam.

Cicero Attico: Sed iam extrudimus, non à Plancio: nam
is quidem retinet, uerum ab ipso loco minime apposito
ad tolerandum in tanto luctu calamitatem.

Idem in Verrem: Menses mihi tres cū eripuissetis ad agen-
dum maxime appositos.

Ibidem: Qui ita natus est, ita educatus, ita factus, & ani-
mo & corpore, ut multo appositor ad deferenda, quam
ad auferenda signa esse uideatur.

Ibidem, Homo bene appositus ad istius auaritiam.

Idē de arte rhetorica: Dicere apposite ad persuasionem.

Adhaerescere, tritum ubiq; & uerbum & significatum,
sed non omnibus eius (ut dicunt) regimen notum. Ac
accusatio enim præcedente prepositione quam, datio
frequentius iungit. Quæ res eo mirabilior est, quo uer-
bum id cum præ positione ad, quæ accusatiū requirit,
componitur. Quod item sit persæpe in uerbis aggredi-
or, adiungo, adeo, applico, aspicio, adrepo, & similibus.

AD HAER ESCER E.

Plautus in Penulo, Ne ad fundas uiscus adhaeresceret.

Cicero pro Publio Sextio: Ad columnam adhaerescere.

Idem de finibus bonorum & malorum, Ut homines ad eo
rum saxa discendi cupiditate adhaerescerent.

Idem in academicis quæstionibus: Quasi tempestare dela-
ti, ad eam tanquam ad saxum adhaerescunt.

Idem ad Pont. Ne in hanc tantā materiem seditionis ista
funesta fax adhaeresceret.

Idem de natura deorū: Quot gñā, quamq; disparity partim
submersa, partim fluitantium & innantium beluaq;
partim ad saxa nativis testis adhaerentium?

Idem de oratore. Et ad genus id, quod quisq; uestrum in

dicendo probaret, adhærescerent.

Cæsar in commentarijs: Hæc casu ad turrim adhæsit.

AGGR EDI.

Cicero de natura deorum: Tum Cotta, quia sic aggredi-^{gr}
or, inquit, ad hanc disputationem, quasi nihil unquam
audierim de diis immortalibus.

Idem pro P. Sextio: Tamen aggrediar ad dicendum.

Ibid. Non aggrediar ad illa maxima atq; amplissima.

Idem de oratore: Cum ad causam sum aggressus.

Idem pro Cornelio Balbo: Priusquam aggrediar ad ius,
causamq; Cornelij.

Idem pro Lucio Flacco: Aggrediar iam ad singulas ciuitates.

Idem de legib. Prius q; aggrediamur ad leges singulas.
ADIVNGere, & accedere.

Terentius in Andria, Ut animum ad aliquod studium
adiungant.

Idem in Eunicho, Accede ad ignem hunc, iam calesces
plus satis.

Cicero in Philippica sexta, Cæsar se ad neminem adiunxit.

Idem de arte rhetorica, Ad eam causam, qua commotum
peccasse dicet, poterit adiungere.

Ibidem, Postea ad id quod definieris factum eius, qui accusabitur, adiungere oportebit.

Idem in Topicis, Omnibus est ius parietē directū ad parietē
comunem adiungere, uel solidum, uel fornicatum.

Idem in Philippica quinta: Et Pompeius ad L. Sylla ma-
ximum imperium, uictoremq; exercitum accessit, Cæ-
sar se ad neminem adiunxit.

Idem pro C. Rab. Adiungeremus ad hanc labem ignomini-
amq; mortis etiam Cañ Marij nomen.

ADIRE.

Plautus in Afinaria, Ad me adi uicissim.

Idem in Trinummo, Tute ad eum adeas.

Idem in Menechmis, Adibo ad hominem.

Terentius in Andria, Quid tibi uidetur, adeon ad eum?

Cicero pro lege Manilia, Qui omnium mentes corū, qui
ad rem publ. adiungunt, maxime perspiciunt.

Idem pro Lucio Flacco: Ad quem adit?

Idem in Verrem: Scole à suis cūibus hæc habere mandata,
ut ad Verrem adirentur,

Ibidem: Cæteri hæredes adeunt ad Verrem.

Ibidem: Vt si uobis uideretur, adiremus ad eorum senatum.

Ibidem: Cum ad prætorem in ius adiremus.

Ibidem: Patri exæcta ætate, & adoleſcēti filio adeundi ad
illum miserum potestatem nunquam esse factam.

Ibidem: Aditum est ad libros Sibyllinos.

Ideem: Homines tenues obscurò loco nati, adeunt ad ea
loca, quæ nunquam ante a uiderunt.

Idem pro Roscio Comædo: Ad arbitriū hoc animo adi-
mus, ut neq; nihil, neq; tantum, quantum postulauimus
consequamur,

Idem pro Sextio Roscio Ame. Postremo isto hortatore ad
Syllam legari non adierunt.

Cæsar in cōmentarijs: Vniuersi ad Cæsarē adierunt.

T. Luius de bello Punico: Qui ad lacum Auerni adissent.

Idem de bello Macedonico: Scriba ad tribunos plebis adit,
APPICARE.

Terentius in Andria: Hi se aduos applicant,

SPICE R E.

Varro li. 2. rege rusticarum: Simul aspicit ad me.

Ibidem: Fundanius aspicit ad scrotam.

ACCEDERE.

Varro de re rust. Docēt syluettria, ad quæ sator nō accessit,
Terētius in Phor. Volūtas uestra si ad poetā accesserit.

Ibidem: Si ad matris mammam non accedet.

Cic. pro C. Rabirio: Deinde uos Quirites, quos potestas
proxime ad deos immortalium accedit, oro atq; obsecro.

Ibidem: Ad quæ cū accessissemus, Axius Appio subridēs: Re-
cipis nos, inqt, in tuū ornithona, ubi sc̄des inter aues.

ADREPERE.

Varro de re rustica, Ne inuis aut lacerta adrepere ad colu-
baria possit.

A Cœpere eodem exemplo literas. Hic quoq; modus la-
tine loquendi elegantissimus est, significatq; quod cor-
rupto depravatoq; dicendi genere, ferè apud omnes di-

titur eiusdē tenoris, uel duplicates literas accipere, quæ barbaries ita inolevit, ut propriū uerumq; quē dixi loquendi modum nemo iam aut pauci agnoscant.

Cicero Cornificio, Hæc ferè ad eas literas, quis eodē exemplum hinc acceperit.

Idem Setuio Sulp. Licet eodem exemplo s̄p̄ius tibi huius generis literas mittam.

Erdem. Accipio excusationem tuam qua usus es, cur sapientius ad me literas uno exemplo dedidisse.

Idem Trebatio, Quis solet eodem exemplo plures dare, quanquam sua manu scribit?

Idem Plancio, Binas à te accepi literas eodem exemplo.

Brutus Cic. Eodē exemplo litteræ à te mihi redditæ sunt.

ARTERIA.

Licet aliqui latinius arteriam quād uenam dici putēt, *vena plena* *arteria* *venis* *arteria* autoritates tamen quas infra posui, opinionem eo-rum contra stare uidentur.

Cicero de fato, *Si cui uenæ sic mouentur, is habet febrē,* & is febrem non habet. Ouidius de Ponto,

Et iam deficiens sic ad tua uerba reuixi,

Vt solet infuso vena redire micro. Ibidem,

Sæpe aliquem solers medicoruin curâ reliquit,

Nec spes huic uenæ deficiente cadit.

Idem in metamorphosi, Saliunt tenitata pollicē uenæ.

Persius, Tange miser uenam, & pone ir. pectore dextrā, Nil calet hic.

Sabinus in epistola Paridis pro Helenā,

Dumq; suo tentat salientem pollice uenam.

Vitruvius, Vti medicis & musicis, & de uenarū rhythmo & de pedum motu.

Corne. Cel. Si circa frōntem intentat uenæ mouentur.

Ibidem, Periculosisimum tum eit, si uenæ quoq; ibi uehementer agitantur.

Ibidem, Vbi uenarum exigui imbecilliq; pulsus sunt.

Ibidem, Tum requirunt etiam quare uenæ nostræ modo submittant se, modo attollant.

Ibidē, Sed primo quidē die nullus humor dari debet, nisi subito sic uenæ conciderūt, ut eibus quoq; dari debeat.

Ibidem, Venis enim maxime credimus fallaciſimæ rei.
 Ibidem, Venas autem conspectus medici mouet.
 Ibidem, Si uena non æquis interuallis mouentur.
 Ibidem, Vrina fallax, uena fallacior.

A T.

Non caret magna elegātia hæc quoq; particula at, quæ
 uario modo usos bonos illos autores reperimus. De
 qua & si aliqui non pauca dixerunt, ea nos uel declarare
 apertius, uel plura addere utile duximus.

At in principio orationis allocat. Vergilius in principio libri, & capite uersuū illā locauit,
Aer regina graui iadudū fauicia cura, Vulnus alit uenis.

in tereti parti infigit orationis Quandoq; est execrationi præuia, ut idem,
At tibi pro scelere exclamat, pro talibus ausis,
Dñ (si qua est cælo pietas, quæ talia curet)
Persoluant grates dignas, & præmia reddant
Debita.

Verandoque plantis sat admodum imprecans Terētius in And. At tibi dñ dignum factis exitium dent.
Quandoq; optantis, ut Plautus in Persa, At tibi dñ omes bene faciant.

Interrogans et oī rorat impetrans Aliquando geminata admirationem ostentat, ut Plau-
 tus in Mercatore. At at meus hic quidem pater est.
 Teren. in And. At at hoc illud est, hinc illæ lachrymæ.
 Horatius aliquando imprecando exclamat, & interro-
 gat, At ò deorum quisquis in cælo regis terras, Et huma-
 num genus, quid iste fert tumultus?

Interrogans et oī rorat impetrans Interdum cum admiratione laudat, uel uituperat in-
 terrogans, ut Terentius in Eunucho, Fucum factum mu-
 lieri, at quem deum?

Cicero pro domo sua Cicero pro domo sua, At quædea est?
 Idem Peto, Habuisses enim non hospitem, sed cōtuberna-
 lem, at quem uirum non cum, quem tu solitus es pro-
 mulside confidere.

Idem pro Aulo Cluentio Vna mater oppugnat, at quæ
 mater quam cæcam crudelitate, & scelere ferri uidetis.
 Idem pro Tito Annio Milone, Itaq; anteuertit, at quo-
 die?

Idem pro Publio Sylla At quos uiros?

Idem pro Lucio Flacco At quos testes?

Idem in Bruto, Cn. Pompeius Sexti filius, at quem numerum obtinebat?

Idē Attico, At quibus ybis? & prorsus gestis amplissimis?
Quandoq; orat Cic. pro domo sua, At uidete hominis
intolerabilem audaciam.

Idem in Verrem, At uidete hominis impudentiam, atque
arrogantiam iudices.

Interdum simpliciter interrogat. Cic. In Verrē, At per
deos immortales, quid est qđ de hoc dici possit?

Non nunquam affirmat, ut Tarentius in Eunicho, At
diligenter, At mature.

Quandoq; per ironiam quandam inducitur.

Cicero in Verrem, At mores commodi, quis contumaci-
or? qs inhumanior? qs superbior? At hæc sine cuiusq; ma-
lo, qs acerbior? qs insidiosior? qs crudelior unquā fuit?

Quandoq; saltem significat.

Cato de re rustica, Si non eodem die, at postridie.

Cicero Curioni, Nostram suffragationem si minus potē-
tem, at probatam tamen & iustum.

Idem pro Lucio Flacco, Si non propinquitatē, at ætatis
suæ: si non hominis, at humanitatis rationem haberet. At pro sive

Quandoq; idem quod sed significat.

Cic. pro Tito Annio Milone, Quid porro querēdum est?
factum ne sit: at constat, a quo: at patet.

A BE SSE BID VI.

ABesse bidui, non biduo, aut per biduum dicitur, idq; si
ne alio uerbo coniuncto, licet subintelligatur itinere
aut uia, sed talis erat loquēdi modus.

Cic. Attico, Nos in ea caltra p̄perabamus, q̄ aberat bidui:
Eidē, Hæc dictauit sedēs in rheda, cum in calstra profitisce-
rer, à quibus aberam bidui.

Est hic quoq; modus loquendi apud veteres, ut cum quid
erant dicturi, quod arrogans uideri posset, quāsi excu-
ſāndo dicrent, Absit uerbo inuidia, id est, odium. nam Absit uerbo
quandoq; eo nomine inuidia nuncupatur.

T. Liuius ab urbe condita, Absit uerbo inuidia, & cūilia
Ibidem, absit inuidia uerbo. (bella sileant.)

Idem de bello Maccdonico, Absit uerbo inuidia.

Aliquando in
interrogare

Interviu
Affirmare

Quandoq; in
mia in dīr.

Quandoq;
saltem p̄

A B E S S E .

Quid abest huic homini?

Nota significationis est Abesse, modus autem dicendi, qui ex eo uerbo procedit, non est prætereundus. Dicitur enim, *Quid abest huic homini?* Plerique autem maturato dicendi genere, dicunt: *Quid deficit huic homini?* uel: *Quid deest huic homini?* Cic., p Cornelio Balbo: *Quid abest huic homini?* quod si adesset, iure hoc, & tribui, & concedi putaremus. Idem de oratore: *Quid huic abesse poterit de maxima rerum scientia?*

A S S I G N A R E .

ASignare, præcipue agris conuenit, cum in uel militibus, uel emptoribus, aut alijs iussu magistratum, aut dominorum assignantur.

Cicero in Philip. secunda: Duo millia iugorum campi Leonini Sexto Clodio rhetori assignasti, & quidc iniuria.

Idem Attico: Mihiq; ex agro tuo tantum assignes, quantum in eo corpore assignari potest.

Horat. *Agros assignant, oppida condunt.*

T.L. de bello Macedo. *Agrum ejus assignaret.*

A D V E R B U M , A D V N V M .

Ad uerbum, Ad unum: Id est, quod inepte dicunt, de uerbo ad uerbum, & usq; ad unum.

Cicero de finibus: Fabellas latinas ad uerbum de Gracis lo verbo et exim expressas, non inuiti legunt.

Idem de amicitia, De amicitia uero omnes ad unum idem sentiunt. *Vergilius:*

Iuppiter omnipotens si nondum exosus ad unum

Troianos, si quid pietas antiqua labores

Respicit humanos, daflammam euadere classis

Nunc patet.

A R B I T R A T U M E O .

Arbitratus meo frequentius dicebant, quā arbitrio meo. Nonnulli uero contrā, ut alia bona corrupere, ut frequentius arbitrio, quā arbitratus dicant.

Cic. de senectute, *Eius disputationis sententias memoriae mandaui, quas in hoc libro exposui arbitratus meo.*

Idē de legib. Concedūt, ut eum arbitratus meo diligam.

Idem Attico: Arbitratu meo uiuendi.

ADICERE OCULVM.

Adicere oculum pueræ, est certo modo loquendi id, qd
peruersæ dicitur, oculum in pueram dirigere.

Cicero in Verrem: Partim plane uidebant, adiectum esse
oculum hæreditati.

A Nimi causa, officij causa, uerbi causa, uerbi gratia, ua-
letudinis causa, honoris causa, & honoris gratia, ex*empli* causa, modi sunt loquendi, Romana elegātia referunt.

Varro de re rustica: Honoris causa mensæ suæ die festo di Menſat can-
gnetur adhiberē.

Cicero pro Sex. Roscio Amerino: Alterum in urbe secū
honoris causa habere.

Plau. in Amphit. Nunc huc honoris uestri uenio gratia.

T.L. de bello Macedo. Honoris causa legatos mittere.

ANIMI CAVSA.

Plau. in Asina. Sine me atmare hunc unum Argyrippum Animi
animi causa, quem uolo.

Idem in Curcu. Dico me illò aduenisse animi causa.

Idem in Merca. Mis̄er, mihi amicum paraui apimi causa.

Varro de re rust. Dic aliud genus ornithonis, qui animi
causa constitutus à te, sub Casino fertur.

OFFICII CAVSA.

Titus Liuius ab urbe cond. Quæ officij causa ab domo p. Officij
secutæ fuerant.

Ibidem: Scipionem officij causa conuenerant.

VERBI causa, Verbi gratia.

Cicero de arte rhetorica: Verbi causa maiestatem minue Vp, bī
re, dicere aduersariū maiestatem minuisse.

Idem de Fato: Si quis, uerbi causa, oriente canicula natus
est, in mari non morietur.

Idem in Academi. Verbi causa, tria pauca sunt, an ne? &
subdit: Sinautem usq; ad nouem uerbi gratia.

Idem de finibus: Verbi gratia, propter uoluptatem.

EXEMPLI CAVSA.

Cicero de officijs: Exempli causa ponatur aliquid, quod Erit
pateat latius.

A V T E M.

Auctor 66
Particula Autem, interiore significato, quælo doctissi-
mi quicq; attendite, permulcebit enim aures, & illis iu-
cundissimo ueluti cantu pruriet.

Cicero Attico: Quod ad te scriptum est à Cincio de Sta-
ti sermone, in quo hoc molestissimum est, Statium dū
cere à me quoq; id consilium probari, probati autem
de isto hactenus diximus.

Eidem: Quid tandem isti mali in tam tenera insulâ non
fecissent? fecissent autem imo quid ante aduentum me-
um non fecerunt?

Eidem: Sed ferendus tibi in hoc meus error, ferendus au-
tem imo uero etiam adiuuandus.

Eidem: Et si intelligis quā mecum sit scire & curare quid in
repub. fiat, fiat autem imo uero etiam quid future sit.

Q Vam elegantes dicendi modi ad extreum, à princi-
pio, ab initio, à primo, quandoq; absolute sine præ-
positione, principio, initio, primo, ab illis ueteribns
introducti sunt, quorum loco incuria postea multâ bar-
bariem suppleuit:

A PRINCIPIO.

Cicero Attico: Sed ego à principio cum diuinare de bel-
li diuturnitate possem.

Eidem: Sed haec à principio tibi præcipiens quantum p-
fecerim, non ignoro.

Eidem: Nosmet ipsi, qui Lycurgei à principio suissemus
quotidie demitigamur.

Eidem: Ac uellelm à principio te audisse.

AB INITIO.

Eidem: Quod tibi esse & antiquissimum, & ab initio fu-
isse, ut primum Asiam attigisti, constante fama, atque
omnium sermone celebratum est.

A PRIMO.

Eidem: Nec uero ille urbem reliquit, qui eam tueri non
posset, nec Italiam, quod ea pellere, sed hoc à primo cogi-
tavit, omnis terras, omnia maria mouere.

Ibidē: Tuas nūc epistolas à primo lego, hæ me paulum re-

Eidem: Utinam à primo tibi esset uilum. (creat.

Idē de fini. Nūc yō à primo qđem mirabiliter occulta nā-

tura est. PRINCIPIO.

Idem de officiis: Principio generi animantium omni est
a natura tributum.

Verg. Principio cælum, & terras, camposq; liquentes.

INITIO.

Cic. Attico: Cū id mihi præpositum initio non fuisset.

Eidē Me adhuc hæc duo fetellerunt, initio spes compositionis,

PRIMO.

Terentius in Hecyra: Nec illi credebam primo.

AD EXTREMVM.

Cicero Attico: Illud te ad extremum & oro, & horror.

Eidem: Aiebat illum primo sanc diu multa, ad extremis autem manus dedisse.

Eidem: Addidit ad extremum cum iam dimissa concione reuocatus à Vatinio fuisset, se audisse à Curione his de rebus conscient esse Pisonem generem meum.

Eidem: Cui consuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit.

Horat. Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.

ALIENS,

Alienus est idem quod extraneus, sed incuria factum est, ut extraneo solo multi utantur.

Alienum vero pene ab omnibus præteritur.

Teren. in Hecy. Cum eam prosequitur alienus puer.

Idē in Heauton. Ne istuc inducas in animum tuum, alicuius esse te.

Ci. Attico: Neq; utar meo chirographo, neq; signo, si modo erit eiusmodi literæ, quas in alieni incidere nolim.

In eo significato est, quod Plautus in Amphitrione dicit: Certe et depol me alienabis nunq; quin noster siem.

ACUTVM.

Non id est tantummodo acutum, quod vulgo putant, cuspide fastigatum, ut punctum cedat; Sed acutum est am, id est, quod in aciem cæsim attenuatur. Acuere em ferrum, est ita concinnare, ut acie bene incidat: non solum cæsim, sed etiam punctum.

Retusum est, qd' uel cuspide, uel acie usu nimio, uel alio casu perstricta hebetatur.

Plautus in Epidico. Acutum culerum habeo.

Cicero de diuinatio. Aliæ agrotum partes quæ acuta in genia gignant, aliaæ quæ retusa.

Idem in Tuscu. At uocem citharæ di non audiunt, ne stri dorem quidem ferræ cum acuitur.

Vergilius: Ferrum acuunt portis.

Idem in Geor. Cardius & spinis surgit paliurus acutis.

AGERE IN IURIA RVM.

Agere iniuriarum, & hic elegans modus prope deser tus euocandus est. Id enim dicebatur cum quis pro acceptis iniurijs aliquem postulabat, & coram iudice iniuriarum causam agebat.

Cic. in arte rheto. Agit is cui manus præcisa est iniuria.

AGERE ad præscriptum.

Agere ad præscriptum, modus est loquendi perelegans, quo id significatur, quod agere secundum imperium, aut datum legem.

Cæsar in com. Alter omnia agere ad præscriptum: alter libere ad summam rerum consulere debet.

ANIMADVERTI.

Animaduertere actuum à multis obseruatum: Passiu uero, quoniam omissum est notandum duxi.

Cæsar in com. Animaduersum est uitium munitionis.

Ibidem: Terrore hominum animaduerso.

Ibidem: Hac re animaduersa, Cæsar iubet signa conuerti,

Ibidem: Qua re animaduersa, Ambiorix pronuntiari iubet, ut procul tela coniijcant.

ATTRRECTARE.

Attrectare de sacris præcipue dicitur.

Vergilius:

Tu genitor cape sacra manu, patriosq; penates,
Me bello ex tanto digressum, & cæde recenti,
Attrectare nefas.

T. L. ab urbe con. Quod signum more uetus, nisi certe gentis sacerdos attrectare non esset solitus.

ANIMO præsenti.

Animo præsenti modus est loquendi, cum non ignauet, sed accurate & sedulo quid agitur,

Terentius in Eunu. Animo hzc præsentiu ut dicas.

Afconius Pedi. Animaduertitur sensibus præsenti animo
utentibus. AD SCRIBE R E.

ADscribere nō est (ut aliqui putat) iuxta scribere, sed alii
quid addere, vel subiungere ad id quod scriptum sit.

Cicero Attico: Sed cum id ad me Tullia scribat orans, ut
quid in Hispania geratur expectem, & semper adscribat
id uideri tibi.

Idem Ruffo: Illud me non animaduertisse moleste fer-
rem, ut adscriberem te in phano pecuniam iussu meo
deposuisse. & paulo post: Non adscripti id quod tua ni-
hil referebat, ego tamen adscriptisse mallem id quod te
uideo desiderare.

Idem Attico: Terentia tua magnos articulorum dolores
habet, & te sororemq; tuam, & matrem maxime dili-
git, salutem q; tibi plurimam adscribit,

B E N E uertat, Male uertat.

Modus est loquendi optantis, uel imprecantis, id est,
orare, ut res bene, uel male cadat.

Plautus in Aulularia: Quæ res recte uertat, mihiq; tibiq;
tuæq; filiæ,

Idē in Captiuis: Quæ res bene uertat mihi, meoq; filio.

Ibidem: Istud dñ bene uertant.

Verg. Hos illi (quod nec bene uertat) mittimus hædos.

B A R B A R V M.

CVM Græci Barbaros (Festo autore) omnes præter se
ipsos dicant, loca, quæ infra notaui, aliter accipienda
sunt, atq; ab plerisq; interpretibus accipiuntur. Barba-
rum em id significat, quod alienū, peregrinū, externū.

Plau. in Asinaria: Nomen huic Græce Onagos est fabulae
Demophilus scripsit. Marcus uertit barbare.

Idem in Trinummo: Nam nomen Græce huic est thesau-
ro fabulae, Philenio scripsit. Plautus uertit barbare.

Horat. Sonante mixtum tibijs carmen lyra,
Hac Dorium, illac Barbarum.

Idem: Græcia Barbaris lento collisa duello.

CADERE BENE, MALE, OPPOR-
TUNE, & COMMODE,

Bene & male cadere, opportune, & commode cadere,
& cadere absolute . modus est loquendi , cuius loco à
multis dicitur Bene & male succedere, siue accidere.
Cicero Attico Cecidit belle.

Ibidem: Quod si auderem Athenas peterem, sane ita ca-
debat ut uellem, nunc & nostri hostes ibi sunt, & te non
habemus.

Idem de orato. Sed hoc tamen cecidi opportune.

Ibidem: Hoç loco Sulpitius; insperanti milii, inquit, &
Cottæ, sed ualde optanti utriq; nostrum cecidit.

Idem in Verrem: Hoc adiuç immodic cadit.

Cæsar in com. Vbi tantos suos labores & apparatus male
cecidisse uiderunt.

B E N E A U D I R E , Male audire.

Male audire non est (ut uulgas putat) qui obtusas au-
res habens , male audit , nec econtra Bene audire
est. qui liberas habet ad audiendum aures. Verum is qui
de se male, uel bene, aut rumorem de se malum, aut bo-
num spargi percipit.

Teren. in Phor. Bene dictis si certasset, audisset bene,

Ibidem: Si herum in simulabis auaritiae male audies.

Idem in Hecyra : Sine me hoe effugere obsecro uulgas,
quod male audit, mulierum.

Cic. Attico: Nonnulli amici Appi ridicule interpretant,
q me idcirco putat bñ audire uelle, ut ille male audiat.

Idem in oratore: Non quo libenter male audiam , sed
quia ego causam non libenter relinqu, nimium pati-
ens, & lento existimor.

Ibidem Cum Quintus Opinius consularis, qui adolescen-
tulus male audisset , festiuo homini Egilio qui uidere
mollior, nec esset, dixisset: Quid tu Egilia mea quando
ad me uenis cum tua colu & lana? nō pol, inquit, audio,
nam me ad famosas uetus mater accedere.

Idem in Ver. Quæ Romæ magna est infamia , pretio ac-
cepto edixeras , ea sola te, ne gratis in prouincia male
audires, ex edicto Sicilieni sustulisse video.

Idem de finibus: Esse hominis ingenii, & liberaliter edu-
cati, uelle bene audire à parentibus.

BELLE HABERE, Bene multi, Bona pars.

Bono esse, Multo mane, Bene mane,

Observare Latini omnes debent, & qui latinitatis studiosi sunt, uel minima quæc: eoz, quæ Cicero & eruditissimi illi Ciceronis & quales in operibus suis scripta reliquerunt, qualia sunt belle habere, bene multi, bona pars, bono esse, multo mane, bene mane.

Cicero pro Lucio Murena: Posthumus obuiam cum bene magna caterua sua uenit.

Idem de orat. Habetis sermonem bene longum.

Idem Attico: A Curione mihi literæ bene longæ.

Cassius Ciceroni: Classis bene magna.

Asinius Pollio Ciceroni: Habet inermes bene multis.

Dolobella Cic. Terentia minus belle habuit, sed seruum belle haberi scio iam conualuisse eam.

Cicero de orat. Aiebat bonam partem sermonis in hunc Bona pars diem esse dilatam.

Ouidius in Fastis:

Pars bona montis erat.

Cic. Atti. Ad eum septimo Idus literas dedi bene mane, Eidem: Binas quidein tuas Beneuenti accepi, quasq: alteras Fesulanus multo mane mihi dedit.

Hircius in commentariis: Bene magna comparata manu prouinciam uastare cepit.

Ibidem: Bene magna multitudo.

Ibidem: Bene magnum tempus consumpserunt.

Ibidem: Bene multis uulneribus affecti.

Ibidem: Nostri ex humili cōuale bene longe sunt digressi,
BONI CONSULĒ.

Boni consule, modus loquendi ueteris illorum, id significat, quod Bonum iudica. Perfecti enim illi latinitatis principes iudicare, consulere dicebant, ut si dicas: Rogo boni consulas, id sit, quod rogo bonum iudices.

Ouidius de Ponto:

Ut tamē hoc ita sit, munus tua grande uoluntas,

Ad me peruenit, consuluitq: boni. Ibidem:

Quæ ḡg misisse pudet, quia parua uidentur,

Tu tamen h̄c quæso consulē missa boni.

INficiari nemo etiam mediocri ingenio audeat, esse modum quendam loquendi, qui linguam latinam à Barbarie distinguat. Nam uerba, ac uocabula quid per se, & singillatim significant, innumeri Grammatici copiose differuere. Sed qd̄ ihs̄ cōiunctis, cōposita oratione, usitato more loquēdi, modus in veterib⁹, ac pfectis autorib⁹ obtinuerit, nemo hactenus (qd⁹ sciam) plane considerauit. Caput cū illud est, caput cōtra, caput & origo, caput maiorum, caput factionis, & capititudo, quod genus execrationis est, & huiusmodi boni aurores per translatiōnem mira cū iucunditate suis scriptis interseruerunt.

Plautus in Penulo: Capiti uelstro illud quidem.

Vergil. Capiti cane talia demens Dardanio, rebusq; tuis.
Idem: Di capiti ipsius, generiq; referuent.

Cælius Ciceroni: Te ad nonum Calendas Iunij Subrostrarij (quod illorum capiti sit) dissiparant periisse.

Plautus in Merca. Ad capita rerum peruenias.

Idem in Asinaria: Ego caput huic herc argento fui hodie reperiundo.

Cicero M. Marcello: Caput illud est, si ista uita tibi commodum esse uideatur.

Idem Seruio Sulpici. Caput illud est, ut Lysonem recipias in necessitudinem tuam.

Idem Attico: Caput illud est, quod scis.

Eidem: Quarum literarum erat caput, Aquilam nouercam non esse laturum.

Eidem: Quod caput est ipsum non noui.

Idem de diuinatio. Sed quod caput est, cur isto modo iam oracula Delphis non eduntur?

In Philippica secunda: Caput autem literarū sibi cum illa mima posthac nihil futurum.

Idem Bruto: Caput autem est hoc, quod te diligentissime percipere, & meminisse uelim.

Idem in officijs: Caput aut est in omni procuratione negoti, & muneris publici, ut auaritia pellatur etiā minister.

Idem in Verrem: Et quod caput est rei fru (ma suspicio intentiaria campus Leontinus,

Idem in Tuscula. Negauit se iure illo nigro, quod cōnā
caput erat delectatum. capit
cōnā

Cic. pro T. Annio Milone, Quid quod caput audaciae est?
Idem, Quia senatui gratias agit post redditū suum, cū pre-
clarum caput recitatetur. capit
cōnā

T. Liuius ab urbe con. Cum caput retum omnium in om̄is
hostium equitatu Masinissam fuisse sciret. capit
om̄m

CAPITE aperto, capite obuoluto.

T. Liuius de bello Punico, Capite aperito est ductus.

Ibidē, Obuolutum caput est.

Idem ab urbe cond. Caput obuoluto, infelici arbori re-
ste suspendito. CVM.

QVIS erit qui legens quas infrā scripsi autoritates de
clausula cum, quē admodum præcellentis ingenij ua-
tes illa usi fuerint, quando tēpus significare voluerunt,
non supra modum oblectetur, miliq; arrideat, qui eas
primus (ut opinor) notaui, & undiq; decerptas, quasi in
aceruum congregati.

Plautus in Tru. Iā biennium est cum meū esse ille cœpit.

Ibidem, Illi quidem haud diu est, cum dentes exciderunt.

Idem in Persa, Nondum sex mēses Megaribus Huc est cū
commigravit.

Idem in Mostel. Quia septem menses sunt, cum in hasce
ædes pedem nemo intro detulit. Veferrī pux

Idē in Menec. Plus triginta annis natus sum, cū ego interim hasce
ea loci nunq; quicquā facinus feci peius, neq; scelestius. Ves

Idē in Bacch. Iā aderit tempus, cum sese etiam ipse oderit.

Terentius in Heauton. Si unquam illum fuit tempus ma-
ter, cum ego uoluptati tibi fuerim.

Idem in Adelphis, Videre uideor iam illum diē, cum hinc
egens profugiet aliquo militatum.

Idem in Hecyra, Hunc uidere semper optauī diē, cum ex-
te esset aliquis, qui te appellaret patrem.

Cic. pro Lu. Murena, Qui locus eit iudices? quod tempus?
quæ dies? quæ nox? cum ego non ex istorum insidijs, ac
mucrōnibus, non soluim meo, sed multo etiam magis de-
uino consilio eripiar, atq; euoleam?

Idem Cassio, M. Fabium, quod miliū amicū tua commē-

datione das, nullum in eo facio quesitum. Multi enim anni sunt, cum ille in ære meo est, & a me diligitur.

Idem de oratore, iam anni propere quadringenti sunt, cum hoc probatur.

Idem Attico, Utinam illum diem uideam, cum tibi gratias agam, quod me uiuere coegisti.

Eidē, Eandē uirtutē istam, ueniet tempus, cum grauiter gemēs. Idem pro Tiro Anno Milone, Erit illud profecto tempus, & illucescerat aliquando ille dies, cum tu salutaribus (ut spero) rebus tuis, sed fortasse motu aliquo communium temporum, qui quām crēbro accidat, experti debemus scire, & amicissimi benevolentia, amicitiam, & gravissimi hominis fidem, & unius post homines natos fortissimi uiri magnitudinem animi desideres.

Idem Attico: Triginta dies erat ipsi, cum dabant has literas.

Idem Cæsari, Aliquot enim sunt anni, cum uos duos elegi, quos præcipue colerem.

Idem Attico, Utinam eum diē uideam, cum ista oratio ita libere uagetur, ut etiam in Sicæ domum introeat.

Idem pro codem, Dices nondum decem intercesserant, cum ille alter filius infans necatur.

Ibidē, Unus & alter dies intercesserat, cum res parum certa uidebatur.

Ibidē, Anni sunt octo, cum iste in ista meditatione uersaſ.

Idem in Philippicis, Vigesimus annus est, cum omnes sclerati me unum petunt.

Idem Attico, Sed tu omnia consilia differebas in id tempus, cum sciremus quae Brundusij acta essent.

Eidem, Ipse discrucior uenisse tempus, cum iam nec fortiter, nec prudenter quicquam facere possum.

Eidem, Biennium iam prateruit, cum ille Callipides assidue cursu cubitum nullum processit.

Idem in Vetrē, Una nox intercesserat, cum iste Dorothœus diligebat, ut dices omnia inter eos esse communia.

Idem de oratore, Vix annus intercesserat ab hoc sermone cohortationis meæ, cum iste accusauit Caium Norbanum.

Idem de officiis, Nondum certum & decē anni sunt, cum de pecuniis repetundis, à Lucio Pisone lata lex est,

D E M O D I S L A T I . L O.

Idem de diuinatione, Quoniam multi anni sunt, cū bella
à proprætoribus & proconsulibus administrantur.

bella ad
m/strare

Vergilius in Georgicis,

Scilicet & tempus ueniet, cum finibus illis
Agricola incuruo terram molitus arato,

Exesa inueniet scabra rubigine pila. Idem,
Enerit unquam Ille dies mibi, cū licet tua dicere facta.

Idem, Nec longum in medio tempus, cū clamor ad aures
Peruenit. Idem,

Turno tempus erit, magno cum optauerit emptum,
Intactum Pallanta. Idem,

Tertia iam lunæ se cornua lumine complent,
Cum uitam in sylvis inter deserta ferarum,

Lustra domosq; traho. Idem,

Septima post Troiæ excidium iam uertitur astas,
Cum freta, cum terras omnes, tot inhospita faxa,

Sideraq; emensæ ferimur. Idem,

Vix hæc ediderat, cum effusis imbris imbris atra,
Tempestas sine fine furit.

Ouidius de Fastis,

Iam tria lustra puer furto conceptus agebat,
Cum mater nato est obuia facta suo.

Titus Liuius ab urbe cōdita, Per multi iam anni erāt, cum
nulla certamina fuerunt.

Idem de bello Punico, Dies haud multi intercesserant, cū
legati uenerunt.

Idem ab urbe condita, Trecētesimussexagesimusquintus
annus urbis Quirites agitur, cum nō uniuersa Hetruria
uobis bello par est.

C O N T V R B A R E.

Conturbauit me (fateor) cum intelligere satis nondū
possem quid uerbum conturbo penitiore significato
sibi uellet, cum euolutis tandem diuersorum autorum
scriptis, id mihi uisus sum percepisse. Est enim conturba
re id ferè quod decoquere: quod ut alijs post iudican-
dum melius relinquam, loca ipsa ex quibus collegi, sub
iectam.

Cic. ad Atticū, Illi dī sint irati huiusmodi Græco, q; cōtut

bare quidem putat sibi licere, quod equitibus Romanis, Idem Qn. Cie. fratri. Misit ad Caesarē code in illo exemplo literas, locum autem illius de sua egesiate ne sis aspernatus. Ad quem ego rescripsi, nihil esse quod posthac artis nostræ fidutia ~~contul~~^{co} baret, lusiq; in eo generē & familiariter, & cum dignitate.

Idem pro G. Planco, Nam quod aīs Cassi non plus me Plā co debere, q̄ bonis omnibus, quod ijs ēque mea salus chara fuerit: ego me debere bonis omnibus fateor, sed et iā iij qb̄ ego debeo boni uiri, & ciues, comitiis ædilitiis aliquid se meo nomine debere Planco dicebāt. Verum fac me multis debere, & in ijs Planco. Verum igitur me turbare oportet? an cæteris cū cuiuscq; dies uenerit, hoc nomen débitoris, quo urgetur nunc, competitor dissolueret: quanq; dissimilis est pecunia debito, & gratia. Nā qui pecuniam dissoluit, statim non habet id quod reddidit. Qui autem debet, aīs retinet alienum. Gratiam autē & q̄ refert habet, & qui haber in eo ipo qđ habet, refert. Vlpian. de institutoria actione, lege Quicq;: Idem Labeo aīt: Si quis pistor scruum suum solitus fuerit in certū locum mittere ad panem uendendum, deinde pecunia accepta præsentī, ut per dies singulos ei panes præfiaret, ~~contul~~^{co} bauerit, dubitari nō oportet, quin si promisit ei dari summas, teneri debeat.

Alphænus de in rē uerlo, lege Quidam seruus: Boues uēdiderat, alios redemerat, nūmos uēditori non solucrat, postea ~~cōfū~~^{co} bauerat qui boues uēdiderat, nūmos a domino petebat actione de peculiō, aut quod in rē domini uerlum esset.

CONSCENDERE.

Cōscēdere proprie nauigantium est, quod ab usu prope cōmuni recepit. Ita enim tritum erat, ut quandoq; absolute a perfectissimis illis autoribus diceretur.

Cicero Attico, Idibus Martiis Pompeium à Brundusio cōscendisse.

Cæsar in commētarijs, Erat completis littoribus cōscētio, qui potissimum ex magno numero cōscenderent. Ibidem, Tandē idoneam tēpestatem nactus, milites equites sīg; cōscendere naues iubet.

Idē de bello ciui. Non minori animo ac fidutia, quām ante dimicauerant, naues conscēdunt.

Ibidē, Noiātim euocati atq; obsecrati, naues conscēdunt.
Ibidem, Aequo ut animo mancipia, atq; impedimenta in Italia relinquerēt, ipsi expediti naues conscenderēt.

Vergi. Bis denis Phrygium transcedit nausū*vis* & quor.

CORRUMPERE.

Corrumpere uulgata significacione, id est certe quod inquinare, contaminare, uitiare. Considerantibus autē, & diuersa bonorum autorum loca rimātibus, interior quidā sensus occurrit, quo meo iudicio id significet, quod destruo, rumpo, rado, pendo.

Plautus in Amph. Tace, ne corrumpere oculos.

Idē in Merc. Nisiū stulte facis, uellos corrūpis tales.

Varro de re rustica, Neq; rubigo frumenta atque arbores corrūmpit.

Idē, Capræ omnia nouella sata carpēdo corrumpunt.

Cicero pro Aulo Licinio, Tabulas quas idem dicas solere corrūpi desiderare.

Idē in Ver. Ut tabulas publicas corrumpere auderes.

Cæsar in comitemtarijs, Ut æquo animo ipsi sua frumenta corrumpere.

Sallustius in Catil. Dubitando & dies prolatādo, magnas opportunitates corrumpere.

Idē in Iugurt. Præda omnis à profugis corrupta.

Ibidē, Illaç; & domum, & semet igni corrumpūt.

Ibidē, Nam cum fontis uenæ paulo processerāt, igni, aut lapidibus corrumpabantur.

Propertius, Et s̄epe immeritos corrūpas dētibus ungues.

Idē, Illa puellaç; ingenuos corrupit ocellos.

Idē, Corrumpt dura catena manus.

Ovidius de arte amandi,

Quid teneros lachrymis corrumpis ocellos?

Idem de Ponto,

His ego si demens ausūm corrumpere nomē.

Idem de amoribus,

Quid fles, & madidos lachrymis corrumpis ocellos?

Vlpia, locati & conducti, lege Sed addes: Sed prælum, &

corrumpere
occidente

arbores

sata

tabulas

frumenta

corrumpere
opportunitate

opportunitate

domus

corruſſim

operari

cattina

ocellos

nomē

*corrūpere
frustrat*
trapetum uitiatū dominum reficere debere, quod si cul-
pa coloni quid eorū corruptum sit, ex locato eā tenerī.
Idem eodem titulo, lege, Ex cōducto: Sed & si uredo fru-
ctum oiliuat corruperit, aut solis feruore non assueto id
acciderit. damnum domini futurum.

Idem ad legem Aquiliam, lege, Si seruus: Si quis alteri da-
misi fecerit, quid usserit, fregerit, ruperit iniuria, quan-
ti ea res erit, in diebus trīginta proxīmis, tantum ex da-
mno dare damnas esto. & subdit: Celsus ait, lex rupestris,
rūpisse uerbum ferē omnes ueteres sic intellexerūt, cor-
ruperit. & subdit: Celsus non neget fractum & ustum cō-
tineri corrupti appellatione.

*illa corrup-
tū vetustate*
Labeo eodem titulo, Si riuum quem faciendum conduxe-
ras, & feceras, antequam eum probares, labes corrupti-
tum periculum esse Paulus respondit.

Paulus de usufructu, lege Titius: Meuius uillam uetustate
corruptam, necessariū cogendis, & conseruandis fru-
ctibus adiūcavit.

Idē de liberali causa, lege, Liberalis: Fieri enim potest, ut
fidutia libertatis, & surripere quādam, & corrūpere
atq; cōsumere ex bonis eorū quibus seruiebat, ausus sit.

Cæsar in commētariis, Corruptis equis macie, conādūt
sibi aliquid Pompeius de eruptione existimauit.

Ibidem, Itaq; quodcunq; addebat, subsidio id corruptū
timore fugientium terrores, & periculum augebat.

Hircius in commēt. Frumento incenso, uino, oleo, cæte-
risq; rebus, quæ ad uictum parari solēt corruptis.

Ibidem, rebus ad uictum pertinentibus corruptis.

Titus Liuius ab urbe condita, Causando corrupti equos
in insula inclusos.

Ibidē, Cae ne tot meritorū gratiam maiore culpa corrū-
pas.

Ibidē, Alia disiecerunt, alia igni corruperunt.

Ibidē, Ad frumenta, quæ iā in horreis erant corrumpenda.

Idē de bello Punico, Caprū oppidū cū ingēti præda, qua
q; pleraq; à dominis de industria corrupta erant.

Ibidem, Tectis primis incensis, ac frugib; corruptis,

CONSEQVOR, & assequor.

Consequor & assequor uno prope modum eodēq; modo dicendi censeri possunt, ut si dicamus, Non me es assecutus, uel consecutus, idem significet, quod non perquisisti ad me peruenire.

Terētius in Heautont. Hæc ubi aperit ostium, continuo. huic se conjetit intro, ego consequor.

Cicero Attico, Quamobrē te ordes operam, ut me statim consequar.

Eidē, Si em̄ es Romæ, iam me assequi non potes, si es in via, cū eris me assecutus, corā agemus, quæ erunt agēda.

Eidē, Cum præsertim nō dubitaremus, quin si etiam tūditer nobis fuisset, te tñ iam consequi non possemus.

Idem in Catilinam, Aurelia via profectus est, si accelerare uolēt, ad uesperum consequentur.

Cæsar in commentariis, Hoc prælio facto, te liquas copias Eluctiorum ut consequi posset, pontem in Arare faciendum eurauit.

T. Liuius de bello Punico, Peditum agmen, qui assequitur, non potui.

Ibidē, In Brutios raptim ne Gracchus assequeret cōcessit: Idem de bello Macedonico, Paucos moratus dies, dum se copiae assequerentur.

Idem ab urbe condita, Nocte prægressum eum assequitur locis planis ac patentibus.

C A V E O R, & Gemor.

Caveor & gemor sæpen numero scriptum repeti, ut opī nor, à paucis obseruantim.

Cicero Seruio Sulpitio, Quę esset tua in hoc pestifero bello cauerdo & prædicendo sententia.

Idem Attico, Atq; hic status, quī una uoce oīm getnatur.

Eidē, Cetera quę quidem prouideri poterunt, cauebunt.

Eidem, O hominem cauendum mibi.

Eidem, Fidem uobis habendam non esse, me uero cauendum.

C O M M O D U M.

Cumme _____ Terā cum uenisti i. opportune. in tē pore, aliquando uix tantum. Modus hic loquendi ele- gans frequenti in usu est apud bonos autores,

Plaut. in Merc. Si istraç ibis, cōmodū obuiū uenies pāti.

cōmodū interdiu exponitis pro placet ren-
nuere s. cōmodū est diuinis hic sedē

Idē in Trinummo, Nāq; hoc commodū orditū Ioguī.
 Idē in Milite, Hem teiōm quæro cōmodū nūr lepidissime.
 Terētius in Eunuchō, Commodū huc aduenerat.
 Cicero Attico, Commodū discesserat Hilarius librarius.
 Eidē, Commodū ad te miseram Demeam, cū heros ad
 me uenit.

Eidē, Commodū ad te dederām literas de pluribus reb.
 cum ad me bene mane Dionysius fuit.

Eidē, Commodū discesseras heri, cum Trebatius uenit.
 A M A T ut cum maxime.

A Mat ut cūnī maxime, modus est loquendi Romano cā
 dare perfusus. Id eī significat, quod illiterati dicunt,
 Amat sicut unq; uel nunq; magis.

Cicero Q. fratri, Domus celebratur ira ut cum maxime.
 Terentius in Hecyra: Amabat ut cum maxime tum Pam
 philus. C E D O .

Cedo aduerbiū quandoq; ab ueteribus etiam ad plu
 res referebatur.

Cicero de senectute, Cedo qui uestram rem publicam tan
 tam amisistis, & tam cito!

C O N S E N T I R E .

Consentire, intimo modo loquendi est, quod conueni
 re, concordare.

Cicero in Academicis quæstionib; Sed mihi neutique
 cor consentit, & subdit, Apparet enim iam cor cum oculi
 lis consentire.

Idē Attico, Quoniam cum cōsilijs tuis, mea & facta, & cō
 silia consentiunt.

Idē de diuinat. Animorum consentiētium multitudine
 completum esse mundum.

Idē de reditu suo, Tanta consensione Italie.

Idē de natura deorum, Itaq; illa mihi placebat oratio de
 conuentientia, consensuq; naturæ.

Ibidē, Ita feruntur, moderanturq; cursus, ut ad omnia cō
 scruanda, & tuēda consensisse videantur.

Idē Plancō, Quæ autē recitatæ sunt literæ in senatu, ne
 quaquam cōsentit sed cum oratione Furnij uisæ sunt.

C O N D I C E R E .

Condicere, penitiore significato erat denuntiare, constituiere, decernere, & in cœnis eo uerbo præsertim ueteres utebantur.

Plautus in Sticho, Homines seruulos potare, amare, atque ad cœnam condicere.

Cicero Lentulo, Nam cum mihi condixisset, cœnauit apud me in mei generi Crassipedis hortis.

T. Liuius ab urbe condita, Rex his fermè uerbis patres consulebat: Quarum rerum, litium, causatum, condixit paterpatratus populi Romani Quiritium, patripatrato priscorum Latinorum, hominibusque priscis Latinis.

LOCI & cœli grauitas.

Loci & cœli grauitatem dicebât antiqui eo modo dicendi, quo multi peruerse ut cœtera malum aëre dicunt.

Cic. Attico, Et cum reliquis etiam loci grauitas hic miserime perforanda est.

Eidē, Iam em̄ corpore uix sustineo grauitatē cœli huius.

Varro de re rust. In Apulia loca calidiora & grauiora.

Ibidem, In regionibus, quæ grauitate cœli solique sterilitate uastantur.

C E R T V S.

Veteres uerbum hoc certus, sermoni latino occultiore & uario significato quandoque interserebât. Quod non ab te sit obseruasse. Proderit em̄ non parz studiofis, si sedulo hos flosculos attenderint. Qui ylo affirmant in plur al certos dici, nō certū, errasse facile deprehenduntur.

Cicero in Verrē, Cōfirmat se homines certos eius rei causa in Siciliam, & terra, & mari missurum.

Ibidē, Tum iste continuo mittit homines certos Melitā.

Ibidem, Certos homines in quinqueremi mississe.

Idem in Catilinam, Certos homines delectos, ac descripros habebat.

Cic. Attico, Hominem certum misi de comitibus meis.

Eidem, Certos homines ad mulieres misram.

Eidem, Statim dedi literas, ut ex Cypro equites ante certam diem decederent.

Idem Cassio, Qui cum essent missi, ut Antonio ex senatus sententia certas res nuntiarēt, cum ille eorum rege nulli paruisset, ultrō ab illo ad uos intolerabilia retulerunt,

HADRIANVS CARD.

Cic. ad pontifices, Hanc iucundissimam uitæ atq; officiorum omnium societatem certi homines fictis sermonibus, & falsis criminiibus direxerunt.

Ibid. Neq; ille tot suspicionibus certorum hominum, & scelere exculceratus,

Idem pro Sex. Roscio Amerino, Si tibi fortuna nō dedit, ut patre certo nascere.

Vergilius, Evidem per littera certos Dimittam.

Horatius, Nam si natura iuberet

A certis annis æuum remeare peractum.

T. Linius ab ur. cond. Cum in diem certam, ut ad lucū Ferentinæ conueniant edicit.

CEDERE uita, cedere patria.

x
r
b
e VERbum cedo vulgare prope est, & per ora etiam vulgarium in horas singulas uenit. Vnum tamē eius uerbī modum, quo ueteres illius divini seculi utebātur, nō ab re collegisse sit, à paucis (ut arbitror) hactenus recte obseruatum. Nam cedere uita, cedere patria, cedere foro, rariſſime reperitur. Addita yō prepositione frequētius, utrumq; dicendi genus, quod penē iam ab usu recēſit, elegantiae plenum est.

Cic. Attico, Salve, inquit Arrius, hoc est Roma decedere?

Idem Bruto, Vos fortasse sapiētius excessistis urbe ea, quā liberaueratis.

Idem in secunda Philippica, Qui cum multa uita excedēſt prouidit, tum quod te consulē non uidit.

Asinius Pollio Cic. Finibus meā prouinciæ nusq; excessi.

Vergilius, Inuitus regina tuo de littore cessi.

Idem, Possuntq; sola decedere nostro.

Idem, Tacitusq; mea decedere terra.

Cic. ad Octauium, Cedam tibi in præsentia foro, curia, & sanctissimis deorum immortalium templis, in quibus reuiuiscente iam libertate: deinde rursus oppressa, senatus nihil consulit. timet multa, assentitur omnia. Cedam uite, quā per me conseruatā ut esset libera, in seruitute uide non porero. Cedā uita, quā quanq; sollicita est, tū si profutura est reipu. bona spe posteritatis me consolat, qua sublata, nō dubitanter occidā, atq; ita cedā, ut fortu-

v
n
u
i
a

na iudicio meo, non animus mihi defuisse videatur.

T. Liuius de bel. Pm. Cedere possessione magnę fortunę.

CADERE causa.

CAdere causa, hoc est quod vulgo dicunt, perdere, aut succumbere.

Cic. de oratore, Ut ei quē defendebat causa cadere liceret.
Idē pro Lucio Murena, Et si turpe existimaste, aduocato illum ipsum, quē contrauenetis causa cadere.

Pau. de iure Fisci, lege In fraudem, Ut si usus is contra interdictum fuerit, causa cadat.

COHOR. S.

cohors familia pri
mary mili

Non est cohors solum militum, quod penē uulgare ē,
sed est etiā familia primarij uiri.

Quod ut inter omnes constet, loca q̄ plurima his subiecti.
Cicero in Verrem, Quæ cohors, & qui comitatus fuerit,
meministis.

Ibidē, Cohortem autē Metelli, quam uocat, quid erat qđ
corrumperet?

Ibidē, Recuperatores dicit se de cohorte sua daturum.

Ibidē, Negas de conuentu recuperatores daturum, cohore
tuam proponis.

Ibidē, Apronio permittis, ut quos uelit, de cohorte sua su
mat recuperatores.

Horatius, Laudat Brutum, laudatq; cohoret.

Idem, Ut inueni placeat, percontare, utq; cohorti.

Catullus, Pisonis comites cohors inanis.

CONFIRMARE.

Confirmare, cum de ualitudine loquimur, significat
melius habere, & vires recuperare.

Cic. Tironi, Satis enim te mature uidero, cum planè con
firmatum uidero.

Eidem, Adhuc dum mihi nullo loco deesse uis, nunq; te cū
firmare potuisti.

Eidem, Cum te bene confirmaris, ad nos uenias.

CREPARE cum accusatio.

Crepate cum accusatiuum haberet, id significat quod lo
quitur, prædicat.

Horatius, Sulcos & uincta crepat mera, præparat ulmos.

f. 2

Idem, Si quid Stertinus ueri crepat.

DE & EX.

PArticula siue præpositio de, quantam uenustatem, gratiā, elegantiam obtineat, quām uecrebro operi intermixta reperiatur, tamē si aliqui obseruarunt, quo tamē bonarum literarum studiosi hoc & alia eiusmodi imitari facilius possint, quasi in albo prætoris huic folio ob oculos subscripti.

Plautus in Captiuis, Emit hos de præda, ambos de quæstoribus.

Idē in Rud. Nā de nocte multa, impigre q̄ surrexi.

In Mostel. Non bonus est somnus homini de prandio.

In Curcul. De illo emi uirginem.

In Trucul. Nā mihi de uento misere condoluit caput.

Terentius in And. Clamat de uia.

Idem in Adelphis, Imo de nocte censeo hodie.

Idem in Phormione, Vbi agrum de nostro patre colendū habebat.

Cato de re rustica, De domino bono, colono, bonoq; ædificatore melius emetur.

Varro de re rustica, De asinis quenq; amplissimum & formosissimum quem possunt eligunt.

Ibidem, Quas mihi apposuisti in uilla Reatina ad lacū Velini eunti de controuersijs.

Cicerō Lentulo, Ego tua gratulatione commotus, quod ad me pridem scripseras, uelle rebū euenire, quod de Crasso domum emissem.

Idem de oratore, E quidem sepe hoc audiui de parre & socero meo.

Idē Attico, Postea Messala de Pompeio quæsiuit.

Eidē, De Antiocho scire poteris.

Eidē, Neq; est facturus quicq; nisi de meo consilio.

Idē de diuinatione, Et eum admiratum quæsiisse de deo, quodnam illud esset tale monstrum & deum respondisse, Vastitatē esse Italæ.

Idem in acade. quæst. Nisi de uia fessus esset.

Idem de diuinat. Et redemptor, qui columnam illam de Coita, & de Torquato conduxerat faciendam, nō iner-

tiz aut inopia tardior fuit.

Idem in Verrem, Cum consilio causam Mamertinorum cognoscit, & de consiliū sententia Mamertinis se frumentum non imperare pronuntiat.

Ibidem, At de consiliū sententia p̄clarum recitari consilium iudices audistis.

Idem pro Sexto Roscio Amerino, In dominos quāri de seruis iniquum est.

Idem pro Lucio Flacco, Fundum Cirneum Romae mercatus est de pupillo Metulonio.

Idem in Bruto, Tum ego audiui equidem ista inquam de maioribus natu.

In partitionibus oratoriis, Qui cum in dominos de seruis quāri noluissent, tñ de incestu, & coniuratione, quæ facta me consele est, quārendum putauerunt.

Cic., p L. Cor. Balbo, Audiui hoc de parente meo.

Idē Caio Fab. Gallo, Quæsiū de mea Tullia quid egisset.

Idem Q fratri, Efficiam, quod s̄epe uatoribus cum properat euenerit, ut si serius q̄ uoluerint forte surrexerint, properando etiam cito, quam si de nocte uigilassent, perueniunt quō uelint.

Cæsar in comment. Cum d̄e tertia uigilia Petreius & Afranius castra mouissent.

Idem Oppio, ac Cornelio Balbo, Misit ad me Gn. Magis de pace.

Idem in comment. De tertia uigilia cum legionibus trib. ē castris profectus, ad eam partem peruenit.

Ibid. Ad Cæsarem de pace miserunt.

Ibid. De media nocte missus equitatus.

Horatius, Ut iugulēt hoies surgunt de nocte latrones.

Quid. de Pon. Terraq; de fructu q̄ sit amara docet.

Ibid. Quæ proprium mixto de sale pondus habet.

Idē ad Corinnā, Hei mihi de monitis torqueor ipse meis.

T. Liuius ab urbe cond. Quæro de te, arbitretis ne.

Papinianus ad senatuscon. Trebel. lege Hæredes, Peto de te uxori charissima.

E X.

Cicerio Attico, Quæsiuit ex eo, placeret ne iudices à praetore legi?

Ibidē, Cum aut̄ ex eo quāreret quid uideret.

Idem de diuinat. C. Marium cum fascibus laureatis ex eo
quārere, quid tristis essem?

DICEERE testimonium, & testimonia.

Quām pulchrum est, bone deus, hoc quoq; dicendi ge-
nus, quod ex uno, eodemq; thesauro honorum auro
rum nuper erui, à paucis (ut arbitror) consideratum, cū
optima quæq; sine attentione prætereuntur. Dicere cū
testimonium uiri illi clarissimi proferre solebat eo mo-
do loquendi, quo aut̄ testificari, aut̄ probare etiam dici
cæptum est.

Cic. de orato. Num igitur placet, cum de eloquentia præ-
cipias, aliquid etiam de testimoniis dicendis, quasi in ar-
te tradere?

Idē ad Q. fratrē, Cum testimonium secundum fidē & re-
ligionē grauissime dixisse.

Idē pro Sylla, Cur dixisti testimonium in alios?

Ibidē, Qui in illum testimonia grauia dixerunt.

In eadē oratione, Qui testimonium de coniuratione dixi.

In Verrē, Qui priore actione ita testimonia grauiter ue-
hemēterq; dixerunt, ut Artemonē Ceturupinum lega-
tum & publice testē, Quintus Hortēsius accusatorē, nō
testē esse dixerit.

In eundē, Nunquam post populi Romani nomē ab Sici-
lis auditum & cognitum Agyrimēses contra quēquam
infimum ciuē Romanum dixisse, aut̄ fecisse quippiā, qui
nunc cōtra prætorē po. Romani magnis iniuriis, & ma-
gno dolore publice testimonium dicere cogerētur.

In eundē, Nū expectatis dum L. Metellus, is qui multos in
istū testes imperio, & ptate decernit, idē absens, & de isti
us scelere, improbitate, audacia testimonium dicat?

In eundē, Sed ornatiōres tuo iudicio, ad testimonia dicē-
da uenerunt.

Idē pro Cluētio, Non recito testimonia hominum hone-
stissimorum, quæ in Sthalenum sunt dicta.

Ibidē, Falsūm ue testimonium dixerit.

Idē pro Cluentio, Neq; cognitum cominemorauī, neq; te
testimonium dixi.

Idē pro C. Pláco, Multi etiā cōmunes inimici rerum oīm,
qui ita sp testimonium de ambitu dicunt.

Idē pro L. Flacco, Mortuus est aculeo iā dimisso, ac dicto
testimonio.

Ibidē, Qui aut dicit testimonium ex nostris hominibus,
ut se ipse sustētatur?

Ibid. Ut qui ante dictum testimonium sibi tēperarit,

In eundē, Pueri aut Sisenat, credo qui audiuissent, quē in
istum testimonij essent dicta, oculos de isto nunquā effi-
cere, neq ab argēto digitum discedere.

In eundem, Melitensis Diodorus est, qui apud uos ante
testimonium dixit.

In eundē: Tamē quoniam hēc à majoribus constituta ac-
cepissent, testimonium ne quid dicerent.

Idem de natura deorum, Diogenes quidē Cynicus dice-
re solebat, Harpalum, qui temporibus illis prædo felix
habebatur, contra deos testimonium dicere, quod in il-
la fortuna tam diu uiueret.

Scēuola de testib. Inuiti testimonium dicere nō cogūtur.

Vlpia. de testamentis, lege Quod testamento, Mulier testi-
monium dicere in testamento non poterit.

Gaius de testamētis, lege Cum lege: Et eo amplius ut pu-
tant quidam, néue ipsi dicatur testimonium.

Archadius de testibus, lege Testimoniorum: Ex his qui-
bus non interdicitur testimonium, nec ulla lege à dicē-
do testimonio excusantur.

Calistratus eodem titu. lege Testium: Lege Iulia de ui ca-
uetur, ne hac lege in reū testimonium dicere ei liceret.
& subdit: Qui ob testimonium dicendum, uel non dicē-
dum, pecuniam accepisse iudicatur.

Cic. in Vatinium testē, Cum antē Lelius Nutricula seditio-
forum omnium testimonium diceret.

Idem pro Marco Caelio, An grauis, sapiens, moderatusq
uir religiose testimonium dixisse uideatur.

Idem pro Sex. Roscio Amerino, Testimonium etiam in
Sexto Roscio dicturus est.

Ibid. Ut in minonis rebus amplissimi homines testimonij
um de sua re non dicerent.

Ibid. Testimonium non diceret.

Aſconius Pedianus, Ultimæ testimonium dixerunt.

Idem, Dixerunt in eū infesti testimonia principes ciuitatis.

Idem, Quod Siculī, qui antea publice testimonii dixerant.

Idem, Apud antiquos & de auditione testimonii dicebat.

Idem, Si testimonium aduersus eum diceret.

T. Liuius ab ur. condita, Quod falso aduersus se testimoniū dixisset.

Idem pro Lucio Corn. Balbo. Et testimonium dixisset publice.

D I C E R E causam.

Dicere causam, dicere diem, dicere ius, dicere sententiā, dicere legē, modi sunt dicendi diuersi, diuersa significantes. Et cū dicere diē, certā diē reo constitueretur, ut accuset. Dicere causam est, cū reus accusationibus respondere cogitur. Dicere ius est, cū iudex iustitiā reddit uero ministrat. Dicere sententiā est, cū quis (ut inepte dicunt) uotū suum dat, uel opinionē suam dicit. Dicere legē est quod præfigere, præscribere quid opus sit factō.

Plautus in Menec. Apud aediles prælijs factis plurimis pessimisq; dixi causam.

Terentius in Adelphis, Aduersum ne illum causam dicere, cui ueneram aduocatus?

Cic. pro Sext. Roscio Amerino, Ea nos hoc tempore utimur, qui causam dicimus.

Ibidē, Causam dicit is, qui unus relictus ex illorum nefaria cæde restat.

Idem in Verrē: Fuit riundinatio aliqua, & isti non noua, ne causam diceret.

Ibidē, Quis non pertimescat causam dicere dominos.

Ibidē, Causa dicta, damnati sunt.

Cæsar in cōment. Orientorigem ex vinculis causam dicere. gerunt. & subdit: Die cōstituta causæ dictionis.

Titus Liuius ab urbe condita, Virgo Vestalis de incestu causam dixit.

Ibidē, Semel causam dixit.

Idem de bello Macedonio, Scipio iussus dicere causam, orationē magnificam de rebus ab se gestis exorsus est.

I N D I C T A causæ.

Ex vinculis
an sā diceret

Cic. in Verrem: Indicta causa in vincula coniecit seruos.

DICERE DIEM.

Plautus in Afinaria: Quem videam æque esse mortuum,
ut quasi dies si dicta sit.

Idē in Captiuis: His diem dicam, irrogabo multam.

Cic. p Milo. Diē mihi credo dixerat, multam irrogarat.
T. Liui. ab urb. con. Cesoni capitis diem dicit.

Ibidē: Accusatorē primum Virginium & Appium reum
deligunt, cum diē Appio Virginius dixisset: Appius fū
patus patricijs iuuenibus in forum descēdit.

Ibidē: Rei capitalis diem Posthumio dixerunt.

Ibidē: Rei capitalis diem dicere.

Idem de bello Mace. P. Scipioni Africano duo Q. Petiliū
diem dixerunt.

Cic. pro T. Annio Milone: Diē mihi credo dixerat, mul
tam irrogarat, actionē pduellionis intenderat.

DICERE IVS:

Cicero in Verrem: Audistis ob ius dicendum Q. Varium
dicere procuratores suos isti centum & triginta millia
nummū deditis?

Idem de prouincijs consularibus: Emisti grandi pecunia
ut tibi de pecunijs creditis dicere liceret ius in liberos
populos. & subdit: Id emptum ita uendidisti, ut aut ius
nō diceres, aut bonos ciues Romanos euerteres. & sub
dit: Perseuerauit ius publicano non dicere.

Ibidem: Non offendebantur homines in eo, neque mole
ste ferebant abesse à foro magistratum, non ius dici, nō
iudicia fieri.

Ibidem: Isti pecuniam ob ius dicendum deditis.

Plautus in Menæchmis: Iuris ubi dicitur dies, simul pa
tronis dicitur.

T. L. ab urbe con. Aut ius de pecunia credita dicere.

Idē p Lucio Flacco: Qui anno ante Rōmā ius dixerat.

DICERE sententiam.

Cicero in Verrem: Mos est Syracusis, ut si qua de re ad se
natū referatur, dicat sententiam qui uelit, nomina
tim nemo rogatur.

Ibidem: Ut quisq; ætate, & honore antecedebat, ita sen
tēt̄

tentiam dixit ex ordine. & subdit: Cum surgeret nemo, neque sententiam diceret.

Idē ad Att. Nocet interdū reipublicā Cato, dicit eū tanq̄ in Platonis repub. non tanq̄ in Romuli fece sententiā.

Idem in Philippica quarta: Ut sententiae de summa reipub. libere dici possint.

Ibidem: Me consule sententia salutares dictae sunt, quib⁹ ad hanc diem uiximus.

Idem in Philip. 14. Qui hoc loco sententias dicimus.

Cælius Cic. Consulem designatum primi sententiam dīcentem.

DICERE LEGEM.

Horat. Prudens emisti uitiosum, dicta tibi est lex.

DVCERE sortem, uitam, spiritum.

Cicero in Ver. Sors ducitur. Quamobrem? Nemo erat nō Iuntarius laudator præturate tue.

Vergilius: Stat ductis sortibus urna.

Cicero pro lege Manilia: Cum uestros portus, atq; eos sp̄itūm portus, quibus uitam & spiritum ducitis, in prædonum fuisse potestatem sciatis.

DARE uitio, criminis, Vertere uitio.

Dare uitio, uerrere uitio, dare criminis, id est, quod corruptissime dicitur inculpare.

Plautus in Epidi. Quis erit, qui id uerrat uitio?

Idem in Milite. Ne quis tibi hoc hodie uitio uerrat.

Terentius in Andria: Nunc quam rem uitio dent, quæsio animaduertite.

Cic. in Bruto: Quin etiā memini cum in accusatione sua Q. Gallio criminis dedisset, sibi cum uenenum parauisse.

DARE pignori.

Dare pignori, idem est, qđ oppignorare. Sed hic etiā modus dicendi obseruandus est.

Plau. in Mostel. Heri. xl. et iā dedit hucusq; pignori.

DICET aliquis. Roger aliquis.

Dicit aliquis, Roget aliquis, modus est dicendi, quo in epte dicūt, Forte alijs mihi dicat, uel, Si qđ me roget,

Cic. in Paradoxis: Quid est igit, quarex aliquis, bonum;

DEICERE oculos.

DE MODIS LATI. LO.

Delicere oculos, celeritatem aliquando significat, ali-
quando pudore submittere.

Cicero in Verrem: Si tantulum oculos deicerimus, præ- ^{oculis} ~~oculis~~ ^{veiis}
sto esse insidias.

DE PONENTIA passiuia.

NEcessitatem prætermittendum, esse apud perfectos illos au-
tores deponentia nonnulla, quæ in participijs ple-
runque passiue ponantur, quorum uel pauca collegi de
multis, ut palam sit nullam aliam esse Grammaticam,
quæ modum loquendi, quem aut obseruare, & imitari
necessè sit eum, qui Latinus dici cupit; aut si id neglexe-
rit, in sua barbarie contabescere.

Cic. Attico: Sed ea omnia mihi sunt patienda.

^{panor}

Eidem: Te etiam atque etiam oro, ut me torum tuendum ^{Tutor}
suscipias.

Idem pro M. Cælio: Magnum crimen, uel in legatis ^{In sutor}
insidiandis, uel in seruis ad hospitem domi necandum
solicitandis.

Idem pro Cornelio Balbo: Huius uirtus præsens experta ^{Fxpriar}
atq; perspecta obtrectatorum uoce laetetur.

Ibidem: Quiddam de communi conditione omnium no-
strum deprecandæ maleuolentiae causa breuiter cōmē ^{cōmorantur}
morandum uidetur. ^{cōmoran}

Ibidem: Verūtamen uigilijs nocturnis, & concione homi-
num institutū illud conceptum atq; meditatum est.

^{Me ditor}

In Antonium: De laude silebo, quæ gratissima memoria
oraniū ciuiū inclusa, nondū autoritate publica testata ē.

^{Mistor}

Idem de senectute, Agro bene culto, nihil potest esse usu
Huberius, specie ornatius, ad quē fruendū nō modo nō ^{frētor}
retardat, uerū etiam inuitat, atq; allectat senectus.

Idem in Paradoxis: An quisquam in potiundis uoluptati ^{potior}
bus gloria se, & prædicatione effert?

Plautus in Bacchi. Consolandus milii hic est.

^{confolar}

Cicero Attico: Illud inest tamen commodi, quod & mihi,
& cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando testi-
ficata tua uoluntas.

^{affificor}

Horat. Oblitus'q; meorum, obliuiscendus & illis.

^{oblinisceor}

DVM particula cum exspecto constructa.

- Moror
Experio
nim* Particula dum coniungitur ab perfectis illis auctoribus cum uerbo expecto mira cum elegantia, & pari proxemodum concordia, ut facile sit considerantibus iudicare unū illis, atq; eundē fuisse dicendi modum.
- Plautus in Pseu: Ne expecteris dum redeam.
- Idē in Casina: Ne expectetis dum illi ad eos exeat.
- Terentius in An. Eo: ne expecteris dum exeat huc.
- Idem in Eunicho: Concedam hinc intro, atque expectabo dum ueniat.
- Cic. Lucio Luceio: Sed ad properationē meam quidē interest non te expectare dum ad locum uenias.
- Idē Bruto: Quod scribis te in Italia moranubz, dum tibi litteræ meæ ueniant, si per hostem licet.
- Eidem: De sororis autem tuæ filiis non expectauī Brute dum scriberes.
- Idem Gn. Pompeio: Non expectauī dum mihi à te litteræ redderentur.
- Idē Attico: Ego in arcana operior dum ista cognosco.
- Ibidē: Expecta amabo te dum Atticum conueniam.
- Ibidem: De Aufidio & Palicano non puto te expectare dum scribam.
- Idem in Piso. An ego expectem dū de te quinq; & Ixx. rabella diripiuntur?
- Idem in Verrem: Quid expectas, an dum ab inferis ille Malleolus exurgat?
- In eundem: Nolite expectare dum omnes obeam oratione meæ ciuitates.
- Idē in Philippicis: Nū expectas dū te stimulis fodiam?
- Verg. Quid moror, an mea Pygmalion dū mœnia frater Deliruat?
- Vatinius Ciceroni: Si hoc expectandum sit, dum totum bellum conficiatur.
- Cælius eidē: Saltē dū qd de Hispanijs scitur expecta.
- Plancus eidē: Sciebam em, & cautius erat consilium, expectare me ad Isaram, dū Brutus traiceret exercitum.
- Brutus eidē: Ego tibi ut anteā scripsi, dum mihi à te litteræ ueniant in Italia morabor.
- Idem eidē: Noli expectare dum tibi gratias agam,

Tit. Liuius ab urbe condita: Expectare dum consul, aut
dictator fiat.

Ibidē: Nec expectent dum à Roma legati ueniant.

Ibidē: Moratus dū milites ad prædam discurrerent.

Ibidem: Moratus dum imperatores consuleret.

Ibidē: Expectantes dum ab hostibus clamor inciperet.

Idē de bello Pun. Paucos morati dies dum socij uenirent.

Idem ab urb. con. Nolite expectare dum fugiant.

Ibidem, Expectate dum uobis obuiæ ueniant.

Idem de bello Macedo. Paucos moratus dies dum se copiæ assequerentur.

DIMINVERE.

Diminuere caput, foces, posies, modo loquendi illorū ueteres est frangere, qui modus memorie mādandus est ei, qui bona latinitatis caput diminuere non uult.

Plautus in Menach. Illi homini diminuam caput.

Idem in Bacch. Nisi mavelis postes diminui securibus.

*Diminuere
caput
postes*

CAPITIS diminutio apud iurisconsultos.

Sed alia est capitis diminutio apud iurisconsultos. Est enim prioris status immutatio, ut testatur Caius eo titulo, lege prima. Antiqui tamen oratores de capite diminuere, & de capite demere dicebant.

Cicero in Ver. Vnum hoc aliud senatusconsultum reprehensum secretumq; est, ut quibus ille de capite dempsisset, ne pecunias in ærarium referrent.

Ibid. Hoc noīe uidistis tritici modios de capite et cōdēptos. *diminuere
capite*

Ibidem, Demit de capite medimna. D C.

Ibidem, Coguntur Ascrioni, id est, Pippæ dare tantum, quantum erat de capite demptum.

Idem in Topicis: Gentiles sunt qui inter se eodem nomine sunt, non est satis. & subdit, Quoꝝ maiore nemo seruitutem seruiuit. Abest etiam nunc, qui capite non sunt diminuti, hoc fortasse satis est.

Cæsar in comment. Illud quod deditione ducis, & capitis diminutione sublatum est.

T. L. de bello Pun. Sero nunc desideratis diminuti capite, *diminuti
capite* ab alienati iure ciuium.

DEDUCERE.

Dducere, nota sunt huius uerbi varia significata, quæ et à multis notata diligenter fuere, sed locus Ciceronis admonet, ut nos quoque de eo aliquid dicamus, cum de ducere inter cetera significet sponsam, uel amicam dominum perducere, & item significat de summa demere, uel detrahere. Cicero, qui facetus scatebat, & dictis, cum mater M. Bruti Seruilia luniam Tertiam filiam, eadēmque C. Cassij uxorem ad Cæsarem, qui moechus caluus ob adulterium dicebatur, deduxisset, eademq; Seruilia paulopost ab Cæsare pretiosum ære paruo fundū emisit, Cæsar is libidinem cauillatus circa uerbum Deduco, dicto peracuto proscidit: Equidem, inquit, quo melius emptum sciatis, comparauit Seruilia hūc fundum, Tertia deduxisse.

I N T E R D U M Deduco significat comitari,
sive domum perducere.

Terentius in Andria: Hic nunc non dubitat, quin se deductum neges.

Oui. de Ponto: At cū Tarpeias essem deductus in arces.

Horatius: Occurram in triujs, deducam, nil sine magno Vita labore dedit mortalibus.

Tibul. Tempus erit cum me Veneris præcepta ferentem,
Deducat iuuenum sedula turba senem.

T. L. de bello Pun. Dictator se magistratu abdicauit, priuatusq; de rostris descendit, turbæq; se immiscuit, ne deduciendi sui causa populum de foro abduceret.

Ibide: Tamen frequentes deduxerunt domum.

Q V A N D O Q V E id uerbum significat de ratione, uel summa aliquid demere (ut diximus) sive detrahere.

Cicero de officijs: Hæc igitur talia circunspectienda sunt in omni officio, & consuetudo exercitatioq; capienda, ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus, & addendo, deducendoq; uidere, quæ reliqui summa fuit, ex quo quantum cuiq; debeatur intelligas.

Afrika. de Iure dotium, lege, Pater, Deducta parte tertia, reliqua sibi dos reddatur.

Idē eodē ti. Vno plurib⁹ ue filijs supstitib⁹ deducta parte.

QY ANDOQVE Deducere, ut diximus, si
gnificat sponsam ad maritum, uel amicam
ad amantem perducere.

Cic. in Ver. Actione .4. Hic est decimus, ad quem iste deduc-
xerat Tertiam Isidori Mimi filiam, uia abducta ab Rhodio tibicine, huius Tertia plus etiam quam Pippe, plus
quam ceteratum, ac prope dicam tantum apud istum
in Siciliensi praetura autoritas ualuit, quantum in urba
na Chelidonis.

Oui. de Fastis:

Cum primum cupidio Venus est deducta marito.

Terentius in Hecyra: Ut ad pauca redcam, uxorem deducit domum.

Tibul. Ut iuueni primum uirgo deducta marito.

HOC QVOQVE considerandum est, Tertia si-
lia cum dicitur, nomine proprium, non nume-
ri esse, nam id frequens reperitur.

Cic. in Verre in actione quinta: Huc tertia illa perducta p-
dolū atq; insidias ab Rhodio tibicine, & subdit: Sic hac
Tertia dilexit, ut eam secū ex prouincia exportaret.
Ibidem actione sexta: Sed eo ipso tempore cum esset in
littore Tertia illa tua, quam tecum deportabas, erat in
omnium conspectu.

Asco. Pedi. Nam Tertiā Scenolae filiam dimissam à Pō-
peio in matrimonium duxerat.

Vlpianus de conditio. lege, Hæc conditio: In domum ma-
riti deducta est.

Scenola de donatio. lege, Seia Sempronio cum certa die
ruptura esset, anteq; domum deduceretur, tabula q; do-
tis signarentur, donauit tot aureos.

Papinianus de iure dotiū: lege, Dotis: Nā si minor annis
21. ut maior deducta sit, tunc primum petetur.

DEDUCERE ITEM SIGNIFI-
CAT, qd' redigere.

Catul. Huc est mens deducta tua, mea Lesbia cura.

POSTREMO omissis ceteris in alio signifi-
cato Deducere significat Auocare, & à pro-
posito remouere.

Cicero in Catilina. Si impendens patriæ periculum, me necessario de hac animi lenitate deduxerit.

Idem Terentia: Neque legis improbissimæ pœna deductus est, quo minus hospitijs, & amicitia ius, officiumq; præstaret.

DEFERRE.

Deferre nomen, non est proprie accusare, sed ante accusationem apud iudicem, vel magistratum aliquem de aliquo crimine de nuntiare, unde Delator dictus est, ut clare infra ostendetur.

Cicero in Verrem, Serui cuiusdam nomen deferatur, is accusatur, ficti testes in eum dantur, rem cunctus senatus Catinensium iudicat.

Terentius de bonis possessis, lege, Eum patronum, Qui nomen detulit accusasse intelligendus est, nisi abolitionem petat.

Plautus in Aul. Ad tres viros ego defram tuum nomen.

Cicero pro Cluentio, Atq; ut intelligatis Cluentium non accusatorio animo, non ostentatione aliqua, aut gloria adductum, sed nefarijs insidijs proposito ante oculos utræ periculo, nomen Oppianici detulisse, paulo longius exordium causa rei demonstrandæ peram.

Idem in Verrem. Ego sic intelligo iudices, cum de pecunia repetundis nomen cuiuspiam deferatur.

Ibi. Nomen hominis audacissimi detuli.

Idem pro M. Cælio. Nisi itez eadem de re suo familiari absoluto nomen hic detulisset.

Idem pro Cluentio. Et clarissima voce se nomen Oppianici, si imperfectum Marcum Aurium comperisset, delaturum esse testatur.

Ibidem, Nam Cluentius iudices primum nomine ciuius detulit.

Idem Quinto Cicero. Paulus noster cum testis productus esset in Sexti, confirmavit se nomen Vatinij delatus.

Idem in Verre. Eiusdem rei nomen detulerunt.

Ibidem, Ait, si liceret, nomen absentis deferre se uelle.

Ibidem, Nuper cum in Publili Cabinum vir fortissimus, & in nocetissimus, Lucius Piso delatione nominis postularer.

Cicero pro domo sua, Nomen Sexti Pompeij detulit.

Idem pro Sex. Rosc. Amerino: Qui Sex Rosc. nomen deferendum curauit.

Idem pro L. Murena: Dixi in senatu me nomē consularis candidati delaturum.

DESCRIBERE, EX CRIBERE.

Describere quid significet omnes norunt, neq; enim nos manifesta, ac in propatulo posita uano labore tec-tamus, sed latētia, & minus uulgaria, quæ pauci curaue-re, in lucem proferimus, ut hac nostra industria non in anem ostentationem, verum aliquam literariæ reipub. utilitatem quæfisse videamur. Est enim alio dicēdi mo-do describere et excrībere id qd^o ineptissime, ac barbare potius, uulgo copiare dicitur uel transumere, aut transcribere, nouis & inusitatibus uerbis: quæ, qui imitantur, latinitate omni penitus indigni sunt.

Cic. Cornificio: Dicam tuis, ut eum librum si uelint de-
Idē Attico: Quē librum ad te mittam, si de- (scribant.
scriperint librarij.

Eidem: Poeta ineptus, & tamen scit nihil, sed est non in-utilis, describo, & remitto.

Eidem: Dicta eius, & conciones describunt.

Eidē: Epistolā meam, qd^o promulgatā scribis esse, non fe-ro moleste, quin etiā ipse multis dedi describendam.

Ad eundem: Varroni quidē, quæ scripsi te autore, ita pro-pero mittere, ut iam Romam miserim describenda. & subdit: Scripsi enim ad librarios, ut fieret tuis si tu uelles describendi potestas.

Idē in Verrē: Quasi excrībēdi potestatem non haberet.

Idē in Antonium: Literas tibi ille mittat de sua spe rerum secundarum suarum, tu eas letus proferas, recites, descri-bendas etiam des improbis ciuibus.

In Verrē: Tabulas in foro summa hominum frequētia ex-cribo, adhiben̄ in excrībēdo de cōuentu uiri primarij.

Idem in Academicis quæstionibus: Qui se illa audiuisse Roma de Philone, & ab eo ipso illos duos libros dice-rent descripsisse.

T. L. ab urb. con. Iussi inclytas Solonis leges describere.

Paulus: Quēadmodum testamentū &c. lege, Omnibus:

Quicunq; dederant tabulas testamenti inspicere, uel etiam deseribere, inspiciendi, describendiq; potestatem facturum se prætor pollicetur.

Vlpianus eodem titulo, lege, Tabularum: Diem autem et consulem tabularum non patitur prætor describi, uel inspici, iccirco ne quid etiam fiat falsū.

D I S C E D E R E, Recedere à conditione,

D I S C E D E R E, recedere à condicione, à persona, à statu, est, qd immutare conditionē personā statum.

Cicero de officiis: Hostis quem nunc peregrinum dicimus, quanquam id nomen durius efficit iam uetus, à peregrino enim iam recessit.

Modestinus de usufructu, lege, Titio: Vsusfructus inutiliter legari intelligitur, in id tempus uidelicet collatus, quo à persona sua discedere incipit.

D A R E bibere, Miserere.

N O N multi (ut reor) aduerterunt, quonam modo pro prie, atq; uno uerbo latine dicatur, Dare bibere, uel dare potum, quod Græcanico uerbo aliqui improprie Propinare dicūt, cum Propinare proprie præbibere sit, uel prægustare, & id uerbum diuersis modis quandoq; proferatur. Sed nos cum latine loquimur, Latina potius adducimus. Misere igitur præter alia significata uno uerbo, id est, quod duobus uerbis dicitur, Dare bibere. Vtrumpq; tamen elegans.

Terentius in An. Post deinde quod iussi, ei date bibere.

Cato de re rust. Bis in die id faciet meridie bibere dato.

Cic. de finibus bonorum & malorum: Dico ergo in eadē voluptate cum qui alteri miscet mulsum, ipse non sitiens, & eum qui illud sitionis bibat.

Oui. in Metamorphosi:

Arripit Hæden, qui nunc quoq; pocula miscer,

Inuitaq; Ioui nectar Iunone ministrat.

D I F F E R T U M, Confertum, Refertum.

D I F F E R T U M & confertū inter se differunt: Nā differtū id est, qd refertum, utrumq; em plenū significat. Confer tuero id est, qd densum. Sed confertum & refertum à suis uerbis Refercio & confercio descendere comperti.

Differti autem uerbum nou. compri.

Cic. pro P. Sextio: Meministis tum iudices corporibus ci-
uium Tiberim repleri, cloacas referriri.

Varro de re rust. Quo facto non modo non desistunt pu-
gna, sed etiam conferciunt se lingentes.

DIFFERTVM.

Horatius in serm. Inde forum Appi, Differtum nautis cau-
ponibus atq; malignis.

Idem in epistola: Differtum transire forum, popu-
lumq; iubebat.

CONFERTVM, Confertissimum, & Con- fertim aduerbium.

Cæsar in comment. Ut nunq; confetti, sed rari, magnisq;
interuallis præliarentur.

Ibidem: Neque à tanta multitudine coniecta tela con-
ferti uitare poterant.

T.L. de bello Pun. Alij ad exitus theatri cōferti obſiſtūt.
Idem ab urbe condita: In confertos ueientes euntem fe-
rox uiribus transfigit.

Idē de bello Pu. Cæteros cōfertos in media ualle recepit.
Ibidem: Deinde rari in confertos illati.

Idē de bello Mace. Turba conferta iter clausit.

CONFERTISSIMVM.

Cæsar in commentarijs: Qua parte hostium acies confe-
tissima uisa est erupit.

T.Liuius ab urbe con. In confertissima turba prope regi-
um tribunal constitit.

Ibidem: Eo se in turbam confertissimam recipit.

Idem de bello Punico: Per confertissimam hostium tur-
bam impetum facit.

REFERTVM.

Titus Liuius de bello Punico: In agrum Picenum auertit
iter referum præda.

CONFERTIM aduerbium.

Titus Liuius ab urbe con. Cum confertim Romani, ut fo-
lent, densatis exceperint securis.

Idem de bello Punico: Quo acrius & confertim magis
utring; pugnabatur.

Idē de bello Macedoni. Confertim pugnant & cedunt.

DARE NEGOTIVM.

Dare negotium, id est, qdst multi incepit dicunt, Com-mittere. modus est loquendi felicissimi illius tempo-ris, memoriae cum alijs mandandus.

Cic. in Ver. Dat amico suo cuidam negotium, qui tum ma-gister erat eius societatis, ut diligenter caueret.

Sallustius in Catili. Igitur P. Vmbreno cuidam negotiūm dat, uti legatos Allobrogum requirat.

Lentulus Cic. Permissum est iis, ut dum ipsi uenirent, da-rent negotium qui Asiam obtineant.

Idē Rufo: In habui cui potius id negotij dare, q̄ tibi.

DARE POENAS.

Dare penas, id est, qdst vulgo dicunt, Ecce p̄nitenti-am: sed hic modus loquendi obseruandus est.

Vergilius: Dabis improbe penas.

Lentulus Cic. Spero ceiceriter eum penas daturum.

DARE auribus.

Dare auribus, hoc est assentari, blandiri.

Trebonius Ciceroni: Noli putare mi Cicero, me hoc auribus tuis dare.

DARE se in pedes, Dare se in viam.

Dare se in pedes, dare se in viam, modus est loquendi illorum ueterum, hoc est pedibus fugam agere, & ad iter separare. Posteri hunc quoque modum, ut pleraq;_s, deprauarunt.

Plautus in captiuis: Me ne uis dem ipse in pedes?

Terentius in Eunicho: Ego me in pedes, quantum queo, in angiportum quēdam desertum indo.

Cic. Terentia: In viam qdst te des hoc tempore, nihil est.

DII FACIANT.

Dii faciant, optatis est, & hic modus loquendi per quam elegans est, significatq; id, quod urinam.

Cicero in Verrem: Dii faciant ut rei militaris, ut belli me-tionem facere audeas.

DII MELIORA.

Dii meliora, modus optandi imperfecto sermone, sed modus loquendi ita obtinuit.

T.L. de bello Mace. Perturbata, dñi meliora inquit.

DE meliore nota commenda.

DE meliore nota commenda, modus dicendi illius crudelissimi seculi.

M. Curius Ciceroni: Sulpitio successori nos de meliore nota commenda.

Catullus: Quisquis de meliore nota.

DISSIMULARE R.E.

Dissimulare, inter cetera est singere, non intelligere quae dicuntur, uel aguntur.

Cic. Att. Itaq; meipsum communauerat, sic absurdē & asperuebris, uultuq; responderat, dissimulaui dolēs.

AEDIFICARE nauem.

A Edificare nauem sere absurdum, aut nouum multorum auribus uidetur, est tamen dicendi modus apud veteres usitatissimus.

Plautus in Mercatore: Aedificat nauem gerariam & merces emit.

Cic. in Verrē: Nauem uero maximam triremis instar vulcherrimam, atq; ornatissimam palam ædificatam sumptu publico sciente Sicilia per magistratum, senatuq; Mamertinum tibi datam, donatamq; esse dico.

Ibidē: Legati principes, & publice tibi nauē ædificatam, & priuatim seipso abs te spoliatos, expilatosq; esse di-

Ibidē: Qui nauis istius ædificadæ publice p̄fuit. (xerūt.

Ibidē: Nauē deniq; maximā, quā onustā turtis in Italiam

mitteret, apd' istos faciendam, ædificandamq; curauit.

Eidē: Aedificauerint ne nauem onerariam.

Eidē: De tua pecunia constare ædificatam esse eam nauē,

Idem pro lege Mani. Qui posteaquam maximas ædificas-

set, ornassentq; classes.

Caſar in comment. Imperat quos legionibus præfece-
rat, uti quam plurimas possent naues ædificandas uete-
resq; reficiendas curent.

ES ET ADES.

E.S. & Ades, indicatiū & impatiuum est, sed imperandi mō ab antiquis uoce es frequētius, quā sis dicitur, quod iam in desuetudinem per negligentiam uenit.

Terentius in Andria: Aedes dum paucis te uolo.

Idē in Adel. Modo bono animo es, duces uxorem hāc. Re spondetur, bono animo es inquis?

Cic. in somnio Scipionis: Quē ut agnoui, corrui, sed ille, ades. inquit, animo, & omittit timorem.

Vergilius: Huc ades o Galatea.

Horat. Si me amas, inquit, paulum hue ades.

E X T R A I O C V M .

Extra iocum dicebat à ueteribus cū quid serio nō ioco dicere se uelle dicebāt, modus ē dicēdi pulcherrimus.

Cic. Trebatio: Sed me hercle extra iocū homo bellus est.

Idē Caio Volumnio: Sed me hercle extra iocum ualde mihi tux literæ facetæ elegantesq; usiſe sunt.

Idē Peto: Sed me hercle mi Peto extra iocum moneo te.

E X A C T A .

Exacta dicebantur perfecti.

Horatius: Sed emendata uideri, Pulchraq; & exactissimum distantia miror.

Esse curæ, uoluptati, solicitudini.

Esse curæ, esse uoluptati, esse solicitudini, esse solatio, & latititia, esse impedimento, esse lucro, esse dāno, esse sumptui, esse saluti, esse usui, esse honori, & huiusmodi locutus modi, in maximam orationi afferunt elegantiam.

Plautus in Cistellaria: Multisq; danino, & mihi lucro si ne sumptu eris.

Ibidem: Quæ neq; illa illi quicq; usui fuit.

Varro de re rust. Ut dñō finit fructui ac delectationi.

Cicero in Bruto: Iustum ipsum quidem inquam Brute dico librum mihi saluti fuisse.

Ibidē: Quod tibi aut nouum, aut tanto usui posset esse?

Idē Senatui, populoq; Ro. Qd̄ mihi maxime latititia fuit.

Idē Catoni: Mihi ut in hīmī re tāto bello maximę curę ē.

Idē Tironi: Magna nobis est solicitudini ualeſtudo tua.

Ibidē: Cupiditas ceteroq; hominū impedimenta mihi fuit.

Idem pro L. Cornelio Balbo: Et magno usui nostræ reipublicæ fuissent.

Vergilius: Non erit auxilio nobis Etholus & Arpi, At Mesappus erit.

MITTERE Subsidio, uenire auxilio, relinquerre præsidio.

Mittere subsidio, uenire auxilio, & relinquere præsidio, obseruandum maxime est, elegancia non parua insigne.

Cæsar in com. Legiones, quas præsidio nostris miserat. & paulo post, Quos tibi subsidio reliquerat.

EXCLVDI tempore, aut temporis spatijs.

Exclusum tempore, aut temporis spatijs, id quod nos nouum modum introducentes dicimus **impeditum**, ueteres illi uno, eodemq; modo dixerunt, quod pauci hac tenus (ut arbitror) obseruauerunt.

Cic. in Ver. Angustis temporis excluduntur omnes.

Idē Attico: Quæ enim soluto animo familiariter scribi solent temporibus his excluduntur.

Idē in Ver. Hi postq; **temporibus exclusi**, per senatum agere quæ uoluerant, non potuerunt.

Idē de ora. Aut tibis exclusi, aut uoluntate sua feriati.

Idē in Vatinium testē: Ut exclusus miser punto temporis spoliaretur beneficio, & æquitate legis.

Cæsar in commentarijs: Ne anni tempore nauigatione excludentur.

Ibidem: Tempore exclusus non uenit.

Ibidem: Exclusus diei tempore in posterum oppugnacionem differet.

Vergilius: Spatijs exclusus inquis.

Pomponius de adilitio edicto, lege, Si tñ: Nō nocebit emptori, si sex mensium exceptione redhibitoria exclusus uelit intra annum æstimatoria agere.

Papinianus ad Senatuscon. Turpilianum, lege, Quærebatur an h̄, q ab accusatione tempore exclusi essent, in senatuscon. Turpilianum inciderent? & subdit: Qui præscriptione temporis exclusi causam adulterij perferre non potuerunt.

Idem de decurionibus, lege, Spuri: Si præscriptione temporis exclusus fuerit, non tenebitur.

Paulus de inofficiose testamento, lege, Si proponas, Idē erit si tempore exclusus sit.

Iulianus de bonis libertorum, lege, Si libertus: Si non petierit bonorum possessionem, tempore exclusus, uel repudiauerit.

Quid sit ex sententia, & ex animi sententia, ex animo, trito ferè dicēdi modo in promptu est, idq; significat, qd ex uoluntate, ex desiderio, ex iudicio. Sed aliqui noue & inepte (omissa eiusmodi elegantia) ad uotum dicunt. **P**raeter sententiam auctem, id est, qd contra uoluntatem uel opinionem, uel desiderium.

Ex sententia.

Plautus in captiuis: Si reueniam huc ex sententia.

Idē in Mer. Nocte hac quieui non satis ex sententia.

Terentius in Hecyra: Spero hanc rem euenturam nobis ex sententia.

Cic. Furio: Si non ista ex sententia essent confecta.

Idē de officijs: Non enim falsum iurare peierare est, sed quod ex animi tui sententia iuraris.

Sallustius in Iugurt. Nam me quidem ex animi sententia nulla oratio lādere potest.

Cicerō in Academi. quæstio. Conscendens nauē sapiens, num comprehensum animo habet, atq; perceptum, se ex sententia nauigaturum?

Idem de natura deoꝝ: Multa oraculis declarantur, multa uaticinationibus, multa somnijs, multa portentis, quibꝫ cognitis, multæ sāpe res ex hominum sententia, atq; utilitate partæ, inulta etiam pericula depulsa sunt.

D E sententia.

Cic. Att. Quid sentis igitur? Nihil nisi de sententia tua.

Eidem: Scribantq; ad Cæsarem me quicquid fecerim de sua sententia fecisse.

Idem in Verrem: De consiliū sententia iudicaras.

Ibid: Eos sine consiliū sententia à suppicio liberauit.

Ibidem: Et de consiliū sententia Mamertini se frumentū non imperare pronunciat.

P R A E T E R S E N T E N T I A M , E T aduersus animi sententiam.

Plautus in Mercatore: Omnia mihi cueniant hodie praeter sententiam,

Ibidē, Ut ne litiges aduersus animi sentētiam.

EX animo.

Cic. in Pisonē, E quidē dicam ex animo quod sentio.

Idē Attico, Te aut̄ alienum hominē amēt ex animo?

Idē Cornificio, Huic tu libro maxime uelim ex animo, minus gratiae causa suffragere.

Catullus, Atq; id syncere dicat & ex animo.

MEA sententia, Manere in sententia.

Mea sentētia, manere in sententia, de sentētia deducere, sentētia desistere, in sententia esse, & huiusmodi, elegantissimi dicēdi modi obseruandi præcipue sunt.

Cic. in Bruto, Quē yō extet, & de quo sit memoriarē proditum eloquentē fuisse, & ita esse habitum: Primus ē M. Cor. Cethegus, cuius eloquētia ē autor, & idoneus qui dē mea sentētia Q. Ennius.

Idē Attico, Planē hoc mihi explices uelim, in primis manēas ne in sentētia, ut mittam ad eum quae scripsi, an nihil necesse putas.

Eidē: Quid enim nostri optimates (si qui reliqui sunt) lo-

quētur? an me aliquo præmio de sentētia esse deditū?

Idē in acad. questio. Cœpit hortari, ut sentētia desisterē.

Idem Attico, Me miserum quām omnia essent in sentētia,

si nobis animus, si consilium, si fides eorum, quibus cre-

didimus, non defuisset.

Quod dicendi modi, quām uel eleganter, & apposite ab hoc nomine Aetas, quasi cādidiſſimi riuiūlī à quodā latinitatis fonte deducuntur? quorum nonnullos haui, infraq; descripsi, ut ad manum sint imitatoribus.

ACTA ætas.

Plautus in Trinummo, Mihi quidem acta acta est.

Cic. de senectute, Sed honeste acta superior ætas, fructus præbet autoritatis extremos.

EXACTA ætas.

Terentius in Adelphis, Nunc exacta ætate hoc fructu pro labore ab ijs fero odium.

Cic. de oratore, Actate exacta indigē liberum lacerasti.

Idem de senectute, Cum esset iam exacta ætate in agris, eosq; coleret.

Idem in Verrem, Patri exacta ætate.

Ibidē, Hoc rātum exacta ætate laboris, itinerisq; suscepit.
Titus Liuius ab urbe condita, Venerabilis uiri, & exacte
iam ætatis.

Ibidem, Aetatis iam exacte Camillus erat.

AFFECTA ætas.

Cicero de oratore, Q. Mutis ianua & uestibulum, quod in
eius infirmissima ualitudine, affectaq; iam ætate, maxi-
ma quotidie frequentia ciuium, ac summorum hominū
splendore celebratur.

SENECTA ætas.

Plautus in Trinummo, Hic ille est, senecta ætare qui fa-
cilius est puer.

Idē in Merca. Senecta ætate scortari senes.

Idem in Aulularia, Quem senecta ætate ludos faciat haud
merito meo.

PROVECTA ætas.

Cic. in Tuscu. Ex ijs igitur hora octaua, qua mortua est,
proiecta ætate mortua est.

PRAEcipitata ætas.

Marius Ciceroni, An quod adolescēs præstiti, cum etiā er-
rare cum excusatione possim, id nunc ætate præcipita-
ta commutem, ac me ipse retexam?

ADVLTa ætas.

Cic. in Verrē, Adulta ætate filius.

CONFECTVS ætate.

Vergilius, Confectum ætate parentē.

Cſſar in commēt. Non ætare confectis, non mulieribus,
& non infantibus p̄percerunt.

INGRauescēte ætate.

Cic. de amicit. Immutari etiā mores hominum ſepe di-
cebat, alios aduersis rebus, alios ætate ingrauescēte.

- INEVNTE, & ab inēunte ætate, & adolescētia.

Cic. pro L. Corn. Balbo, Et ab inēunte ætate, relictis suis
rebus omnibus, nullius periculi expertem fuisse.

Idē pro Deiotaro, Quibus ille studijs ab inēunte ætate se
imbuerat.

Idē in Yatinium testem, Atq; illud tenebricoflissimum te-

pus ineuntis ætatis quæ patiar latere.

Idē pro lege Maniliā. *Ineunte adolescentia maximi ipse exercitus imperator.*

SIC etiam dicitur, *ineunte uere, æstate, hyeme.*

Cicero de officiis. *Itaque ineunte uere in ijs, quæ relicta sunt, & cetera.*

Ibidē. *Ineunte æstate suscepit, media æstate confecit.*

Idē in Antonium. *Cum ab ineunte æstate res maximas gerere cepisset.*

Idē de amicitia. *Atq; earū rerum exēplum & similitudinē capiebat ineuntis ætatis.*

Idē pro lege Minī. *Sed meæ uitæ rationes ab ineunte ætate suscepit prohibuerunt.*

Cæsar in commēt. *Duas legiones in citeriorē Galliam nō uas conscripsit. & ineunte æstate in interiorē Galliā quis dederet Q. Pedum legatum misit.*

Idē pro rege Uciotaro. *Commēdationēq; ineuntis ætatis ab impictate & à scelere duxerit!*

VIVERE ætatē.

Plaut. in Amph. *Eo modo, ut profecto uiuas ætatē miser.*

Cic. in Catone maio. de Nestore. *Tertiā em̄ ætatē hominum uiuebat.*

DEGERE ætatē, & uitam.

Plaut. in Cistella. *Quia ego illum mihi unum exoptauī, qui cum ætatem degeret.*

Cicero pro P. Sylla. *Vt cum Lentulo, & Catilina, & Cethego fœdissimam uitam, & miserrimam, turpissima morte proposita degreget.*

Idē pro Roscio. *Per se liceat innocentiam amicorum opibus uitam in egestate degere.*

Ibid. *Inter feras satius est ætatem degere.*

AGERE ætatem.

Plautus in Trinummo. *Vtra in parte plus uoluptatis sit uitæ ad ætatem agendam.*

Ibid. *Cuncti qui ætatem egerunt caste, conueniant.*

Idē in Mili. *Vbi pulcherrimus egi ætatem, inde abeo.*

Idem in Bacchidib. *Hic nostra agetur ætas.*

Idem, *Si non mecum ætatem egisset, hodie stulta uiuerset.*

**Cic. Trebatio, Qui domi, aut per insidiosa loca iturus,
aut ~~at~~ ^{at}are confessus, ~~at~~ ^{at}are ageret.**

Cicero in Bruto de Theophrasto, Cum percūctaretur ex anicula quadam, quanti aliquid uenderet, & respondisset illa, atq; addidisset, hospes non potes minoris, tulisse eum moleste, se non effugere hospitis speciem, cum atque ageret Athenis.

EXIGERE astatem.

Plautus in *Trinummo*, *Dedi meam gnatam, qua cum atque exigar.*

Idē in Cist. Vnū amare, & actarē cū illo exigere.

Ibid. *Tecum uiuere uult, atq; et atque exigere.*

**Idē in Milite, Tecum ut ἀτατē exigere liceat,
SIC etiam in passuō, degitur uita, & uiuitur uita dicitur.**

Cic. de finibus honorum & malorum. **Ean** uita, quæ ex summo bono degit.

Ibid. Beatam autem uiram eam solam, quem cum uirtute degatur.
Idem de officiis, Viveret arbitror, & eam quidem uiram, quem
et felicem uirum vocem.

**Idē in Verrē, Quo tutior ē uitam sese meo præsidio uiictu-
ros esse arbitrarentur.**

EX usu.

Exusu esse, hoc est quod cōducat, quod expediat, quod
utile sit. Modus est elegans dicendi.

**Terentius in Eunuclo, Ad omnia hęc magis opportunus,
nec magis ex usu tuo nemo est.**

Idem in Heauton. Nunc ait periculum ex alijs facito, tibi
quod **ex usu** siet.

Plautus in Merca. Verum non ex usu modo est.

EDORMIRE crapulam. Indormire causæ,

Exhalare crapulam,

Ediscedus & hic elegans dicendi modus. Edormire cū accusatiuo, Indormire cum datiuo, quos princeps bonarum literarum Cicero uno eodēq[ue] loco conclusit.

Cic. in Philippicis. Edormi crapulam inquam, & exhalo,
an faces admouendæ sunt quæ te excitet tantæ causæ in
dormientē?

Plaut. in Rudē. Vt edormiscā hanc crapulā, quam potauī.
Idē in Mostel. Omnēq; obdormīui crapulam.

Idē in Amph. Paulisper mane dū edormiscat unū somnū.
Terētius in Adelphis. In angulum aliquo abeā, atq; edormiscam hoc uilli.

Cicero in Verrē. Quondam etiam Apronianī cōuiuī crapulam exhalassent.

EXTRAHERE diem, Iudicium.

Extrahere diē, extrahere iudicium, eo loquendi modo
prisci illi ueræ latinitatis proceres urebantur, cum diē
uel iudicium trahi in lōgum, aut differri significare uo.
Cæsar in com. Catonē uero acerrime repugnā. (lebant,
tem, & pristina consuetudine dicendi in ora dies extra-
hentem, ut sui ratio absentis haberetur.

Ibidem, Sic triduum disputationibus, excusationibusq;
extrahitur.

T. Liuius ab ur. cond. Cunctando extraxerant diē.

Idē de bel. Puni. Extracta tamē autoritatibus seniorum p
aliquot dies res est.

Idē ab ur. cond. Res in annum extrahitur.

Ibidē, Extractum in tertium annum bellum est.

Ibidē. Extracta utraq; res in consulū aduētum est.

Idē de bel. Pu. Extrahi rē in suum aduētum iussit.

Idē ab urbe condita, Quibus cum extracti a statu posse
crederent.

Ibidē, Extracti tamē diutius certamē potuisset.

Paulus ad Exhibē. lege, Si optione intra certum tempus
data iudicium extractum est in id tempus, quo frustra
exhiberetur.

ECCE cum tibi constructum.

Ecce, huic aduerbio ferē sp Cicero, & alijs eius seculi Latī
nitatis principes, tibi addiderūt, ut Ecce tibi: quod ad-
huc Romani uulgo obseruant.

Cice. ad Atticū, Epistolam cum à te timide expectarē ad
uesperū, ut sole o, ecce tibi nūtius pueros uenisse Rōmā.

Ad eundē, Cum hæc maxime scriberē, ecce tibi Sebosus.

Ad eundē, Misera m ad te nono calen. exemplum episto-
lae Balbi ad me, & Cæsaris ad eum, ecce tibi eodē die Ca-

præ literas accepi à Q. Pedio.

Eidem. Ecce tibi. & Brutus. & tuæ literæ.

Ovidius de arte. Ecce tibi similis.

Cic. de off. Ecce tibi qui rex populi Ro. dominusq; om̄l-
um gentium esse concupierit.

Idem pro Cluētio. Ecce tibi eiusmodi sortitio.

ESSE malo, esse bono.

Cic. pro Cluētio. Postremo id qd^e maximo malo illi causę
fuit, hoc ipso in loco quasi reus ipse esset, sedebat.

Quid. de nuce. Præda malo Polydore fuit tibi.

Cic. pro Milo. Itaq; illud Cassianū, cui bono fuerit, in his
personis ualebit.

ESSE numero, haberi numero.

Esse numero, & haberi numero.

Varro de re rustica. Minus se putant despici, atq; ali-
quo numero haberi à domino.

Cic. in Phili. Homo nullo numero, nihil illo contēptius.

EXCEPTO.

Excepto quod modo hoc loquendi utebantur antiqui
in eadem significatione, qua præterq;

^{po} Quidius de Ponto,

In quibus, excepto quod adhuc utcunq; ualemus,

Nil me prefera quod iuuer, inuenies.

Horat. Excepto quod non mecum essem cetera letus,

AESTIMARE item.

Incidi etiam serpenuero in cum modum loquēdi, quo
probatisimini quiq; autores usi sunt. Aestimare enim li-
tem & litis aestimatio frequenter apud eos dictum, qd cū
diligenter rimatus essem, cōperi a estimare litem esse uide
elicet, dum controversa res inter aliquos erat, & iudi-
cis, uel alterius arbitrio reus condemnabat, ut tantum
solveret, quanti ipse legitimate estimasset. Quandoq; etiā
capitis lis estimabatur, ut intrā ostenditur.

Cicero in Verrem. De litibus a estimatis Gni Dolobellæ
pecuniæ redactæ.

Ibid. De litibus a estimatis Gni Dolobellæ.

Ibid. Sextertis decem & octo lis a estimata est.

Ibid. Quod de pecunijs repetundis lis a estimata sit.

Cæsar in com. Arbitros inter ciuitates dat, qui litem estimant, pœnamq; constituant.

Paulus de solutionibus, lege Stichum: Si possessor corpus aut iuris estimationem præstítit, ea res tibi proderit.

Asconius Pedianus, Quid est reum fieri, nisi apud prætorum legibus interrogari? Cum enim in ius uentū esset, dicebat accusator apd prætorem reo, Aio te Siculos spoliasse. Si tacuisset, lis estimabatur ut uicto. Si negasset, peccabat à magistratu dies inquirendoꝝ eius criminum, & instituebatur accusatio.

Idem, Lis estimata sit, hoc est, pecunia de qua lis fuit, & propter quam condemnatus est, in summam redacta, quæ de eius rebus exigeretur.

Idem, Ita se habet, ut si conuictus reus sit, atq; damnatus, pecuniam reddat estimata lite, hoc est, in pretium redactis omnibus furtis, quam sumnam pecunie proscriptis eius bonis, sectores curabāt.

Neratius depositi, Si fide iussor pro te, apud quem depositum est, in litis estimatione damnatus sit, rē tuam fieri.

Idem eodem tit. Litem à iudice estimari debere.

Iulianus de actione rerum amotarū, lege Si propter res amotas egero cum muliere, & lis estimata sit, an actio ei danda sit? & subdit: Respondi, qui litis estimationem suffert, emptoris loco habendus est.

Cic. pro Cluentio: P. Septimio Scœvolæ litem eo nomine esse estimatam.

Ibidem, Quibus damnatis, de pecunijs repetundis lites es- sent estimatae.

AESTIMARE capit. 1.

Cic. pro Cluentio. Pugnatū est, ut lis hęc capitatis estimaret, EVELLO facit euelli, non euulsi.

E Vello, in præterito apud bonos autores euelli facit, nō euulsi, ut aliqui recensiones uoluerunt.

Cic. pro P. Sextio, Qui in concione palā dixerint, lingua se euellisse M. Catoni.

Idem in Verrem, Crucem, quæ etiam nunc ciuis Romani sanguine redundat, quæ fixa est ad portum, urbemque stram, reuellisis.

Ibidem, Gorgonis os pulcherrimum cinctum anguibus
reuelliit atq; abstulit.

Verg. Non patris Anchisæ cineres, manesue reuelli.
Idem, Telumq; alta ab radice reuelliit.

Idem, Et quos Sidonia uix urbe reuelli,
Rursus agam pelago.

Cic. in Verré, Tum illa ex patellis & thutibulis, quæ uelle
rat, ita forte in aureis poculis illigabat.

Plautus in Amph. Næ ego homo infelix fui, qui non alas
interuelli.

Cic. de orat. Omne eorum importunitate ex intimis mē-
tibus euellisset uis orationis tuae.

Oui. de amo. Prima iugis tauros supponere colla coegit,
Et ueterem curuo dente reuelliit humum.

EXTRA, absq;

~~extra & absq;~~ **A** Duert ~~extra & absq;~~, eleganter posita esse loco præ-
ter: quod iampridē ab oibus passim præteritum est.

Plautus in Amphit. Nemo extra unum te.

Terct. in Phor. Neq; cognatus extra unā aniculā qfū ade-
Idem in Hecyra, Quām fortunatus sum cæteris (rat.
in rebus, absq; una hac.

Cic. in Catilinam, Nemo est extra istam coniurationem
proditorum hominum, qui te non metuat.

Idem in Verr. De te Cecili iam me hercle hoc extra hanc
cōtentione, certameq; nostrū familiariter tecū loquar.

Idem Mario, Extra ducem paucosq; præterea, de princi-
pibus loquor, reliqui primum in ipso bello rapaces.

Varro de re rustica: Præterea extra familiam debuit dice
rc uillicum & uillicam.

Cic. pro domo sua, Ciuis est nemo tāto in populo, extra
contaminatam illam & cruentam P Clodij manum, qui
rem illam de meis bonis attigerit.

T. Liuius ab urbe cōdita, Ipsos liberosq; eorum, & coniu-
ges uendendas, extra filias quæ nupsissent.

Ibidem, Calatinos, Sabatinos, extra quā qui eorum, aur
ipsi, aut parentes eorum apud hostes essent, liberos esse
iusserunt.

Ibid. Extra hanc multitudinē Hispanoq; obsides erant.

Ibidem, Extra pradam quatuor milia deditorum habiti.
ECQVID, & ecquæ.

Attendant quæ so bonarum literarum studiosi, uel ad minima quæq; diuini illius eruditissimiq; seculi. Nusquam enim tota magis elegantia uersatur, quam apud has paruulas clausulas, quibus quasi claviculis compacta latinitas sustinetur.

Ec particula, à nullis (ut reor) grammaticis tractata, multa cum uenustate interrogat. Est enim per modū quendam loquendi in latinitatem inducta.

Plautus in Captiuis, Rogo Philocratē ex Aulide, ecquis omnium nouerit?

Idē in Rudente, Heus ecquid in villa est? ecquis recludit? ecquis prodit?

Idē in Sticho, Dum per cūctor portidores, ecque nauis uenerit ex Asia?

Idē in Capt. Percunctabor ecquis adolescentē nouerit?

Idē in Mercatore, Ecquam aduexit tūx matri ancillam ē Rhodo?

Terēt. in Eunucho, Ecquid nos amas de fidicina hac?

Idem in Eunucho, O populares, ecquis uiuit me hodie fortunatior?

Cic. in Verrē, Negotium dat illis suis comitibus nequissimis, turpissimisq; hominibus, ut uideant, & inuestigēt, ecqua uirgo sit aut mulier digna, quamobrem iste Lamplaci diutius commoraretur.

Idē, Nulla uī retineri, nullo periculo phiberi posse, quo minus experitētur, ecquid apud eos querimonia ualent antiquissimorum fidelissimorumq; sociorum?

Idem Attico, Quod quaris, ecqua spes pacificationis sit? quantum ex Pompej multo & accurato sermone perspexi, ne uoluntas quidē est.

Ibidem, A Curione uelim scire, ecquid ad te scriptum sit de Tirone?

Idem in academicis, Ecqua poterit in agnoscendo esse distinctio?

Idē in Vatinium tesiē, Deinde interrogares, ecquosnam alios posset nominare?

Cicero Attico, Queso, ecquod tam malum putas, quod in mea calamitate non sit?

Eidem, Ecquis unquam tam ex ampio statu, tam in bona causa, tantis facultatibus ingenij, consilij, gratia, tantis praesidijs honorum omnium concidit?

Verg. Ecquid in antiqua uirtute, animosq; uiriles,
Et pater Aeneas, & auunculus excitat Hector?

Idem, Ecquænam puerο est amissæ cura parentis?

Catul. Ecquid nam in tabulis patet lucelli expensum?

T. Liuius ab urbe cond. Ecquid sentitis uos Quirites?

Idem de bel. Pun. Respondent, ecquis latini nominis populus defecerit ad nos? deinde ecquis homo ex quinque & xxx. tribubus ad Annibalem transfugerit?

Ibidē, Ecquos legatos ad Annibalem Romani miscriunt de pace? Ecquam deniq; mentionem Romæ factam esse?

Idem ab ur. con. Ecquid praesidiū unquam habueris? ecquæ in castris consulem? ecquæ exercitum iuuentutis?

Ibidem, Ecquis sequeretur eorum?

Idem de bel. Mace. Perconctatus est, ecquam anum Ebutiam ex Auentino nollet?

Cic. pro lege Mapilia. Ecquam putatis ciuitatem pacatam fuisse, quæ locuples sit?

Idē pro Cluentio, Videamus ecquid aliud iudicium, quod pro Cluentio sit, proferre possimus.

Exaudire.

Quanta bone deus confidentia multos, & eos non om̄i no in latinitate sphenendos cōp̄it in compositione huius uerbi exaudio, putant enim & pro comperto habent differentiam esse inter illud, & audio. Nam audire simpliciter dici, exaudiri autem quod auditur, admitti credunt, ut si dicas: Oraui ut meas audiret preces, at ille non modo id libenter fecit, uerum etiam eas exaudiuit. Quam differentiam, & si à multis fieri pleriq; intelligit, non tamen (quod sciam) uera est, quin potius idem om̄i no utroq; uerbo significari, qui quas infra scripsi autoritates legerit, liquido deprehendet.

Cic. ad senatū de reditu suo, Ut qua uoce te Romule post urbem conditam consul usus esset pro uniuersitate republi

ca apud eos solum, qui eius uocem exaudire possent.

Vergilius, Hinc exaudiri gemitus, & seu sonare ybera.

Idem, Hinc exaudiri gemitus, iraq; leonum

Vincla recusantum, & sera sub nocte rudentum.

Idem, Vox quoq; per lucos uulgo exaudita silentes.

Idem, Siue extrema pati, nec iam exaudire uocatos.

Idem, Hinc exaudiri uoces, & yba uocantis - iſa uiri.

Ouidius in Metamorphosi,

Pyrame responde, tua te charissima Thisbe

Nominat, exaudi, uultusq; attolle iacentes.

Ibidem, Tibi Nesse biformis,

Dicimus exaudi, nec res intercipe nostras.

Ibidem, Non exaudi si rubuerunt sanguine uatis.

Ibidem, At in ædibus ingens

Murmur erat, uocesq; hominum exaudire uidebar.

Horatius, Fingere cinctus non exaudita Cethegis.

Edere præter alia significata quæ nota sunt, modos ac cultiores habet loquendi. Dicitur enim edere spiritu, quod est agere animam. Edere scelus, quod est perpetrare. Edere stragam, quod est facere. Edere nomen, qd est dare. Edere sonos, id est proferre. Edere librum, hoc est publicare.

Edere spiritum.

Cic. in Antonium, Cuius in complexu libenter extremitate spiritum ediderim.

Edere scelus.

Ibidem, Postea qd scelus, qd facinus patricida nō edidit?

Idem pro P. Sextio, Tamē illi sceleris, qd in me illog; immunitas edidit, haud scio an hoc recte proximū esse dicam.

T. Liuius ab ur. cō. Si quicq; sceleris, qd homo in homines edere potest, nō prætermisit.

Edere stragam.

T. Liuius ab ur. cō. Tantoq; maiorē stragam edidere, quā stragam inter hostes ediderant.

Cic. ad Atticū, Cū is meo noīe ad iniudiā uteretur, dñi immortales, quas ego pugnas, & quantas strages edidi?

Edere nomen.

T. Liuius ab ur. cond. Ut redimendi potestas fieret, iussi nomina edere; & cum CC. fermè ederent, senatuscōsul-

- Elegia*
Sonos tum factum est, ut legati eos Carthaginēsibus redderēr.
Idē de bel. Mace. Edit nomina eorum, quibus conuictis opus
esset. Edere sonos.
- Sonos* Oui. in Ibin: Sedit in aduerso nocturnus culmine bubo,
Funereoq; graues edidit ore sonos.
- Libri* Verg. Vix hæc ediderat cum effusis imbribus atræ
Tempesta sine mora fuit.
Edere librum.
- Scriptor* Cic. de diuinatio. Vnum librum Diogenes edidit, cuius au-
ditor duos Antipater.
- Prælium* Idem de fato, In his libris, quos de diuinatione edidi.
Idē Attico. Ut me roget, ut annales suos emendē, & edū.
Cic. pro P. Sylla. Non occultaui, non continui domi, sed
describi ab omnibus statim librarijs, diuidi passim, & per-
uulgari atq; edi po. Ro. imperauī.
Edere scriptum.
- Clamore* Cic. in Verrē, Edem ihi scriptū, qd argēti in prouincia Si-
cilia pararis. & subdit: Nec scriptum habeo, nec possum
edere. Edere prælium.
- Pugna* T. Liuius de bello Macedonico, Regia statio atrocissimū
prælium edebat.
- Munus* Idē ab ur. con. Memorabile illud edidit prælium.
Edere clamorem, & pugnam.
- Gladiatorum* Ibidē, Edidit clamorē, ut auerteret etiā pugnantū alios.
Ibidē, Maior q̄ pro numero hostium editur pugna.
Edere munus gladiatorium.
- Oracula* Ibidē, Ad munus gladiatorium edendum rediit.
Edere oracula.
- Ignis* Cicero de diuinatio. Sed quod caput est, cur isto modo iā
oracula Delphis eduntur?
- annos* Ibidē, Oracula edere putes.
Edere ignem.
T. Liuius de bello Macedonico, Editus ab Annibale ex cō-
posito ignis est.
Edere annos.
Ouidius de arte amandi:
Dum licet & ueros etiam nunc editis annos.
Edere cxdem.

T. Liuius ab urbe condita, Deinde multa iam editæ cæde
senescit pugna.

Edere signum.

Ibidē, Edito è speculis signo.

Signū

Edere exempla avaritiae, & feueritatis.

Cicero Attico, Ede exemplum feueritatis tuæ.

T. Liuius ab urbe condita, Cum multa avaritiae fœda ex-
empla ederentur.

Edere risus.

Quanaria
Exempla

Cic. Attico, Miros risus uos edere, cum ille ignarus sui co-
miratus repete aperuit lecticā, & penè ille timore, ego
risu corrui.

Edere fatus.

Cic. de orato. Subacto mihi ingenio opus est, ut agro nō
semel arato, sed nouato & iterato, quo meliores fœtus
possit & grandiores edere.

Editissimum.

T. Liuius ab ur. con. Editissimam urbis partē scandunt.

Edere iudicium.

Cic. pro P. Sylla, Sed tamē abs te Torquate quero, cū iu-
dicatus tuus inimicus esset, & esset eius rei frequēs sen-
tus, & recens memoria testis, tibi meo familiari & con-
tubernali, prius etiam edituri iudicium fuerint.

EST quod, Nihil est quod.

Quod multi, est opus, non est opus, non oportet, nō ex-
pedit, aut quid oportet bonis alioqui uerbis ac lati-
nis, sed non ita aptis, aut appositis dicunt: perfecti illi la-
tini, est quod, nihil est quod, aut non est quod, aut quid
est quod, dicebant.

Plautus in Aulularia, Iam ad te reuertar, nam est quod ui-
sam domum.

Terēt. in Heautō. Nam nihil est illi quod moremur diutius.

Idē in Eunu. Nihil est quod dicas mihi, quare rebam alium.

Cic. Torquato, Nihil est quod pro malis rpm moleste feras.

Idē Terētię, De familia liberata nihil est quod te moueat.

Idē Trebonio, Epistolæ copiosæ, & suauiter scriptæ, nihil
est quod multa respondeam.

Idē pro Sylla, Quare nihil est quod ex tanto comitatu ui-
rorum amplissimorum me unum abstrahas.

Idē Attico, De serpulastris cohortis inę nihil ē quod dolcas.

Eidem, Si nondum profectæ sunt, nihil est quod se moueant, quoad perspiciamus quo loci sit res.

Idem, De Britannicis rebus cognoui ex tuis literis nihil esse, nec quod metuamus, nec quod gaudeamus.

Idem in L. l'isonem, Nihil est quod me inuites.

Idem Attico, De Apuleio quid est quod labores?

Ibidem, Tullum scribam nihil fuit quod appellares.

Eidem, Nihil est scilicet quod de Cotta cogitemus.

Idem ad Lentulum, Dignitatem quidem illā consularem fortis & constantis nihil est quod cogitemus.

Idem Q. fratri, Nihil est quod uereare, ego enim ne pilo quidem minus te amabo.

Idē de natu. deorū, Dū Cotta, si inquit, liber Antiochi nostri, qui ab eo ad Balbū nuper missus est, uera loquitur, nihil est quod Pisonem familiarē tuum desideres.

Idem in Verrem, Nihil erit quod me agente arbitretur iudicium sine magno multorum periculo posse corrūpi.

Idem Terentia, Excruciat me ualrudo Tulliae nostræ, de qua nihil est quod ad te plura scribam.

Idem Q. fratri, De eius eruditione quod labores nihil est.

Idem Tironi, Nihil est quod festines, nec quicquā cures, nisi ut ualeas.

Brutus & Cassius Antonio, Quando consul arma minet, quorum fidutia nihil est q[uod] nos terreas.

Vergilius in Bucolicis:

Si ad uitulam spectes, nihil est quod pocula laudes.

Idem, Nihil est quod dicta retractent Ignaui Aeneadæ.

Papinius de captiuis, lege Quod si secus: Nihil est quod de secundis tabulis tractari possit.

Cicero Q. fratri, Trebatum meum quod isto admisceas nihil est.

Idem Terent. In uiam quod te des hoc tempore nihil est.

Terentius, Non est quod te deterream.

Horatius, Non est quod multa loquamur.

Cicero in Verrem, Cohortem autem Merellii, quā uocat, quid erat q[uod] corrumperet?

Pomponius de operis libertorū, lege A duobus: Nihil est quare non detur. Excipere.

Excipere quid sit, cum à uulgarī publicāq; significatio-re discesseris, multis incognitum esse arbitror, quod mihi satis uideor inuestigasse, nec paruo, nec inutili labore. Est enim excipere quod cauere, aut prescribere, ut inferius notata clarius ostendat.

Varro de re rustica, In emptionibus iure utimur eo quod lex prescripsit, in ea re alijs plura, alijs pauciora exceptū. Quidam enim pretio facto in singulas oves, ut agni chor dī duo pro una ove annumerentur, & sic uetus state dētes absunt, item binæ pro singulis, ut procedant.

Ibidem, Aliter dico, atq; fiet, quod capras sanas, sanus nemo promittit, nunquā enim sine febre sunt, itaq; stipulantur paucis exceptis uerbis.

Cicero ad Q. fratrem, Cumq; nominatim lex ^{per bonum} exciperet, ut ad templum, monumentūq; capere licet.

Idem de legibus, Qua in lege cum esset, neue aurum addito, quam humanae exceptit?

Idem pro Cluentio, Quapropter in omnibus legibus, qui bus exceptum est, de quibus causis, aut magistratum capere non liceat, aut iudicem legi, aut alterum accusare, hæc ignominia causa prætermissa est.

Idem pro Cornelio Balbo, Quorum in fœderibus exceptum est, ne quis eorum à nobis ciuis recipiatur, quod si exceptio facit ne liceat, ibi necesse est licere. Vbi est igit exceptum fœdere Gaditano, ne quē populus Romanus Gaditanum recipiat ciuitate. & subdit: Exceptum est, inquit, fœdus, siquidem sacrosanctum est.

Idē in partitionibus oratoriis, Quæcda etiā ratio, si qua poterit inueniri, quare nō sit exceptum, aut iniqua lex.

Idem de arte rhetorica, Nam & prætoriis exceptionibus multæ excluduntur actiones.

Ibidem, Postulat is, qui cum agitur, à prætore exceptio-nem, extra quam in reum capitib; præiudicium fiat: hic is, qui agit iudicium purum postulat, ille qui cum agit, exceptionem addi ait oportere.

Idem de lege Agraria, Aut ita lex diligēter perscripta demonstrabitur, ita tantū unaquaq; de re, ita quod oportuerit exceptū, ut minime cōueniat quicq; in tam diligēti

Scriptura prætermissum arbitrari.

Ibidē, Atq; hoc lex nūs q̄ ex̄cipit, nō oīa ergo scriptis. sed quædā quæ perspicua sint, tacitis exceptionib; caneri. Idē in academicis, Quibus postulant ut excipiatur hæc inexplicabilia. Tribunum aliquē cēsio adeant, à me itā exceptionē nunquam impetrabunt.

In Verrē, Quod lege excipiuntur tabulæ publicanorum, quo minus Romam deportentur.

Ibidē, Quid si eiusmodi esse hæc duo fœdera duorum populorum iudices doceo, ut Taurominitanis nominatim cautum & exceptum sit fœdere, ne nauē dare debeant, Mamertinis in ipso fœdere sanctum, atq; præscriptum est, uti nauē dare necesse sit.

Idem de diuinatione, Si iudices id quod Epaminōdas ait, legis scriptorem sensisse, adscribat ad legē, & addat exceptionē hanc.

Idē in epist. Nam dum uolunt isti lauti terra nata, quæ legē excepta sunt, in honorē adducere, fungos & heluelas ita condiunt, ut nihil possit esse suauius.

Vitruvius. Et ideo quod pretiosæ sunt, legibus excipiuntur, ut à domino, non à redemptore repræsententur.

Marcellus ad legē Iuliam rep̄tūndāfum, lege Prima: Cū excipit lex, à quibus licet accipere, à sobrinis, propiore ue gradu cognatis suis, uxore ue.

Victorinus hæc declarare uidetur in rhetorica Ciceronis. Translationē, inquit, intelligamus formā esse status scilicet legalis. Præscriptionē uero eandē appellari posse, & eandem exceptionē, sed ab oratoribus, in iure aut præscriptionem dici ipsum propositum ius. Exceptionē autem ius ipsum propositum aduersus se auctor aliis excipit, interposta aliqua conditione.

Etiā affirmantis.

Etiam affirmantis aduerbium, cuius loco ferè omnes aliud aduerbium ita ponunt, ueluti ē tēterrīmo carcerē assērendū est, & in usum latitatis reuocandum. Cic. pro Roscio Comēdo: Si non, quo modo tabulas conficis? si etiā, quamobrem cū cæterā noīa in ordinem reserbas, hoc nōmen triennio amplius, qđ erat in primis

magnum, in aduersarijs relinquebas?

Idem de Academicis questionibus. Quasi aut etiam, aut non, non modo uerè esse, sed necessarium.

Idē pro Plancō: Cui cum respondissem, me ē prouincia de cedere, etiā me hercle, inquit (ut opinor) ex Africa.

Atq; geminata & triplicata.

E Adem ferē calamitas ut prope interiret, accidit geminata, & interdū triplicata particulae atq;, quæ inter dum maximam affert gratiam orationi inserta.

Tibullus:

Atq; tubas, atq; arm̄ ferunt strepitantia cœlo Audita.

Horat. Atq; herbas, atq; incantata lacertis Vincula,

Catul. Ne uestig; scabra rangat rubigine nomen,

Hæc atq; illa dies, atq; alia, atq; alia.

Verg. Atq; deos, atq; astra uocat crudelia mater,

Idē: Atq; hinc-atq; illinc humeros ad uulnera durat.

Idē: Atq; Getæ, atq; Hebrus, atq; Actias Orithya.

Aequi boniqt; facio.

A Equi, boniqt; facio, id est, in bonâ partē accipio: certū modū esse loquendi nō rationē nemo negare pōt. Terentius in Andria: Cæterum equidem istuc Chremē æquiboniqt; facio.

T. Liu. ab urbe cond. Ne serpat latius contagio eius mali, nos æqui boniqt; facimus.

Cicero Attico: Tranquillissimus autem animus meus, qui totum istud æquiboniqt; facit.

Eximere.

Eximere, apud ueteres illos autores præter alia significata est, quod extrahere, effodere, eruere.

Cato de re rustica: Ficos & oleas altero modo inserit. Quod genus aut ficum, aut oleam esse uoles, inde lib̄ scalpro eximito.

Ibidem: In amphoram mustum indiro, & corticem opicato, demittito in piscinam, post. xxx, diem eximito, totum annum mustum erit.

Ibidem: Ollam statuite cū aqua, ubi occipiet feruere, paulisper demittito unū manipulū, feruere desistet: Postea occipiet feruere, paulisper demittito, usq; admodum

dum quinq^u; numeres, tum eximito.

Vitruvius, Sequitur ordo de lapicidinis explicare, de q-
bus & quadrata faxa, & cementorum ad ædificia exi-
muntur copiæ, & comparantur.

Ibidem, Cum ædificandum fuerit ante biennium, ea sa-
xa, non hyeme, sed æstate eximantur.

Ibidem, Sed hæc omnia, quæ mollia sunt, hanc habent
utilitatem, quod ex ijs saxa cum sunt exempta, in ope-
re facilime tractantur.

Alphenus de Publi. Iege, Cæsar, Cum insulae Cretæ Co-
tiorias locaret, legem ita dixerat, Ne quis præter redem
ptorem post Idus Martias cotem ex insula Creta fodio-
to, neve eximito, neve auellito. & subdit, Consuleba-
tur num contra legem post Idus Martias ex insula Cre-
ta cotes exemptæ uiderentur.

A E S alienum, tuum, meum, patris, filij.

A Es alienum id certe est, quod diciimus debitum. Sed
modum dicendi antiquum notare debemus, quo dice-
bant, æs alienum tuum, æs alienum meum, æs alienum
patris, æs alienum filij. Quæ si bene inspicerimus, con-
traria esse uerba significato reperiemus, & tamen dicen-
di tales esse modum, non rationem ullam fateri coge-
mur. Nam si æs alienum, quomodo meum? Si meum,
quomodo alienum?

Cicero Attico: Si quid æti alienum meo superabit?

Idē in Philippicis: Etenim quæ res egestati, & æti alieno
tuo præter mortem Cæsaris subuenire potuisset?

Paulus de iure dotium, lege, Profectitia, Sed suum æs ali-
enum suscepimus dum filius familiæ esset, paterfamili-
æ factus exoneravit.

Iabolenus de statu liberis, lege, Sticum: Sticus liber esto.
quando æs alienum meū solutum, creditoribus ue meis
satisfactum fuerit.

Cicero Attico: Æs alienum faciendum puto.

Ideum pro P. Sylla: Publī Cincī prædijs uenditis, æs ali-
num eiusdem dissoluisti.

Ibidē: Cuius æs alienum uidemus iudices, non libidine,
sed negotiū gerendi studio esse contractum.

acere of
alienū

contrahere
ex alienū

Idem in Philippicis: Patri persuasit, ne ~~æs~~ alienum si-
lij dissolueret.

Idem Mario: Maximnm autem ~~æs~~ alienum amplissimo-
rum virorum.

Paulus de in rem uerso, lege, Si filius familiâs, fœnus fi-
lij, ~~æs~~ alienum patris est.

Pompo. de Peculio, lege, Peculum: Si ære alieno domi-
nico, exhauriatur peculium serui.

Iabolen⁹ de priuilegijs Creditor⁹, lege paterfamiliâs: In
omni ære alicno, quod aut patris, aut filij fuerit.

Titus Liuius ab urbe condita: Cum Publius ob ~~æs~~ alienum
paternum nexus dedisset.

Fac esse, Fac potuisse, fac uelle.

Fac esse, fac potuisse, fac uelle, & facite, ac eiusmodi, mo-
dus est loquendi ueretur illorum: idq; significar, quod
illiterati dicunt, Ponamus quod ita sit, ponamus quod
ita fieri potuerit, ponamus quod ita uelis. Aut ut aliqui
se elegantius diccre putant, Posito quod ita sit, aut da-
to quod ita sit, uel ponamus ita esse, quo quid est vulga-
rius, aut rudius? Hæc ergo barbaries omnino excluden-
da est, introducendaq; uera latinitas per hos ueros, pro
priosc; dicendi modos.

Cicero in Philippicis: Fac potuisse quod est aliud bene-
ficium latronum?

Ibidem: Hominem perditissimum, sed facira non esse,
num Latine scit?

In secunda Philippica: Eum tu occideres? fac potuisse.

Idem in Philippica . 13. Facite hoc meum consilium le-
giones nouas non improbare.

Idem Attico: Me fac posse tuto, multi enim hortantur,
num etiam honeste?

Eidem: Nam liberalibus quis potuit in senatum non ue-
nire? fac id potuisse aliquo modo, num etiam cū uenisse-
mus, libere potuimus sententiam dicere?

In Tusculanis: Fac totum dolere corpus.

Ibidem : Sed fac ut isti uolunt, animos non remanere
post mortem.

Ibidem: Fac animum sic interire ut corpus.

Dediuatione: Fac dare deos, qd absurdum est, quid refert, si accipere non possumus?

In Verrē: Fac ita esse, tamē hoc ferēdum nullo modo est.
De oratore: Sed fac esse, nihil supereſt.

Idem de natura dcōrē: Fac esse diſtentum cēlūm.

Cleantes in quibusdam pulcherrimis carminibus, illo felīci ſeculo in latinum uerſis: Ducor parens, celsi⁹; domi nator Poli, q̄cūq; placuit, nulla parēdi mora eſt; Ad ſum impiger, fac nolle, comitabor genēs. malusq; patiar qd licuit bono, Ducūt uolentem fata, nolentem trahunt.

Ferre ad cēlūm.

Ferre ad cēlūm modus eſt loquendi Romano more, ſcilicet tantum aliquid laudare, ut laudib⁹ ualde ad cēlūm feratur.

Cic. in Verrem: Iuuant me hāc p̄æclara nomina artificiū, quæ iſti ad cēlūm ferunt.

Idē Furui: Propterea festinatio abducet à tantis laudib⁹, quibus te omnes in cēlūm iure, & uere ferunt.

Idem de orat. Quæ tu uerbis ad cēlūm extulisti.

Idem Attico: Scribis enim in cēlūm ferri.

Idem ad equites Ro. Quem uirtutis gloria cum ſumma laude extulit ad cēlūm.

Hora. Quæ uos ad cēlūm fertis, rumore ſecundo.

Ferre in oculis, habitare in oculis.

Ferre, & eſſe in oculis, modus eſt loquendi, quo ualde diligere, & diligi ſignificetur. Habitare autem in oculis per translationem eſt ita frequentem & affiduū eſſe, ut ualde in oculis habitetur.

Cic. ad Quintum fratrem: Balbum in oculis fero.

Idē de responsis aruspīcū: Ferebant in oculis hominem.

Idem Tironi: Nam iſti duo uix ſunt digni, quibus alteri Cesebam, alteri Cossutianarum tabernarum fundamenta credas, te (ut dixi) fero in oculis.

Idē in Antoniū: Nā Trebelliū ualde iā diligēt, oderat cū ille tabulis nouis aduersabarur, iam fert in oculis.

Terentius uerbum Fero dimiſit in Eunucho: Rex te ergo in oculis?

Cicerō ad Atticum: Itaq; publicanis in oculis ſumus,

Gratis inquis uiris, Sensimus.
 Cicero pro Planco: Feci ut postea quotidie præsentem
 me uiderent, habitaui in oculis.
 Idē Attico: Vistum est hoc mihi ad multa quadrare, præ-
 sentem me uiderent, habitaui in oculis.

Frugi.

Frugis à fruge dicitur, qđ indeclinabile est, cōpositum
 tamen cū Bono antiqui quandoq; ponebant, ut utr̄q;
 diceret, & seruus frugi, & seruus bonae frugi.

Plautus in Pseudo. Cupis me esse néquam, tamen ero fru-
 Vlpianus ad legem Aquiliam, lege, Inde Ne (gibonæ.
 ratus: Sed si bonæ frugi seruus intra annum mutatis
 moribus occisus sit.

Idem de quibus rebus ad eundem iudicem eatur, lege,
 Si quis seruum: Interesse fructuarij uidetur bona fru-
 gi seruum esse.

Infiniti pene dicendi modi à ueteribus illis latinitatis
 conditoribus à uerbo Facio deducti sunt. Quoꝝ et si ali
 qui multa notauerint, nos longe plurima collegimus,
 quæ in usum publicum facere iudicauimus.

Facere delicias.

Facere

Plautus in Menæchmis: Eia delicias facias?

Facere damnum, pro eo quod dicimus
 damnum pati.

Delikus

Plautus in Mercatore: Non miror si quid damni facis,
 aut flagitij.

Cicero in Bruto: Damnum enim illius immaturo inter-
 tu res R. Latinæq; literæ fecerunt.

Idē in Ver. Quid si docebo iudices eos qui CCCC. millia
 mod. lucrificiunt, damnum facturos fuisse?

Facere facinus, & scelus.

Damnum

Plautus in Bacchidibus: Atridē duo fratres dicuntur se-
 cisse facinus maximum.

Facinus

T. Liuius ab urbe condit. Qui alienis manibus pessimum
 facinus facere.

Cic. de orat. Scelus eos nefarium facere dicunt.

Scelus

Facere iratum.

Cic. de orat. Cū iratum aduersario iudicem facere uellet.

Iratum

Facere flagitium.

Plautus in Merca. Ait flagitium & damnum fecisse.

Facere stipendia.

Titus Liuius ab urbe condita: Centuriæ , quæ sine armis
stipendia facerent.

Ibidē: Qui stipēdia pedibus ppter paupertatem fecisset.
Facere prælium.

Cæsar in commentarijs: Paruulis equestribus prælijs ad
aquam factis.

Facere sacrificium, & sacra.

Cic. in Bru. Licet aliquid etiam de M. Popiliū ingenio su-
spicari, qui cum consul esset, eodemq; tempore sacrificiū
publicum cum lena faceret.

T.L. ab urbe con. Quidnam tu hospes paras, inquit, ince-
stum sacrificium (ut dicunt) facere?

Ibidem: Qui sacra publica populo Romano ficeret.

Ibidem: Castius cum sacra priuata facere.

Ibidem: Illi sacra quædam in monte Albano , Lauinoq;
uobis facienda tradiderunt .

Ibidē: Dedicata est à T . Quintio duūviro sacris faciendis.
Idē de bello pun. Ne solenne sacrum in monte faceret.

Facere æs alienum.

Idem ab urbe condita: æs alienum fecisse.

Facere testamentum.

Cic. de oratore: Ac si tanquam in procinctu testamentum
ficeret sine libra atq; tabulis.

Facere finem.

Plautus in Asina. Sermoni iam finem face tuo.

Terentius in Phor. Iam finem faciam dicendi mihi, pec-
candi cum ipse de se finem non facit.

Ci. pro Gn. Plan. Nam istius uerbi quo usq; poterat esse in-
uidia: datus est tibi ille, condonatus ille, non facis fine,
ferre non possumus .

Idem in Verrem : Difficile est enim finem facere pretio,
nisi libidini feceris.

Idem in Rullum: Finem feci offerendi mei.

Cæsar in com. Finem properandi facit.

Ibidem: Neque prius finem sequendi fecerunt, quam mu-

ro oppidi appropinquauerunt.

T.L. Finem tandem certaminum facerent.

Hircius in com. Maxime uelle, inquit, homines suæ perutantiae nimis, quā libertatis aliquando finē fecissent.

Ibidem: Cum iam Cæsar existimasset hostes pulsos, detersosq; finem laceſſendi faktur os.

Facere fidem.

Cicero in Catilinam: Fidem faceret oratio mea.

Idē in L.Piso. Non facies fidē scilicet cum hæc disputabis.

Idem de orat. Fidei faciendæ causa.

Ibidē: In locis q̄s ad fidē oratiōis faciendā adhiberi dixit.

Idē in Hortensio: Meo aut iudicio ita est maxima in sensibus ueritas, si & sani sunt, & ualentes, & omnia remouentur, quæ obstant, & impediunt. Itaq; & lumen mutari nolumus, & situs earum rerum, quas intuemur, & interualla, aut cōtrahimus, aut deducimus, multaq; facimus usq; eo, dū aspectus ipse fidē faciat sui iudicii.

Idē Attico: An mihi nutus tuus non faceret fidem?

Eidem: Quod nisi fidem mihi fecisset.

Idē p T. Annio Milone: Nudquæ sit se in sanctissimo tēplo, quoniā uita talis, & ciuis, & uiri fidem non faciebat.

Idem in Catilinam, ut quoniam auribus uestris propter incredibilem magnitudinem sceleris minorem fidem faceret oratio mea.

Idē in Bruto: Credit h̄s, quæ dicuntur, qui audīt oratore, uera putat, assentitur, probat, fidem facit oratio.

Facere ludos.

Cic.ad Quintum fratrē, Quanta tandem pecunia penderetur, si omniū nomine quicunq; Romæ ludos faceret.

Idem Attico, Ludos facere absens malebat,

Facere scriptum.

T.L. ab urbe condita, Neq; eius accepi nomen, quod scriptum faceret, tabulam posuisse, & iurasse se scriptū non facturum, quē aliquando antea defuisse scriptum facere arguit Macer Licitius.

Facere dolorem, & luctum.

Cicero Attico, Nulla medicina tam facit dolorem, quā quæ sanat.

T. L. de bello Macedonico: Audita clades, simul pauorem, simul luctum ingentem fecit.

Facere castra.

Cicero Catoni: in Lycaonia castra apud Iconium faceret. & subdit: A pud oppidum castra fecit.

Gn. Pomp. Lucio Doinitio: Neq; castra propter anni tempus, & militum animos facere possum.

Caſar in comment. Caſtra facere conſtituit.

Hircius in comment. Ad aquam fecit caſtra.

Ibidem: Loco excelsō fecit caſtra.

Ibidem: Ibi caſtra ducentarum legionum fecit.

Facere periculum.

Plautus in Cistellaria: Face ſeimel periculum.

Terentius in Andria: Qui ſcis ergo iſtuc, niſi periculum feceris?

Caſar in commentarijs: Ut in æquum locum descendarent, legionumq; periula facerent.

Facere conuitum.

Modus eſt loquēdi, quo ſignificatur cōtumelij quē lacesſere, Et quod inepit dicunt. Dicere illi iniuriā.

Plaut. in Mostel. Sic & præſenti tibi facit conuitum.

Idē in Bacch. Ut ne clamorem hic facias, nec conuitum.

Idem in Merca. Male mihi precatur, & facit conuitum.

Teren. in Adel. Non fecisse erit melius hic conuitum.

Cicero pro Cluentio: Conuitum C. Junio iudici quæſtionis maximum fecit.

Idem Attico: Cato aduolat, conuitum Pifoni consuli mirificum fecit.

Ouidius ad Corinnām

Quid queror, & toti facio conuitia cælo?

Sabinus in epiftola pro Helena, Nec faciam ſurdis conuiria fluctibus ulia.

Vlpianus de iniurijs, & famosis libellis, lege, Injuriarum, Fecisse conuitum non tantum iſi uidetur, qui uociferatus eſt, uerū iſi quoq; qui concitauit ad uociferationem, & paulo ſupra, Cōuitum aut dicitur, uel à concitatōe, uel à conuentu, hoc eſt, à collatione uocum.

Caius codē, lege, Si plures ſerui aliquē simul ceciderint,

aut cōmiciū alicui fecerint, singulorē p̄priū est maleficiū.
Facere naufragium.

Ci. Tiro. Qui cupide pfecti sunt, multi naufragia fecerūt.
Facere promissum.

Cic. de officiis: Ut reddere depositum, etiam ne furiosos facere promissum, & in eodē: Promissum potius non faciēdum, quā tam tētē facinus admittendum fuit. & subdit: Ergo promissa non facienda nonnunquam. & subdit: Facere promissa, stare conuentis, reddere deposita, commutata utilitate fiunt, non honesta.

Facere iter.

Cic. pro Gn. Plan. At ego cū casu diebus ijs itineris faciēdū causa deceđēs ē prouincia, Puteolos forte uenisse.

Idem Senatui populoq; Romano: Iter in Ciliciam non facere institui.

Idem de diuinatione, Cum duo quidam Arcades familiā resiter unā facerent,

Ibidem: Eudemum Cyprium familiarem suum iter in Macedoniam facientem.

Idē Cato. Cū exercitu lustrato iter ī Ciliciā facere cōpis. Idē in Ver. Iter per Siciliam facere uoluerat. (sem.

Gn. Pom. Lucio Domitio: Præsidia Curionē, quæ in Vmbria, & Tuscia erāt, cōtrahere, & ad Cæsarē iter facere. Cæsar in com. Iter caute, diligēter q̄b faciat perscribit.

Facere turbas.

Plautus in Bacchidibus: Tantas turbellas facio.

Cic. in Ver. Maximas in istius castris fecisse turbas dicis.

Facere uerbum & uerba.

Verbum, & uerba facere, modus est loquēdi, significās id qđ loqui, id enim est, Non multa uerba faciam, & non multa loquar, sed ita tunc loquebantur.

Quid autem inter sc̄ discrepent, ex inferioribus autoritatibus plane uideri potest, nam Facere uerba, loqui & explicare uerbis rem significat: Facere uerbum est uix loqui, mūssare, uel pauca proferre.

Plautus in Asina. Neq; ullum uerbum faciat perplexabile.

Ibidem: Verbum hercile facere non potes.

Ibidem: Haud uerbum faciam.

- Idem in Bacchidibus: Verbum nullum fecit.
 Terent. in And. Nunquā cuiq; nostrum uerbum fecit.
 Cicero pro Sexto Roscio Amerino: Non me hercle uer-
 bum fecisles.
 Ibidem: Deq; ea societate neminem esse, qui uerbum fa-
 cere hoc tempore auderet.
 Idem in Bruto: Cum esset relictus à ceteris, & uerbum fa-
 cere non posset.
 Idē in Piso. Quacūq; de re uerbum facere cooperatis.
 Idē in Philip. Ne uerbum quidem ausus est facere.
 Idem Gn. Plancio: Verbum nemo facit.
 Idē pro Au. Cluentio: Cum ille uerbum omnino in hac
 ipsa causa facere nullum potuerit.
 Idē. pro P. Quintio. Sed omnino uerbum facere conari.
 Idē in Ver. Ipsi illi tui coniuiae, consiliarit, & consilii uer-
 bum facere non audebant. & subdit: Nam antequā uer-
 bum facerem, de sella surrexit.

Facere uerba.

- Plau. in Aulu. Sic uerba hic facio, quasi negotijs nihil sicut.
 Ibid. Nunc uerba ne facias soror.
 Idem in Sticho: Mulra scio facienda uerba.
 Idem in Milite: Ut multa uerba fecit.
 Idē in Persa: Verba quidem haud indocte fecit.
 Idem in Rudente: Verba facimus, it dies.
 Cit. Att. At me existimaris ad manēdum esse propensiō-
 rem, quod plura in ea parte uerba fecerim.
 Idē pro P. Quintio: Neq; tamen iam multa uerba faciā.
 Idem pro L. Man. Et ex hoc ipso loco permulta idem cō-
 tra legem uerba fecisti.
 Idē in Philip. Quod tribunī plebis uerba fecerunt, ut se-
 natus Calen. Ianuarij haberetur.
 Idē in Ver. Quod ego in senatu quanta uerba fecissem.
 Idem pro domo sua, Qui conuentu bonoꝝ uirorum uer-
 ba de salute mea fecerant.
 Horatius: Verba facit leno.
 Titus Liuius ab urbe condita: Multa de Hieronymi fide
 uerba fecerunt.
 Idem de bello Pun. Paucā uerba facienda sunt,

Vlpianus de petitione hæreditatis, lege Item: Consules
uerba facere de his.

FACERE iusta.

Plaut.in Cistellaria: Postq ille uxori iusta fecit.

FACERE copiam.

Idē in Afina. Vti sibi amanti facerem argentī copiam.

Ibid. Feci enim ei quod orauit, mei copiam.

Idem in Captiuis: Gratiam habeo tibi, cum copiam istam
mihi, & potestatem facis.

Idē in Persa: Vti tibi recte conciliandi facerem copiam.

FACERE medicinam.

Idē: Si medic⁹ ueniat, q huic morbo facere medicinā pōr.

Cic. pro P. Quintio: Medicinæ faciendæ locus non erit.

FACERE iudicium, facere autoritatem.

Plau.in Cistel. Mi spectatores facite iudicium.

Cic. in lege Manilia: De quo homines uos, id quod maxi-
me facit autoritatē, tanta & tā præclara iudicia fecisti,

Facere lucrum.

Plautus in Mercatore: Lucrum ingens facio.

Idem in Persa: Recte rem gero, & facio lucrum.

Ibid. Vnde tu prægrande lucrum facias.

Facere coniecturam.

Idē in Casina: Ego hanc de me coniecturam domi facio.

Cic. in Ver. Ex qbus coniecturā facere de oībus possitis.

Ibid. Vos rogarem, ut coniecturam facheretis.

Ibid. Veze ut ex uno de ceteris coniecturā facere possitis.

Facere rem diuinam.

Plautus in Curculione : Postquam rem diuinam feci, ue-
nit in mentem mihi.

Cato de re rustica : Eam rem diuinam, uel seruus, uel li-
ber licebit facito.

Cic. in Ver. Res illum diuinas apud eos deos in suo sacra-
rio prope quotidie facere uidisti.

T. L. ab urbe condita: Rem diuinam facere.

Idem de bello Macedonico: Res diuinas facere maiorib⁹
hostijs iusserunt.

Hircius in com. Postero die diuinā re facta.

Facere furtum.

Plaut. in Rudente: Furtum ego uidi, qui faciebat.
Facere rem.

Horat. Is ne tibi melius suader, quā ut rem facias, rem si possis recte, si non, quocunq; modo rem.

Quanti facere.

Horat. Septimius Claudi nimirum intelligit unus.
Quanti me facias.

Facere officium.

Idem: Officium facio, tu poscis uilja.

Mecum facere, secum facere, una facere, nobiscum facere, modi sunt loquendi, à paucis (ut reor) notari, significat enim id quod mecum sentire, quo loco multi insulte ponunt, pro me facere.

Cic. pro P. Sylla: L. Cassium dixerunt cōmemorasse cū cæteris Antoniū secū facere, & subdit: Quid tum? Cassius si respondisset idem sentire, & secū facere Syllam, tñ mihi non uidetur in hunc id criminosum esse debere, & subdit: Non respondit, tamen una facere Syllam.

Idē in Parti. Defensor autem ad ea, quæ proposuit, ægtrate nitat, & ea causa secum facere fateatur.

Idē pro Aulo Cecin. Rem & sententiam interdicti mecum facere fatebatur, uerbo me excludi dicebat.

Ibidem: Nam uerba ipsa sponsonis facerent mecum; si uellem diligenter attendere.

Ibidem: Cum uideatis autoritatem sapientissimorum hominum facere nobiscum.

Horat. Et sapit, & mecum facit, & Ioue iudicat æquo.

Idem: Mecum facientia iura.

Facere uersus:

Horat. Paupertas impulit audax, Ut uersus facerem.

Facere sumptum.

Idem: Pro quæstu sumptum facit.

Varro de re rust. Nemo em̄ sanus mēte debet uelle impēfain ac sumptū facere in cultura, si uidet nō posse refici.

Cic. pro lege Manilia: Non modo ut sumptum faciat in militem, nemini uis affertur.

Facere uitium

Cic. in Topi. Si ædes ex se corruerunt, uitium ue fecerūt.

Labeo locati & cōducti, lege, Quod si etiam huius domus
mercedem, quæ uitium fecisset, deberi putat.

Vlpianus de dāno infecto, lege finita, Si spatia inter uitio
sam partem intercedant, & ea que uitium nō fecit. &
subdit: Si insula adiacens domui uitium faciat.

Vitruvius: Si uenti frigidi sunt, ledunt, si calidi, uitiant, si
humidi, nocent, idem faciunt uitia paucimenter.

Hircius in com. Vigilia secunda propter multitudinem te-
log, turris lignea, qnæ nostra fuisse ab initio, uitium fe-
cit, usq; ad tabularum secundum, & tertium.

Facere iniuriam.

Plautus in Rudente: Faciet nemo iniuriam.

Cic. in Verrem: Quid dices? id quod dictitas iniuriam ti-
bi fecisse ueram? & subdit,

Cum maximam C. Verres iniuriam fecerit. & subdit:

At Cum tibi C. Ver. fecit iniuriam.

Idē in L.Piso. Facio iniuriam fortissimo uiro mortuo.

Horat. Luſtandum in turba, facienda iniuria tardis.

Facere impetum.

Cicero Catoni: Armenium regem in Cappadocia impe-
tum esse facturum.

Idem pro lege Manilia: Sed in exercitum uestigie clare atq;
uictorem impetum fecit.

Idē pro Publio Sextio: Impetum faciunt in Fabritium.

Idē pro Tito Annio Milone: Statim cōplures cum telis in
hunc faciunt de loco superiore impetum.

Facere contumeliam.

Ut uideant oēs modum loquēdi ab illis optimis eius æta-
tis autoribus diligentissime fuisse seruatū, & si quid esset
ab aliquo id ætatis uiro docto interuersum, statim esse
explosum, legant Ciceronem, qui Philippica terția re-
prehendit Antonium, qui contumeliam facere dixerit.

Quid est porro, inquit, facere contumeliam? quis sic lo-
quitur? & subdit, Nonne satius est mutum esse, q; quod
nemo intelligat dicere? & paulopost,

Præter duos uos loquitur isto mō nemo, Quis sic loquit?
ait: non, quis sic est locutus?

Nā ueteres aī Ciceronē, Facere cōtumeliā aliqñ dixerūt.

Piau.in Asina.Tu contumeliā alteri facias,tibi nō dicat.
Cato: In hac contumelia, quæ mihi per huiusc domi pe-
tulantiam factum ītur.

Videtur ergo Cicero atatē suam emendate loquētem no-
tare, antiquiores alias carpere, & quasi posteris præscri-
bere, ut politiorem & absterasam à ueteribus, quasi rubi-
gine mundiorem, suæ atatis modum imicentur.

Facere modos.

Teren.in argumento And. Flaccus Claudi filius modos
fecit tib⁹s paribus, dextris & sinistris.

Cic.de orato.Neq; id actores prius uiderunt, quā ipſi Poe-
tæ, q̄ deniq; illi etiam, qui fecerunt modos.

Facere gratum.

Idē Attico: Feceris mihi gratum, si ante eō ueneris.

Eidem: Per mihi per inquam gratum feceris.

Facere potestatem.

Varro de re rustica: Secundum cibum large ut bibant, fa-
ciunt potestatem.

Ibid. Sæpe etiā querēdi potestatē facit de his.

Cic.in Ver. Neq; se ali⁹s uidēdi potestatē esse facturum.

Facere argentariam.

Ibid. Qui argētariam Regij maximam fecerat.

Ibid. Quē ille argētariam Lepti fecisse dicit.

Facere manum.

Ibid. Illi nocte, facta manu armataq; ueniunt.

Facere prælium.

Ibid. Princeps enim omnium Pansa prælij faciēdi, & cum
Antonio configendi fuit.

Facere uellaturam.

Varro de re rustica: Item dicuntur, qui uecturis uiuunt,
uellaturam facere.

Facere cædem.

Cic.pro Tiro Annio Milone: Obuiam sit ei Clodius expe-
ditus in equo, nulla rheda, nullis impedimentis, nullis
Græcis comitibus, ut solebat, sine uxore, quod nunquā
ferē cum hic insidiator, qui iter illud ad cædem facien-
dā apparaseret, cū uxore ueheret in rheda penulatus.

Ibid. Potuit ne Fabritio uiro optimo, cum de reditu meo

legē ferret, pulso crudelissima in foro cæde facta?
Idē pro P. Sextio: Cædem maximam facias.

Facere uota.

Cato de re rustica: Marti Syluano in sylua interdiu in capita singula boum uotum facio.

Idē pro Milone, Deinde subito uultu Milonis pterritus fugeret ad Tiberim, uos, & omnes boni uota faceretis, ut Miloni uirtute sua uti liceret.

Ibid. Vota enim feceratis, ut in eos se potius mitteret, quā in uestras possessiones.

Facere insidias.

Cicero pro Tito Annio Milone, Milo unus urgebat, hic dīj immortales (ut supra dixi) mentē dederunt illi perdito, ac furioso, ut huic ficeret insidias.

FACERE funus.

Ci. pro Clu. Et ibi de integro funus iā sepulcro filio fecit.
FACERE reum.

Cicero pro Cluentio, Tamē habitus Oppianicum reum statim non fecit.

Ibidem, Reum statim fecit.

Ibid. Apud eosdem iudices reus est factus.

FACERE mentionem.

Cic. pro Cluētio, Quo tandem igitur ore mentionē corrupti iudicij facitis?

FACERE iudicatum.

Idē pro Lucio Flacco, Cum iudicatum non ficeret.

FACERE imperata.

Cæsar in cōm. Iussus arma abiūcere, imperata facere.

FACERE uindemiam.

Varro de re rustica, Vuas autē legere & uindemiam facere inter æquinoctiū autūnale, & Vergiliarum occasum.

FACERE sementem.

Cato de re rustica, Sementem facito ita.

FACERE hæredes.

Cicero in Verrem, Viros bonos & honestos complures fecit hæredes.

Ibidem, Fecit hæredem M. Octauium Ligurem.

FERRE, inferre, referre.

Ferre & inferre pedē, est intrare. Referre pedē est eius contrarium, quod inepte multi dicunt, retrahere se. Afferre pedē, uenire. Conferre pedē, simul cōgredi. Efferre pedē, est exire. Qui modi dicēdi iam cum bonis alijs literis pene ad unum interierunt.

Vergilius: Inde domum si forte pedem si forte tulisset,
Me refero.

Idē: Ferte pedem, Fauniq; simul, Dryadesq; puellæ.

Horat. Quam nec ferre pedem dedecuit choris.

Plautus in Menäch. Propera Menächme fer pedem.

Ibidem: Huc intro tetulisti pedem.

T.L. ab urb. cond. Inclinante iam in deterius latinitate, prēpositionem addidit, & īferre pedē, „p Ferre dixit: Audent ultro gradum īferre.

Ibidem: Paulopost ultro īferens pedēm, ad unum oēs occidit.

Ibidē: Clamore renouato īferunt pedem.

Horat. Neq; impudica Colchis intulit pedem.
Referre pedem.

Plautus in Mer. Hanc uolo prius rem agi, quam meum intro refero pedem.

Vergilius: Ille pedem referens, & inutilis, inq; ligatus Cedebat.

Ouidius de Ponto:

Cum profugum possis ipse referre pedem.

Ibidē: Turpe referre pedē, nec passu stare tenaci.

Catullus, Ad Idæ retuli nemora pedē.

Propertius, Nescit uestra tuens ira referre pedē.

Galba Ciceroni, Duæ cohortes erant, & cohors prætria pedē referre cœperat.

Titus Liuius ab urb. condita, Cum gradum retulissent.

Ibidē, Interfectum rati gradum retulerunt.

Ibidē, Ni referētibus gradum consul metum excusisset.

Ibidē, Ut pariter & socij rem incipent, referrētq; pedē.

Ibid. Dum pedē referunt, ne à tergo uulnerarentur.

Ibid. Primo resistunt, deinde referunt pedē.

Ibid. Dolo, non metu pedem retulit.

Ibid. Tum primum referri pedem apparuit.

Cæsar in com. Pedem referre, & loco excedere, non turpe putarent.

Ibidem, Vulneribus defessi pedem referre.

Ibidem, Paulatim modo pedem retulerunt.

Ibidē, Permoti barbari constituerunt, ac paulum mō pedē retulcrunt.

Afferre pedem.

Catul. Abite unde malum pedem attulistis.

Conferre pedem.

Cic. pro Planco, Nō possum magis cōferre pedē (ut aiūt)
aut propius accedere.

Efferre pedem.

Plautus in Capti. Seruate istum sultum intus serui, ne quo-
quam pedem efferat.

Vergi. Mē ne efferre pedem genitor te posse relicto
Sperasti?

Cic. ad Atticum, Nunc illum, qui pedem porta quoad ho-
stis cis Euphratem fuit, non extulerit honore augeri:
me in cuius exercitu spem illius exercitus habuit, idem
non assequi dedecus est nostrum.

Facinoris, & sceleris crimen.

Obseruandus & hic dicēdi modus, quo Cicero aliquādo-
us, posteros ut identidem uteretur edocuit, cum fa-
cinoris crimen, crimen sceleris, crimen delicti quādoq;
posuit. Crimen enim quandoq; pro quadam quasi calu-
mnia, siue accusatione: quandoq; pro ipso delicto: inter-
dum pro genere peccati. Facinus uero & scelus pro qua-
dam specie uel forma diffinitur.

Cicero M. Marcello, Primum ad se reuocarent maximi fa-
cinoris crimen.

Ibidem, Cur non comprehendenterint, cur non ipsius con-
fessionem facinoris multorum oculis, deniq; uoce tanti
sceleris crimen expresserint?

Idem pro Cor. Balbo, Nam uerius nihil est, q; quod hester
no die dixit ipse, ita L. Cornelium de fortunis omnibus
dimicare, ut nullius in delicti crimen uocaretur.

Verg. Et criminē ab uno Disce omnes.

Idem, Sere crima belli.

Idem, Cri men amor uestrum.

Cic. pro P. Sylla, Cur in pari causa, nō paria signa criminis reperiuntur?

Ibid. Qui ab illis etiam in crimen uocantur.

Ibid. Et ex ea crimen aliquod in P. Syllam quæritur?

Ibid. Neq; enim istorum facinorum tanto^{re}, tam atrocis crimen iudices P. Syllæ persona suscipit.

Idem pro Q. Ligario, Nouum crimen C. Cæsar, & ante hunc diem inauditum.

Ibid. Ergo hæc duo tempora carent criminis.

Ibid. Sceleris & o criminis furoris patricidiū immunes sint.

Idem pro Lucio Flacco, Maledictum omne non modo crimen effugit.

Idē pro domo sua, Cui ego criminis respondere sine mea maxima laude non possum.

Factus ad unguem, ad libidines, non ita factus.

Factus ad unguem, factus ad libidines, nō ita factus, mōdi sunt loquendi felicis illius seculi elegantissimi.

Horatius, Fonteius ad unguem Factus homo.

Cic. in Verrem, Rubrius quidam homo factus ad istius libidines.

Idē in Bruto, Siue quod natura non esset ita factus.

Ad exemplum, uel ad exemplar.

Ad exemplum autem, uel ad exemplar, idem est quod ad similitudinem.

Plautus in Merca. Verum ad hoc exemplum nunquam ut nunc insatio.

Horatius, Plautus ad exemplar Siculi properare Epicarmi.

Alphænus de conditionibus, lege In testamento: Vt monumētum ad exemplum eius, qd uia salaria esset, fieret.

Ne ea res mihi sit fraudi. Fraus.

Ne ea res mihi sit fraudi, hic modus loquendi apud veteres id significat, quod, Ne ea res mihi adscribatur, uel ne noceat, neque uitio detur, unde pœna aliqua proueniat. Antiqui enim fraudē pœnam uocabant.

Vlpia. de xditio edicto, lege Cum aut: Veteres fraudem pro pœna ponere solebant.

Cic. pro L. Murena, Id erit eius uictrico fraudi ac criminis,

Idem Attico, Fit gratia Brutii senatusconsultum, ut neue Salaminis, neue qui eis dedisset, fraudi esset.

Idē in Verrē, Statuunt illi atq; decernunt, ut hæ literæ, q; bus existimatio C. Verris laderet, remouerentur, operi q; daretur, ne ea res C. Verri fraudi esse posset.

Idē pro Sex. Roscio Amerino, Id erit ei maxime fraudi. **I**dem in Philippicis, Censeo ut ihs, qui in exercitu Antonij sunt, ne sit ea res fraudi, si ante calendas Februarij ab eo discesserint.

Ibide, Duos Gn. Pompeij summi ac singularis uiri fratres incolumes haberemus, quibus certe pietas fraudi c̄ se non debet.

Ibid. Eis fraudi ne sit, quod cū M. Antonio fuerint.

Idē pro Cluētio, Quæ res nemini unquā fraudi fuit.

Idē Lentulo, Si quid ex ihs rebus, quas tibi fortuna largita est, nonnullorum hoīm perfidia detraxerit, id maiori illis fraudi, q; tibi futurum.

Horat. in Odis, Tu separatis uiuidus in iugis Nodo coerces uiperino Bistonidum sine fraude crines.

Idē, Cui per ardentem sine fraude Troiā, Castus Aeneas patriæ superstes, Liberum muniuit iter daturus Plura relictis.

Vlpia. Si quid in fraudē, lege Si quid dolo: Cognoscit pr̄tor, & operam dat, ne ea res fraudi sit.

Titus Liuius ab urbe condita, Alij metu, nc non uenisse fraudi esset.

Ibide, Ne cui fraudi esset consisse milites.

Ibid. Ne cui fraudi esset secessio militum plebisq;

Ibid. Ut transitio sibi nec fraudi, nec honori sit.

Ibid. Latum ad populum est, ne Seruilio fraudi esset, q; p̄tre uiuo ædilis plebis fuisset.

Ibid. Ut qui ciuis Campanus ante certum diē transisset, nne fraude esset.

Ibid. Sua omnia sine fraude Decij deportant.

Idē de bello Punico, Ut sine fraude Punicum emitteretur pr̄sidium.

Idē ab ur. con. Militibus cauendū, ne fraudi secessio sit.

Ibid. Tulit ne cui fraudi secessio esset.

Ibidem, Iudicibus ne fraudi ea res sit curare.

Germanus.

Germanus non solum frater, aut ex Germania oriundus, quod manifestum est, sed quādōq; etiam Germana patria, Germana lingua, Germanus Atticus, & huius modi dicitur. A germine tñ omnia deriuantur, quasi inde germinata sit ea res, de qua dicitur.

Plautus in Capti. Nam illi quidem Theodoromedes fuit Germano nomine.

Idem in Rudente, Atq; heras tuas quidem hercle, atq; ex germana Græcia.

Cic. de orato. Hac ego iudico formam submissi oratoris, sed magni tñ, & germani Attici.

Ibidem, Hos germanos huius artis magistros.

Idem in Rullum, Illi ueteres, germaniq; Campani.

Idem de legib. Quia si uerum dicimus, hac est mea, & huius fratris mei germana patria, hic enim orti stirpe antiquissima sumus.

Idem, Hunc locum idem ego te accipio dicere Arpinum germanam patriam esse uestram.

Idem in Verrem, Quantum inter hunc & illum Numidicum uerum & germanum Metellum interesset.

Idem de officijs, Sed nos ueri iuris, germanæq; iustitiae solidam & expressam effigiem nullam tenemus.

Idem in academicis, Erat quippe si per pauca mutauisset, germanissimus Stoicus.

Generatim, speciatim.

Generatim, & speciatim, antiqui illi latinitatis conditores saepe in operibus suis scriptum reliquerunt. Postea hæc ut optima quæq; deprauarunt, nam generaliter & specialiter passim eorum loco posuere. Videbunt ergo uiri uerae latinitatis studiosi autoritates, quas pro re paucas notauij, & discrimen quod sit inter priscam latinitatem, & introductam barbariem facile agnoscet.

Cicero de orato. Nulli fuerunt, qui illa artificiose digesta generatim componerent.

Idem de redditu suo, Legem speciatim initio de salute mea promulgauit.

Vergilius, Generatim discite cultus.

Vitruvius, Et ijs mixtionibus naturali temperatura figurantur oīm animalium in mūdo generatim qualitates.

Idē, De parietibus & apparitione generatim materiae eorum, quibus sint & uirtutibus & uitijs, quemadmodum potui, exposui.

Cæsar in com. Multa præterea generatim ad auaritiā ex-cogitabantur. Grauate.

Grauate aduerbio ueteres utebantur, id est quod molestie: quo loco inepit dicunt, cum displicentia,

Plautus in Bacchi. Quam grauate pater dedit?

Tullius de offi. Grauate ille primo.

T. Liuius ab ur. con. Haud grauate minis obeundo.

Idē de bel. Mace. Id grauate concessum regi est.

Gaudere in sinu.

Gaudere in sinu, modus loquendi hic apud illos ueteres significat aliquem tacite re & fortuna sua contentum uiuere.

Cic. in Tus. Ut in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant,

Ouid. Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.

Gratulari hanc rem, hac re, & de hac re.

Gratulor tibi hanc rem, & hac re, & de hac re, à doctis sā penumero indiscrete dictum.

Plaut. in Capti. Eunt obuiā, gratulantur q̄ mihi eam rē.

Cælius Cic. Gratulor tibi affinitate uiri mediusfidi⁹ opti-

In Verrem, Appellat hominem, & ei uoce maxi- (mi,
ma uictoriā gratulatur.

Lentulo, Quod milii de nostro statu, de Milonis familia-
ritate, de leuitate & imbecillitate Clodij gratularis mini-
me mitamur.

Ibidem, Quod mihi de filia, & de Craſſipede gratularis,
agnosco humanitatem tuam.

Habere honorem, habere honores.

Quām pauci obseruauere hunc dicendi modum, Habe-
re honorem, & habere honores, quo antiqui & pro-
pē diuini illi uates utebantur. Est enim habere honorē,
quod honorare, honoribus afficere, & officijs prosequi.
Quandoq; habere honores, per translationem id signifi-

- eat quod honorare ad consequendos magistratus.
 Plautus in Aulularia. Cœpi obseruare ecquid maiore filius mihi honorem haberet q̄ eius habuisset pater?
 Idē in Sticho. Neq; ille eos honores mihi quos habuit p-
 Cic. pro L. Flacco, Cui nullus honor in sua (didit.
 ciuitate habitus est unquam.
 Idē pro domo sua, Quare ne tibi hunc honorem à me ha-
 berī fortē mirere.
 Idē Attico, Huic habitū à me honores nulli quidem Brute
 nisi debitū.
 Idē Tironi, Curio misi, ut medico honos haberef.
 Idē in Verrē, Tu ex illius honore in eos ipsos, qui hono-
 rē illi habuerant, supplicia quærebas.
 Idem in eundem, Habuit honorem ut proditori, non ut
 amico fidem.
 Idē Rufo, Si honos is fuit, maiorē tibi habere nō potui:
 si fides, maiorē tibi habui, q̄ penē ipsi mihi.
 Idē in Antonium, Ex literis enim C. Pansæ, A. Hircij con-
 sulum, C. Cæsaris proprætoris de honore dijs immorta-
 libus habendo sententias diximus.
 Cato Cic. Scis enim q̄ attente te audire soleam, te non tā
 res gestas, q̄ mores, instituta, atq; uitam imperatorum
 spectare solere in habendis aut non habendis honorib.
 Habere sermonem.
 Habere sermonē, id est, facere yba, colloqui, cōmentari.
 Varro de re rustica, Narrasti quidem eidem qui sermones
 sint habiti.
 Ibidem, Referam sermones eos, quos de agricultura ha-
 buimus nuper.
 Ibidē, Ad te misi hæc, recordatus de ea re sermones, quos
 de villa perfecta habuissimus.
 Cic. Attico, Multum is mecum sermonē habuit, & perhu-
 manum de discordijs multoꝝ.
 Habere iter.
 Habere iter, idem est quod iter facere: sed modi iñ diversis
 idē significantes, memoriarē mandandi sunt.
 Cic. Attico, Et ille in Sardiniam iter habebat,
 Habere fidem.

Habere fidē uerbis, idē dicendi modus est, quo multi in e-
pre dicunt, dare fidē uerbis.

Cic. consulibus, tribunis plebis, senatuī, populoq; Ro. Cū
essent nonnulli, qui ei regi minorem fidem habendam
putarent.

Idē in Verrē, actione. & Fides huic defensioni nō haberef.
Idem pro Cluentio, Non solum sibi potestatē datam, ue-
rumentiam fidem habitam esse meminisse.

Habere senatum.

Cic. pro domo sua, Cum in capitolio senatum duo consu-
les haberent,

Homo Romanus, Græcus, adolescentes.

Homo Romanus, homo Græcus, homo adolescentes, ho-
mo Italicus, homo nouus, homo cōsularis, homo ali-
enigena, homo ualens, modi sunt loquēdi, à diuina illa
uetustate celebrati, à superueniēti yō barbarie neglecti.
Var. de re ru. Duo in primis uident spectasse Italici hoīes.
Cic. in Vatinium testē, Tertium scies ex illo obseollo, atq;
afflito tribunatu consularē autoritatē hominē esse ado-
lescētem consecutum.

Idē pro M. Caelio, Aliquid adolescentē hominem habui-
se rationis.

Idē de prouincijs consularibus, Constabat em̄ Græcū ho-
minē ac leuē in ipsa prouincia quasi triūphasse.

Idē pro lege Mani. Quid tā nouū, q̄ homini padolescēti,
cui à senatorio gradu zetas lōge abesseret, imperium atq;
exercitum dari?

Sallustius in Catilina, Deliquerū homines adolescentuli
per ambitionē.

Cic. Attico, In quo magis reprehēdendus sum, q̄ homo
Romanus Pirea scriplerim.

Eidē, Regnum Romano homini, sed ne per se quidē cuiq;

Idē in Philip. Dicam quod dignum est sena- (tolerable.
tore, & homine Romano.

Idem in oratione ante exilium, Cōsularis homo nō mi-
nimis facultatibus usus.

Aconius, Mancipes sunt publicanorum principes, Roma-
ni hoīes, qui quæstus sui causa decimas redimūt, q̄ pastū

aut pecora publica, portorij aut pecuarij, quorum ratio
scriptura dicitur. Homo nouus.

Homo nouus est, qui nullis maiorum suorum rebus praeclaris gestis, sed a sua virtute clarere incipit.

Cicero in oratione ante exilium, Non accusatur quod
repub. oppugnarit, sed quod homo nouus perniciosum
nobilium restrinxerit furem.

Idem de offi. Quod praeclare edificasset in palatio, & ple-
nam dignitatis domum, quae cum a uulgo uiseretur, suf-
fragata dno nouo homini ad cōsulatum putabatur.

Sallustius in Iugurtino, Etiam homines noui, qui antea
per virtutem soliti erant nobilitatem anteuenire.

Homo alienigena.

Cicero pro rege Deio. Iisdem rebus est perturbatus ho-
mo longinquus & alienigena.

Homo ualens.

Quād prop̄ uulgarem Romanum sermonem & quā
etiam nunc durat. Dicitur homo ualens qui nihil aliud
est, q̄ homo, qui uiribus magis, q̄ industria aut uirtute
aliqua ualet præstatue.

Cic. pro Aulo Cluent. Cum Albio quodam colono homi
ne ualente, qui simul esse solebat, familiarius uteretur.

Idem in Verrem, Sex lictores circūsistunt ualentissimi &
ad pulsandos uerberandos q̄ homines exercitatisimi.

Rationem habere.

Habere rationem, is dicendi modus frequens & notus
est: id enim significat quod illiterati habere respectū
dicūt, & genitio iungitur. Habere autem rationem cū
aliquo, id est quod inepte computum facere, aut compu-
tare dicunt. Ratio enim hoc loco pro calculo accipitur,
ut ratio accepti & expensi.

Cicero de senectute, Habent enim rationem cum terra,
quae nunq̄ recusat imperium.

Varro de re rust. Etenim ubi ratio cum Horco habetur,
ibi nō mō fructus est incertus, sed etiam colētum uita.

Cicero Attico, Nunc uero quoniam quae putauit esse præ-
clara, expertus sum q̄ essent inania, cum omnibus Mu-
fis rationem habere cogito.

Habere rationem absentis, & si ab eodem significato dependet, non tamē ita planum, & in campo positum est. Cum enim ī aberāt, qui uel sacerdotia, uel magistratus petebant, aut ex illis decedebāt alios honores petituri, eorum absentium ratio ita interdum habebatur, ut absentes secundum præsentes tractarētur. Quādoq; factio-ne aut odio aliquo intercedente, nulla absentium ratio habebatur. Quod in Cæsarī causa factūn est, qui cum p-fecto decennio, Galliarum imperio consulatū secundū peteret, ab senatu, obtineri non potuit, ut eius absentis ratio haberet. Vnde armis patriā adortus, regnandi cau-sa ius uiolauit. Sed quo modo haberetur ea ratio primū dicamus, deinde quomodo Cæsari negatum fuerit.

Cice. Bruto, Ciceronē nostrum in uestrum collegium co-optari uolo. Existimo omnium absentium rationem sa-cerdotum comitijs posse haberi: nā etiam factum est an-tea. C. enim Marius cum in Cappadocia esset, etiam lege Domitia factus est augur, nec quo minus id postea lice-ret ulla lex sanxit. Etiam in lege Iulia, quæ lex est de sa-cerdotij proxima his uerbis: Qui petit, cuiusq; ratio ha-bebitur, aperte iudicat posse rationem haberet etiam nō præsentis. & subdit: Sed quamuis liceat absentis rationē haberet, tñ omnia sunt præsentibus faciliora.

Idem in Philipp. Duo tamen tempora inciderunt, quibus aliiquid contra Cæsarem Pompeio suaserim, ea uelim re-prehendas si potes: Vnum ne quinquenij imperium Cæ-sari prorogaretur: Alterum ne pateretur fieri, ut absen-tis eius ratio haberetur. quorum si utrumuis persuasi-sem, in has miserias nunquam incidissemus.

Idem Aulo Cecinnæ, Rationem haberet absentis non tam pugnauit ut liceret, q; quando ipso consule pugnante po-pulus iussiferat, haberetur.

Idem Attico, Cur tantopere pugnatum est, ut de eius ab-sentis ratione habenda decē tribunī plebis ferrent?

Ibid. Idē etiam tertio consulatu postq; esse defensor reip. cœpit, contēdit, ut decē tribuni pl. ferrēt, ut absentis ra-tio haberetur, quod idem ipse sanxit lege quadam sua.

Ibid. Aut cū(ut absentis ratio haberetur) ferebamus.

Idem Tironi, Ad consulatus petitionem se uentus, neq; se iam uelle absente rationem haberi suam, se præsentē Trinundini petiturum.

Habeo dictum, habeo dicere.

Confine uulgari nostro est, Habeo dictum, habeo dicere, & habeo polliceri, sed elegantia plenum est. Plautus in Persa, Satis iam habeo dictum.

Cic. in Antonium, De Cæsare satis dictum habeo.

Idem pro Cornelio Balbo, Quid habemus igitur dicere de Gaditano fædere?

Idem de natura dcorū, Hæc ferè dicere habuit de natura deorum.

Idē de diuin. De nostris somnijs quid habemus dicere?

Idē Lentulo, De Alexandrina, causaq; regia tātum habeo polliceri, me tibi absenti, tuisq; præsentibus cumulate satisfacturum.

Idem Attico, Eo minus habeo necesse scribere,

Vlpia. Si ingenuus libertus esse dicat, lege Quoties, Probare libertum suum necesse habet.

Iam inde à principio.

IAm inde à principio, iam inde usq; à puer, iam à puer, à pueris, usq; à pueris, & à puer, iam inde ab adolescentia, iam inde usq; à pueritia: modi sunt loquendi, nativo latinitatis candore respersi, nō interpretis, se d studiosi imitatoris egentes.

A puer.

Plaut. in Sticho, Iam inde à pausillo puerो ridiculus fui.

Cic. in Tus. Homini præsertim docto à puer, institutis & artibus ingenuis eruditio.

T. Liuius de bel. Pu. Iam inde à puer assuetus.

Iam à pueris, & à pueris.

Terentius in Heauton. Qui nos putant iam à pueris illico nasci senes.

T. Liuius de bel. Pu. Ita se à pueris assuetos.

Usq; à pueris, & iam inde usq; à pueritia.

Terent. in Adelph. Usq; à pueris curauit ambos sedulo.

Idē in Heauton. Nam mihi magna cum eo iam inde usq; à pueritia semper fuit familiaritas.

Iam inde a cunabulis, & inde ab incunabulis.

Varro de re rust. Iam inde a cunabulis.

T. Liuius ab urbe condita, Inde ab incunabulis imbutus
odio tribunorum. Iam inde ab initio.

T. Liuius ab ur. con. Iam inde ab initio preparans airos.

Ibidem, Iam inde ab initio.

Ibidem, Iam inde ab initio Faustulo spes fuerat regiam
stirpem apud se educari.

Ibidem, Ut institutum iam inde ab initio erat.

Inde a principio, & iam inde a principio.

Plaut. in Bacch. Inde a principio iam impudens ep̄la est.
Idē in Casina, Vr uos mihi æquos iā inde a principio dicā.
Cicero pro Cornel. Balbo, O iura præclara, atq; diuinitus
iam inde a principio Romani nominis a maioribus no-
stris comparata.

T. Liuius de bello Pu. Iam inde a principijs gētis maiores
suos bella gessisse.

Iam inde ab adolescentia.

Plaut. in Bacchid. Hi senes nisi fuissent nihili, iam inde ab
adolescentia non hoc tm flagitium facerent.

Terentius in Adelp. Is adeo dissimili studio est iam inde
ab adolescentia.

Iam inde a certaminibus.

T. Liuius ab ur. con. Iam inde a paternis certaminibus in-
uisus. Iam inde a teneris.

Verg. in Georg. Iam inde a teneris impende laborem.

Cic. de oratore, Est eñ illorū exercitatio elegās iam inde
ab Aristotele constituta.

T. Liuius de bello Mace. Tentare gentē auersam Roma-
nis iam inde ab Racilli morte.

Id temporis.

Id temporis, per id tempus, id ætatis, hoc ætatis, id horæ,
ed loci, quō loci : elegantissimo dicendi modo scriptum
apud illos veteres cōperitur, quod est obseruatione, &
imitatione dignissimum.

Id temporis, per id tempus.

Varro de re rust. Itaq; corum fructus id temporis maxime
consistit.

- Ibid. Quod ibi saepe id temporis oriuntur nimbi.
 Cic. de oratore, Et nos ipsi, quoniam id temporis est, uale-
 tudini demus operam.
 Ibid. Sed nunc quidem quoniam id temporis est, surgen-
 dum censeo.
 Idem de finib. bonorū & malorū, Quod is locus ab omni
 turba id temporis uacuus esset.
 Idem Attico, Venit enim ad me, & quidē id tēporis, ut re-
 tinendus esset.
 Idem pro Milo. Deinde profectus id t̄pis, cū iam Clodius
 siquidem eo die Romā uenturus erat, redire potuisset.
 Idē in Catilinā, Quos ego iam multis ac summis uiris ad
 me id temporis uenturos esse prædixeram.
 T. Liuius ab ur. con. Ut purgaret se, q̄ id tēporis uenisset.
 Hircius in cōmēt. Id temporis conati ad murum accedere
 ut oppidum caperent.
 Ibidē, Incidit idem tēporis.
 Ibidē, Per idem temporis.
 Cic. in Bruto, Et quidē duo fuerunt per idem tempus dis-
 similes inter se.
 Hircius in cōmēt. Per id tempus ferè Cæsaris exercituī res
 accidit incredibilis auditu.
 Id ætatis.
 Plautus in Asinaria, Neq; puduit eum id ætatis sycophan-
 tias struere.
 Cic. Torannio, Ita uiximus, & id ætatis iam sumus, ut oīa
 quæ nostra culpa nobis accidēt, fortiter ferre debeam⁹.
 Idē de oratore, Qm̄ id nobis Antoni hominibus id ætatis
 oneris imponitur.
 Idē pro A. Cluent. Se in balneis cū id ætatis filio fuisse.
 Idē in arte rheto. Cū id ætatis & priuatus essem.
 Idē Attico, Credo Platonē uix putasse fatis consonū, si ho-
 minē id ætatis in tā longo sermone diutius retinuisse.
 Idem pro L. Flacco, Qui qm̄ est id ætatis.
 T. Liuius ab ur. cond. Quis, & cuias, & cur id ætatis in ca-
 stris fuisset.
 Ibidem, Qui se id ætatis solicitassent.
 Hoc ætatis, Quid sis ætatis.

Plautus in Trinū. Q[uod]q[ue] hoc me etatis sycophantari pudet.
Idē in Bacch. Censebam me effugisse à uita maritima, ne
nauigare tandem hoc etatis senex.

Ibid. Pudet hoccine etatis ludum ijs factum esse indigne.

Ibid. Hoc demū est qd per crucior, me hoc etatis ludificari.

Idē in l'ersa, Ego scio quid sis etatis.

Eo loci, quo loci.

Cic. Attico, Res eodem est loci, quo reliquisti.

Vlpia. de iudicijs, lege Hæres: Defendere se eo loci debebit.

Idem eodem titulo, lege Sed & si: Si ea res, quæ per fidem
commisum relictæ est, eo loci sit, dicendum est non de-
bere præscribi.

Idem de noui operis nuntiatione, lege De pupillo: Quā
eo loci operantur.

Idē de senatuscō. Syllaniano, lege Cū aliter: Quicunq[ue] eo
loci fuerūt, unde uocē exaudire potuerant.

Vitruvius, Quo loci describuntur lineæ.

Iurare conceptis uerbis. Periurare.

Iurare conceptis uerbis, & periurare, modus est loquendi apud ueteres. Formula enim quædam iuraturo proponebatur certis notatis uerbis, in quam iurandum esset, quandoq[ue] absolute conceptis iurare dicebatur.

Plaut. in Asin. Vbi ybis cōceptis sciens libēter periuraris.

Idē in Cistel. At ille conceptis iurauit apud matrē meam.

Idē in Merc. Conceptis uerbis iam iusurandum dabo.

Idē in Trucul. Quid si me iubeat intromittere? conceptis
me non facturum uerbis iurem!

Idē in Bac. Ego iusurandum conceptis uerbis dedi.

Cic. pro A. Cluentio, Dixit se scire illum uerbis conceptis
peierasse. Iurare in uerba.

Iurare in yba, id est quod iuramento promittere, seruare
ea quæ uerbis conceptis essent p[ro]missa: modus ē ita lo-

Horatius, In uerba iurabas mea. (quendi.

Idem, Nullius addictus iurare in uerba magistri.

Impingere.

Non est impingere qd ascribere, aut attribuere, ut nō-
nulli insulſe uolūt: sed in facie, aut oculos iactare, ut
infra.

Cic. de Tus. Huic calix multis impingendus est, ut plorare desinat, aut aliquid eiusmodi.

Idem ad Atticum, Impegit formulam Scaptio.

Verg. Impingeret agmina muris.

Infantia.

Infantia nō pro aetate solum, sed pro dicendi inscitia ab ueteribus illis ponebatur.

Cic. Attico, Omnino accusatoris incredibilis infantia.

Idē pro Client. Si nihil dixisse, ne infantissimus: si multa in eiusmodi causa dixisse, ne impudētissimus existimarer.

Impressio.

Quid sit impressio, diu multumq; meditans, cum apud nonnullos reperissem impressionem factam esse, ad ductus sum ut id esse crederem quod imperium, quod quasi per impressum terorem fiat.

Varro libro secundo rerum rusticarum, Hostes se arbitrii occasionem habere uictoriae, impressionem facere coeperunt in castra.

Idem de lingua latina, Piso in Annalibus scribit, Sabino bello, quod fuit Romulo & Tacio, uirum fortissimum Metium Curtium Sabinum, cum Romulus cum suis ex superiori parte impressionē fecisset, Curtiū in locū palustrem qui tum fuit in foro, ante q; cloacae sunt factæ, secessisse, atq; ad suos in capitolium recepisse, ab eo lacum inuenisse nomen.

Cic. pro Lucio Flacco, Non igitur impressio, non occasio, nō uis, nō tempus, nō imperium, nō secures ad iniuriā faciendam Flacci animum impulerunt.

Hircius in commēt. Ut oīm multitudine in finēs Suessiōnum, qui remis erant attributi, facerent impressionem. Ibidem, Cæsar equitum turmas suorum iubet in hostium equitatum, qui ad oppidum in statione erat, facere impressionem.

Ibid. Quo facto, sui sublati uniuersi in hostes impressione facta in fugam aduersarios dederunt.

T. Liuius ab ur. con. Postquam impressionē sensere ex aduerso factam, & ante oculos micare gladios.

Ibid. Duo extra ordinem milia, quæ in sinistrū cornu Ro-

manorū in ipso certamine impressionē facerēt, tenuere.
 Ibidem, impressione una totum equitatum fudere.
 Ibid. Repetendo signo primā impressionem factam.
 Ibid. Redintegrato clamore secuti dant impressionem.
 Ibid. Deinde ualida impressione pulsi terga uertunt.
 Ibid. Non ferentes impressionem Latinorum, se ad prīcipes retulerunt. Inire gratiam.

Inire gratiam, inire rationem, inire magistratum, inire consilium, inire pugnam: modi sunt loquēdi Romano candore conditi, & memoria maxime mandandi.

Inire gratiam, & cū præpositione a uel ab.
 Plaut. in Curc. Inibis a me solidam & grandem gratiam.
 Idē in Trinū. Hoc pacto ab illo inibis summam gratiam.
 Idē in Afina. Bene hercle facitis, & a me initis gratiam.
 Idē in Stic. Nūc me gratiā abs te inire uerbis nihil deside.
 Idem in Mostel. Eandē inis gratiam. (ro.
 Idem in Cistel. Hanc inibo gratiam ab illis.

Ibidem, Et eo a me magnam inistis gratiam.
 Ibidem, Si eam demonstret, ineat magnam grātiā.
 In Epidico. Si istunc hominem, quem tu quāritas tibi cōmonstrasso, ecquam abs te inibo gratiam?

Terent. in Adel. Ego lepidus ineo gratiam.
 Idem in Eunicho, Adibo, atq; ab eo gratiam hanc, quam video uelle, inibo.

Idem in Hecyra, Ut gratiam ineat sine dispendio suo.
 Cic. Seruio Sul. Gratiam quoq; nos inire ab eo defendenda pace arbitrabatur.

Idem de offi. Sin erunt merita, ut nō incunda, sed referēda sit gratia. maior quādam cura adhibenda est.

Idem in Verrem, Nemo erat uoluntarius laudator prētrā tuę, defensor periculorum tuorum, præsertim cum inire a populo Romano gratiam posset nemo.

Ibidem, Ut idem Pompeius non ab homine solum, sed etiā am a prouincia tota se huius absolutione inire gratiam arbitraretur.

Cæsar in comment. Qui se summam a Cæsare gratiam in ituros putarent.

T. Li. de bel. Mace. Apud regem gratiam initā uolebant.

Idem de bello Punico, Gratiam magnam apud Annibalē
inituros,

Idem de bello Mace. Ut dum liceret gratiam inirent.
Inire rationem.

Cato de re rust. Vbi ea cognouit, rationem inire oportet
operarum, dierum.

Cic. in Verrem, Mihi met ineunda ratio, & uia reperiēda
est, qua ad Aproniū, siue adeo qua ad istius ingentē im-
manēq; prædam possim peruenire.

Idem Rufo, A me inita ratio est, quam quidem omnes nō
solum probant, sed etiam laudant.

Idem Seruio Sul. Adiuues in easq; rationē, quemadmodū
illa mulier Romam perducatur.

Idem contra Rullū, Inietur rō quæstus de uestra pecunia.

Cæsar in com. Ut quo primum curreretur, aut cui rei fer-
retur auxilium, uix ratio iniri posset.

T. Liuius ab ur. con. Ab eodem inita ratio est.

Ibidem, Initia tandem ratio est, ut quod uiribus deerat, ar-
te æquaretur.

Ibidem, Ne oppugnandi certa ratio iniretur.

Ibidē, Haud facile inibatur ratio iubendi.

Ibidem, Initia ratione minuendi eius.

Ibidem, Vix se rationem inire posse, utrum à se audacius,
an fugacius ab hostibus geratur bellum.

Idē de bello Pu. Rationē iniit, qua senatum seruaret.

Ibidem, Ne tantum bellum efficerent inibatur ratio.

Ibidem, Se aliquam rationem inituros, quomodo ab Hi-
spanis sumant.

Idem de bello Mace. Atq; ego nōnullarum cupiditatum,
nec causam quidem, aut rationem inire possum.

Inire consilium.

Cic. ad Brutum, Consilia inire cœpi Brutina planè.

T. Liuius de bello Puni. Inde cōsilia inire cū gñō cœpit.

Idem ab ur. con. Qui regni recuperandi consilia inissent.

Cæsar in com. Vna cum Ambiorige consilium inlerat.

Inire pugnam, & prælium.

Plautus in Amphitri. Antequam cum Taphis à te pugna-
sit inita.

T.L. de bello Pu. Tentata uerius pugna, quā inita est.
Idem ab urbe condita: Hoc ultimum utrinq; initum, finū
tumq; est prælium.

Inire urbem.

T.L. ab urbe con. Vt ouans sine militibus urbem iniret.
Ibid. Triumphantēs uictore cū exercitu urbem inierūt.

Inire consulatum.

T.L. ab urbe condita: Consulatum ineunt.

Inire numerum intersectorum

Idem de bello Macedonico : Numerus intersectorū haud
facile iniiri potuit.

Inire interregnū.

Idem ab urbe condita: Tertio die quam interregnū in
ierat, consules creāt.

Inire epulas.

Cic. in secundo de legib;: Sequebantur epulæ, quas ini-
bant propinqui coronati.

Inire conuiuium.

Idē in Ver. actione sexta: Quo cum inirē cōuiuium, nema
unquam, nisi turpis impurusq; uoluisset.

Intentare mortem, Intentare manus.

Intentare mortem, intētare manus, modo loquendi ele-
gantissimo ueteres illi frequēter usū sunt. id enim signā
ficit quod mortē comminari, manus ferē iniūcere.

Ci., p Milone: Intentauit & seruos? non arma? non uim?
Idē in Tusculanis: Is ardentes faces intentat.

Verg. Præsentemq; uiris intentant omnia mortem.

Oui. in Metamor. Conatæq; loqui, & magno clamore , p
teruas Intentare manus.

Cite. pro Milone: Itaq; quando illius postea sica illa, quā
à Catilina acceperat conquieuit: hæc intētata nobis est,
huic ego uos obijci pro me non sum passus.

Asconius Pedianus: Circūuenti sunt ante tribunal eius ac
cusatores, à notis operarum ducibus, ita ut mors inten-
taretur, si mox non desisterent.

T.L. ab urbe con. Prænestinis iam intentare armæ.

Ibid. Dictatorq; fulmen in se intentatum.

Ibid. Virgas & secures uictoribus intentari.

Ibidem: Gladis etiam plerisque intentati.

Idem de bello Macedonico: Cum intentassent magis quam inissent certamen.

Hircius in com. Et ei manus intentare coperunt.
Instar.

Instar absolute, & sine genitivo aliquando pro exemplari ponitur.

Vergilius: Tantum instar in ipso est.

Vlpianus de noui operis nunciatione, lege, Stipulatio:
Si proponatur instar quoddam operis, quasi facies quaedam facti operis.

Iacere ad pedes, prouoluī, procumbe-re ad pedes, ad genua.

IAcere ad pedes, puolui ad pedes, procubere ad pedes,
& ad genua, eleganter optimi illi autores dixerunt.

Cic. in Verrem: Mihi ad pedes misera iacuit.
Incidit mihi.

Teren. in And. Nam qui tibi isthac incidit suspicio?

Cæsar in com. Tantus terror incidit eius exercituī.

Iure tuo. Iure meo.

Ivre tuo, iure meo, pro tuo iure, p̄ meo iure, id est, qđ multi insulse dicunt: Tu modo, meo modo, ad uoluntatem tuam, ad beneplacitum, & alia, quae non tam audiē, quam commemorare pudet.

Cic. in oratore: Pro meo iure sumo.

Idem Cælio: Ut ad te familiariter, & quasi pro meo iure scriberem.

Idē Att. Itineris nostri causa fuit, qđ nō habebā locū, ubi p̄ meo iure diutius esse possem, quā in fundū Sicæ.

Idē de finibus bonorū & malorum: Satis ne uobis videor pro meo iure in uestris auribus commendatus?

Idem pro P. Sextio: Quare moneo uos adolescentiores, atq; hoc meo iure præcipio.

Idem in Verrem: Meo iure enim contendam.

Vlpia. de damno infecto, lege, Proculus: Si iuxta mea qđ ficia, habeas ædificia, eaq; iure tuo altius tollas.

Ci. Seruio Sulpitio: Ut si quid tibi opus sit, ne dubitet mihi iure suo denunciare.

Idēm Cælio: Sed si esset aliqua dissimilis istius, quæ se oībus prouulgaret, quæ haberet palam decretum semper aliquem cuius in hortos, domum, Baias iure suo Itibidines omnium commicarent.

Idē in Ver. Quē iure suo adire, aut appellare posset.

Neratius de usufructū: Vsufructarius nouum tectorium parietibus, qui rudes fuissent, imponere non potest, garāet si meliorē excolēdo ædificiū dum causam facturus esset, nō tamen id iure suo facere potest.

Cic. pro lege Manilia: Præsertim cum iam suo iure Pop. Rom. in homine suam autoritatem, uel contra omnes qui dissentient, possit defendere.

Idēm pro Aulo Licinio Archia poeta: Eazz rerū omniū, uel in primis hic Aulus Licinius fructum à me repetere prope suo iure debet.

Ibidem: Quare suo iure noster ille Ennius sanctos appellat.

Idēm pro Sexto Roscio Amerino: Tametsi (lat poetas.

mē iure possum.

Idēm in Anto. Venio nunc ad reliquos consulares, quorū est nemo (iure meo hoc dico) qui non mecum habeat alī quam coniunctionem gratiæ.

Instruerē hortos, nauem, fundum, domum.

Hunc quoque loquendi modū antiqui suis scriptis uenuſtissime interſeruerunt. Dicebant enim, instruere hortos, instruere nauem, fundum, domum & huiusmodi, quod nihil aliud significatur, quam comparare in hortis necessaria, in nauī, in fundo, domi, ut nihil quod usui, aut ornamento sit, illis desit.

Cic. de officijs: Emit hortos, & emit instructos.

Iulianus ad legē Rhodiam, de iactu, lege, Nauis aduersa: Hic enim sumptus instruendæ magis nauis, quam seruandarum mercium gratia factus est.

Scœuola de peculio, lege, Filiofamiliās: Cui ex hæredibus prædia prælegauit, ut instructa erant cum seruis.

Idēm eod. titulo, lege, uni ex hæredibus prædia legauit, ut instructa erant cum seruis, & ceteris rebus, & quicquid ibi esset.

Vlpianus locati & conducti, lege, Si addes: Dolia utique

dore, te esse hominem diuitem, factiosum, me item esse hominem pauperum pauperissimum.

Teren. in An. Sed postquam amans accessit ad eam, pretium pollicens, unus & item alter.

Ci. in ora. Nam omnium magnarum artium sicut arborum altitudo nos delectat, radices stirpesque non item.

Ibid. Ita fit ut non ita in oratione, ut in Iesu numerus extet. Idem in arte rhetorica: inferius non item.

Ibid. Quae omnia item uti contraria res bona in rebus uitandis reperiuntur.

Idem in Acade. Non enim fortuito hunc artificem dicimus esse, illum negabimus. Sed cum altere percepta & comprehensa tenere uideamus, alterum non item.

Idem in Tuscu. Sed corporum offensiones sine culpa accidere possunt, animorum non item.

Idem: In libra seruauit, in libro non item.

Idem in Catilinā: Deinde item accersitur L. Statilius.

Idem de diuinati. Qui magis anguis quā lacertis? quā muribus? quā sunt haec quotidiana, angues non item.

Idem in Rullum: Sed quero a te, putas ne si populus iussit me tuum, aut item te meum seruum esse, id iussum ratum, aut firmum futurum?

Vitruvius: Non enim ut Babylone abundantes liquido bitumine pro calce, & arena, & cocto lateri, factū habent murum, sic ita possunt omnes regiones, seu locorum proprietates habere tantas eiusdem generis utilitates.

Cic. in Tuscu. Sic illi in morbum & incidente tardius, & recreantur ocyus, hebetes non ita.

Idem in Ver. Faciebant hoc idem in ceteris ciuitatibus grandes natu matres, & ita paruuli liberi misericordia.

In rem esse, & ex re tua, è dignitate, è
republica.

Iurarem nihil me in uita suauius his flosculis odorari, quae diuersis lectionibus, quasi è topiario quodam ope collegi. Nam inter cetera quanto candore renitet illud, Ex re tua, è dignitate, è republica, interdum iucunda uarietate intermixtum, In rem tuam, in rem meam, quod non tamen in tempublicam item dicitur, quandoque sine

pronomine absolute, in rē, ut palam sit certū quēdāna modū loquēdi, eūq; statū ac fixū apud ueteres illos eūc, qui oratior ē veluti qđdam solis iubar illuminet.

Plau. in Pseu. Quasi quid in rem sit possimus noscere. Idē in Aulu. Quod in rem esse utriq; arbitremur.

Ibidem: In rem hoc tuam est.

Ibid. Hæc tu eadē, si cōfiteri uis in rem tuam feceris.

Ibid. Istud in rem utriq; est maxime.

Idem in Amphitrione: Quæ maxime in rem uestram cōmunem sūent.

Idē in Menach. Alij sunt ira, ut in rē esse ducunt suā.

Sallust. in Cati. In rē fore credens uniuersos appellare.

Terentius in Phormione: Non hercle ex re istius me instigasti.

Idem in Hecyra: Neq; enim est in rem nostram, ut quisq; amator nuptijs lætetur.

Cice. Atti. Summa erit hæc, statues ut ex fide, fama, rebus mea uidebitur.

Idem Bru. Facis ex tua dignitate, & ex republica.

Eidem: Si minus id cōmodo reipub. facere posses, siue nō existimares ex rep. esse.

Eidem: Ea tu si arbitrarcere utile fore, & ex rep. esse, per sequere bello Dolobellam.

Sallustius in Catilina: Certe scio quæ studio dixerit, ē repub. dixisse.

T.L. ab urbe cōdita: Ad cōparanda ea, quæ in rem opus erant, tempus habuit.

Ibid. Faceret quod ē rep. fideiq; sua duceret.

Idem de bello Maced. Nec cogitaret mō, imperaretq; quæ in rem essent, sed pleraq; ipse transigeret.

Ibidem: Loquendo plura, quæ in rem non essent, die cōsumpto.

Ibid. Hortatur, imperat, quæ in rem sunt.

Idē de bel. Pun. Ut si ē repub. censeret esse, ueniret.

Ibid. Utq; inquit ē repub. sicut patres conscripti.

Informare.

Bonam partem in latinitate obtiner hoc quoq; uerbū informare, præteritum quidem à multis, aut non ob-

seruatum. Est enim informare, rem aliquam inchoare, nec onnino perficere, sed principium operi qdammodo informe & impolitum dare, ut si aut figulus uasculum fingere, aut faber statuam dolare cōperit, ut infra clarius patebit.

Var. de lingua latina: Quæ uiderebant analogia in oratione, & quas haberet species, & quæ de iis sequenda uiderebant, ut breviter potius informari.

Ci. Atti. Qd si ista nobis cogitatio de triūpho iniecta nō esset, quā tu quoq; approbas, n̄t tu hanc multū requirest illum uirum, qui in sexto libro informatus est.

Eidem: Hæc est informata adhuc cogitatio.

Eidē: Tanta erat in illis crudelitas tanta cum barbaris gentibus cōiunctio, ut non nominatim, sed generatim prescriptio esset informata.

Idē de orat. Referamus nos igitur ad deum, quē uolumus inchoandū, & eadē eloquentia informandum.

Ibidē: Ac primum informandus est ille nobis, quem solū quidam uocant Atticum.

Ibidē: Valentiorē hæc latere sunt, nec ab hoc quē informamus, aut expectanda, aut postulanda.

Ibidem: Vx̄ ego nō solum arbitrabar his præsertim audiētibus à me informari oportere, qualis esse posset is qui habitaret in subsellijs.

Ibid. Vnius uerbi imagine totius sententiae informatio.

Ibi. Atq; ego in summo oratore fingendo talē informabo qualis fortasse nemo fuit.

Idem pro P. Quintio: Neq; tamen tam uerba multa faciam, propterea quod & ab illo, qui ante dixit, iam informata causa est.

Idem pro P. Sylla: Ut dicitis, informat ad hoc adumbratū iudicium filij.

Idē de finib. bonorē & malorē: Dicitis informari nō posse uirtutē, si quicq; nisi quod honestum sit numeretur.

Ibidem: Et summatis quidem hæc erant de corpore, animoq; dicenda, quibus quasi informatum est, quod hominis natura postulat.

Idē de natura deorum: Magnam turbam cōgreget igno-

torum deoꝝ, atq; ita ignororū, ut eos ne coniectura qui dem informare possimus, cum mens nostra quiduis uidatur cogitatione posse depingere.

Ibid. Quæ enim nobis natura informationem deoꝝ ipso rum dedit, eadem insculpsit in mentibus.

Vergilius: His informatum manibus iam parte polita fulmen erat.

Cic. pro Aulo Licinio: Nam ut primum ex pueris excessit Archias, atq; ab ijs artibus, qbus ætas puerilis ad humilitatem informari solet, se ad scribēdi studium contulit.

Iubeo te bene ualere, habere bonum
animum, saluere.

Iubeo te bene ualere, iubeo te habere bonum animum,
iubeo saluere, modus est loquendi elegantissimus, & fe
re iam ubiq; ac passim neglectus.

Plautus in Persa: Iubeto habere animum bonum.

Idem in Afina. Saluere iussi Libanum libertum.

Cic. Attico: Dionysium iubeo saluere.

Ibid. Dionysium uelim saluere iubeas.

Ibid. Quæ saluere uelim iubeas plurimum.
Horatius:

Rufum saluere iubemus.

INTEGER.

Non minimun (ut reor) interest literariæ reipublicæ agnoscere & hoc nomē Integer, quid interiore sensu significet, qd incuria & negligentia diu fuit ab omni ppe usu remotum. Est enim integer aliquando quod uadum, firmum, uegetum, sobrium: Cuius contrarium est fessum, saucium, uiciatum, languidum, uinosum, ut ex autoritatibus planum fieri.

Cic. pro Lucio Mur. Integros, & fortunatos promissis, saucios & miserios credere non oportere.

Idem Attico: Eumq; uidi plane integrum.

Idem de natura deoꝝ: Multo plura euenerit, si ad quietem integrum iremus, nunc onusti cibo, & uino, perturbata & confusa cernimus.

Cæsar in com. Cum crebro integrum defessis succederent:
Ibid. Ut integrum defessis succedant.

Ibidē: Non facile recentes, atq; integros sustinebant.

Ibidem: Integros defatigatis submittens.

Cornelius Celsus: Neq; em̄ hæc solum considerāda sunt, sed etiam morbi genus quod sit, utrum superans, an deficitis materia laetatur? corruptū corpus sit an integrū?

T. Liui. ab urbe condita: Romanus integer, satiatusq; somno, productus in aciem, fessum stando & uigilijs Volscum primo impetu perculit.

Horatius:

Rancidum ap̄e antiqui laudabant, nō quia nasus
Illis nullus erat, sed credo hac mente, quod hospes
Tardius adueniens, uitiatum commodius, quā
Inteḡe edax dominus consumeret.

Integer animi, uitæ, mentis.

Inde per translationem dici cōceptum est, Integer uitæ,

Integer animi, Integer mentis.

Ci. in arte rhetorica: Integer animi fuisse demonstratur.
Horatius: Integer est animi.

Idem: Integer est mentis Damasippus.

I dc̄m: Integer uitæ, scelerisq; purus.

Sanguis etiam integer dictus est.

Plautus in Truculento: Adolscens cum sis, tum cum est
sanguis integer.

Vergilius: Vos o quibus integer æui Sanguis, ait.

Cornelius Celsus: Si sanguis crassus, & niger est, uitiosus
est: si rubet, & pellucet, integer est.

IN loco.

In loco: Modo hoc dicendi comprehendimus id esse, qd
opportune, & captato (ut aiunt) tempore.

Terentius in Heauton. Echo laudas qui heros fallunt?
Rospondetur, in loco ego uero.

Horatius: Dulce est despere in loco.

IN manum conuenire.

E Penetalibus diui Ciceronis effodi nuper (meo iudi-
cio) à paucis obseruatū, quid sit in manū conuenire.

A quo dicendi mō tantum posteri abfuerunt, ut nulla
ciusmodi (quod legerim) extet memoria.

Cic. in Topicis: Si ita Fabiæ pecunia legata est à uiro, si ei

viro materfamilias esset, si ea in manum non conuenerat, nihil debet. Genus est enim uxor, eius duæ formæ sunt, una matrumfamilias, haec sunt quæ in manum conuenerunt: Altera eaque, quæ tantummodo uxores habentur, qua in parte cum fuerit Fabia, legatum ei non uidetur.

Ibidem ab effectis rebus hoc modo: Cum mulier viro in manum conuenit, omnia quæ mulieris fuerunt, viri sunt dotis nomine.

Idem pro L. Flacco: In manu, inquit, conuenerat, nunc audio, sed quæro, usu an coemptione? usu non potuit, nihil enim potest de tutela legitima sine omnium tutorum autoritate diminui, coemptione omnibus autoribus.

Papinianus de uestiborum obligatione, lege, Ex ea parte, Mulier ab eo in cuius manu conueniebat, stipulata fuerit duceta, quamuis mendu sit in plerisque codicibus, qui, in matrimonio, non in manum conueniebat, habent.

Boetius super Topicis Cice. Nunc de proposito videamus ex exemplo: Vxoris species sunt duæ, una matrumfamilias, altera usu, sed communis generis, nomine uxores uocantur. Sit uero id semper, ut species eisdem nominibus nuncupetur, quibus & genera. Materfamilias vero esse non poterat, nisi quæ conuenisset in manu, haec aut certa erat species nuptiarum. Tribus enim modis uxor habebat, usu, farre, coemptione. Sed confarratio solis pontificibus conueniebat. Quæ aut in manum per coemptionem conuenerat, haec matresfamilias uocabatur, quæ uero usu vel farre, minime. Coemptio vero certis solennitatibus peragebatur, & sese in coemendo inuicem interrogabant, Vir ita an sibi mulier materfamilias esse uellet? illa responderebat uelle. Item mulier interrogabat, an uir sibi paterfamilias esse uellet? Ille responderebat, uelle. Itaque mulier viri conueniebat in manum, & uocabantur haec nuptiae per coemptionem, & erat mulier materfamilias viro loco filiae. Quam solennitatem in suis institutis Vlpianus exposuit. Quidam igitur extremo iudicio omne Fabiae uxori legavit argentum, siquidem Fabia ei non uxor tantum, uerum etiam certa species uxor, id est, materfamilias esset. Quæritur an uxori Fabiae legatum sit argentum?

Vxor Fabia subiectū est, legatum argentum prædicatū. Quæro igitur quodnam ex ijs argumentū sumere possum, quæ in questione sunt posita, ac video uxori duas inesse formas, quæ: una tñ uxor est, altera materfamilia s. quæ in manū conuentione pficitur, qd si Fabia in manū non cōuenit, nec materfamilias fuit, id est, nō fuit ea species uxorū, cui argētū om̄e fuit legatū. Quocirca qm id quod de alia specie dicit, in aliā dici nō cōuenit. Cūq; Fabia præter eam speciem sit, quæ in manū conuenit, id est, quæ materfamilias sit, & vir matrifamilias legauerit argentū, non uidetur Fabiae esse legatum. Quo inō igitur, ut dictum est, an uxor Fabiae omne argentū legatum sit? Subiectum uxor Fabia, prædicatū uero legatum argētū. Argumētum ab eo quod ē in ipso de q; quæritur, id est, ab eo quod est in uxore, de qua quæritur. Est aut in uxore, de qua quæritur, species uxorū, ea scilicet, quæ in manū nō cōuenit, quæ ad eam affecta est. Omnis em species ad suum genus refert, id est, om̄is forma. Factū est igit argumentū ab eo quod est in ipso, ab effectis à forma gñis. Maxima propositio est, qd de una specie dicit, idem in alteram non cōuenire.

Importunus.

Importunus, præter manifestum sensum id obseruavi à bonis illis autoribus significare, quod detestandum aut execrandum.

Teren. in And. Importunitatem spectate aniculæ obsecro, quia compotrix eius est.

Horat. Importuna tamen pauperies abest.

Ci. pro Clu. Repente est exorta mulieris importunæ nefaria libido.

Ibid. Furere crudelis, atq; importuna mulier sibi nequaq; ut sperasset ea quæ cogitasset.

Ibid. Quem propter animi importunitatē nemo recipetecto, nemo audire, nemo allog, nemo respicere ueller.

Idē de prouin. consul. Propter illud insigne scelus eorū, & importunam in me crudelitatem.

Idem pro P. Sextio: Duo importuna prodigia, quos egitas, quos æris alieni magnitudo, quos leuitas, quos

improbitas tribuni plebis constrictos addixerat.

Ibid. Sed putauit tamen coniuratorum copias ueteres, & effusam illam, ac superatam Catilinæ manum importunam, nouo duce renouatam.

Idem in Piso. Facio iniuriam fortissimo uiro mortuo, q illum cuius paucos pares hæc ciuitas tulit, cum hac importuna bellua conferam.

Idem pro Cluentio: Huius importunitatem matris à filij capite depellite.

Idē de amicitia: Quāq̄ miror pro illa superbia, & importunitate, si quēpiam amicum habere potuit.

Idē in Cati. Egredere cū importuna sceleratorū manu.

Ibid. Quis deniq; ita aspexit, ut perditū ciuem, ac nō potius importunissimum hostem?

Ibidem: Mihi quidem importunus ac ferreus, qui nō dolorēm cruciatu leniret.

Idē in Ver. Istius immanis, atq; importuna natura.

Ibidem: Furor enim quidam sceleris, & audaciæ comes, istius effrenatum animum, importunamq; naturam tāta opprescit amentia.

Ibid. Nunc aut̄ ne post abitū qdem huius importunissime pestis quisq̄ reperiret, qui sua uoluntate araret.

In Anto. Tu illarū ædium dijs penatibus os importunissimum ostendere ausus es?

Ibidem: Non possum æquo animo uidere tam importunos, tam sceleratos hostes.

Ibidem: Quin nulla societas cum illa importunissima bella esse posset.

Idem pro Rabirio pduellione: Te ex illa crudeli, importuna, nō tribunitia actione, sed regia, meo cōfilio, uirtute, autoritate esse depulsum.

Idē contra Rullum: Ut intelligatis ad certorū hominum importunam auaritiam, hoc populare legis agrarię non men esse quæsitum.

T.L. ab urbe cōdi. Qyē crudelissimi, & importunissimi tyranni scelera in oppressos ciues edunt.

Ibidem: Importunos decemuiros iniunxit, ut perennē militiam facerent.

Vergilius: Bellum importunum ciues cum gente deorū,
Inuictisq; uiris geritis.

Oui. Scilicet omne sacrū mors importuna prophanat.
Ci de natura deorū: Varius hō importunissimus periit sic,
ga Drusum ferro, Metellū ueneno sustulerat.

Idē „p P. Sylla: Itaq; P. Sylla hoc importunissimo tū hono
ris, tum calamitatis socio atq; comite, & secundas for
tunas amittere coactus est.

Ibidem: Repente ista tanta importunitas inauditi scele
ris exarsit.

Idem pro rege Deiotaro: Cuius tantæ importunitatis
omnium gentium, atque omnis memoriae clarissimum
lumen extingue.

Idē: Qua senatui gratias agit post redditum suum: Si modo
uultum importunum in forum detulisset.

Idem ad Pontifices: Quæritur etiam importuna pestis ex
ore impurissimo.

Idē pro Lucio Mur. Illa pestis immanis, importuna Catilinæ
prorumpet, qua poterit.

Idem de responsis aruspicum: Videbam illud scelus tam
importunum.

In hunc diē, in hunc annum, in hanc horā.

Quod aliqui, „p hoc die, pro hoc anno, pro hac hora in
epite dicunt: antiqui illi in hunc diem, in hunc an
num, in hanc horam dicebāt. Similiter quod dicūt, Pro
die crastino, pro perendino, „p uno anno, illi, in crasti
num, in perendinum, in annum dicebant. Modi dicēdi
sunt ueterum illorum elegantissimi.

Plau. in Stich. Aliū cōiuam quærito in hunc diem tibi.

Ibidem: Nunquam ædepol uiuum quisquam in crastinū
prospiciet diem.

Ibid. Nam illi heri me uocauerant in hunc diem.

Idē in Trinummo: Licet tu in gendum paratus sis.

Caro de re rust. Si quid desit in annum ut comparetur.

Cic. in Ver. Ei locus ille, atq; honos in illum annum ita
deberi putabatur.

Titus Liuius ab urbe condita: Designati consules in eum
annum fuerant.

- Ibidem: Ut Iudi in statutum diem nouarentur.
 Ibid. Vtrum in unum annum creati sint?
 Ibid. Exercitus in annum decreti.
 Ibid. In unum annum uocabant.
 Ibid. Qui prætor in eum annum creatus erat.
 Ibid. Magistratibus in annum creatis.
 Ibid. Decemuir in annum creatus.
 Ibid. Stipedium exercitui ab hoste in eum annum pœsum.
 Ibid. Inducia in annos. xl. potentibus datæ.
 Ibid. Inducias in xxx. annos impetrarunt.

In diem.

Quod autem incepit dicunt, De die in diem, uel de hora
 in horam, de anno in annum, ueteres in diem, in horam,
 in annum dicebant.

Cic. in orat. Si barbarorū est in diem uiuere, nostra cōsi-
 lia sempiternum tempus spectare debet.

Idē in Philip. Iam iam minime miror te ocium perturbare,
 nō mō orbem odisse, sed etiam lucem, cū perditissimis
 latronibus nō solum de die, sed etiam in diem uiuere.

Ibid. Cū seruitute premoremur, & in diē malū cresceret.

Idem in Tusculanis: Nos in diem uiuimus.

Horatius: Ille potens sui, Lætusq; deget,
 Cui licet in diem dixisse uixi.

T. Liuius de bell. Pu. In diem rapto uiuit.

Ibid. Nihil ex raptis in diem cōmeatibus superabat.

Ibidem: Qui senescit in dies.

Hircius in cō. Ut omnes in dies, horasq; parati essent.

Cic. in Philippi. Qui in horam uiuerent.

Horatius: Si te grata quies, & primam somnus in horam
 Delectat.

Idē: Et prouise frugis in annum Copia.

Vlpianus locati & cōduicti, lege Sed addes : Si quis eum
 in annum habitationem conduxisset, pensionem to-
 tius anni dederit.

Paulus de usufructu, & habitatione, lege, Fundi: Vsule-
 gato licebit usuario ex fœno, quod in annum duntaxat
 sufficiat capere.

In singulos dies.

D E M O D I S L A T I . L O.

167

Quod dicit, singulis diebus, aut per singulos dies, singulis annis, aut per singulos annos, peruerso dicendi mō, illi ueteres, in singulos dies, in singulos annos dicebāt. Varro lib. secundo re⁹ rustica⁹: Decem sibi in dies singulos denarios dare audiuisset. & subdit: Se capture de p̄ dio in dies singulos denarium mille.

Cic. Torquato: Illa in dies singulos magis magisq; opinio hominum cōfirmatur.

Idē At. Sed cura, ut excusat morbi causa in dies singulos. Idē in Catili. Crescit in dies siugulos hostium numerus. Lepidus ad Pontifices Maxi. Iam in dies singulos eius copia minuuntur.

Vlpianus qn dies, lege, Quanq; Sicui in menses, uel in dies, uel in annos singulos quid legetur.

Iabolenus locati & conducti, lrge, Quod si locauī opus faciendum, ita ut pro opere redemptori certam mercedem in dies singulos darem.

T.L. ab urbe cōdita: Ludi in singulos dies instaurati.

Varro de lingua latina: Ducere debet dictator & cōsul in singulos annos.

Ci. in Ver. Syracusis lex est de religione, quæ in annos singulos Iouis sacerdotem sortito capi iubeat.

Vlpianus de usufructu , lege Iulianus: si forte ususfructus in annos singulos fuerit legatus.

Marcellus de mortis causa donatio: Mortis causa donatio constitui potest, ut quis stipulerit in annos singulos quoad uiueret.

Idē eod. titulo, lege Senatus: Si quis mortis causa in annos singulos pecuniam stipulatus est.

Titus Li. ab urbe cōdita : Quæ bina millia æris in annos singulos penderent.

Hircius in com. xxx . centenis millibus ponderibus olea in annos singulos mulctat.

Titus Liu. ab urbe condita : Ut in singulas horas capite dimices tuo.

Plancus Cice. Facere nō possum, quin in singulas res me ritāq; tua tibi gratias agam.

In paucos dies, in duos menses, in quintum annū,

Quod dicunt, pro paucis diebus, pro duobus mensibus, pro quinto anno, illi in paucos dies, in duos menses, in quintum annum dicebant.

T.L. ab urbe cō. Obsidio in loco nudo, atq; in opī, uix in paucos dies tolerabilis erat.

Ibidem: In duos menses induciæ factæ.

Idē de bello Pu. Dictatorem in sex menses dixit.

Idem de bello Macedonico: Naves in diem tertium expediti iubet.

Ibid. Cōuentum in diem tertium edicit.

Idem ab ur. cō. Ludos quos Torquatus dictator in quintū annum uouisset.

In primam diem, in primam horam.

Quod usq; ad eam diē, usq; ad primam horam, ad unum annum, uel pro uno anno dicūt, ueteres ad eam diem, in primam horam, in annum dicebāt.

T.L. ab urbe cō. Quorū legibus ad eam diem uiuerent.

Ibid. Victoriam quātam nemo ad eam diē pepererat.

Idē de bel. Pu. Ad eam diē, ut terra, mariq; rem gereret,

Ibid. Quæ bella gesta ad eā diem essent.

Ad diem, Ad annum.

Qd ad præfixam diem, præordinatam barbare dicūt, ueteres simpliciter, ad diem dicebāt.

Cic. Cani. Quin ad diem decedam.

Idem de finibus bonorum & malorū: An id exploratum cuiq; potest esse, qūo sese habiturum sit corpus, nō dico ad annum, sed ad uesperam.

Idem in Verrem: Qn ille frumentum qd deberet, nō ad diem dedit?

T.L. de bel. Pu. Neq; frumentum ad diem dari.

In militem, in capita, in naues.

Quod dicūt, pro quolibet milite, pro quolibet iugero, p singulis ciuitatibus, p singulis capitibus, pro singulis nauibus, pro singulis peditibus, uel per singulos pedites: illi ueteres, in militem, in iugerum, in ciuitates, in capita, in naues, & huiusmodi dicebant.

Cic. in Verrem: Describēbat censores binos in singulas ciuitates boum.

Varro de re rust. In centū sues, decē uerres satis esse putāt.

Ibidem, Villatico gregi in fundum satis esse duos canes.

Ibidem, Illud fere omnes in Epiro facimus, ne minus habeamus in centenas oues singulos homines.

T. Liuius ab ur. con. Multa quingenū æris in singulas ciuitates imposita.

Ibidem, Frumentum Melianum assibus in modios estimatum plebi diuisit.

Cic. in Verrem, Pro frumento in modios singulos duodecim sextertios exegisse.

Ibidem, Si ostendo minus tribus medimnis in iugerum neminem dedisse decumæ, cōcedes opinor, ut cum decu manus fructus arationis perceptus sit, neminem minus tribus decumis dedisse.

Cæsar in com. In capita singula seruorum, ac liberorum tributum imponebatur.

T. Liuius ab ur. cond. Legatis in singulos dona, ne minus quinum milium æris redderentur.

Ibidem, Congiū olei in viros singulos dati.

Ibidem, Aeris signati quina milia in singulos patres familiæ relinquamus.

Ibidem, Singulis in militem tunicis imperatis.

Titus Liuius de bello Macedonico, Quod pretium in capita statuisset.

Idem ab ur. con. Prorogatum in annum imperium est.

Ouidius ad Corinnam:

Sic mihi durat amor, longosq; adolescit in annos.

Verg. Felix sorte tua, neq; in hunc seruata dolorem.

Idem, Bina boum uobis Troia generatus Acestes

Dat capita in naues.

Quotannis, & singulis annis.

Obseruanda quoq; differentia est inter quotannis & singulos annos, quotidie, & in dies singulos: quem modum dicendi diuini illi ueteres non sine euidenti ratione distinxerunt. Quotidie enim & quotannis tempus & spaciū continuatum significat. In dies uero singulos, & in singulos annos non cōtinuatum spaciū, aut perpetuum, sed per interualla dierum & annorum secretū

tempus, cognoscet ab iis, qui infra scriptas autoritates diligenter attenderint.

Cic. Attico, Quotidie, uel potius in dies singulos breuiores literas ad te mitto.

Vlpia. de tritico, uino &c. lege Ex eo: Hæres meus amphoras decem quotannis in annos singulos dato.

Iabolenus de fundo instructo, lege Legatum: Vini Falerni, quod domi nascetur quotannis in annos singulos binos cullos hæres meus Titio dato.

Ire in sententiam, ire in alia omnia.

IRe in sententiam, ire in alia omnia, hoc significat quod plerique dicunt consentire in sententiā, & in alia omnia.

Qui dicendi modus translatus est à discessione, uel pedūtione. Cum enim suffragia rogabantur, & res erat, quæ omnibus placebat, pedibus ibant in sententiam, uel discessione, quod idem erat.

Cic. Lentulo, Perspiciebant enim in Hortensi sententiam multis partibus plures ituros, quam aperte Volcatio assentitentur.

Ibidem, Frequentes ierunt in alia omnia.

Idem Plancus, Frequens eum senatus reliquit, & in alia omnia discessit.

T. Liuius ab ur. con. Omnes in eam sententiam ierunt, Insolens.

Insolens, nō solum id est, quod claro significato temerarium demonstrat, & audacem, sed insuetum, qui id de quæ dicitur, facere non soleat.

Cic. ad Atticum, Quid tu Athenas insolens?

Idem de arte rhetorica. Deinde natura eius euenire uulgo soleat, an insolenter, & raro.

Idem pro rege Deiotaro, Moueor etiam loci ipsius insolentia. Lapide quadrato ædificare.

LApide quadrato ædificare quid sit, planum est eo ipso uerbo, sed sensum habet reconditum, alium atque in superficie ostendit. Est enim lapide quadrato ædificare, nō uere quadratis lapidibus, sed sectis & expolitis, etiam si non sint uere quadrati: modus est loquendi illorum uerum.

Lapide strūtili, aut cementitio, uel structura, aut ruderatione edificare.

Lapide autem strūtili, aut cementitio, uel structura, aut ruderatione edificare, paulo etiam est remotius ab aper ta intelligentia. Est enim lapidibus adificare non quadratis, uel sectis, aut ad lineam, uel perpendicularum col locatis: sed minutis, concisisque frustulis, quæ cements dū cuntur. Ea adficia, uel pro vulgaribus tenuisque populo siebant, uel in magnis potentiorum edificijs lapides illi strūtiles siue cementiti in medijs parietibus, ueluti pro sarcimine, aut medulla ponebātur, superinducebaturque postmodum incrustatio, uel marmoris, uel alterius lapidis speciosi. Quod autem cements nō sint (ut multi putant) omnia quæ ad murum cōficiendum faciunt, sed tantum sint lapidum, ut dixi fragmēta, subiçiam de hoc auctorum bonorum loca aliqua manifesta.

Vitruvius, Incerta yō cementa alia super alia sedentia, inter seque imbricata, nō speciosam, sed firmiorem, quā reticulata præstant structuram.

Idem, Quibus autem locis hē copiæ nō sunt, cements mōrea siue assulæ dicunt, quæ marmorarij ex operibus deincepunt, & pilis ferreis cōtunduntur.

Idem, Tunc structura ex cementis, calce, & arena cōpleat, & subdit: Deinde tunc quadrato saxo murus ducitur iuncturis glōngissimis, uti maximi medijs lapides coagmentis cōtineantur: tunc qui locus erit inter murum, ruderatione siue structura cōpleatur.

Idem, Sequitur ordo de lapidicinis explicare: De quibus & quadrata saxa ut cements ad adficia eximuntur copiæ, & cōparantur.

Idem, Sed ubi sunt saxa quadrata, siue filex, siue cementū, siue coctus later, siue crudus, ijs erit utendum.

Idē, Nō mō cementitio, aut quadrato saxo, sed etiā marmo

Idē, Nec solum in quadratis lapidibus sunt obseruanda, sed etiam in cementiths structuris.

Vlpianus de noui operis nuntiatiōe, lege Stipulatio: Op̄ autem nouum factum sic accipimus, non si unum uel alterum cementum fuerit positū, sed si proponatur instar

quoddam operis quasi facies quædam facti operis.

Idem de riuis, lege Seruius: Si riuum qui ab initio terrenus fuerit, qui aquam non continebat, cementicium uelit facere, audiendum esse: sed & si eum riuum, qui strutilis fuit, postea terrenum quis faciat.

Idem, Si seruitus uendicitur, lege: Et si forte lapide quadrato, uel lapide structili.

Idem proxima lege, Porticum ambulatoriam facere, superq; cum parietem columnas structiles imponere.

Cato de re rust. Fundimenta pedum duorum facito, primū festucato. postea cemētis minutis, & calce arenato semi-pedem unumquodq; corium struito.

Cic. pro Milone, Repente lintribus in eam insulam materialiam, calcem, cements, atq; arma conuexit.

T. Liuius ab ur. con. Saxo quadrato constructum.

Varro de re rust. Aluos ubi sint, alij faciunt ex uiminiibus rotundas, alij ē ligno ac corticib. alij ex arbore caua, alij fistiles, alij etiā ex ferulis quadratas, lōgas pedes circiter tres, latus pedē. Hic agre uides quadratum dici nō qd sit quadrū, sed qd quadret. i. cōueniat. Nā qd dicit Varro, aluos fieri ferulis quadratis longis pedes tres, latis pedē, clare ostēdit quadrum esse nō posse. Hinc per translatiōnem quadrare dicimus, hoc est, bene conuenire.

Cic. Attico, Visum est hoc mihi ad multa quadrare.

Idem in oratore, Et tamen etiam coniunctionē sicuti uer suū numerose sedere & quadrare & perficere uolumus.

Idem in Verrem, Quomodo de eodē modo quadrarint?

Idem in Bruto, Quare quoniam ita tibi quadrat omnia fuisse in Themistocle paria & Coriolano, pateram à me quoq; sumas licet.

Verg. in geor. Arboribus positis secto via limite quadret.
Horatius, Et quæ pars quadret aceruum.

Longe.

LOnge aduerbiū, quandoq; cum superlatiō, interdū cum positiuo, utrobicq; elegantissime positum obseruui, interdum simpliciter positum,

Cic. in Tusculanis, Cuius ego iudicium (pace tua dixerim) longe antepono tuo.

Idem Bruto, Lucius Castronius Petrus longe princeps municipij Lucensis est honestus, plenus officio, bonus planus vir.

Idem Q. fratri, Longe optimum Raciliū habemus.

Idem in Ver. Longe primus ciuitatis est Epicrates.

Idem Plancō, Longe plurimum ualuit Plancus.

Plautus in Mostel. Longe omnium longissima.

Idem de oratore, Sed ego neq; illis assentiebar, neq; harū disputationum inuentori & principi longe omnium in dicendo grauissimo, & eloquentissimo Platoni.

Ibid. Quantum iudicare possum, longe eruditissimus.

Ibid. In illa pro Ctesiphonte oratione longe optima.

Ibid. Illud est longe maximum uidere, quonam modo.

Idem de legib. Ille quidem sapientissimus vir Græciæ longe doctissimus, ualde hanc labem ueretur.

Idem pro Gn. Rabirio, In hac ciuitate longe maxima cō filia, atq; ingenia fuerunt.

In Verrē, Teq; Ceres & Libera, quæ sacra (sicut opinio- nes hoīm ac religiones ferunt) longe maximis, atq; occultissimis ceremonijs continentur.

Cæsar in commentarijs, Hic dies nostris longe grauissi- mus fuit.

Ibidem, Apud Eluetios longe nobilissimus fuit Orgen- torix.

Ibid. Sueorum est gens longe maxima, ac bellico sissima Germanorum omnium.

Ibidem, Carmonenses, quæ est longe firmissima totius prouinciæ ciuitas.

Idem, Hæc ciuitas longe plurimum totius Galliæ equi- tatu ualeat.

Idem, Eo tum statu res erat, ut longe principes haberentur Heduī.

Ibidem, Huius est amplissimæ ciuitatis longe autoritas omnis oræ maritimæ.

Idem, Cuius rei sunt longe peritissimi Aquitanī.

Sallustius in Iugurtino, Iugurtæ tui in bello Numantino longe maxima uirtus fuit.

Horatius, Sed panis longe pulcherrimus.

T. Luius ab ur. con. Longe antiquissimum ratus.
 Ibidem, Longe is tum princeps Volsci nominis erat.
 Ibidem, Apud Fabium longe antiquissimum autorem.
 Ibidem, Lōge maximum triumphi spectaculum fuit.
 Ibidem, Lōge primi ciuitatis erant.

Idem de bello Punico, Equitum peditumq; idem lōge pri-
mus erat.

Idem ab ur. cō. Lōge plurimos captiuos ante curię duxit.
 Ibidem, Exercitum lōge ualidissimum duxere.
 Ibidem, Patre lōge prudentissimo natum.

Multo.

Significat idem multo, quod longe, eodēq; mō loquen-
di gaudet: sed superlativo tantum cōiunctam obserua-
tiū in boris illis ac perfectis autoribus, præterq; cū cōpa-
ratiuo iungitur: ut multo minor numerus frumenti q; ui-
ni: & ita longe minor &c. Sed id quoq; utile fuerit obser-
uasse, qd præcipua uenustate p̄stat, cū hoc aduerbio mul-
to, superlativo, & cum noī pars iungitur: quę res nulla
rōne, sed solo dicendi mō introducta est.

Terent. in Heautō. Multo omnium me nunc fortunatissi-
mum factum puto.

Idē in Hec. Atq; ea res multo maxīe disiunxit illū ab illa.
 Cic. pro lege Mani. Cōspectus uester multo iucundissim⁹.
 Ibidem, Magna ac multo maxima parte nō mō utilitatis,
sed dignitatis atq; imperij carunt.

Idem in Catilinam, Multo uero maxima pars eorū, qui in
tabernis sunt.

Idem in Ver. Nam cum omnis arrogantia odiosa est, tum
illa ingenii, atq; eloquentiæ multo molestissima.

Ibid. Qui agri Acunensis multo maximā partē possident.
 Ibidem, In ciuitate totius Siciliæ multo maxima.

Ibidem, Cui quēadmodum resistam, multo mihi antē est
iudices prouidendum.

Idē de orato. Quę pars sine dubio multo maxima est.

Idem de arte rhetor. Quę tñ rerum multo maxima pars
ad commodum corporis reuertitur.

Ibidem, Et eorum multo maxima pars, quam prætore⁹
edicere cōsueuerunt.

Sallustius in Catilinario, Si ita res esset, repub. multo pulcherriam haberemus.

Horatius in sermonibus, Danda est hellebori multo pars maxima auaris.

Idem, Postera lux oritur multo gratissima.

T. Liuius ab ur. cō. Nouissimum bellum ab Sabinis ortū, multoq; id maximum fuit.

Licet.

Quanta colligitur elegantia in hoc uerbo, licet, ab illo qui nō cutem tantum spectat, sed qui sedulo introspīcere & meditari curet. Nam si licet mihi per te, hoc unū significatur: id est, si permiseris, uel si potero à te nō impeditus, altere absolute, ut si in hortum meū intraueris, holera licebit legas, hoc est legere poteris, sed hoc ex ijs locis quæ subieci melius multo cognoscetur.

Plaut. in Asina. Afinaria uult esse si per uos licet.

Terent. in globo Heauton. Date mihi potestatem, statim amagere ut liceat per silentium.

Idem in Hecyra, Per me exquirere licet.

Idē in Adel. Sinatis hunc facere dum per ætatem licet.

Cice. Octauio, Si per tuas legiones licitū fuisset, quę nomini meo, reipub. q; sunt inimicissimae, uenire in senatū.

Idem Teretiæ, Expectassem Brundusij, si esset licitum per nautas.

Idem de oratore, Per me appelle oratorem licet.

Ibidem, Sed hoc genere, si modo per rempub. licebit, non accusabisur.

Ibidem, Itaq; Aemathiam cum primum per ipsam liceat, eram remissurus.

Idem in Philippica, Petis ut tibi per me liceat quēdam de exilio reducere.

Idem contra Rullum, Aliquanto serius, q; per ætatem ac per leges liceret.

Idem pro T. Annio Milone, Quod si per furiosum illum tribunum senatui quod sentiebat, perfidere licuisset, nō uam quæstionem nunc nullam haberemus.

Idem ad Lætulum, Quod profecto faciam, si mihi per eius amicitiam licebit.

Idem in Verrem, Sunt homines Siculi nō contemnendi, si per nostros magistratus liceat.

IbideM, Si per L. Metellum licitum esset.

Idem Bruto, Quod scribis in Italia te moraturum, dum tibi literæ meæ ueniant, si per hostem licet non erras.

Idem Catoni, Mitto quod inuidiam, quod pericula, quod omnes meas tempestatē & subieris, & multo etiam magis si per me licuisset, subire paratissimus fueris.

Paulus de mortis causa, lege Senatus: Quibus per legēm capere non liceret.

Vlpianus de manumissionibus, lege Libertas: Cum per leges licebit, liber esto.

Cic. pro lege Manilia, Nam cum antea per etatem nondū hujus autoritatē loci contingere auderem.

IbideM. An in Clodio, qui ita iudicia, p̄ennamq; contēpserat, ut eum nihil delectaret, quod aut per naturam fas esset, aut per leges liceret.

Idem pro Gn. Rabirio, Quod si tu audisses, aut per etatē scire potuisses,

Licet absolute.

Cato in re rustica, Et si uoles insuper uinum coum mixtū bibere, licebit bibas.

Cic. in arte rhetorico. Hāc si quis partem putat esse orationis, sequatur Hermagoram licebit.

Idē C. Memmio, Totam hominis uitam rōnemq; quā sequitur in philosophia, deridcamus licet.

Idem Attico, Clodium fregi in senatu tum altercatione eiusmodi, ex qua licet pauca degustes, nam cætera non possunt habere eandem, neq; uim, neq; uenustatem.

Eidem, Quid quæris: uel ipsi hoc dicas licet, humanitatē ei meo iudicio illo die defuisse.

Eidem, Noli inquam de uno pēde sororis queri, licet alterum etiam tollas.

Idem pro domo sua, Quare istam orationem, qua est usus omittas licet.

IbideM, Quare disrumpatur licet ista furia.

Idem de oratore, Fremant omnes licet, dicā qd sentio.

Idem in Philip. Præcipias licet gaudia.

Idē de officijs: Licit ora ipsa cernere iratorum.

Ibid. Viderē licet etiam plerosq; non tam natura liberales, quā quadam gloria ductos.

Idē in Tuscu. Quare ut ad quietum me licet uenias.

Idem in Verrem: Dicat licet Hortensius, si uolet, magno Verrem uendidisse,

Ouidius de Ponto:

Tota licet quæras, hoc me non fingere dicet

Officij testis Pontica terra mei. Horatius:

Sis pecore, & multa diues tellure licebit.

Sabinus in epistola p Helena: Quālibet accuses, & sis iratalicebit. P E R.

Per ætatem nō potui, idem est, ac per ætatem nō licuit, quod supra diximus, quo loquendi mō nouitas, aut persueritas potius loquendi introducta deprehenditur. Cic. Cornificio: Nullam partem per ætatem sanæ, & salue reipub. gustare potuisti.

Idem Planco: Ut primum per ætatem iudicium facere potueritis.

Idem C. Mario: Cum per ualetudinem posset, uenire tamen noluisti.

Titus Luuius ab urbe condita: Qui per ætatem ac ualetudinem poterant,

Ibid. Omnes, qui per ætatem arma ferre possent.

Hircius in cō. Qui mō per ætatem arma ferre poterat,

Ibidem: Neq; per anni tempus in mari classes sine periculo uagari poterant. LABES.

LAbes, pene omnium ore, id est, quod immūdities aut macula, sed occultiore ac latiniore significato id certe esse uideb; quod uiolenta quædam, uel aquæ illuviae, uel tempestatis, grandinis ue ruina, aut cum terra in altissimum hiatum, uel barathru aperitur.

Plaut. in Captiuis: Quanta pestis pernis ueniret, quanta labes larido?

Ci. de diuin. Delata etiam ad senatum labes agri Priuenatis, cum ad infinitā altitudinē terra desedisset.

Ibid. Ut multa oppida corruerint, multis locis labes facta sit, terræq; desederint,

Vlpianus locati & conducti, lege Ex conducto: Sed et labes facta sit, omnemq; fructum tulerit, damnum coloni non esse.

Labeo eod. titu. Si rium quē faciendum conduxeras, & feceras, antequam eum probares, labes corrupit, tuum periculum esse Paulus respondit.

Cic. pro Lucio Flacco: An innocentiae labem aliquam aut ruinam fore putatis?

Idē ad Pontifices pro domo sua: Nā si illa labes ac flammæ reip. suū illum pestiferæ, & funestum tribunatum humana æquitate tueri non pōt, diuina religiōe defenderit.

Lingua nuncupare.

Lingua nuncupare, modo dicēdi apud ueteres, idem significatur, quod lingua exprimere & declarare. Cum enim quid uendebatur, uitia rei uenalis lingua nuncupari soportebat, & ultra nūcupata uitia ueditor non tenebatur. Leges pōstea addidere, ut etiam ea quae nō essent nuncupata, uendor præstaret.

Cic. de orat. Totū illud uti lingua nuncupasset, nō in. 12. tabulis, quas tu omnibus bibliothecis anteponis, sed in magistri carmine scriptum uideretur.

Idem de officijs: Nam cum ex. 12. tabulis satis esset ea præstare quæ essent lingua nūcupata, quæ qui inficiatus erat, dupli pœnā subiret, à iurisconsultis etiam reticētiæ pœna est constituta. Quicquid enim est in prædio uitij, id statuerūt si uendor sciret, nisi nominatim dictū esset, præstari oportere.

Letia & sinistra.

Leuæ uel sinistra, certo mō loquēdi, qui solus orationē prisore continet, furem aliquem esse notar.

Plau. in Perſa: Vbi illa altera furtifica leuā?

Catull. Maruīnæ asini manu sinistra nō belle uteris in ioco atq; uino.

Idē: Porci, & Socratiōn duæ sinistræ Pisonis.

Aſconius Pedia. tractum id dicit ab Aspendio citharista, q; sinistra perperam utebatur, carminaq; occultabat, Græco inde nato prouerbio.

Limēn superum, inferum,

Limen superum, limen inferum, rari post felix illud seculum nō solum dixerunt, sed ne intellexerunt quidem: cum nonnulli pro limine supero, super liminare inceptissime dicant.

Plaue. Limen superum, inferumq; salutē.

Var. de re rust. In haris ostiū eē oportet, limē infere altū.
Latine loqui.

Qui latine scit, nouit eo aduersorio latine, id quoq; often di quod aperte, clare, plane, quae res notanda, & memoriæ mandanda est.

Cic. in Ver. Latine me scitote, nō accusatorie loqui.

Idē in Philip. Antonium, quem gladiatorem non ita appellavit, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet, sed ut appellant h̄, qui plane & latine loquuntur.

Vergilius, uel alias in obscenis carminibus,
Simplicius multo est, da latine dicere.

In manibus, inter manus &c.

Versari inter manus, conferre manus, afferre manus, inferre manus, in manu, in manum, in manus, in manib; de manib; ad manus, ad manus, sub manu, sub manus, p manus, p manibus, p manu, dare manus, tendere manus, tollere manus, inter manus, inūcere manus, adnouere manus, manu asserere, abstinere manus, cōtine re manus quo mō loquēdi præstatiſſimi illi autores usi sunt, frequētissime positum repperi, id etiā obſeruatio ne, & imitatiōe maxime dignū.

In manibus est, hoc est, paratum, & in promptu est.

Cic. Attico: Nō quo aliquid me inuenire posses, quippe res est in manibus, tu ait abes longe gētium.

Ibīd. de libris oratorijs, Factū est à me diligētissime. Diu multumq; in manibus fuerūt.

Ibīdē, Ex h̄s libris quos in manibus habeo.

Ibīdē, Sic enim commutatus est totus scriptis meis, quae in manibus habemus.

Idem Lentulo, Clodium sic amplexabantur, sic in manibus habebāt, sic me præſensq; osculabant, non illi quidē,

ut mihi stomachum facerent, quem ego funditus perdi
di, sed certe ut facere se arbitrarentur.

Idem de amicitia, Sed o Scœuola & Fanni affuistis, & in
manibus est oratio.

Idem in Bruto, Sed ecce in manibus vir & præstantissimo
ingenio, & flagrance studio, & doctus à puero Caius
Gracchus.

T. Liuius ab ur. con. Cum tñ belli in manibus esset.

Ibide, Id quod in manibus erat, coegerunt bellum.

Idem de bello Maced. Omissa de manibus res est.

Horat. Neius in manibus non est, & incentibus hæret.

Plautus in Rudente, Mācipia habeo pro meis, nec manu
asseruntur, qd est uendicare, & in libertatē producere.

In manu est, hoc est, in potestate est.

Plautus in Amphitryone, In illis fides est, quibus ē ea res
in manu.

Idem in Rudente, In manu mihi est mea.

Idē in Merc. Quia illi sūā rem esse æquum est in manu.

Ibide, Quia tibi in manu est quod credas, at ego quod
dicam, id mihi mea in manu est.

Terent. in Hecyra, Tibi in manu est ne fiat.

Sallustius in Iugurtino, Sed quoniam parum tuta per se
probitas est, neq; in manu mihi fuit Iugurta qualis nūc
foret.

Ibide, Verum id frustra an ob rem faciam, in manu ue-
stra est Quirites.

T. Liuius ab ur. cōd. Ut sua cuiq; respu. in manu esset.

Idem de bel. Pu. Cum in eorū manu res Syracusana esset.

Idem ab ur. cond. Sit an nō sit in uestra manu posuerunt.

Idem de bello Maced. Et uos in manu, & tutela, nō in ser-
uirio deberis eas habere.

Idem ab ur. cond. Laceratam rem p. per magistratus, quo-
rum in manu sit.

Cælius Ciceroni, Quā uelis eū obligare in tua manu est.

In manus dare, incidere, uenire, notæ significationis
est, sed h̄ modi loquendi obseruandi sunt.

Plaut. in Trinum. Quid interest dare te in manus argen-
tum amanti huiusmodi adolescenti animi impotū.

DE MODIS LATINE LOQ.

11

Cic. in Bruto. Nunq̄ enī libri illi in manus inciderunt.

Sallustius in Iugurt. Existimans lugurtam ob suos tutanos in manus uenire.

Plaut. in Trinum. Dedi minas quadraginta adolescēti ipsi in manum.

Inter manus, est collatis simul manibus aliquem sublimē ferre. Aliquādo per translationem inter manus id significat quod esse in potestate. Versari uero inter manus est in usu esse. Modi sunt dīcendi elegantissimi.

Plautus in Mostellaria, Abripite hunc intro actutum inter manus.

Cic. in Verrem. Itaq̄ erant exitus eiusmodi, ut alius inter manus ē conuiuio tanq̄ ē prælio auferretur, alius tanq̄ occisus relinqueretur.

T. Liuius ab ur. cond. Inter manus domum allatus.

Verg. Ante oculos, interq; manus sunt oia uestras.

Idē, Miraturq; interq; manus & brachia uersat.

Cælius Ciceroni, Gener tñ quod ad ius ptineat, didaschiam quandam, ut uersetur inter manus habeat.

Pompo. de origine iuris, lege Necessariū: Deniq̄ nec uersantur omnino scripta eorum inter manus hominum. & subdit: Reliquit. xl. uoluinina, ex quibus plurima inter manus uersantur.

Ad manum esse, est aliquid in promptu esse,
ut quasi manu teneatur.

Venire uero ad manus est ad dimicandum, uel ad armā uenire.

Cic. de orato. Quē scrū ſibi ille habuit ad manum.

Vitruvius, Alia enim ad manum species esse uidetur, alia in excelsō.

Idem, Si enim ita fuſſet, nō ſolum laudes, aut uitia animalium ad manum aspicerentur, ſed etiam disciplinarū ſcientiæ.

T. Liuius ab ur. con. Adde quod Romanis ad manum domi ſupplemētum eſſet.

Ibidē, Quod cocti ad manum fuit cibi, ferre militi licuit.

Idem de bello Macedonico, Quod euīq; trepidanti ad manum uenifſet.

Ibidem. Ut & que magna uis ad manum esset.

Cic. de orato. Non enim etiam ea res ad manus, atque ad pugnam ueniebat.

Vlpia. de pignoratitia actione, lege Petent i mutuum, pecuniam creditor cum ad manum debitor non haberet, species auri dedit.

Africanus ad senatuscō. Velleianum, lege Tutor: Deinde ego quia ad manum nummos non habebam, stipulanti tibi promisi.

Sub manu, id est quod ferē esse ad latus, expeditū, promptū in usum. Succedere autem sub manus, est aliquid bene, & ad optatum contingere.

Plancus Ciceroni, Adiunxi hæc, in loco eligendo flumen oppositum, ut haberem in quo mora transitus esset, Vocabi sub manu ut essent, per quorum loca mihi fideliciter pateret iter.

Plautus in Mili. Lepide hoc succedit sub manus negotiis. **Idem** in Persa. Si quā rem accures sobrie, aut frugaliter, solet illa recte sub manus succedere.

Per manus est quod inepte dicitur, De manu in manum, uel de manu unius in manum alterius.

Cæsar in com. Per manus tractus seruatur.

Ibidem, Non nullæ de muris per manus demissæ, sese militibus tradebant.

Ibidem, Per manus seu, ac pīcis traditas glebas in ignem proīciebat.

T. Liuius ab ur. cōd. Si nobis cum urbe simul positæ, traditæ per manus religiones nullæ essent.

Ibidem, Disciplina militaris tradita per manus iam inde ab initijs urbis.

Præ manibus, hoc est quod insulſe dicunt, quod habebam in manibus.

Plautus in Bacchidibus. Redidi patri omne aurum, quod mihi fuit præ manibus.

Præ manu dare est quod uulgo dicunt,
ante omnia, uel ante manum dare.

Terent. in Adelphis. Atque huic paululum aliquid præ manu dederis unde utatur.

Afferre manus γ o est ini $\ddot{\text{c}}$ ere manus, pulsare, vulnerare, interficere: in quo notandum est datuum post se require.

Cic. Attico, Sed non faciam, ut aut tuum animum angam querelis, aut meis vulneribus sapientius manus afferam.

Idem Cluentio, Omnes tui amici, necessarijsq; cognorunt, Ancario & Pacero pastoribus huius villicū uim, & manus attulisse.

Ibidē, Aulum Briuum quēdam cauponem de via Latina quæstū esse dixisti, subornatis qui sibi à Cluētio, seruisq; eius in taberna sua manus allatas esse dicant.

Idē Octauio, Ego ipse senatū sibi afferre manus coegi.

Idem in Vatiniū testē, Teneis ne memoria, tibi in cōuentu Puteolis manus esse allatas.

Idē in Verrē, His ne rebus manus afferre nō dubitasti?

Idem de offī. Cū enim dando egere cōperunt, alienis bonis manus afferre coguntur.

Plancus Cic. Qui quidem cū in fraudem sc adductum vide ret, manus quas iustius in Lepidi perniciēē armasset, sibi afferre conatus est,

Vlpianus de ijs qui notantur infamia, lege Liberorum: Non solent aut lugeri (ut Neratius ait) hostes, uel perduellionis damnati, neq; suspendiosi, neq; qui manus sibi attulerunt.

Varro de re rust. eodem sensu afferre dentes dixit: Canes prouerbium attollunt antiquum, uel etiam ut aperiāt de Athrone, atq; in dominum afferant dentes.

Conferre manus, est congregandi, & manum cōsererē. Inferre vero manus est ini $\ddot{\text{c}}$ ere manus: & quādoq; idem significat quod afferre manus.

Cicero pro Fonteio: Partim qui cum ipso M. Fonteio serrum ac manus cōtulerunt.

Idē in Catili. Senatus uim ac manus intulisset.

Vlpia. de senatuscon. Syllaniano, lege Cum aliter: Si sibi manus quis intulit.

Idē, Si quis nō metu criminis imminētis, sed tardis uitæ, uel impatiētia doloris sibi manus intulit.

Hircius in com. M. Catone Utice sibi manus intulisse.

Cicero pro P. Quintio: Domino à familia sua manus illatas esse ante suos lares.

Dare manus autem, est dedere se, & utrum fateri.

Plautus in Persa: Do manus.

Cicero ad Atticum: Aiebat illum primum scire diu multa contra, ad extremum aut manus dedisse, & affirmasse nihil se contra eius voluntatem esse facturum.

Eidem: Sapienter igitur quod manus dedisti, quodque etiam ultro gratias egisti.

Idem de amicitia: Callidus ille, & occultus, ut se insinuet studiose cauendum est, neque enim facilime cognoscitur, quippe qui etiam aduersando saepe assentiatur, & litigare se simulans blandiatur, atque ad extremum det manus, vincique patiatur.

Horat. Iamjam efficaci do manus scientiae Supplex.

Cæsar in commen. Tandem dat Cotta manus, permotus superiori sententia.

Tollere manus, & oculos, modi loquendi signum latitiae significantes.

Cicero Cæsari: Sustulimus manus, & ego, & Balbus, tanta fuit opportunitas.

Idem Tironi: Literula mea, siue nostræ, tui desiderio oblanguerunt, hac tam epistola, quam Acastus attulit, oculos paulum sustulerunt.

T.L. ab urbe cõ. Dicitur manus ad celum tollens precatus. Plena manu, hoc est, abunde, & affluenter.

Cicero Artico: At hercle alter tuus familiaris, quam plena manu, quam ingenuæ, quam ornata nostras laudes in astra sustulit.

Iniçere manus.

Plaut. in Trucu. Post id ego in te manum iniçiam.

Cic. p Roscio Comedo, ipsa mihi ueritas manum iniicit, & paulisper consistere, & commorari coegit.

Horatinus: Incontinentes iniçiat manus.

T.L. ab urbe con. Accurrit & manum iniicit.

Abstinere manus, & continere manus, id est, ppe significant quod continere impetu animi,

Plaurus in Trinum. Quod manu non queūt tangere, tan
tum fas habent, quo manus abstineant.

In Amphitry. Qui possim uideri huic fortis, ut à me absti
neat manum.

Idem in Truculen. Absfine hoc mulier manum.

In Casina: Abi, atq; abstine manum.

In Persa: Manū abstinere haud tñ quia mihi imperet.

Cicer. in Vatinium testē: Ut manus à te homines uix absu
nere possint.

Cato de re rusti. Alienō manum abstinere.

Terent. in Adelph. Nō manum abstines mastigia?

Cicer. in Tuscu. Ut Alexādrum Regem uidemus, qui cum
interemisset Clytum familiarem suum, uix à se manus
abstinuit.

Idem in Verrem: Manus à sodalis filio abstinere non po
tuisti?

Ibide: Abstineā in hoc iudicio manus animosq; ab hoc
scelere nefario.

Ibid. Qui Capitolio manus abstinere potuerit.

Ibid. Nihil ægrius factum est multo labore meo, q; ut ma
nus ab illo appellatore abstinenterentur.

Tibull. Abstineas auidas mors uiolenta manus.

Cicer. in Catilinam: Quorum ego uix abs te iamdiu ma
nus ac tela contineo.

Idem in Anton. Nunq; profecto à me sacrilegas atq; impī
as manus abstinebit.

T. Liuius ab urbe condi. Nocte audita ex delubro uox est,
abstinerent manus.

Ibid. Ut uix ab ījs abstineret manus.

TENDERE MANVS.

Cæsar in comm. Omnes maiores natu ex oppido egressi,
manus ad Cæsarem tēdere, & uoce significare cœperūt,
sese in eius fœdera ac potestatem uenire.

Idem ibidē. Hedui manus tendere, deditioñē significare.

Vergil. Tendebantq; manus ripæ ulterioris amore.

Ovid. de Fastis: Ille manus tendens astanti milite iusto,

In coniuratos talia uerba dedit.

T. Liuius ab urbe condita: Alij manus ad cœlum tendere,

dēos incusantes.

Ibid. Supinas manus ad cālum ac deos tēdentes.

Ibid. Reas ad Capitolium manus tēdimus.

Ibidem: Omnes manus ad consulem tēdentes pleni la,
chrymarum.

Cice. in Catil. Supplex manus tendit patria cōmunis,
Admouere manus.

T.L. ab ur. condi. Primo religiose admouētes manus.
Meo, reip. nomine &c.

MEq. tuo, suo, recip. nomine, & huiusmodi, elegantissi-
me à ueteribus posita animaduerti, quā quandoq; id
significat quod Mea, tua, sua, recip. causa. quandoq; lōge
alia, & ab hac diuersa significatione antiq illis usi uidē-
tur, quod discriſmen facile est ex subiectis autoritatibus
agnoscere.

Cice. Terentiae: Nā ego eo nomine sum Dyrrachij hoc tē-
pore, ut q̄ecelerrime quid agas audiā.

Idē in Ver. Id mihi C. Verres eripuit, atq; abstulisti, quo
nomine abs te sestertiū milies ex lege repeto.

Ibidem: Decem fiscos ad senatōrē illum relictos eē comi-
tiorum nomine.

Ibi. Hoc palā iam dicitāt, se istū quem sciāt esse hoīem im-
probissimū, hoc uno noīe absolui uelle, ut ab senatu iu-
dicia per ignominia turpitudinēq; auferant.

Cæſar in commōn. Odiſſe etiam ſuo nomine Cæſarem &
Romanos.

Paulus: Si certū petatur, lege Lecta eſt: Si die ſupra ſcri-
pta ſumma P. Meuio, eiq; ad quem ea res pertinebit da-
ta, ſoluta, ſatis uę eo nomine factū non erit, tunc eo am-
plius quo poſt ſoluam pœnæ nomine in dies XXV. de-
ñarios centenos. & ſubdit, Quod cōpetit uſuratum no-
mine, ex die interpoſitæ ſiupulationis præſet.

Vlpianus de iure iurā, lege Ait prætor: Quasi calumniae
cauſa uentris nomine fuerit in possessione,

Idē de iſtitoria act. lege Quicunq; Si iſtitoria cum ole-
um uendidiffert, anulū arra nomine accepert.

Cice. ad Att. Cum enim ille ad cōciones cōfugiferet, in iſcq;
męq nomine ad inuidiā ueretur, Dij immortales, quas

- ego pugnas, & quantas strages edidi?
- Catull. Eō ne nomine imperator unicē fuisti, in ultima Occidentis insula?
- Brutus Ciceroni: Qua in re Cicero uir optime ac fortissime, miliq; & meo nomine & reipubl. charissime, nimis credere uideris spei tuae.
- Cice. in orati. pro domo sua: Dico esse odio ciuitati, nō tam tuo, q̄ reip. nomine.
- Idem de finibus bonorū & malo. Quibus rebus intelligif, nec timiditatem ignauiamq; uituperari, nec fortitudinem patientiamq; laudari suo nomine.
- Idem in Cat. Bellum po. Ro. suo nomine indixit.
- Idem & Gn. Plan. Ego me debere bonis omnibus fateor, sed etiā iij, quibus ego debeo, boni uiri & ciues, comitns aedilitis aliquid se meo nomine debere Planco dicebat.
- Idem pro Cluent. Res suo nomine in iudicium nunquam est uocata.
- Idē P. Septimio: Sc̄auolat litē eo nomine eē aestimatā.
- Idem in Vatin. test. Non tam tuo, q̄ reip. nomine.
- De die, de nocte, & multa nocte.
- M**ulta nocte, ad multā noctem, de nocte, noctu, de die, frequenti est in usu hic dicendi modus apud bonos autores.
- Teren. in Adel. Apparare de die conuiuiū
- Catull. Vos conuiuia lauta, sumptuosa de die facitis.
- Horat. De medio potare die.
- Cic. ad Attī. Cum se ille septimo die uenisse à freto, & noctu se introiisse dixisset.
- Terent. in Adel. Imo de nocte censeo.
- Sed & multus, plurimum cādoris adserre potest oratio nī. Vnde Cic. de Orat. li. 2. Nā qui inconcinnus aut multus est, is ineptus esse dicitur.
- Cic. Q. F. Celerius q̄ si de nocte uigilassent, perueniunt.
- Idem Att. In comitium Milo de nocte uenit.
- Eidem: Cum cœnanti mihi nunciasset Sextius se de nocte proficiisci.
- Cæsar in comm. De media nocte missus equitatus.
- Ibid. Reliquas de media nocte proficiisci iubet.

Hora. Ut iugulent hoies surgūt de nocte latrones.

Idem: Vnde uxor media currit de nocte uocata.

Cicero Quinto fratri: Multa nocte cum Vibulio uenī ad Pompeium.

Idē Attic. Multa de nocte profectum esse ad Cæsarem.

Idem pro P. Sextio: Cū forȝ, comitium, curiā multa de nō
ete armatis hominibus ac seruis plerisq; occupassent.

Mihi aqua hæret.

Mihi aqua hæret, modus loquendi, uel prouerbium pō
tius, difficultatem significat contra morem in re fa
cili adhiberi. Cum enim aqua fluere & labi solcat, hære
re contra suam naturam dicitur, id ē, rem difficilem fie
ri, quæ facilis pōtius esset.

Cicero ad Attic. Mihi aqua hæret.

Idem Q.F. In hac causa mihi aqua hæret.

Idem de Offi. Dicit ille quidē multa multis locis, sed aqua
hæret, ut aiunt.

Execrandi modus.

Modus execrandi aut imprecandi antiquus, non est p̄r
termittendus.

Cice. in Anto. Igitur ē patronus L. Antonius, malam qui
dem illi pestem, clamori enim uestro assentior.

Merito te amo, Merito tuo.

Merito te amo, immerito me odisti, merito tuo hoc tī
bi dono, immerito tuo tibi irascor, & quandoq; etiā
merito tuo te odi, & nullo merito, modus ē frequentis
sime à bonis illis usurpatus.

Plautus in Asin. Nemo me accusauit merito meo.

Idem in Aulul. Quem senecta ætate ludos facias haud me
rito meo.

Cice. pro P. Sextio: C. Cæsar, quī à me nullo merito alien
nus esse debebat, inimicissimus eē meæ saluti ab eodem
quotidianis concionibus dicebatur.

Titus Liullus de bello Macedonico: Frater me accusat, nul
lo meo in se merito.

Plautus in Asi. Aedepol pater merito tuo facere possim,
Ibidem: Cur tu (obsecro) immerito meo me morti dedea
re optas;

Idem in Casina: Immerito meo mihi hoc facis.

Titus Li. de bell. Maced. Indigne sibi, nec ullo suo merito insultatum ab omnibus esse.

Plautus in cistel. Merito uestro amo uos.

Idē in Afina. Iube aduenire quæso, meritisimo eius, quæ uolet faciemus.

Mittere sanguinem.

Mittere sanguinē id est, quod iam passim uulgo omnes fere, extrahere sanguinē dicunt, uel Græcanico uerbo Flebotomare.

Cicero Atti. Missus est sanguis inuidiæ sine dolore.

Eidem: Sic Appius prouinciam curauerit, sanguinem miserit: quicquid potuit detraxerit.

Cornel. Cels. Sanguinē incisa uena mitti nouū nō est, sed nullū morbum esse, in quo nō mittas, nouum ē.

Idem, Mitti iunioribus, & fæminis uterum non gerentibus uetus est.

Ibide: Sed ut aliquando primo die sanguinem mittere necesse est.

Ibide: Mitti uero is debet, si totius corporis causa fit ex brachio.

Ibide. Mittere aut sanguinem cum sit expeditissimū usum habenti, tamē ignaro difficillimum ē.

Post hominū memoriā, post hōles natos, nostra memoria, patrum memoria.

Quod pleriq omissio antiquo loquēdi modo, Ab hominum recordatione, nostro tēpore, patrū tēpore dicunt: ueteres illi, post hominū memoriā, post hominē natos, nostra memoria, patrū memoria dicebāt.

Cice. in Pisonem: Instant post hominum memoriam paratiſſimi magnificenſiſſimiq ludi.

Idem in Verrem: Quod nemo unquā post hominum memoriam fecit.

Ibide: Nemo unquā post hominum memoriam parator, uigilantior, copiosior.

Ibide. Vt ego hunc unū eiusmodi reū post hominū memoriā fuisse arbitrer, cui dānari expediret.

Idem qua Senatui gratias agit post redditū suum: Qui me

- duo sceleratissimi post hominum memoriam non cōsu-
les, sed latrones, non modo deseruerunt in causa præst-
tim publica & cōsulari, sed prodiderunt.
- Idem ad pontifices pro domo sua: Quid homini post ho-
mines natos turpissimo?
- Ibid. Sed erat res post homines natos pulcherrima.
- Ibidem: Graue crimen est hoc & uehemens, & post homi-
num memoriam, iudiciorū de pecuniis repetundis con-
stituta, grauissimum.
- Idē Planc. Nihil post hominum memoriā glorioius.
- Idem pro eod. Consules post hominum memoriā teterri-
mi atq; turpissimi.
- Idem in Catil. In hoc autem uno post hominum memo-
riam maximo crudelissimoq; bello.
- Idē de optimo gñc Ora. Optimus longe post hoīcs natos.
- Idem in Anton. Duo tetterima, & spurcissima capita post
homines natos, Dolobella & Antonius.
- Idē pro Milo. Vnius post homines natos fortissimū uiri.
- Idem in Brut. Longe autē post natos homines improbissi-
mus C. Seruilius Glaucia.
- Idem in Vatin. test. In omni memoria inauditum.
- Idem p. P. Sextio: Ne huic tantæ multitudini, quāta mea
memoria nunq; ullo in iudicio fuerit, deero.
- Varro de re rust. Sed ipse nostra memoria.
- Cic. de diuinat. Memoria nostra templū Iunonis sospitæ.
- Idem in Vatinium test. Magnificentissime po&t hominum
memoriā consulem factum.
- Idem de Orat. De senatu iussit educi, quod eum ciuem ne-
garet esse, quia memoria sic puditum esset, quē pater su-
us aut populus uendidisset, aut paterpatrat⁹ dedisset, &
nullum esse postliminium.
- Sallust. in Cat. Sed mea memoria, ingenti uirtute, diver-
sis moribus fuere uiri duo, M. Cato, & C. Cæsar.
- Cic. p Cor. Balb. Multi etiā superiori memoria ciues Ro-
mani sua uoluntate indēnati, & incolumes, ijs rebus rela-
ctis, alias se in ciuitates contulerunt.
- Idē p Rabirio perduelli. Post hominum memoriam rem
nullam maiore, Idē p lege Manili. Quæ in emna

bus hoībus noua post hominū memoriā cōstituta sunt.
Idē in Cat. In hoc autē uno post hoīm memoriā maximā
crudelissimoq; bellō. Idem in Cat.

Bellū intestinū ac domesticū pōst hominū memoriā crū-
delissimū & maximū. Meis uerbis.

Dicito illi salutē meis uerbis, modus est dicēdi, q; etiam
nūc dicitur, Ex parte meā illū salutabis. Itidē, uoca il-
lum meis uerbis, & pro parte mea.

Plaut. in Amphit. Voca uerbis meis.

In Mercat. Rogato meum patrem meis uerbis.

Terent. in Hecyr. Huc euoca uerbis meis.

Cic. M. Març. Grātū mihi feceris, si uxori tuā Juniae grā-
uissimae atq; optimae fāciā meis uerbis eris gratulatus;

Idem Vatin. Locutus sum, ut ei meis uerbis diceret.

Plaut. in Amph. Hunc tuis uerbis uoco.

In Bacchid. Scribe salutem tuo pātri uerbis tuis.

Cicero Trebat. Salutem milii tuis uerbis nūnciauerat.

Plaut. in Mil. Mattis uerbis Philocoīasīū aecersito.

Curius Ciceroni: Tironem meum saluta nōstris uerbis.

Cic. Attico, Ep̄lam meā iusserrū dari Dolobellæ. Vestori
ad me scripsit, ut iuberem mancipio dari seruo suo pro
meā parte. T.L. ab urbe cōd.

Qui quārerent senatus uerbis. Ibidem:

Qui iuberēt consulfū uerbis in p̄ximos montes fugere.

Ibid. Nūciasant senatus uerbis. Ibidē:

Denunciarsit senatus uerbis. Idē de bel. Mace,

Abi nūcia meis uerbis, bello absistat. Modus agri.

Mod⁹ agri, ut in optimis libertis repperi, ē certa defini-
tio, seu mēsura agri, q; q̄ iuge, eēt, intelligi posset;

Plau. in Aulul. Agri reliq̄t illi non magnū modum.

Cicero Att. Etsi nihil scripsit nisi de modo agri.

Hora. in Ser. Hoc erat in uotis, modus agri nō ita magn⁹;

Paulus de cocontrahenda emptione, lege Qui fundū: Cum
s̄p̄ emptori suo admetiretur, multo minorem modum
agri q̄ putauerat inuenit.

Ibid. Et dño renunciaret quāto modus agri minor sit.

Ibid. Et ideo modo agri renunciet, & si in diebus triginta
renunciasset minorē modū agri esse, q̄uis multis post annis

posse eum qui minoris modus agri fuisset repetere.
T. Liuius ab urbe cōdit. Ne cui maior q̄ quinquaginta iu-
gerum agri modus esset.

Magnus numerus.

MAgnum numerum frumenti, uini, olei, ueteres illi dī
cebant: quem modū loquendi multi invertentes, mā
gnam quantitatē uel copiam passim dicunt.

Cicer. pro Planc. Frumenti in summa caritate maximum
numerum miseram.

Idem in Ver. Dico magnum numerū frumenti.

Ibidem: Cuius iudicij metu magnus à multis frumenti nu-
merus ablatus.

Ibidem : Frumenti tantus numerus imperio tuo datur &
cogitur.

Ibid. Atq; ego nunc eum frumenti numerū & eas publice
pecunias decumanis, ab Herbitensibus datas esse dico.

Ibid. Intellexistis innumerabilem frumenti numerū per
triennium auersum à rep. esse.

Idē de Off. Si exēpli gratia uit bonus ab Alexādria profe-
ctus Rhodū, magnum frumenti numerū adduxerit.

Idē pro Fonteio: Maximū frumenti numerū ad Hispaniē-
se bellum tolerandū imperauit.

Cæsar in com. Frumenti magnū numerū coegit.

Hircius in cēment. Non poterat magnum numerū frumē-
ti comparare.

Ibid. Scipio magnū frumenti numerū habuerat.

Ibid. Certo numero frumenti multat.

Ibid. Magno numero frumenti onustos recepit in castra.

Ibid. Magno inuento numero hordei, olei, uini, fici, pau-
co tritici.

Numerus uini.

Cicero in Anto. Maximus uini numerus fuīt, permagnū
optimi pondus argenti.

Vlpranus de tritico, vino, & oleo. Lege Si quis uinum : Si
modo uini nūero à testatore non sunt habita. & subdit:

Cætera q̄ pro hoīm affectione & usu, numero uini habe-
bunt. & subdit: Quæ uini nūero paterfamilias habuit;

Missum facere

Missum facere, est deponere, ac etiam à nostro consilio, familiaritate, potestate, arbitrio dimittere. Multi barbare dicunt, dare licentiam, uel licentiare.

Cæsar Oppio: Cn. Magiū Pōpejū præfectū deprehēdi, sed & meo instituto usus sum, & cum statim missum feci.

Cicero in Verrem: Deinde alij quæstus instituuntur ex uno genere nauali iudices, quā multi accipere à ciuitatibus pecunias, ne nautas darent, pretio certo missos facere nautas missorum omne stipendium lucrari. & subdit: Certo pretio sexcentos nummos nautarum missione constituere.

Ibidem: Ut illud missum faciam.

Terentius in Hecy. Missam iram faciet.

Varro de re rust. Columbas redire solcre ad locū licet anā maduertere, qd' multi in theatro ē sinu missas faciunt, Modice.

Modice aduerbiū non semper à paucō (ut uulgo credunt) sed à modo quandoq; deducitur, ut modestiā designet, quæ inter parū & nimium uersatur, non paucitatem.

Varro de re rust. Furfures obijciuntur modice, ne parum aut nimium saturentur.

Ibid. Cum aer est modice temperatus.

Ibid. Modica centuria ea ducentorum iugere.

Plau. in Per. Modice & modeste est melius uitam uiuere.

Ci., p. P. Sylla: Quanq; à me timide, modiceq; dicetur.

Idē cōtra Rullum: Quare dignus uestro summo honore, singulariç iudicio sim, ipse modice dicam.

Idem ad Atti. Modice, & infra modum.

Idem Tironi: Nos agemus omnia modice.

T. L. de bello Pu. De se pauca ac modice locutus est.

Ibid. Libertatē nec spernere modice, nec habere sciunt.

Idem de bello Macedonico: Libertate modice utantur, tē peratam eam salubrem esse.

Ibidem: Immodice immodestēq;.

Ibid. Hac potestate immodice, ac superbe Achæi usi sunt. Modicum.

Aliquando tamē dicitur à bonis illis autoribus & mo-

dicum & modice, pro patrum, & pro pauco,
Plautus in Milite. Modice sapis.

Cic. Attico: Minet Clodij, contemptionsq; quæ mihi proponuntur, modice me tāgunt.

Eidem: Sed ut modice ceteris utile est, tibi necesse est.

Eidem: Sed ea res modice me tangit.

T. Li. de bello Macedonico: Comparauerat & tyrannus modicam classem.

Ibid. Ut modico edito prælio in fugam inclinarēt.

Ibid. Refecti cibo sumpto, & modica quiete.

Mouet me, non me impedit.

Mouet me, non me mouet, non me impedit, eleganti modo loquēdi ponitur ab antiquis.

Cicero pro lege Manilia: Neq; me impediet eius Quirites inimicum edictum.

Papinianus de conditione furtiva, lege Parui refert:
Nec me mouet, præsens homo fuerit nec ne.

Caius de damno infecto, lege Si ædibus: Sed mouet me quod ipse meas ædes reficere possim.

More maiorum, in morem.

More belluar, more maiorum, & in morem dicebant, addito quandoq; genitivo, alioqui inepte modo, & in modum dicunt.

Vergilius: Perq; duas in morem fulminis arctos.

Ovidius: Eunt anni more fluētis aquæ.

N E M O.

CVM ut sape iam dixi, nihil aliud sit perfecta latinitas, quā perfectorum illorum virorum autoritas, quæ certo dicendi modo tanquā suo iure & pro arbitrio usi sunt, considerare, atq; obseruare maxime decet, quid & quo mō dixerint; Nemo quisq; nemo homo, nō nemo, nemo unus, nemo unus vir, quisq; unus, quiuis unus, quisq; omniū, alter quisq; unus aliquis: Quod rari post eos curauerunt, quare eorum uel scripta uel dicta merito laude carent.

Nemo quisq; nemo homo, homo quisq;.

Terentius in Eunuc. O populares, ecquis uuit me hodie fortunatior; nemo hercle quisq;.

Idem in Hecy. Nemo quisq; illorum ad te uenit, quin ita præparet sese.

Idem in Eunicho: Nemo homo est iam.

T. Liuius ab ur. condita: Victoria, cui nec deus, nec homo quisquam inuidet.

NON nemo.

Varro de re rust. Tonsas recetes eodem dic perungunt tñno & oleo, non nemo adiuncta cera alba & adippe strillo. Cic. pro L. Mur. Non nemo etiam in illo sacrario reipub. in ipsa inquam curia non nemo hostis est.

Idē pro P. Sextio: Vel ut nō nemo putaret.

Idem pro lege Manilia: Cum esset nō nemo in senatu, q diceret non oportere.

Idē pro L. Cornelio Balbo: Ut nō nemo putaret.

Idē in Ver. Nam quod fortasse nō nemo uesirum audierit istum à Syracusanis publice laudari.

Hircius in commētarijs: Non nemo culpæ eius, imprudētiæq; assūgnabat.

Nemo unus, & nemo unus vir.

Cæsar in com. Ad nemine unum summa imperij.

Titus Liuius ab ur. condita: Quia nemo unus satis dignus regno uisus est.

Ibid. Nemine unū esse cuius opa putet rēpub. restitutā.

Ibid. Ut nemo unus inde præcipuū quicquam gloriae do-
mum referret.

Ibidem. Haud dubie illa ætate, qua nulla uirtutum fera-
cior fuit, nemo unus erat vir, quo magis innixa res Ro-
mana staret.

Quius unus, quisquam unus & quisq; omnium.

Cic. in Bruto. Quantum nō quius unus ē populo, sed æsti-
mator doctus & intelligēs posset.

T. L. ab ur. cōdita: Nec quisq; unus malis artibus postea tā
popularis esset.

Ibid. Quia nōdum in quenq; unum sœuiebatur.

Ibidem. Cum multi magis si emerent, quā quisquam unus
recusare auderet.

Ibidem. Solertius quā quius unus ex ijs, quos nominauī
castris locum caperet.

Idem de bello Macedonico: Non modo quenq; unū elicit ad suadendum, sed ne fremitum quidem mouit.

Ibidein: Ne quem unum relinquenter.

Cic. in Ver. An hoc dubitabit quisq; omnium, quin is uenalem in Sicilia iurisdictionem habuerit?

Alter quisq;.

Plau. in Afina. Necq; me Athenis est alter hodie quisquam, cui credi recte æque putent.

Vnus aliquis.

Vnus aliquis, vulgari propemodum sermone Romæ etiam nunc dicitur, qui modus loquendi magis apud vulgum quam apud eruditos remansit.

Cic. in Anto. Cur nunq; tam frequens senatus fuit quod unus aliquis tuam sententiam secutus sit?

Idem de finibus bonorum & malorum: Utilitati hominū plusquam unius alicuius aut suæ consultit.

Idem pro Cluentio: Num aliquem nominate.

Idem de prouin. consularibus: Tanquam unum aliquem portum tutum & clausum teneri.

Caius: Si quis omisso, lege Cum hæreditas: Cum ab eo quoq; peti posset, qui unam aliquam rem hæreditario nomine possideat.

Negatio. Metuo ne non.

Frequenter etiam ueteres illi autores duas negatiuas clausulas simul ponunt, & plerunq; cum uerbis uero, aut timeo, aut metuo coniungunt.

Quem dicendi modum nulli post minores considerauerunt, aut quod certe liquido constat, in suis scriptis raro usurpauerunt.

Plau. in Per. Ne nō sat essem leno id metuebas miser.

Idē in Casina: Metuo ne non sit surda.

Teren. in Adel. Metuisti hominum homo stultissime, ne non tibi istud feneraret.

Idem in Phormione: An uerebamini ne non id facerem quod receperissem semel?

Cicero Attico: Vereor ne non liceat.

Eidem. Timeo ne non impetrem.

Eidem: Vereor ne exēudi potestas non sit,

- Eidē: Veretur eñ ne non liceat tenere hæreditatem.
 Idem pro Sexto Roscio Amerino: Vereor ne non ille so-
 lus (id quod ad me nihil attinet) sed alij quoq; plures læ-
 sos se esse putent.
 Idem in Tusculanis: Vereor ne non tam uirtutis fidutia
 utendum nobis ad spem beate uiuendi, quam uota faci-
 enda uideantur.
 Idem in Philip. Sed unam rem uereor ne non probes.
 Ibid. An uerebare ne nō putaremus natura te potuisse tā
 improbum euadere, nisi accessisset etiam disciplina?
 Idem pro lege agraria: Pertimescam credo, ne mihi non
 liceat contra uos in concione consistere.
 Idē Curioni: Non eñ uereor ne nō in scribēdo te expleā.
 Eadem: Non quo uerear, ne uirtus tua opinioni hominū
 non respondeat.
 Idem pro T. Annio Milone: Quāq; præsidis salutaribus,
 & necessarijs septi sumus, tamen ne non timere sine ali
 quo timore possimus.
 Ibid. Cur igitur hos manumiſit? metuebat scilicet ne iu-
 dicaretur, ne dolorem perferre nō posset.
 Idē pro M. Cælio: An timebāt ne tot unum ualeres imbe-
 cillum, alacres perterritum superare nō possent?
 Idē in Ver. Nō uereor ne hoc officium meum P. Seruilio
 iudici non probem.
 Idem in Catilinam: Si te iam Catilina cōprendi, si interfici
 iussero, credo uerēdum erit mihi, ne nō poti⁹ hic oēs
 boni serius à me, q; quisq; crudelius factum esse dicāt.
 Horatius: Sedit qui timuit ne nō succederet.
 Ouidius de Pō. An uereor ne nō approbet illa Ceres?
 Titus Liuius de bello Macedo. Metuentes ne dilationem
 res non paterentur.
 Vlpia. de iure dotium, lege Si ergo: Vereor ne nō possint
 dominū eius effici.
 Martianus eodem titulo, lege Si mulier: Vereor ne non
 sit obligata.
 Idem de re militari, lege Officium: Vereor tamē si quicq;
 promisero, quod in usum meum aut tuum fiat, ne mo-
 dus in care nō abhibeatur.

Paulus de acquirendo rerum dominio, lege Bonæ Fidei:
Verendum ne non sit bonæ fidei possessor.

Simpliciter posita sine uerbo Metuo, uereor, timeo.

Ci. Atti. Sed diligētius nobis est uidēdum, ne distracti pa-
res esse aduersario non possimus.

Idē pro Gn. Plancō: Hāc mihi sunt tractanda iudices &
modice, ne quid ipse offendam cortū, deniq; cū respōde-
ro criminib; ne non tam innocētia rēus sua, quā recor-
datiōe meorū temporum defensus esse videatur.

Idem de orat. Neq; esse periculum, qui leonem, aut tau-
rum pungat egregie, ne idem in multis alijs quadrupē-
dibus facere non possit.

Idem de Fato: Vide ne non eadem sit illorum causa, &
. Stoicorum.

Idē M. Marcellō: Si ista uita tibi commodior esse uideas,
cogitandū tamen ne tūtior non sit.

Ouid. de arte: Ne tanti noctes non putet esse tuas.

Idē de Ponto: Mors faciet certe ne sim cum uenerit exul:
Ne nō peccarim, mors quoq; nō faciet.

Idē in epist. Quod potuī renui, ne nō inuita tenerer.

Vlpianus de receptis arbitris, lege Idem: Videndum est ne
non sit cōpromissum.

Paulus de statu liberis, lege Cū h̄cres: Recte putant libe-
fore, ne multi ad libertatē peruenire nō possint.

Nullo negotio.

Nullo negotio, hoc modo dicendi id significatur, ac si
dicēremus, sine difficultate.

Cic. Atti. Catō Siciliam tenere nullo negotio potuit.

Eidem: Cum id nullo negotio facere possis.

Idē pro Roscio: Quare hoc tu propter multitudinē sicari
orū nullo negotio facere potuisti?

Non iras, pro ire non deberes.

Notandus & hic dicendi modus, non iras, non redde-
res, pro quo inepte dicitur, ire non deberes, reddere
non deberes.

Plautus in Trinummo: Non ego illi argentum redderē
Respondeſ, Non redderes, neq; de illo quicq; neq; eme-
res, neq; uenderes.

Ne plura, ne multis, ne longum faciam.

NE plura, ne multis, ne longum faciā, quid multis? modus loquendi ac si dicas, Ne dicam plura, ne multis te teneam, quid multis opus est; sed elegantius illa, & breuius.

Cic. pro Cluentio, Ne multa, perquiritur à coactoribus, inuenitur ea serrula ad Stratorem peruenisse.

Idem C. Memmio, Si peccat, magis ineptis q̄ improbitate peccat, sed ne plura.

Idem pro Cluentio, Ne multis, Diogenes emitur.

Idem Attico, Ne multa, nihil me in illo itinere præter conscientiam meam delectauit.

Idem in Verrē, Ne multa, locutus se esse confirmat.

Ibidem, Ne multa, sextertia decem me (inquit) dixi daturum.

Ibidem, Vndiq; reclamatur, ne multa, ite iste aliquanto post ad illos uenit.

Ibidem, Ne multa, iudices libertate, quam uos sociis dedistis, hac ille in acerbissimo suppicio miserrimæ seruitutis abusus est.

Ibidē, Ne multa, ipsum dicere adolescentem audisti.

Ibidē, Ne multa, iudices ihs contumelij scitore Q. Lolliū coactū ad Apronij leges conditiones q̄ uenisse.

Idē pro Cluē. Et ne longū sit, oīm uicinorū summam esse in hunc benevolentiam confirmamus.

Horatius, Ne longū faciam.

Nihil ad Persium.

Nihil ad Persium, modus hic dicendi multis in locis reperit illo perfecto seculo usitatus: id enim est ac si dicamus: Nihil ad comparationem Persij, aut non est id cā Persio comparandū.

Terent. in Eunu. At nihil ad nostram.

Cic. in oratore, Quem cognouimus uirū bonum, & non illiteratū, sed nihil ad Persium.

Nunquid Romam uelis &c.

Nunquid Romam uelis? Nunquid me uis? modus est loquendi apud ueteres, q̄iē modū sequentia secula om̄no prætermiserunt. Nos aut̄ apud q̄s ferē latīnus sermo

reueruit, nondum ad hos flosculos manus admouimus:
at spero fore brevi, ut ad priscum candorem q̄proxime
accedatur.

Plaut. in Aulula. Ibo igitur, parabo, nunquid me uis?
Idem in Trinummo, Nunquid uis? Respōdetur, Cures tu-
am fidem.

Terēt. in Eunu. Rogo nunquid uelit? recte inquit.

Idem in Adelphis, Nūquid uis quin abeam?

Cic. Q. Ciceroni fratri, Me adhuc nemo rogauit, nūquid
in Sardiniam uellem, te puto s̄ape habere, qui nunquid
Romam uelis querant.

Idem Attico, Me expensæ sua willa nūquid uelle rogauit.
Eidem, Is me proficisciēt Apameam prosecutus eit, nec
cum postea in castra uenisset, atq; inde discederet, nun-
quid uellem rogauit.

T. Liuius ab ur. cond. Frequentia prosequentium rogan-
ti umq; nūquid uellet?

Noctu, interdiu.

NOCTU, interdiu, quod ferē omissum est, & omnes dicūt
bonis alioqui uerbis, de nocte, in meridie.

Cæsar in com. Pompeius clam & noctu, Cæsar palam atq;
interdiu.

Cato de re rust. Marti Syluano in sylua interdiu in capi-
ta singula boum uotū facito.

Nec caput, nec pedes habet.

NEc caput, nec pedes habet, modo hoc loquendi uulga-
ris etiam nūc sermo Romanus frequenter utitur, cū
res intricata & impedita est, ut quo te ytas nescias.

Cicero Curio. Propter res tuas ita contractas, ut quemad-
modū scribis, nec caput, nec pedes haberēt, equidē uelle
uti pedes haberēt, ut aliquando redires.

Nihil mihi longius, nihil propius, nihil potius.

NIhil mihi longius, nec quicq; mihi longius, nihil fuit
propius, nihil fuit potius, modi sunt loquendi maxi-
me ediscendi.

Plautus in Milite, Nihil fuit propius q̄ ut perirem.

Cic. Rabirio Posthumo, Nec mihi longius quicq; est iudi-
ces, q̄ uidere hominum uultus,

Idem in somnio Scipionis, Nihil mihi fuit potius, q̄ut Ma
sinissam conuenirem.

Non idem tibi & mihi.

Notandum est & hoc non uulgare dicendi ḡns, Non idem
tibi & mihi, quod multi multo aliter proferunt. Nemo
enim non dicit: Non idem tibi sicut mihi, uel non idem
tibi quod mihi.

Varro de ling. Latina, Et de ijs nō eadē oratores & poetæ.
Cic. de fato, Vide ne nō eadē sit illoꝝ causa, & Stoicos.

Sallust. in Catil. Nō eadē uobis & illis necessitudo impen-
der.

Non habeo quod te accusem.

Non habeo quod accusem senectutem, Nō habeo quod te
accusem, nihil habeo quod defendā: certo modo loquen-
di illius temporis elegantissime dicebatur: minores hęc
ut alia corruperunt.

Cic. de senect. Non habeo quod accusem senectutem.

Idē in ep̄a ad Cæliū, Neq; tñ adhuc habeo qđ te accusem.
Idē pro T. Annio Milo. Nihil sane id pro sit Miloni, q̄ hoc
fato natus est, ut ne se quidē seruare potuerit, quin una
rempub. uosq; seruaret: si id iure nō posset, nihil habeo
quod defendam.

Neue hoc, neue illud.

Neue hoc, neue illud, ḡns est dicēdi perelegās, & ut est lō-
go interuallo omissum, ita ē ueluti postliminio repetē-
Ci. Lētulo, Peto à te, ne id à me, neue in hoc reo, (dum,
neue in alijs quæras.

Idē de orato. Vt neue asper eorū cōcursus, neue hiulc⁹ fit,
Ibidem, Vt neue aspere concurrant, neue uastius dedu-
cantur.

Ne uniam &c.

Ne uiuam, ne ualeam, ne sim saluus, percam, dispercam,
moriar, male mihi sit: modi sunt dicendi, cum quid asse-
uerare, & ueluti quibusdā precibus deuouere, aut sacra-
mento aliquo obrestari contendimus.

Cic. Attico, Ne sim saluus, si aliter scribo, ac sentio.

Eidē Quid poteris inquis pro ijs dicere: ne uiuā si scio.

Idem C. Fabio Gallo, Sed ne uiuam si tibi cōcedo, ut cius
rei tu cupidior sis q̄ ego sim.

Eidem, Moriar si quisquā me tenet præter te.

Eidem, Male mihi sit, si unq; quicq; tam enitar.

Idē Tironi, Solicitat, ita uiuā, me tua mī Tiro ualeudo.
Propertius, Dispeream si quicq̄ aliud, q̄ gloria de te quic-
titur. Nunc erat.

Nunc erat, antiqui illi simul ponebant præsens cū p̄tō.
Ouidius in epistola ad Ulyssem, Nunc erat auxiliū illa tu-
enda patris.

Horatius, Nunc saliatibus ornare puluinar deoꝝ
Tempus erat dñpibus sodales.

Cicero Attico, Nunc reus erat apud Crassum diuitem Ve-
ctius de ui.

Eidem, Brutus erat in Veside etiam nunc.
Nomen facere..

Obseruauī item quid sit exigere, & facere nomē, & no-
mina defccta, non idonea. Visumq; est mihi nomen &
nomina quandoq; pro debitoribus, quandoq; pro ipso
debito accipi. Facere autem nomina id esse quod debito-
res comparare, quod diversis modis fiebat, pactis, usuris,
uel promissis mēstruis, aut annuis fructibus. Pecunia em̄
aut numerata seruabat in arca, aut emptis agris uel mer-
cibus in nominibus collocabatur: uti infrā posita auto-
ritates melius declarabunt.

Cicero de natura deorum, Aut tu illum fructu fallas, aut
per literas auertas aliquod nomē, aut per seruulum per
curias pauidum.

Idem Attico, Salaminios aūt, hos enim poterā coercere,
adduxi ut totum nomen uellent Scaptio soluere.

Idem pro Lucio Flacco, Hermippōq; percontanti de no-
mine Fasiano.

Paulus de pignoratitia actione, lege Si conuenit, ut no-
men debitoris mei pignori tibi sit, tuenda est à præto-
re h̄c conuentio, ut & te in exigenda pecunia, & debi-
tor aduersus me si cū eo experiar tueatur: ergo si id no-
mē pecuniariū fuerit, exactā pecuniā tecū compensabis.

Vlpianus de doli mali exceptione, lege Apud Celsuin:
Quod si is, cui pecunia debebatur cum debitore decidit,
& nomen eius uendidit Seio, cui debitor mādauerat, ut
nomen emeret.

Scauola de legatis, lege Nomen debitoris in h̄c uerba

legavit: Titio hoc amplius dari uolo centū aureos, quos mihi hæreditas C. Seij debet, aduersus quos ei actionem mandari uolo, eiq; eorundē pignora tradi. quæro utrū hæredes tantum decem dare debeant, an omne debitū? hoc est, an & usuras debeant mandare? Respondi, uideri uniuersam eius nominis obligationem legatam.

Hemulcius de emptionib⁹, lege Si plus: Qui nomē quale fuit uendidit, duntaxat ut sit, non ut exigi aliquid pos sit, & dolum præstare cogitur.

Cinna de Catone, Mirati sumus unicum magistrum, sum um grammaticum, optimum poetam, omnes soluere posse quæstiones, unum difficile expedire nomen.

Facere nomina.

Cicero de officijs, Hortos emit instructos, nomina facit, negotium conficit.

Idem Fab. Gallo, Tantum ex Arpinati ueneram, cum mihi à te literæ redditæ sunt, ab eodemq; accepi Aniani literas, in quibus hoc inerat, liberalissimum nomina se fatrum cum uenisset qua ego uellem die.

Paulus de Peculio, lege Ex facto: Plane si ex re pupilli nomina fecit, uel pecuniam in arca depositum, datur ei uendicatio nummorum.

Pomponius de peculio, lege Peculium: Si yo nomina ita fecerit dominus, ut quasi debitorem se seruo faceret, cū debitor nō esset, contra puto.

Scœuola de fidei cōmissarijs libertatibus, lege Thais: Sticus Arcarius probante domino nomina fecit, & rōnes à domino scriptas exhibit, nec postea nomen ullū fecit. Idem de legatis, lege Nomen debitoris: Multos nouios debitos ampliarum pecuniarum fecit. & subdit: Quæsitū est, an huic filio, eorum nominum quæ ipse fecit, perce pto permittenda esset.

Papinianus de usu, & usufructu, lege Vxorū: Non idem seruabitur in nominibus ab hærede factis.

Exigere nomina.

Cic. in Verrē, Ut reperiatur pecunias sumplisse mutuas, nomina sua exegisse.

Paulus de usuris, lege Caius: Exigi solent etiam si omnia

Papinianus de administratiōe regi, lege Imperatores: Itē rescripsérunt, nominū quæ deteriora facta sunt tēpore curatoris, periculū ad ipsum pertinere.

Operā ludere.

Quis neget esse modū loquendi, quo Latinitas tota cōtineatur? Nam quis esset qui operam ludere, dicere auderet, nisi prius patres illi Latinæ eloquētiæ sic dixissent? Cum enim frustra aliquid fieri putabant, Operā ludimus dicebāt, quod imitatiōe dignū maxime ē.

Plautus in Pseud. In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

Teren. in Phor. In illis fructus ē, in illis opera luditur.

Plautus in Cas. Si me nunc suspendā, operam luserim, & præter operam restim sumptū fecerim.

OS.

Os, certo modo loquēdi ab illis antiquis pro audacia & temeritate, quādōq; pro cōspectu ponitur.

Cicero in Orat. Quod tandem os ē illius patroni, qui ad eas causas sine ulla scientia iuris audet accedere?

Idem in Verrem: Os hominis, insignemq; impudentiam cognoscite.

In Philip. 5. Sed illud os, illam impuritatē.

In Philip. 11. Audisset furentis introitum Dolobellæ, uocē impurā, atq; os illud infame.

Idem pro C. Rabirio Posthumo: Quod habent os? quam audaciam!

Sallust. in Iugur. Incedunt per ora uestra magnifice.

Cicer. p Cn. Planc. Quæ cum ita sint, iam succumbā Larensis isti tuo ori nimio, in eo, in quo nihil potest eē nimii, qm̄ ita tu uis, nimium me gratum esse concedā.

OPERAE.

Operæ in plurali, quod nusquam ab alijs obseruari repertī, id esse uidentur quod seftatores, asseclæ, cientes, quæ res quo facilius iudicari queat, ut cōsueui, infra quæ collegi, locauī.

Cicer. Quinto fratri: Cum om̄ia maledicta, uersus etiam obscenissimi in Clodium & Clodiā dicerētur, ille furēs & exanguis interrogabat suos in clamore ipso, quis es, set qui plebem fame necaret.

Evelli ex intimis latebris, modo coniunctionis, modo
præ positionis particulæ Ob, candidissimū sensum: nō
enī uulgatū illum, aut palā possum, qd propter significat,
ueze id quod circū uel ante aut contra ostendat, atq
in a ante, ut sermoni interponatur uelut obex quidam,
& interiaceat: ut obsidere urbem, id est, circū sedere.

Plautus in Mil. Nunc demum experior ob oculos caliginē
prius mihi obtigisse.

Ibid. Nā ille qui lanā ob oculū habebat, nauta nō erat.

Idē in Truc. Irata ē, quia scortū ob oculos adduxerit.

Cice. p P. Sextio. Aut ego illas res tantas, in tanta impro-
borum multitudine cum gerebā, non milū mors, non exi-
lum ob oculos uersabant.

Idem de finibus bonorum & malo. Cuius incola Sopho-
cles ob oculos uersabat.

T. Liuius ab urbe cond. Fœda mors ob oculos erat.

Ibid. Ut mors ob oculos omnium esset.

Verg. Cumctus ob Italā terrarum claudit orbis.

Plautus in Aulula. Dum it dormitū, follem obstringit ob
gulam.

Inde obire prouinciā, obire fundos,
obire sacra dicitur.

Cicero in Verrem. Ego Siciliam totam quinquaginta di-
ebus sic obij.

Idē de Orat. Iudicia priuata magnarum retū obire.

Ibid. Cuī nostrum nō licet fundos nostros obire?

Verg. Ducunt exortem Aeneā, quem fulua leonis
Pellis obit totum.

Cicer. in Ver. Nā æstate summa, quo tempore cæteri pto-
res obire puinciam & concursare cōsueuerunt.

Ibid. Cum uero ætas summa esse iam cōperat, qd tempus
omnes iam semp Siciliæ prætores in itineribus consume-
re cōsueuerūt, propterea q tum purā obeundā esse ma-
xime puinciam, cum in areis frumenta sunt.

Idem pro lege Manil. Cum ita clausa erant nobis omnia
maria, ut neq priuatam rem maritimam, neq publicā
iam obire possemus.

T. Liuius ab urb. cond. Quāq ipse plurima sacra obibat.

- Ibidem, Munus uigiliarum obibant.
 Ibid. Quia duo consules obire tot simul bella nequirent.
 Ibidē, Ne ad oīa simul adire, & obire unus non possit.
 Ibidem, Haud grauate munia obeundo,
 Cic. de amicitia, Qui diligentissime semper illum diem, il
 lud'q; munus solitus es obire.
 Pro lege Agraria, Qui rerum priuatarū causa legationes
 liberas obeunt.
 Ibidem, Hæreditatum obeundarū causa.
 Verg. Magnas obeuntia terras Tot maria intraui.
 Cæsar in com. Omnia per se obire, & quid quoq; loco fa-
 ciendum esset prouidere non posset.
 De particula ob pro contra.
 Plau. in Sticho, Tranquillam uiam cōcinna, Si rex obsta-
 bit, regem peruerito ipsum.
 Ibidem, Si tibi nulla egritudo est animo obuiam,
 Offendere.

- O**FFENDERE, interdum idem est quod incurrire: Vnde
 offendiones pedum, quas Augu. Cæsar ut dirū & malū
 ominis abhorrebat.
 Plaut. in Curcu. Ne quē in cursu capite, aut cubito, aut pe-
 store offendam, aut genu.
 Cic. M. Varro, Quis est tam lynceus, qui tantis tenebris
 nihil offendat, nusquam incurrat?
 Idem Lentulo, Si cecidisset ut uolumus & optamus, omnes
 te sapienter & fortiter: si aliquid esset offensum, colde
 illos & cupide & temere fecisse dicturos.
 Idē in Verrē, Si tantulum offensum, titubatūq; sit.
 Oui. in ep̄l'a, Cū foribus uelles ad Troiam exire paternis,
 Pes tuus offensus limite signa dedit.
 Idem de Fastis, Credis offenso procubuisse pede.
 Tibullus, Te canit agricola ē magna cum uenerit urbe,
 Serus inoffensum rettuleritq; pedem.
 Idem, Offensum in porta signa dedisse pedem.
 Vitruvius, Si ad asciam offenderint calculi, non erit calx
 temperata.
 Plaut. in Penulo, Quemq; uisco offenderant.
 T. Liuius ab ur. cō, Miles offenso scuto præbuit sonitum,

Cicero pro Cluētio, Qui bis apud eos iudices offendisset,
Opes.

Opes à bonis illis autoribus positas nō solum pro diuitijs, uerum etiam pro potentia, quæ cōstat ex amicis, cliētelis, pp̄inquis, pp̄lari fauore, infrā plane colliges. Cic. de offi. Existuntq; in repub. plerunq; largitores & factiosi, ut opes q̄ maximas cōsequantur, & sint potius superiores ui, quam iustitia pares.

Idem de amicitia, Diuitiae ut utare, opes ut colare, honores ut laudere.

Ibidem, Sic multorum opes præpotentiu excludunt amicitias fideles.

Idem pro Cluēt. Sylla maximis opibus, cognatis, affinib;

Idem Attico, Tamē firma munit quedam nobis ad retinendas opes nostras tuta (ut spero) uia.

Idē pro P. Quintio, Vt P. Quintius, cui tenues opes, nullæ facultates, exiguae amicorum copiae sunt, cum aduersario gratioſiſſimo contēdat.

Idem ad equites Romanos, Et singulorum opes ſepe sunt tenues.

Idem pro Lu. Murena, Vt eius opes, atq; ingenium præſidio, multis etiam alieniſſimis, uix cuiquā inimicus esse deberet. Optimus, maximus.

Optimus, maximus, non solum de deo dicit, sed de fundo, agro, domo, & alijs.

Celsus de cōtrahenda emptione, Cum uenderes fundum nō dixisti ut optimus maximusq; est.

Hemule. de emptionibus, lege Quoad seruitutes: Nisi ut optimus maximusq; esset traditus fuerit fundus.

Paul⁹ de legatis, lege Si mihi: Vti optimi maximisq; sunt.

Idem de fundo instructo, lege Fundo legato: Vt optimus maximusq; est.

Perpetuus.

Quām multi in nomine perpetuū, & uerbo perpetuo errauerunt, proprietatem, quæ in dicēdi honorum autorum modo cōſistit, ignorantēs?

Est enim perpetuum, inter cetera, quod solidum, nō cōcīsum in frusta, ſed continuatum: non interruptedum, auc

temporis spatio intermissum. Et eodem sensu perpetuare dicitur, id est, sine intermissione continuare, uti infra late ostendetur.

Plautus in Ruden. Iactate exemplis plurimis misere perpetuam noctem.

Idem in Mercatore. Siquidem isti dicto solida & perpetua est fides.

Terentius in Hecyra. Cum milite Corinthum hinc sum profecta inhumanissimo, biennium ibi perpetuum misera illum pertuli.

Ibidem, O fortuna, ut nunquam es perpetuo bona.

Cicero in Verrē. Una lata via perpetua.

Idem ad Atticum. Clodium præsentem fregi in senatu, cum oratione perpetua plenissima grauitatis, cum altercatione.

Cato in re rust. Ultro citroque sulcos perpetuos ducito,

Cæsar in com. Erant perpetuae paludes.

Ibidem, Trabes perpetue collocantur.

Ibidem, Palus perpetua intercedebat.

Ibidem, Perpetuae fossæ quinos altæ pedes ducebantur.

Ibidem, Pro ueteri ac perpetua in me fide.

Cicero pro lege Manilia. Quod ut illi proprium ac perpetuum sit.

Idem pro Gn. Planco. Ego uero si cum illoque impioque ferro & manu concidisset, in perpetuum resp. ciuile præsum salutis suæ perdidisset.

Idem in Catili. Ignem Vestæ perpetuum ac sempiternum.

Verg. Pascunt perpetuo tergo bouis.

Idem, Perpetuis soliti patres considerare mensis.

Idem, Sola ne perpetua mœrens carpere iuventa?

Ouid. in Ibin. Dij tibi dent, nudosque lares, in opemque sene-ctam. Et longas hyemes, perpetuamque sicutim.

Idem de Ponto. Sic mea perpetuis liquecunt pectora curis.

Catullus. lucundum mea uita mihi proponis amorem, Hunc nostrum inter nos, perpetuumque fore.

Vitruvius. Dum in crassitudine perpetuae taleæ oleaginem usitulatae que reberrime instruantur.

Idem, Quattratur solum, si sit perpetuo solidum.

Idem. Sin autem ualles erunt perpetuę, in declinato loco cursus dirigerentur.

Titus Liuius ab urbe condita, Saltus perpetuis montibus inter se iuncti.

Ibis. Modo sit perpetuus huius qua uiuimus pacis amor.

Idem de bel. Maced. Perpetuis orationibus die assumto.

Paulus de seruitutibus rusticorę prædiorum, lege Si uia: Silacus perpetuus in tuo fundo est, nauigandi quoq; seruitus, ut perueniatur ad fundū uicinum, imponi potest.

Idem, Quod cuiusq; uniuersitatis noīe, lege Item eoz: Ni si lex municipij uel perpetua cōsuetudo prohibeat.

Vlpianus, soluto matrimonio, lege Si cum dorē: Et siquidem inter uallum furor habeat, uel ppetuus quidā morbus est.

Perpetuare.

Plautus in Pseudolo, Non est iustus amator, nisi qui perpetuat data.

Ci de oratore, Ut sic uerba nolimus.

Idem pro P. Sylla, Semper Cæcilius in calamitate fratribus sui iudicium potestatem perpetuandam, legis acerbatem mitigandam putauit.

Præstare culpam, dolum, & huiusmodi.

Cum legiſsem uarijs in locis in Cicerone, apud iurisconsultos, & autores alios, penes quos uiderur quodammodo latinæ linguae proprietas reſedisse, præſtare culpam, dolum, uim, casum, uitium, & alia huiusmodi, & quasi cæcūtientibus oculis quid eo modo dicendi significaretur, hallucinarer: cōtulissemq; ſimul plura loca ex ijs, quo id melius internoscere: uifum eft mihi id eſſe præſtare culpam, uitium, & cetera id genus, quod ad culpam teneri. Et ut ſignificantius dicam, id mihi uideretur culpam præſtare, quod ſtare pro culpa: uti clarius ex ijs quas ſubieci autoritatibus demonstratur.

Cicerō in ep̄la C. Torquato: Simus igitur ea mēte, quam ratio & ueritas præſcribit, ut nihil in uita à nobis pſtan dum præter culpam putemus.

Idē de oratore, Perge uero Crasse, inquit Mutius, iſtā enim culpam, quam uerteris, ego præſtabo.

Vlpia. Nautę, caupones &c. lege Si quis: Factum nō solum
nautas præstare debere, sed & uectos.

Idē de turelis, lege Si filius familiās: Aequum est ut eū dū
taxat dolum pater præstet, qui commissus est ante emā-
cipationem filij.

Idē de magistratib. lege In ordinē: Nō em̄ debēt magistra-
tus futuros casus, & fortunā præstare pupillo.

Idem de legatis primo, lege Quid ergo: Sed si animal le-
gatum occiderit, puto teneri, nō ut carnem præstet, uel
cætera, sed ut præstet pretium.

Pompeius de negotiis gestis, lege Si negotiū absentis,
& ignorātis geras, & culpā & dolū præstare debes. Sed
Proculus ait: Interdū & casum præstare debet.

Pōponius de soluto matrimonio, lege Si mora per mulie-
rem fuerit, quo minus dotem recipiat, dolū malum dun-
taxat in ea re, nō etiam culpā maritus præstare debet.

Idem eodem titulo, lege In partem: Dolum & culpā in eo
peculio uel acquirēdo, uel cōseruando maritus præstare
debet.

Idē eodē titulo: lege etiam: Licet in dotalibus rebus non
solum dolum, sed & culpam maritus præstet. Cum tamē
quæritur in iudicio de dote, an facere possit, dolus dun-
taxat comprehēditur.

Paulus eodē titulo, lege Si filio familiās: Si post diuortiū
res dotales deteriores factę sint, & uir in reddenda dote
moram fecerit, omni modo detrimētum ipse præstabit.

Idem de fideiussoribus, lege Hēres: Eius qui nō iure tutor
uel curator datus administrationi se non immiscuit, do-
lum & culpam præstare non debet.

Iabolenus eodē titulo, lege In ijs rebus, quas præter nu-
meratam pecuniam dotti uir habet, dolum malū & cul-
pam præstare eum oportere Seruius ait.

Vlpianus legati & conducti, lege ex conducto: Seruius
omnem uitę, cui resisti non potest, dominum colono p-
stare debere ait, ut puta fluminum, graculorum, sturno-
rum, & si quid simile acciderit.

P R A E.

PRÆpositio præ, elegatissime à bonis illis autotibus ponitur, cum comparationem quandam inducit: ut Præ nobis beatus uideris. i. plus nobis beatus. Aliquando tñ ad comparationē, ut aliqui etiā dixerunt. Plautus & Terentius præpositionem hanc præ, componunt cum q. quandoq; cum ut, ut clarius infrā videbitur.

Plautus in Aulularia, Sed hoc etiam pulchrū est præq; ubi sumptus petunt.

Idem in Mostellaria, Video te nihil pēdere omnes homines præ Philolache.

Idem in Sticho, Iuniores omnes relictas habeo præ quod tu nolis.

Idem in Milite, Qui nō sum dignus præ te, qui sigam pa-
lum in parietem.

Ibidem, Præ illius forma quasi spernas tuam.

Ibidē, Nihil hercle hoc quidem præ ut alia dicam.

Idē in Menech. Modestior nunc quidē est de uerbis præ
ut dudum fuit.

Idem in Mercatore, Pentheum diripuisse aiunt Bacchus,
nugas maximas fuisse credo præ ut quo pacto ego diuer-
sus distrahor.

Ibidē, Sanus si sim præ te medicum mihi expetam,

Tereti. in Eunu. Hic ego illum contempsi præ me.

Ibidē, Qui si occiperit amare, Iudum iocumq; fuisse alte-
dices illum, præ ut huius rabies quæ dabit.

Idem in Adelphis, Omnia postponenda putauit præ meo
commodo.

Ibidē, Atq; huic aliquid paululum præ manu dederis.

Cic. Seruio Sul. Non tu quidem uacuus molestijs, sed præ
nobis beatus.

Idem in Verrem, Omnia minas atq; omnia pericula præ
salute sua leuia duxerunt.

Ibidem, Ut ipse consului hac causa præ me nimis, etiam si
fieri possit, quam priuatus esse uideatur.

Ibidem, Atq; ut intelligatis ab isto præ Iucro, prædaq;
præsenti nec uectigalium, nec posteritatis habitam esce-
rationem.

Idem in Rullum: Quæ si in illo minima fuissent, tñ præ

tuis facultatibus maxima putarentur.

Idem in Bruto: Isq; si ita putat Atticum, ut ueros illos p se pene agrestes putet.

Cæsar in commentarijs: Quod omnibus Gallis præ magnitudine corporum suorum breuitas nostra contem Horatius: Cuncta ne præ campo & Tiberino (ptui est, flumine sordent?

Titus Liuius ab urbe condita: Qui omnia præ diuitijs humana spernunt.

Idē de bel. Mace. Sed quid ista præ ijs, quæ à te tuisq; quotidie alia super alia facinora eduntur?

Præiudicare.

PRAEiudicare, apud eos, qui nouum, non antiquum dīcendi modum inscite sectantur, est id quod damnum aut iacturam dare, ueluti si dicant, ut solēt: In hac re mihi ualde præiudicatur, aut hoc non sine meo præiudicio fieri potest. Qui modus dicendi quam pcul absit ab uera, elegantiq; latinitate, infra pspicierur. Nam præiudicare est aliquem exemplo alieni iudicij damnare. Hoc enim iudicium à præiudicio differt. Iudicium est quod ex causa iōpa fit. Præiudicium autem quod iudicibus exemplum postea præbet ad iudicandum in eadem causa, uel paribus causis, uticlare in oratione Ciceronis p Cluentio colligitur, qui duobus pjudicijs, uno in Scamandrum, altero in Fabritiū eadē ueneficij causa factis, Oppianicum damnatum esse demonstrat.

Cicero p Cluentio, cum Oppianicum iam pditum, & duobus iugulatum præiudicijs uideret.

Ibide: Tum deniq; cum duobus pximis præiudicijs cōdemnatus esset.

Ibide: Nisi quæ pjudicia de eo facta esse constarent.

Ibide: Deinde ea de eo præiudicia esse facta ab iōpis iudicibus à quibus condemnatus est, ut non modo ab eisdem, sed ne ab alijs quidem ullis absolui ullo modo posset.

Ibide: Cognoscite nunc ita reum citatum esse illum, ut re sc̄mē atque iterum præiudicata, condemnatus in iudicium uenerit,

Ibidem: Et qui ceteros nullo præiudicio facto, tamen ex ipsa causa condemnassent.

Ibid. Cum is duobus præiudicis iā damnatus esset.

Ibid. Patefactū est illo iudicio reum cōdemnari, præfertim ab eisdem iudicibus, qui duo præiudicia fecissent.

Idē pro L. Murena: Si existimabit iudicium accusatoris ī teū pro aliquo præiudicio ualere oportere.

Idem de arte rhetorica: Satis ne causa sit, quare cum de ea iudiceſ, de aliquo maiore maleſicio, de quo iudicium comparatum sit præiudicetur.

Idem in Ver. De quo non præiudicium, sed plane iudicium iam factum putatur.

Ibidem: Hoc miror, quod de hoc homine præiudicium uoluerit fieri, per recuperatores de hoc ipso non modo præiudicarit, uerum grauiſſime, & uehementiſſime iudicarit.

M. Brutus Cice. Quod enim nondum senatus censuit, nec populus Romanus iussit, id arroganter non præiudico, neq; reuoco ad arbitrium meum.

Titus Liuius ab urbe condita: Præiudicium iam de reis, & à senatu & à populo Romano, & ab ipsorum collegis factum esse.

Proximus, & Vicinus.

NVII dubium est, quin inter proximum & Vicinum differentia sit, licet prima facie uideantur idem: Nam qui uicinus est, proximus certe uideri potest, & contra, qui proximus, esse idem qui uicinus. Est tamen proximus is, quem nemo antecedit, & quo nemo uicinius est. Vicinus autē proximus esse, & idem nō pximus esse potest. Sed ea duo nomina coniuncta antiquo modo dicendi, quo discriminē internosceretur, elegantissime reperiuntur.

Vlpianus de suis & legitimis hæredibus, lege Is est proximus, quem nemo antecedit, & is ultimus, quem nemo sequitur.

Plautus in Mercatore: Tuus amicus & sodalis, simul uicinus proximus.

Tren. in Heccy. Despondet ei gnatā huius uicini proximi,

Cic. Atti. C. Arrius proximus est uicinus, imo ille quidē iā Eidē: C. Alban⁹, pximus est uicinus. (cōtubernalis. Idem de officijs: Quærit ex proximo uicino, num seriae quædam p̄satorum essent, quod eos nulos uideret, Nullæ (quod sciam) ille inquit.

Iabolenus, locati & cōducti: Qui domum habebat, aream iunctam ei domū uicino proximo locauerat.

Paulus de noui operis nunciatione, Jege, Non solum proximo uicino, sed superioribus. Pertinere.

Pertinere non semper impersonale est, nec eodem significato. Nā pertineo reperitur apud illos ueteres, significans id quod pertingo, peruenio, contingo.

Ci. de natura deorū: Paulo supra quā ad linguam stomachus annexitur, eaq; ad pulmones usq; pertinent.

Ibidē, Ad easdem partes iecoris confluent, ad quas omnes eius uiæ pertinent.

Ibid. A corde aut in totum corpus distribuitur pueras ad modum multas, in omnes partes corporis pertinet.

Idē pro Mur. Latius patet illius sceleris cōtagio quā quisq; putat, & ad plures pertinet.

Idē de officijs: Quod eoꝝ administratio latissime pateat, ad plurimosq; pertineat.

Cæsar in commentarijs: A finibus Treuerorum ad Nervios pertinent.

Ibid. Equites barbaris omnibus, qui ad oceanum pertinet, ab Afranio imperantur.

Idē: Belgæ ab extremis Galliæ finibus oriunt, pertinent ad inferiorem partem fluminis rheni.

Ibid. Aquitania à Garūna flumine ad Pyreneos mōtes, & cā partē oceanī, quæ ad Hispāniā uergit, pertinet.

Idē, Neq; nostri lōgius, q; quæ ad finē porrecta, ac aperta loca pertinebat, cedētes insequi auderēt.

Idem: Veragrosq; misit, qui à finibus Allobrogum, & lacu Lemano, & flumine Rhodano ad summas alpes pertinent.

Idē: Syluam esse ibi infinita magnitudine, quæ appellat Bacenis, ac longe introrsus pertinere.

Hircius in conueni. Atq; id iugum, quod trans paludem

pene ad hostium castra pertineret, mediocri ualle à castris eorum intercsum animaduerteret, pontibus palude constrata legiones traducit.

T.L. de bel. Pun. Hi mores, &aque charitas patriæ per oēs ordines uelut tenore uno pertinebat.

Idem de bello Maccdonico : Agros ad mare pertinentes euastat.

Vlpianus de fonte deducēdo, lege Prætor: Quod ait prætor, pertinet, hoc significat quod ex ædibus eius in tuas ædes pertinet, hoc est, dirigit, extēditur, peruenit.

Hircius in com. Alexandria est fere tota subfossa, specusq; habet ad Nilum pertinentes.

Cæsar in com. Omnia flumina, atq; omnes riuos, qui ad mare pertinebant, Cæsar auerterat.

Ibidem: Ad earum partem munitiorem ducit, quæ pertinebant ad mare.

Ibidem: Quam pertingere à castris ad flumen supra demonstrauimus.

Ibid. Hæc syluam quandam contingebant.

Præcipito.

Verbo, Præcipito ueteres illi laudatissimi utcebantur, præcipue cum desideribus, uel temporibus mentio in cidebat, quod cum nonnulli minus obseruassent, præcipire actuum pro uerbo passiuo positum esse suspicati sunt. Modus enim loquendi eos latuit, qui pro Grammatica & ratione apud eos autores, & in eo uerbo, & alijs frequenter usurpatur.

Ci. in orat. His aut de rebus sol me ille admonuit, ut breuior essem, qui ipse iam præcipitans, me quoq; hæc præcipitem pene euoluere coegit.

Cæsar in com. Multi iam menses transierant, & hyems iam præcipitauerat.

Verg. Et iam nox humida cælo Præcipitat.

Præuertere, præuerti, anteuertere.

PRAEuertere, præuerti, anteuertere, non id significant quod præcedere (ut aliqui uolunt) sed id quod præponere, præuenire, sed non suo, immo potius præposto, ac peruerso ordine, id est, ut quod erat in animo, ut

postea fieret, fiat antea, & contra quod ante erat faciem
dum, postea fiat. Sed id quoq; præcipue notandum est,
datium post se plerunq; trahere, ac deponēs idem uer
bum etiam fieri.

Plau. in Milite: Iam nos isti rei præuertemur.

Ibidem: Igitur id quod agitur, nunc hoc primum præ
uerti decet.

Idem in Mer. Mandatis rebus præuerti uolo.

Ibi. Abige abs te lassitudinem, caue pigritiæ præuertier.

Idē in Capti. Certum est hoc principium præuertier.

Ibid. Pol mærores mihi anteuertunt gaudijs.

Ibid. Ei rei primum præuerti uolo.

Idē in Pseu. Sed cum pietatē uideo amoris tuo præuertere,
omnes tibi patres sunt.

Ibidem: Hoc præuertat principio, illa omnia missa ha
beo, quæ antea agere occipi.

Idē in Persa: Stultitia est, sicut bñ esse licet, eū præuerti li
tibus, posterius ista hæc te magis agere par est.

Idē in Cistel. Præuerti hoc certū est rebus alijs omnibus.

Idē in Mer. Sæpe ex te audiui pater, mandatae rei omnes
sapientes primum præuerti decet.

Idem in Bacchidi. Rebus alijs anteuertant Bacchis, quæ
mandas mihi.

Idem in Casina: Omnibus rebus ego amore credo, & ni
toribus nitidis anteuuenire.

Cic. de diui. Si uacas animo, neq; habes aliquid quod huic
sermoni præuertendum putas.

Ibidem: Atque idipsum, cum tecum agere conarer, Fanni
us anteuertit.

Horat. cum uellet notare uitia amicæ, corrumpe amato
res, dixit, illuc præuertamur, ac si dixisset, prius erat no
randum amatores decipe amicas, sed præpostere dicam
de uitijis amicæ. Ait enim:

Illuc præuertamur, amatorem quod amicæ

Turpia decipiunt cæcum uitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant.

T.L. ab ur. con. Nec posse cū hostes ppe ad portas essent,
bello præuertisse quicquam.

Ibidem: Aegre impetratum à tribunis, ut bellum præverti sinerent.

Ibid. Nec rem aliam præverti censere.

Idem de bel. Pu. Aut morte uoluntaria, aut fuga præuerterent metum suppliciorum.

Idem ab urbe condita: Conati noui cōsules omnibus cā rem præverti.

Ibid. Si Punicum Romano prævertisset bellum.

Idem de bel. Mace. Aliud in præsentia, quod magis instaret, prævertendum sibi esse duxit.

Ibidem: Præuertendos animos à suspicione talium consiliorum ratus.

Ponere in lucro, & in lucris.

POnere in lucro, modus hic loquēdi tum dicebatur, cū aliquid boni præter spem eueniebat.

Cice. pro L. Flacco: Quiescant igitur, & me hoc in lucro ponere, atq; aliud agere patiantur.

Paruo negotio, nullo negotio.

PAruo negotio, nullo negotio, modus loquēdi illorū felicium temporum, id significat quod imperiti, paruo labore, nullo labore dicunt.

Ci. Att. Cato qui Siciliam tenere nullo negotio potuit.

Pro tempore. Pro re. Pro loco.

Pro tempore, pro re, pro loco, significat quod inepit dicūt, pro qualitate temporis, rei, loci, modi sunt loquendi doctissimi illius seculi.

Cæsar in cō. Consiliū pro tempore, & pro re caperet.

Verg. in Buco. Nunc te marmoreum pro tēpore fecimus.

Sallu. in Jugurt. Pro tempore benigne respondit.

Ibid. Deinde ipse pro re ac loco paulatim procedere.

Cic. Atti. Nam pro malis recte habebat.

Sallu. in Cati. Quod singuli pro opibus quisq; quā plurimas uxores, denas alij, alij plures habeant.

Deprecādi modus, Per fortunas, Per caput,
per fidem, per deos, per homines.

Per fortunas, per caput, per fidem, per deos, per homines, modus eīt deprecādi elegantiissimus, à literatis celebratus, ab alijs neglcctus.

Plaut. in Menæch. Per ego uobis deos atq; homines dico.
Ibid. Per ego te hæc genua obtestor.

Teren. in An. Per ego te deos oro, ne illi animū inducas.
Cicero Attic. Per fortunas quoniā Romæ manes, primū
illud perfice.

Eidem: Subueni igitur per deos, idq; q̄ primum.
Eidem: Ne prouincia nobis prorogetur, per fortunas dū
ades, quicqd prouideri potest prouide.

Eidē: Sed propera per deos, scis quantum sit in temporis
bus, quantum in celeritate.

Eidem: Per fortunas, & om̄em tuum amorem, quo me es
complexus, omnemq; tuā prudentiam, quam me hercle
in omni genere iudico singularem, confer te ad eam cu-
ram, ut de omni statu meo cogites.

Eid. Ad q recuperanda per fortunas incube, ut facis.

Idem Terentiæ: Per fortunas etiam atq; etiā uide, ne pue-
rum perditum perdamus.

T.L. de bel. Pun. Per ego te inquit fili quæcunq; iura libe-
ros iungunt parentibus, precor quæsōq;.

Pars, pro uirili parte, pro uirili.

PRO mea parte, pro sua parte, pro rata parte, pro porti-
one: hic est idē dicendi modus, qui Pro uirili parte, qn-
q; absolute, pro uirili, quod meo iudicio à uiritim desce-
dit: ut sit pro uirili parte, id ē, quod uiritim diuisum ali-
quem contingeret.

Cicero Metel. Celeri: Atq; etiā ut ita fieret, pro mea par-
te adiuui.

Idem in Verr. Præcipue quod in ijs artibus pro mea par-
te uersor, quaq; ille princeps fuit.

Idem in Phi. Tum me eius beneficio plus q̄ pro uirili par-
te obligatum puto.

Idem de legi. Ac post de eius hæredibus aliquis exegisset
pro sua parte.

Id. in Ver. Est aliqua mea pars uirilis, q̄ eius ciuitatis sum.

Ouid. de Pon. Gaudia Cæsareæ mentis pro parte uirili

Sunt mea.

Cicero in somnio Scipi. Hic est inquit ille, qui interuallis
coniunctis imparibus, sed tamen pro rata parte ratione

- disiunctis, impulsu & motu ipsorum orbium conficit.
Idem in Tuscu. Omnia illa perinde ut data sunt, pro rata parte a uita longa aut brevia dicuntur.
Cesar in commē. Agros ex suis possessionibus pollicetur quadraginta in singulos iugera, & pro rata parte centurionibus, euocatisq.
Varro de re rusti. Ut & lac pingue habeat, & multum proportione.
Ibid. Remittendum in datione pro portione.
Ibid. Et bubulci pro portione addendi.
Cato de re rust. Pro portione omnia ea facito.
Cic. de Ora. Sed oportet ut adib. ac tēplis uestibula & aditus, sic causis principia, p. portione rege proponere.
T. L. ab urbe cond. Nec impensa grauis est, cum plus q̄ pro virili parte sibi quenq; capere principiū uiderint.
Ibid. Illius gloriæ pars virilis apud omnes milites sit, suæ uictoria neminem socium esse.
Ibid. Plus sibi q̄ pro virili parte annitendum esse.
Vitruvius: Præcinctiones ad altitudines theatrorum pro rata parte facienda uidetur.
 Pars etiam pro officio plurimum candoris habere solet.
Cicero de Oratore lib. II. Sed tamen hoc cecidit mihi per opportune, quod transactis iam meis partibus ad Antonium audiendum uenisti.
 Proxime, proprie.
Proxime, cum præpositio ē, accusatio iuncta qñq; reperitur: q̄ & ipsa sermoni Latino nō paruam affert elegantiā. Idem fit de comparatio Propius.
Var. de re rust. Villici proxime ianuā cellā esse oportet.
Cicero Metel. Celeri: Tu ipse uelim iudices satis ne uideat his omnibus rebus tuus aduentus, cum proxime Romam uenisti, mutuo respondisse.
Idē Att. Officiū meū esse putauī q̄proxime hostē esse.
Idem in Anto. Operam det, ut cum suis copijs q̄proxime Italiam sit.
Cassius Ciceroni: Sūt tibi M. Tulli liberi, propinquiq;, digni qđem te, & merito tibi charissimi eē etiam debet in

rep. proxime hos chari, qui studiorē tuorū sunt ætuli.
Vitruvius: Quod non proxime calcem mali, quod est loco centri, sed in summo longius, & ab eo progressa recipiunt in se uela uentum.

Cæsar in cōment. Quod propius Romanos accessisset.

Hircius in comm. Cum propius hostem accessisset.

T. Lilius ab urbe cond. Ut propius urbem Romanam exercitum adinoueret.

Ibid. Castra propius hostem mouit,
Peruadere.

Pari candore, & propè dulcedine quadam & hic loquendi modus cōfectus uidetur, cum quadere incēdium p̄ sa ta, quadere tempestas p̄ uineta, quadere furor irati, aut crudelis alicuius p̄ populos, ab illis latinitatis conditoribus scriptum reperitur.

Cicero in Verrem: Quācunq̄ iter fecit, eiusmodi fuit, nō ut legatus populi Romani, sed ut quēdam calamitas per uadere uideretur.

Ibid. Quantū incendiū non solū p̄ agros, sed etiam p̄ reliquias fortunas aratoꝝ isto p̄tore quascerit.

Ibid. Te tanquā aliquā calamitosam tempestatem, p̄sīc p̄ peruersisse demōstro.

Ibid. Locus int̄a Oceanum iam nullus est, neq̄ tam Iōgin quus, neq̄ tam reconditus, q̄ non per hæc tēpora nostrorum hominum libido peruerserit.

Ibid. Nec cum in Sicilia quidē fuit, eodem interuallo pars eius belli in Italiam ulla peruersit.

Idem de nat. deoꝝ: Cōtractiores habent introitus, ne qd̄ in eas quod noceat, possit quadere.

Cic. p̄ lege Man. Erat etiā alia grauis atq; uehemens opinio, quæ p̄ animos gentium barbararum peruerserat.

Ibid. Quō non illius diei fama peruerserit?

T. L. ab urb. con. Passim totam urbem peruadit.

Ibid. Murmurus à tribunali totā concionem peruersit.

Idem de bello Punic. Cum pauor ac trepidatio totam urbem peruersisset.

Idem ab urb. condi. Ut clamor urbem peruaderet gratulantiū saluos rediſſe.

Ibi. Cum ea fama fosz atq; urbem petuasisset.

Idem de bello Macc. Terror omnem oram maritimam peruasit.

Idem pro P. Sylla: Quas oras maxime quasi moribus quidam illius furoris peruaserat.

Præterea.

HAec quoq; clausula Præterea, obseruatione præcipue digna uidetur: nam certo modo loquēdi nō post multa solū connumerata à perfectis illis autoribus ponitur, uero etiā post singularem aliquā uel personā, uel rem. Cicero Ser. Sulpī. A me uero ita diligitur, ut tibi uni concedā, præterea nemini.

Idem in Phili. i. Nihil tum nisi quod erat notum omnibus, in C. Cæsar's cōmentarijs reperiebatur. Num qui exules restituti unum aiebat, præterea nemine.

Quid. de Pō. In qbus excepto q; adhuc utcunq; ualemus, Nil me præterea quod iuuet inuenies.

Cicero pro lege Manil. Eundem hunc unum ab hostibus metui, præterea neminem.

Præscribo.

PRÆscribere, quod uerbū iurisperiti nonnulli pro certo temporis spatio capiunt: quod ubi præterit, res de qua controuersia sit, ultrā agi non potest. Id tamen significatum & si celebre apud eos est, Latinum tamen non esse constat. præscribere enim, ut infrā patebit, est id quod statuere, constituere, præcipere.

Teren. in And. Tute ijs rebus finē præscripsisti pater.

Cice. Torquato: Simus igitur ea mente, quam ratio & ueritas præscribit.

Idem Attic. Sed nihil præscribo, accurate uelim præscribas tuam ad me sententiā.

Eidem: Veni igitur & age de pace: Meo ne inquam arbitratu: aut tibi inquit ego præscribam?

Idem pro L. Flace. Plura etiam effundet, q; tu ei domi antē præscripteris.

Idem in Vatini. testē. At tibi iam inde p̄scribo, ne tuas sordes cum clarissimorū viroq; splendore permisceas.

Idem de finib. honorū & mal. Omnis autem in quadrēdo

quæ via quadam, & ratione habetur oratio, præscribere primum debet, ut quibusdam in formulis ea res agatur. Idem pro Tito Annio Milone, Si nō hoc & ratio doctis, & necessitas barbaris, & mos gentibus, feris natura ipsa p̄scripsit.

Idem pro A.Cecinna, Vestra autoritate hoc cōstituetur, hoc præscribetur.

Idē in Tusc. Etsi iniquum est p̄scriberē mihi te, quēadmodū à me disputari uelis.

Idē pro lege Manili. Facile intellexi Quirites, & quid de me iudicaretis, & quid alijs præscriberetis.

Idē de offi. Si hoc natura præscribit.

Cæs. in com. Non ad alienum p̄scriptum, sed à suum arbitrium imperare.

Ibidem: Si ipse populo Romano non præscriberet, quem admodū iure suo uiteretur.

Horatius in serm. Quid faciam præscribe.

Asconius Pedianus, Non dixit à sua uoluntate, ne præscribat iudicibus sequendos esse Siculos.

Cic., p Gn. Plancō, L. uero Apuleius hūc tanti facit, ut mōrem illū maiorū qui præstibit, in parentum loco quæstārib. prætores esse oportere.

Idem pro L. Flacco, Cui si patrē conseruabitis, qualis ipse debeat esse ciuīs præscribitis.

Idem pro Publio Sextio, Sed etiā memoria digna uti R.P. capessendæ autoritatem disciplināmique præscribere.

Idem in Catilinam, Et à L. Cassio esse præscriptum.

Præire uerba, præire uerbis, uel uoce.

PRæire uerba, dicebant illi uerē latinitatis principes, cū carmen aliquod canendum ante quam uel fœdus fieretur, aut execratio piaculi gratia per pontificem, uel sacrificulum, aut alium magistratū fieret, magistratus primo pronuntiabat. Vnde præire uerba, hoc est, iniire uerba, uel præuenire dicebat. Præire uerbis, & præire uoce simpliciter erat uerbis aut uoce præfari, ut clarius ex inferioribus patebit.

Titus Liuius ab urbe condita, Pontificē præire iussit uer-

HADRIANVS CARD.

ba, quibus se legionesq; hostium deuoueret.

Ibidem, Coactus pontifex max. uerba præire.

Ibidem, Agedum pōtis sex p̄rei uerba, quibus me pro legi
onibus deuoueam.

Ibidem, Obscuratio itaq; à populo duumuiris p̄eunti-
bus facta.

Ibidem, Dictator p̄eunte Aulo Cornelio pontifice m̄
ximo, ludos magnos tumultus causa uouit.

Ibidē, Sunt qui M. Fabio pontifice maximo p̄efante car-
men, deuouisse eos se pro patria Quirib; Romanis
tradant.

Idem de bello Macedon. P̄euntibus execrabile carmen
sacerdotibus.

Ibidem, Id uotum in hæc uerba p̄eunte P. Licinio pon-
tifice max. consul nuncupauit.

Plaut. in Rudente, P̄rei uerbis quod uis.

Cice. pro T. Annio Milone, Qui hesterna etiam concione
incitati sunt, ut uobis uoce p̄arent.

Prodere memoriar̄.

P̄odere memoriar̄, modus est loquendi, significans qd̄
uulgo manifestare pro memoria seruanda & alijs inc-
ptis modis dicitur.

Cic. pro lege Man. Quod iam rationibus exteris incred-
ibile, ac falso memoria proditum uidebatur.

Idem, p̄ Milo. Itaq; hoc iudices non sine causa fictis fabu-
lis doctissimi hoies memoria prodiderunt.

Planum facere.

P̄lanum facere, modus hic loquendi planus per se satis
est: id significat quod declarare, & rem difficilem, aut
dubiam soluere, & ante oculos uerbis explanare, & pa-
tefacere. Translacio enim à loco in æquali, qui cultu ad-
hibito aut opera planus fit.

Cic. in arte rhet. Si quis cum Orestem accuset, planum fa-
ciat ab eo matrem esse occisam.

Ibid. Illud docuimus, hoc planum fecimus.

Ibidē, Quidnam amplius iudices desideratis, cū uobis hos
& hoc planum factum sit?

Idem in Veritem, Hoc planum factum est,

DE MODIS LATIN. LOQ.

Ibidem, Tabulis yobis & testibus iudices planum faciam.
Ibidem, Cum præsertim planum facere multis testibus
possim.

Ibidem, Vobis planum faciemus.

Ibidem, Cum planum fieret Decumis contra instituta le-
gis consuetudinemq; omnium.

Idem pro Rabirio Posthumo, In illo primo iudicio pla-
num factum sit.

Idem pro Ros. Amerino, Quid si tandem planum facio?

Ibidem, Tamen cum planum iudicibus esset factum.

Ibidem, Quod ei planum facere possum.

Ibidem, Hic nisi planum facit sextertia. LIII. ad libellam
sibi deberi, causam perdit.

Ibidem, Quod planum facere non modo non possis, uera
ne coneris quidem.

Cicero pro Cluentio, Multorum testimonij planum fa-
ctum est.

Ibidem, Quod planum fecerint illas ob rem iudicandam
pecuniam accepisse.

Ibidem, Quorum testimonij planum factum est.

Idem pro P. Quintio, Ut hoc tibi planum sic faciendum.

Ibidem, Id testibus pollicitus sum planum me facturum.

Idem pro Aulo Cecinna, Si planum facit.

Primoribus labris, primoribus digitis
attингere.

PRimoribus labris, primoribus digitis attингere, sume-
re. Hoc modo loquendi id significatur, quod parum at-
tingere, parum eam rem de qua dicitur intelligere. Nā
translatio est à prægustantibus cibum aliquem uel po-
tum.

Cicero in Oratore, Quæ isti rhetores ne primoribus qui-
dem labris attigissent.

Plaut. in Trinacria, Atq; etiam modo uersabatur mihi in
labris primoribus.

Idem in Bacchidi, Si hoc tu digitulis duobus sumebas pri-
moribus.

Pro se quisq;, Vterq,

Considerandus & hic perelegans dicendi modus, Pro se quisq; dum quandoq; pluribus, quandoq; singulis attribuitur, ut pro se quisq; diligenter curant, & pro se quisq; diligenter curat, hoc est, quisq; pro virili curam gerit. Idem fit de uterq;.

T. Liuius ab ur. con. Vterq; transfixus duabus herentes hastis moribundi ex equis lapsi sunt.

Horatius, Missi magnis de rebus uterq;.

Cic. in Verrē, Tum pro se quisq; quantum dicendo assequi poterat, docere me cōspicit,

T. Liuius ab ur. con. Pro se quisq; scelus regum aquim que runtur.

Ibidem, Pro se quisq; minaciter fremunt.

Ibid. Pro se quisq; in urbem ex agris demigrant.

Ibid. Suas quisq; abirent domos.

Ibid. Ad se quisq; omnia trahant,

Ibidem, In suas quisq; proficiscuntur provincias.

Ibidem, Ex grauitate loci in suas quisq; propinquas urbes dilapsi sunt.

Ibidem, Pro se quisq; nomina dabant.

Ibidem, Pro se quisq; iam nec consilium sibi suppetere dicaret.

Idem de bello Macedonico, Pro se quisque armis abiectis diffugiunt.

Pedibus ire, Pedibus consequi,
ad pedes desilire.

Pedibus ire, pedibus consequi. Primo modo significatur id, quod in eruditis pedestris dicunt. Secundus facilitatem agendi quandam demonstrat, cum uel pedibus rem trāsigere quis ostenditur. Ad pedes desilire, hoc est quod de equo descendere. Modus dicendi ferè uulgarī sermoni proximus.

Plautus in Sticho, Quadrigas qui uehat, nam pedibus ire non queo.

Cic. Fab. Gallo, Sed tu pedibus es consecutus.

Idem in Vatinium teste, Cum illud iter Hispaniense pedibus ferè cōfici soleat, aut si quis nauigare uult, certa sitatio navigandi.

Cæsar in commenta. Vno omnino loco flumen pedibus,
atq; æ gre transiri potest.

Ibid. Tarracone discedit, pedibusq; Narbonam, atq; inde
Massiliam peruenit.

Ibidem. Consuetudine sua ad pedes desilierat, suffossisq;
equis compluribusq; nostris uictis, reliquos in fugam
coniecerunt.

T.L. ab ur. con. Qui tū stipendia pedibus propter pauper-
tatem fecisset.

Idcm de bello Pun. Per Siciliam pedibus profectus, freto
in Italiam trajecit.

Ibid. Consultum ut ij omnes pedibus mererent.

Idē de bello Mac. Qui proximis littori uadis inducti ma-
re pedibus ingrediuntur.

Ibid. Cū uident illas uehi per urbē, se pedibus sequi.
Participia nomina effecta.

Est hic quoque dicendi modus apud disertos illos uiros
maximo in pretio, quo nomina participia genitiuo
iungebant.

Teren. in Phor. Herus liberalis fugitans litium.

Idem in Hecy. Nemo ad te uenit, nisi cupiens tuī.

Cicero pro P. Quintio: Eques Romanus locuples, sui ne-
gotijs bene gerens.

Idē Atri. Timeo, tam uehemens uir, tamq; acer in foro,
& tam insuetus contumeliae, ne omni animi impetu dō-
lorj & inuidiae pareat.

Ibid. Itaq; ille noster amicus insolens infamie, semper in
laude uersatus.

Idem in orati. post redditum, qua gratias agit. Consules
modesti, legum metuentes.

Cæsar in cō. Nemo erat adeo timidus, aut fugiēs laboris,

Ibid. A multititudine oppressus, ac sui desperans.

Vergilius: Observantissimus æqui.

Idem in Bucolicis: Laetis abundant.

Idem in Geor. Experiere colendo,

Et facilem pecori, & patientem uomeris unci.

Horat. in sermonibus: Contentus paruo, metuēs q; futuri,

Sallu. in Catil. Animus insolens malorum artium:

Idem: Alieni appetēs, sui profusus.

Idē in Iugurta. Manu promptus, appetens glorię.

IbideM: Quod locorum scientes erant.

IbideM: Et ob ea scientes belli.

Idem in Catilina: Laboris ac belli patiētes.

Peius odiſſe, peius timere.

Peiſus odiſſe, peius timere & similia, modi loquendi illi
us temporis elegantissimi.

Plautus in Milite: Neque quenquam peius odiſſe, quam
istum militem.

Cicero Caio Mario: Oderam multo peius hunc, quam il-
lum ipsum Clodium.

Idem in Anto. Cum hoc ueteranus Capho, quo neminē
ueterani peius oderunt.

Brutus Cic. Neq; unq; exul esse possum, dum seruire, & pa-
ti cōtumelias peius odo ro malis omnibus alijs.

Horatius in epistolis:

Cane peius, & angue, Vitabit chlamydem.

Idem: Peiusq; leto flagitium timet.

Plautus in Mostel. Pulchrum ornatum, turpes mores pe-
ius cōno collinunt.

Oui de arte: Limina Gorgoneo sanguis angue micant.

Paganus Miles.

Paganus ille erat, qui militiae cupiens erat, & illi cingi,
seu ascribi uolebat: Eo enim interullo, quo id quāre-
bat, & ad militiam aspirare tētabat, paganus: mox mil-
tiam adeptus, Miles dicebatur. Vnde Persius uolēs ostē-
dere se nondum Poetam esse, dixit,

Nec fonte labra prolui caballino,

Nec in bicipiti somniaisse Parnaso

Memini, repente ut sic poeta prodirem.

Sed arrogantiam uitans, subdit per translationē: Ipse se-
mipaganus Ad sacra uatum carnem affero nostrę. Sed
autoritates quod diximus, melius ostēdēnt.

Marcellus de p̄cnis, lege Quædam delicta pagano aut
nullam, aut leuiorem p̄cnam irrogāt: Militi uero gra-
uiorem uel leuiorem.

Triphonius de peculio castrēsi, lege Hæreditate; Filius-

familiâs paganuſ de caſtreñ . peculio fecit teſtamentū. Martianuſ de militari teſtamento , lege Tractabatur : Tractabant an tale aliquid , & in paganoruſ teſtamentis indulgenduſ eſſet ? & placet non ſine diſtin-
tione id fieri.

Vlpianuſ de militari teſtamento, lege Idemq; Ut eſt re-ſcriptum à diuo Pio, in eo qui cum eſſet paganuſ fecit teſtamentum, mox militare cœpit.

Pauluſ de liberis & poſthumiſ, lege Filiuſ familiâs: Miles ſimiliter ut paganuſ nominatiuſ à patre, aut hæres ſcri- bi, aut exhaeredari debet.

Scœuola ad legem falcidiam , lege Miles ſi dum pag-
nuſ erat, fecerit teſtamentum, militiæ tempore codicil-
loſ, lex falcidia in codicilliſ locum non habet, in teſta-
mento locum habebit.

Punctum, Momentum.

PVnctum temporis, pūctum horæ, Momentū horæ, mo-
mentum tēporis, & ſimpliciter momentū pro exiguo
ſpatio ponif. Dicendi in modi à ſitu reuocandi ſunt.

Varro de lingua latina : Quod animuſ ita eſt, ut puncta
temporis peruolet quo uult.

Cice. de natura deoř: Vel innumerabiles potius in oīra
puncto temporis alios naſci, alios interire.

Ibid. Consules ſummuſ imperium ſtatim deponere, q id
tenere punctum temporis.

Idem in Ver. Cum iſte punctum temporis nullum uacuū
peccato praterire paſſuſ fit.

Idem ꝑ domo ſua: Habitare late & magnifice uoluit, du-
asq; magnaſ ac nobiles domos coniungere eodem pun-
cto temporis.

Idem in Philippica ſecunda : Hunc unum inquam hodi-
ernum diem, hoc punctum temporis quo loquor, defen-

Idem in Vatinium teſtem: Exclusuſ miſer (de ſi potes.
puncto temporis.

Idem pro Clientio: Neq; poſtea Larini punctum eſt tem-
poris commoratus.

Idem in Tuscu. Totumq; leue eſt, quodcunq; eſt; ſit enim
ad punctum temporis,

modus erat, qui postea nō solum omissus, ueretiam una cum alijs bonis, ppc ignoratus est.

Cicero in Brut. Cotta & Sulpitius cum uero iudicio, tum omnium facile primas tulerunt.

Idē in Orat. Cui primā sine controvērsia deferebant.

Idem Att. Amoris uero erga me cū à fraterno amore, domesticoq; discessi, tibi primas defero.

Idem de natura deorum: Ad quē tum Epicurei primas ex uestris hominibus deferebant.

Idem in Bruto: Etsi utrique primas, priores tamen deferrunt Lælio.

Idem in Orat. Nam quis unquā dubitauit, quin in rep. nostra primas eloquentia tenuerit semper urbanis pacatisq; rebus, secūdas iuris scientia?

Sed hoc quoq; obseruandum est, ut cum primas deferre dicebant, significabāt primas partes aliqui cōcedere: cum uero ferre primas ponebāt, id significabāt, qd illū primas secum portare.

Horatius eodem modo loquēdi, eodemq; significato q ad uerbum Fero dixit:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci
Profiteri.

Proſiteri, occultiore dicendi modo apud antiquos id si gnificat, quod uulgo dicunt, assignare quantum numerum uini, olei, frumenti, iugerum, pecuniae, uel aliarum rerum quilibet habeat.

Cicer. pro lege agrar. In posteris uero lex hēc imperatorib; nostris constituatur, ut quicunq; de prouincia decellerit, apud eosdem decemuiros quantum habeat prædae, manubias, auti coronarij profiteatur.

Idem in Verrem: Edixerat ut aratores iugera sationū sua rum profiterentur.

Ibidem: Non quo iugerum numerum uerē profiteri esset difficile, aut amplius etiā profiteri, sed qd ex edicto professus non esset.

Ibidē: Fecit ut decumanus Nymphonē uocarer ex edicto illo præclaro, quod ad nullā aliā rem, nisi ad huiusmodi qualitus pertinebat, numerum iugerum professum non

esse. & subdit:

Verres in Xenonem iudiciū dabat illud suum damnatoriū
um de iuge & professione.

Idē Tironi: Tu uero cōfice professionem, si potes: & si hęc
pecunia ex eo gñe est, ut professione nō egeat.

Idem in Ver. Si pateret, iugera eiusmodi fundi esse plura,
q̄ colonus esset professus.

Sall. in Catl. Post paulo Catilina pecuniarū repetūdarum
reus, prohibitus erat consulatum petere, quia intra legi
timos dies, profiteri nequiverat.

Vlp. de cēsib. lege Forma: Si uero quis agrū in alia ciuita-
te habet, in ea ciuitate profiteri debet, in qua ager est.

Idem, ubi pupillus, lege lus alimentorę: Prius tamē exige-
re debet, ut proficet autor, q̄ sit penes se summa, & com-
minari grauiores se ei usuras infligi eius quod supra pro-
fessionē apud eum fuerit comprehensum.

T. L. ab ur. con. Profiteri cogendo frumentum, & uende-
re quod usu mēltruō supereisset.

Ibid. Primo expectauerāt, ut q̄ se dignos tāto imperio cre-
derent, noīa profiterent.

Idem de bel. Maced. Ut qui socij ciuibus Romanis credidis-
sent, pecunias profiterent.

Ibide: Postquam professionibus detecta est magnitudo
æris alieni.

Perscribere, perscriptiones, prescriptor.

PErscribere, reconditum habet sensum certo modo lo-
quendi, qui à paucis obseruatus est, in bonis autoribus
elegantissime positus, id significat, quod In rationibus,
aut in tabulis accepti & expensi scripto aliquid notare.
unde quę ita notabantur, perscriptiones dictae sunt: qui
uero ea notabat, prescriptor.

Cicero pro Rose. Comudo: Ego ne hac manum plenam
perfidię, & hos digitos meos impellere potui, ut falsū
perscriberem nomen!

Ibid. Aequē em̄ tabulae condemnant eius, qui ueze non re-
sulit, & eius q̄ falsum perscripsit.

Ibide: Suum codicem testis loco recitare, arrogantię ē:
suarum perscriptionem & liturę aduersaria proficerę

non amentia est?

Idem in Philip. s. Illa uero dissipatio pecuniae publicae serenda nullo modo est, per quam septies millies falsis prescriptionibus donationibusque uertit.

Idem in Ver. Scribā tuū dicit Verres huius perscriptorem fænerationis fuisse.

Quid illi fiet &c.

Quid illi fiet? quid illi faciat? qd illi factū est? modi sunt loquendi elegantissimi, & à paucis obseruati. Id em significat quod nonnulli aliquid admirates, uel accepta aliqua calamitate aut iactura, inepte dicunt, quid de illo sit? quid de illo faciat? quid de illo factū est?

Plaut. in Merc. Sed quid illi nunc fiet?

Idem in Mostel. Quid mihi fiet tertio, qui solus facio facinora immortalia?

Idem in Bacc. Quid mihi fiet postea?

Cic. Trebatio: Quid porro fiet populo Vlubrano?

Idem Terentia: Et si nos premet eadem fortuna, quid puer misero fiet?

Idem Att. Sed quid ijs fiet, si huc Paulus uenerit?

Eidem: Quid illi fiet quem reliquero?

Idem in Rullū: Quero si qui uolant uendere, non fuerint, quid pecuniae fiet?

Idem in Ver. Occurrebat illi ratio, quid Cleomeni fiet?

Idem in Academi. quæst. Si comprehensio, perceptioq; nulla sit, quid fiet artibus?

Tibull. Castra Macer sequit, tenero quid fiet amori?

Ouidius de arte amandi:

Perfidus ille absens, quid mihi fiet, ait:

Quid mihi fiet ait, sonuerūt cymbala toto
Littore.

Plaut. in Merc. Nescit quid faciat auro?

Teren. in Hecy. Sed quid faciemus puerο?

Cic. in Acad. quæst. Quid enim faceret huic conclusioni? Si lucet, lucet igit, lucet autem.

Ibi. Diodoro quid faciat Stoico, quæ à puerο audiui?

Idē de na. deo: Quid Ioui facies? quid Vulcano?

Ibidē: Species arches Thaumante dicitur nata, cuius si diu-

Var. de lin. Lat. Quotusquisq; iam scrūus habet priscis nō
minibus? quæ mulier suum in instrumentū uestis atq; auri
ueceribus uocabulis non induit?

Cicer. de finib. Quis est enim aut quotusquisq; cui mors
cum appropinquet, nō refugiat timido sanguis, atq; ex
exalbescat metu?

Idem de Tuscul. Quotus enim quisq; philosophorum in-
uenitur, qui sit ita moratus?

Idem de diuinatione: Quota enim quæq; res euēnit p̄r-
dicta ab iūtis?

Idem de Orat. Quotus enim quisq; est, qui teneat artē nu-
merotum atq; modotum?

Idem pro L. Flac. Quotus enim quisq; est, qui hanc ī rem
publ. sectā sequatur?

Idem pro M. Caelio: Quotusquisq; istam effugere potest?

Idē p̄ P. Sextio: Quotusquisq; inueniet tāta virtutē vir?

Quatenus, Hactenus, Eatenus.

Quatenus particula, licet nonnulli discrīmen faciant
cum per e., & cum per i. scribitur, ita tamē scriptio-
ne confusa est, ut internosci non facile sit. Eius tamē si-
gnificatum & dicēdi modum, q̄ celebrata repetitur, sub-
dere non omissam. est enim meo iudicio qd Vsq; ad quē
finem uel terminū. Interdū significat quantū.

Cic. in Orat. Itaq; soli n̄, qui sciunt, quid & quatenus, & q̄-
modo dicturi sunt.

Ibid. Sed querimus idem, quod ī cæteris rebus maxime
querendum est, quatenus.

Ibidem: In omnib; rebus uidendum est, quatenus. Et si
enim suus cuique modus est, tamē magis offendit nim-
ium q̄ p̄rum.

Idem in Orat. lib. 2. Quatenus haec sint ridicula tractanda
oratori, perq̄ diligenter uidendum est.

Idem. in Tus. Magna culpa Pelopis, qui non erudierit fili-
um, nec docuerit, quatenus esset quodq; curandū.

Idem in Anto. Quibus auspicijs illos fasces augur accipe-
rem? quatinus haberem? cui traderem?

Idē in Acad. Reij natura nullā nobis dedit cognitionē si-
nūm, ut illa in re statuere possumus, quatenus;

Idem de Offic. Animaduertendum est etiam, quatenus sermo delectationē habeat: & ut incipiendi ratio fuerit, ita sit desinendi modus.

Ibi. Vulgus quid absit à perfecto, ferè non ex toto intelligit: quatenus autem intelligit, nihil putat p̄termissum.

Ibidem: Sed aliter leges, aliter philosophi tollunt astutias: leges, quatenus manu tenere res possint: philosophi, quatenus ratione & intelligentia.

Idē de amic. Quāobrem id primū uideamus, si placet, quatenus amor in amicitia p̄gredi debeat.

Ibi. Est em̄, quatenus amicitia dari uenia possit.

Idem P. Lentulo: Postulatū est, ut Bibuli sententia diuide ref, quatenus de religione dicebat.

Horat. Iubeas miserum esse libenter,
Quatenus id facit.

Vlpia. de magistr. lge In ordinem: Videamus an & quatenus teneatur, & subdit: An & quatenus in patrem eius actio danda sit queritur.

Vitru. In nauibus remi cum sint in aqua directi, tamē oculis infracti uident, & quatenus eorum partes tangunt sammam planitiē h̄q̄ris, apparent uti sunt, directi.

T.L. ab ur. condi. Italiæ nisi quatenus uallum castrorū cingit, nihil relinqueretis P̄eno.

Ibi. Ut quatenus tuto possent, Italīā spectatū irent.

Hactenus particula, post se VT, plerūq; apud bonos autores trahit.

Idē de diuinatione: Etsi video eo tum Stoicum esse contratum, qui hactenus aliqd egit, ut case rationem rerū explicaret, quae mari, caelo ue fierent: illa uero cur euenerint, quis probabiliter dixerit?

Celsus de uisu fructu, lege Hactenus tamē ut sarta recta habeat: si qua tamen uetusitate corruerint, neutrum cogitescere.

Eatenus quandoq; post se Vt, quandoq; quoqd, quandoq; hactenus trahit. Significat enim Tamdiu, uel Vsq; ad id.

Cic. de opt. ḡnē orator̄: Verba prosequens eatenus, ut nō abhorreant à more nostro.

Idem ad Q. frat. Quorū si quis forte esset sordidior, ferre^s eatus, quoad per se negligenter eas leges, quibus ē astrī etus, nō ut ea potestate, quam tu ad dignitatem permis̄ses, ad quæstum uterentur.

Idem in Acad. q. Sed hoc ciuile quod uocant, eatus quod populo pr̄stare uoluerunt.

Quandoq; eatus quatenus, & haec eatus quatenus dicitur.

Caius de instituto. aet. Eatus dabitur in eum actio, quatenus ex ea re locupletior factus est.

Vlpian. de in rem uerso, lege Si pro patre. Si dominū debitor sit seruus, & ab alio mutuat ei soluerit, haec eatus nō uertit, quatenus domino debet.

Quod sine molestia tua fiat, quod sine incommode tuo fiat, quod sciā, quod pace tua fiat, quod inter nos liceat dicere.

Quod sine molestia tua fiat, quod sine incommmodo tua fiat, quod sciā, quod pace tua fiat, quod inter nos liceat dicere, & huiusmodi loquendi modi orationem latīnam, cāandidā & luculentā efficiūt. Quos modos q; obseruare, & in scriptis usurpare neglexerunt, nō iniuria illiterari, ac prope infantēs iudicant.

Plau. in Menæc. Non æde pol ego te, quod sciā, unquā ante hunc diem uidi.

Ib. Dic mihi tu, unq; intestina tibi crepāt, qd sentias?

Terent. in Eu. Pace quod fiat tua.

Idem in Adel. Non equidē istas, quod sciā.

Cic. Ser. Sulp. Quare pergratum mihi feceris, si eū in amicitiā tuā receperis: atq; eum, quod absq; molestia tua fiat, si qua in re opus ei fuerit, iuuueris.

Eidē: Quare uelim, quicquid habēt negotij, des operā, qd commodo tuo fiat, ut te obtinente Achaiā, confiant.

Idem Teren. Tu uelim, qd cū commodo ualetudinis tuae fiat, qd longissime poteris, obuiā nobis properes.

Idem Att. Et uelim cures ep̄itolā, quā ad eū misi, reddendam, & ipse qd commodo tuo fiat, colloquere.

Eidē: Serapionis librum ad me misisti, ex quo quidem ego, quod liceat inter nos dicerē, milleſimā partem uix

Cice. pro Roscio Comardo, Expecto q̄ mox Cherea hac oratione utatur. Hoc loco multi inepte dicunt: expecto quanto tempore, uel q̄diu hac oratione utatur.
Titus Liuius ab urbe condita, Intenti quām mox signum daretur.

Quid, quod.

Quid quod, cum simul iunguntur, mirificam latinitati uenustatem pariunt. Modus enim est dicēdi, cū quis interrogatur: verbi gratia: Quid quod me etiam occidere uult? Multi inepte dicunt, quid tibi uidetur? uel quid dicas, etiam me occidere uult? Sed subiectae autoritates id melius ostendent.

Cicero in academicis questionibus, Quid quod eadem illas quasi Penelopes tela texens, tollit ad extremum superiora?

Idem de officijs, Quid quod Theseus exegit promissum à Neptuno?

Idem de senectute, Quid quod sapientissimus quisque animo æquissimo moritur?

Idem pro lege Manil. Quid quod salus sociorum summū in periculum ac discriminem uocatur?

Idem ad pontifices, Quid quod in meo reditu spes otij & concordiae sita uidebatur?

Idem de natura deorum: Quid quod earum rerū, quæ nūquam omnino fuerunt, neq; esse potuerunt, ut Scyllæ, ut Chimeræ. Quid quod hominum, locorum, urbium casus quas nunquam uidimus?

Quid quod simul ac mihi collibitum est, præsto est image? quid quod etiam ad dormientem ueniunt inuocatæ? Idem Attico, Quid quod senatus eos uoluit præesse provincijs?

Ibidem, Quid quod tecum nunquam essem sine cura?

Idem pro Cluentio, Quid quod Sthalenus est conde-mnatus?

Idem de diuinatione, Quid quæ à physicis & dialecticis tractantur?

Idem in Catilinā, Quid quod ab aduentu suo ista subse-lia uacua facta sunt;

Idem in Anto. Quid quod cum collega tulit, quem ipse fecit sua nuntiatione titiosum?

Idem Qu. Ciceroni fratri, Quid quod eodem tempore defidero filiam?

Idem de oratore, Quid quod dixisti (inquit) Crasse, si hic hodie apud te mancereimus, re more nobis esse gesturum? Horatius: Quid qd^r libelli Stoici inter sericos iacere puluillos amant?

Ouidius de Ponto: Quid quod ut emeritis referenda est gratia semper?

Idē in epist. Quid quod annus nobis idē Pelopeius Atreus. Quæ malum.

SED quis sine piaculo prætereat enatum hunc quoq; in ipsa urbe latinitatis parente & altrice, tam bellum dicendi modum: Cum enim quem arguere, aut castigare uolebant, sic ponebant: Quæ malum ista tua dicacitas est? Qui malum illi Atheniæles? Sed clarius infra, & propri magis videbitur.

Plaut. in Menæch. Quæ malum hæc impudentia est?

Ibidem, Egō ne te iussi coquere? Respondetur: certo tibi & parasito tuo: Respondest: Cui malum parasito?

Idem in Aulula. Quid tu malum curas, utrum crudum, an ego coctum edam?

Idem in Merc. Qui malum ego nugor, si tibi quod me regas, respondeo?

Idem in Bacchi. Qui malum facile?

Terent. in Eunu. Qui malum alijs?

Cicero in Verrem, Quæ malum est ista tua audacia, atque amentia?

Ibidem, Quæ malum ista fuit amentia?

Idem Attico, Qui malū isti Pedentissē?

Idē in Philip. Quæ malum ista uoluntaria seruitus est?

Ibidem, Quæ malū est ista ratio, semper optimis causis ueteranorum nomen opponere?

T. Li. ab ur. condita: Quæ malum ratio expertis alia expriri?

Quamobrem, cur, quapropter, quare.

Quamobrem, cur, quapropter, quare, īs aduerbijs quāta

Inest dicendi gratia? quanta uenustas? eo modo loquendi, quo perfecti illi veteres usi sunt, post quos nemo ferè elegantiam illam, & pug dicēdi modum seruauit. Nam quis est, qui non ita post illos loqua? Aliquam causam queris, propter quam, aut ob quam me domo extrudas. Antiqui uero illi: Aliquam causam queris, quamobrem me domo extrudas, aut cur me domo extrudas, aut quare me domo extrudas, dicebat. Et ubi dicitur à plerisque ineptissime, Quid est quod me uidere non potes? Antiqui dicebant: quid est quam ob rem me uidere nō potes? aut quid est cur me uidere non potes? uel quid est quare me uidere non potes? Quod obseruandum maxime censio: quare pro more exempla aliqua subiecimus.

Terent. in Eunu. Aliquam causam querebat senex, quam obrem insigne aliquid faceret.

Idem in eodē, Multæ sunt causæ quamobrem cupio.

Idem in Adel. Nihil reperio quamobrem laudet tantopere Hegio meū officium.

Cic. Appio Pulchro, Multa mihi ueniebant in mentem, q̄ obrem istū laborem tibi etiā honorī putarem fore.

Idem p A. Cecinna: Deinde nihil rationis affers, q̄ obrem si libertas adimi nullo modo possit, ciuitas possit.

Idem pro M. Cælio, Quæ fuit enim causa, q̄ obrem uenitū isti mulieri uellet dare Cælius?

Idem pro Sex. Rosc. Amerino, Si uel minima pars repertetur, q̄ obrem uideantur illi non nihil tñ in deferendo nomine seuti.

Idem pro Sylla, Quid em̄ est, q̄ obrem abs te Quinte Horensi factum clarissimū, atq; ornatissimi uiri nō reprehendatur, reprehenda meum?

Idem p Corne. Balbo, Quid est q̄ obrem ciui Gaditano in hanc ciuitatem uenire non liceat?

Idem pro Cluétio, Nihil excogitem, q̄ obrem Oppianico damnari necesse sit.

Ibidem, Quid est quamobrem quisque nostrum censorias subscriptiones om̄es fixas, & in perpetuum ratas putet esse oportere?

Idem in Verrem, Quæ mulier digna quamobrem iste dñe

tius Lampsaci commoraretur.

Ibidem, Nulla res est quamobrem ego istum nolim ex paternis probris, ac uitis emergere.

Ibidem, Neque adhuc causam ullam excogitare potui, quod rem commiserit.

Ibidem, Quid est quoniam obrem putes te tuam culpam non modo deriuare in aliquo, sed communicare cum aliquo posse?

Ibidem, Quid tandem habuit argumenti, aut rationis res, quam obrem in eo potissimum Stenianum premium ponere?

Ibidem, Multa signa dederat, quamobrem quibus responsus non uidetur, mentio de lege nulla fiebat.

Ibidem, Quod si ab Appollonio aliquid commissum esset, quamobrem iure in eum animaduerteretur.

Idem de finibus bonorum & malorum. Satis argumenti esse uidetur, quoniam obrem illa quae natura prima sunt ascita, natura prima diligamus.

Alphenus locati & conducti, lege Habitatores: Ea conditione habitatores esse, ut si quid aduersarium incidisset, quamobrem dominum aliquid demoliri oportet, aliquam partem parvulam incommodi sustineret.

Cur.

Cicero pro M. Caelio, An uobis aliam causam esse ullam putatis, cur in tantis praemissis eloquentiae, tanta uoluptate dicendi, tanta laude, tanta gratia, tanto honore, tam sint pauci, semperque fuerint, qui in hoc labore sentur?

Idem pro Cluentio, Quid est Q. Naso, cur tu in hoc loco sexto sed eas?

Ibidem, Quae causa Habito fuerit, cur interficere Oppianicum uellet?

Idem pro Sexto Roscio Amerino, Quod si tibi nulla causa est, cur hunc miserum tanta calamitate affici uelis?

Idem Attico, Sed erant causae, cur hoc tempore istuc esse nollemus.

Idem pro Roscio Commodo, Non fuit causa, cur tamquam labore caperes, & ad me uenires?

Alphenus locati & conducti, lege Habitatores: Si iusta causa fuisset, cur periculum timeret?

Catullus, Nam quid feci ego, quid uerum locutus,
Cur me tor male proderes poctis?

Quapropter.

Plautus in Bacchi. Sed quid est quapropter nobis malum
minitemini?

Qua causa.

Plautus in Menechmis, Quid de te merui, qua me causa
perderes?

Cic. pro lege Man. Satis mihi multa herba fecisse videor,
quare hoc bellum esset gne ipso necessarium.

Asconius l'edianus, qui tam et si sub Augusto Cesare floruit,
bonaque multa atque elegantia scripsit, sicuti libello,
sive potius fragmento, quod ante hos annos repertum
est, colligi potest, multa fuit ac scatet barbarie. quam tam
men barbariem non ab illo certe, qui bono etiam tunc
tempore eruditus est, prouenire puto: sed potius ab ali-
quo insulso, atque ineleganti grammatico, qui interpretis
vice functus, inepta multa conseruit, quae postea una
cum bonis autoris uerbis descripta sunt. Is inquam Asco-
nius: Magnopere (inquit) me hæsitare coforceor, quid sit
quare Cicero Placentiam municipium esse dicat. quid sit
quare dixit, quod eleganter posuit, & modo illorum ue-
terum usus est?

Gn. Pompeius L. Domitio, Miror quid cause fuerit, quare
consilium mutaris.

Residere, subsidere, desidere.

Maxime abstrusum hactenus (ut arbitror) quid signifi-
cat residere, subsidere, desidere. Quod cum ex multa
uariaque lectione deprehendissem, nihil aliud esse terram
desidere, nisi cum terra magnis imbribus, uel ignota alia
causa hiatus faceret, ita ut terra deorsum descenderet, uel
subtraheretur. quae res melius ex subiectis autoritatib^o col-
ligetur.

Cic. de offi. Hinc ille Giges inducit a Platone, qui cum ter-
ra desedisset magnis quibusdam imbribus, in illum hia-
tum descendit.

Idem de diuinatione, Delata etiam ad senatum labes
agri Priuernatis, cum ad infinitam altitudinem terra
desedisset.

Ibid. Ut multa oppida coruerint, multis locis labes facta-
sunt, terraque desiderant.

T.Lab ur. con. Subsidunt Hispani aduersus emissâ tela ab hoste, inde ad emittenda ipsi consurgunt.

Hircius in commentarijs: Aqua quæ paulatim spatio temporis liquecit ac subsidet.

Quisq.

Quisq quantum distet ab aliquo, à quoq, à quocunq, à quolibet, à quopiam, ex ijs quæ infra adduxi melius cognoscetur. Interrogat enim ferè semper, & cum indagatione requirit.

Cic. pro Cluentio: Est quisq qui cum hoc cognoverit, suspicari possit Oppianicum iudicio oppressum, & circumuentum esse innocentem?

Idē in Ver. In ciuismodi re quisq tam impudens reperiēt, qui ad alienam causam inuitis ijs, quoq negotium est, accedere, aut aspirare audeat?

Ibid. Nū aut in uilitate nū in uirtute arator quisq dedit? aut in caritate de estimatione frumenti questus est?

Ibidem: Quid enim quisquam ad meam pecuniam me in uito aspiret?

Idem pro lege Manilia: Et quisq dubitabit, quid uirtute prefecturus sit, qui tm autoritate profecerit?

Ibidem: Et quisq dubitavit, quin hoc tantum bellū transmittendum sit?

Idē pro domo sua. Hanc deam quisq uiolare audeat?

Idē in Philip. Ab hoc igitur quisq bellum timet?

Verg. Et quisq numen Iunonis adoret?

Qua itineris, qua de Bruto.

Qua itineris, qua de Bruto, modus est dicendī, quo incipre dicūt. Ea parte q̄ itineris, uel de Bruto mērio sit.

Cice. Att. At quā honesta, quā expedita tua consilia, quā euigilata tuis cogitationib⁹, qua itineris, qua nauigatiōnis, qua congressus, sermonisq; cum Cæsare.

Eidem, Cum uideo te distentissimum esse, qua de Butrotijs, qua de Bruto.

Quam plurimus, pro quanto magis &c.

EDiscendus est & hic loquendi modus, quo Cato, & alij ueteres usi sunt.

Idein enim de re rustica, Quam plurimam brassicam ede

rit, tam citissimū sanus fiet. Illiterati uero hunc quoq;
dicēdi morē nō curantes dicūt: Quanto plus, aut quāto
magis ederis ex brassica, tanto citius sanus fies.

Quam citissime, tam maxime.

ET hic modus alter, non inelegantior supiore, non est
prætereundus.

Idē Cato: quā citissime cōficies, tam maxime expediet.
Ibīd. Quā acerbissima olea erit, tam oleum optimū erit.

Quod te oro.

Modus est etiam Romani candoris plenus in particu-
la quod. Cum enim aliquid timentes narrabāt, ac de-
inde ne qd tale eueniret, obsecrabāt, Quod te oro dice-
bant, quod perinde est quasi, quare te oro.

Terentius: in Hecy. Male metuo, ne Philomenæ magis
morbus aggrauescat, quod te Aesculapi, & te Salus, ne-
quid huius sit oro.

Horat. in epist. Pol me misse s; patrone uocares,
Si uelles inquit ue; mihi dicere nomen,
Quod te per genium, dextramq; deosq; Penates
Obsecro, & obtulsi, uitæ me redde priori.

Renuntiare,

Quam diuersum est quod in bonis autoribus legimus
in uerbo Renuntio, ab eo sensu qui passim uulgo ce-
lebratur? Est enim renuntiare legationem, idem quod
referre quid in legatione gestum fit.

Ccicero in Philip. Cum enim legati renuntiauerint, quod
certe renuntiabunt, non in uestra potestate, non in se-
natus esse Antonium.

Ibīd. Nec uero dubito, quin si ille vir renuntiare legatio-
nem potuisset, & reditus eius uobis gratus fuerit, & rei
pub. salutaris futurus.

Varro de re rustica: Latis tabulis sortitio fit tribuum, ac
cœpti sunt à præcone renuntiari, quem quæq; tribus fe-
cerunt ædilem.

T. L. ab ur. con. Hæc cum legatio renuntiaretur.

Ibīd. Qui iussi erant legationem renuntiauerunt.

Renunciaſ præterea consul, tribunus, aliis ut mzgi
stratus i. declaratur factus cōſul, tribunus &c.

Cicero pro lege Manilia: Nam cum propter dilationem
comitiorum ter prætor primus Centurijs cunctis renun-
tiatus sum.

TL:ab ur. con. Nec me contra senatuscōsultum cōsulem
renuntiari patiar.

Asinius Pollio Cice. Comitia biennij biduo habuit, hoc
est, renuntiauit, quos ei uisum est.

Redire in gratiam.

REdire in gratiam: Modus est dicendi, quo significa-
tur aliquem ex discordia reconciliatum, in pristinā
amicitiam redire.

Cic. de senectute: In gratiā iam cum uoluptrate redeamus.
Idē Q. Cice. Pompeius à me ualde contendit de reditu in
gratiam, sed adhuc nihil profecit.

Idem de prouincijs cōsularibus: Iurauitq; in concione se
in gratiam non rediisse.

Ibid. Absens mecum summo suo beneficio rediit in gratiā.
Idem ad Atticum: Cum Luceio in gratiam redi.

Respondere ad rogatum.

REspondere ad rogatum, id est (quod satis per se noscī
tur) cū quis rogar, quærerit petit ue, & alter ad ea quæ
rogatur responder. Quod multi peruerso dicēdi modo,
respondere ad propositum dicunt.

Cic. pro L. Flacco: Nunq; nobis ad rogatum respondent,
semper accusatori plusq; ad rogatum.

Roget quis, dicat quis, petat quis.

ROGET quis, Modus est loquendi politus. i. quod multi
inceps dicunt, si aliquis me interrogaret peteret, dī
Terē. in Eunu. Roget quis, quid tibi cum illo? (ceret.
Respectus.

REspectus mutato dicendi genere dici cōceptus est hoc
modo: Feci amicitiæ respectu: Feci respectu iustitiæ, q
loco latinius diceretur: Feci amicitiæ causa uel ratiōe: Fe
ci ratiōe iustitiæ. Respectus aut nomen est, à respicio ue
niens, ut conspectus à conspicio, perspectus à perspicio,
circuspectus à circunspicio: alio dicendi modo à Ci
cerone eloquentiæ principe usitat o, qui de diuinatiōe,
semigem inquit quendam ex quinquerem Rhodiog

uaticinatū, madefactum irī minus triginta dieb⁹ Grēciā-
am sanguine, rapinas Dīrrachij, & cōlōnsione in naues
cum fuga, fugientibus miserabilem respectum incendi-
orum fore.

Idē in Philip.s. Itaq; cum respectum ad senatum, & ad bo-
nos nō haberet, eam sibi uiā ipse parefecit, ad opes suas
amplificādas, quā uitius liberi populi ferre nō posset.
Respectum dixit nō haberer, hoc est, non respiceret.

Resecare ad unum.

Resecare ad uiuum est per translationē dictum ab iis q
uel ungues usq; ad uiuum, vel arbores usq; ad radices re-
secant. Id postea dictum ad eos transfertur, cum quid
nimium ad regulam reuocamus.

Cicero de amicitia: Nec id ad uiuum reseko, ut iij, qui hæc
subtilius differunt.

Scribere mea, tua, sua, manu, non propria.

Scribere mea manu, sua manu, non propria manu, qđ
nusquam apud bonos autores reperitur.

Cice. Attri. Antequam aliquo loco cōsederem, neq; longas à
me, neq; semper mea manu literas expectabas.

Eidē: Obsignaram iam epistolam meam, quā puto te mo-
do perlegisse scriptram mea manu.

Eidem: Ipse in Tusculano me referre in commentarium
snea manu uoluit, quod idē in Asia mihi sua manu scri-
ptum dedit.

Eidem nunquam ante arbitror te epistolam meam legi-
se, nisi mea manu scriptam.

Eidem: Hæc mea manu.

Eidem: Noli putare pigritia facere me, quod non mea
manu scribam.

Eidem: Alteram tibi eodē die epistolam dictavi, & pridie
dederam mea manu longiorem.

Ibide: Accepi aliam alia iucundiorē, quæ quidē erant
tua manu.

Idem Quin. fratri: Cum scripsisse haec infima, quæ sunt
mea manu.

Ibidem: Hæc inter cœnam dictavi Tironi, ne mirere alia
manu esse.

Idē in Cati. Legimus literas & scriptum ipsius manu.

Idem Appio Pulchro: Ad te statim manu mea scriptas literas misi.

Brutus Cic. Superioribus literis mea manu scripsit.

Scāuola de donationibus, lege Ad eum: Hac epistola manu mea scripta notum tibi facio.

Idem de legatis, lege Cum quis: Testamento factō manu sua ita cauit.

Paulus de publicanis & uectigalibus, lege Si publicanus: Significantur ipsi libello manu sua subscripto.

Callistratus ad legē Corneliam, de falsis, lege Diuus Cladius: Si modo post eam scripturam manu sua testator testamento codicillis uero subscripterit.

Marcellus: Si quis aliquē testimoniū, lege Diuus Seuerus: Sua manu signatos codicillos ualere uelit.

Papinianus de testamentaria tutela, lege Ex sententia: patris uoluntas hoc ipsum manu sua declaratis.

Vitruvius: Quod etiam ipse sua manu dicitur fecisse.

Titus Liuius de bello Punico: Fœderata, Amilcaris scripta manu.

Idē de bel. Mace. Polisenidas sua manu scripsit.

Ibidem: Iudicia manu sua testata daret.

Ibidem: Ausa dicere se omnes sua manu potius interfeturam.

Oui. in epi. Didonis: Ipsa sua Dido concidit usq; manu.
Studeo illam rem.

Studere illi rei uulgare ē. Studere aut̄ illā rē minus obseruatum, nō caret gratia & uenustate.

Plau. in Milite: Magis metuant, minus has res studeant,
Ci. in Anto. Vnum sentitis omnes, unum studetis.

Idem de redditu suo: Cum uero literas studere incipit, & helluo immanis cum Græculis philosophari, tamen est Epicureus.

Idem de finibus bonorum & malorum: Vel illud quod studet facere possit ornatius.

Idem in Tuscu. Hæc tum disputant, hæc studente,
Horatius. Hoc studet unum.

Subscribere,

SVbscribere causæ, & subscribere causam, apud bonos illos autores frequenter reperitur. Differentia in autem quæ intersit, pauci (ut arbitror) considerauerunt. Ego uero quid de re hac ex multa lectione collegi, paucis perstringam. Subscribere causæ, certo modo dicendi id erat, cum nomen alicuius deferebatur, accusatores apud iudices se reorum accusationibus subscrivebant, ut qui sic subscriberent, ad talionis pœnam tenerentur, si inique accusassent, & nisi intra spatiū triginta dies causa prosecuti fuissent. Iudices uero subscrivebāt causam, propter quā rei accusabātur. Quæ omnia infra scriptæ autoritates apertius demonstrabunt.

Cic. de arte rheto. Cum uenefici cuiusdā nomen esset datum, & q̄a parricidij causa subscripta esset, extra ordinē esset acceptum. & intra: Id aut̄ si damnare fieri necesse esset, quoniam & id causæ subscriptum, & ea re nō men extra ordinem sit acceptum.

Ouidius de tristibus: Neue precor magnæ subscribite Cę faris iræ.

Paulus de accusatoribus, lege Libello: Item subscribere debet is, qui dat libellum, uel alias pro eo si literas nesciat. & subdit: Sed intra quod tempus uidebimus, & utiq̄ xxx. dies utiles obseruandi sunt.

Vlpianus de accusationibus & inscriptionibus, lege Si cui crimen obiciatur, præcedere debet in crimine subscriptio. Quæ res adiuuenta est, ne facile quis profiliat ad accusationem, cum sciat inultam sibi accusationem nō futuram.

Asconius Pedianus: Subscripterunt Triario in Scaurum Quintus Marius L. filius, & Q. Pacuvii fratres cognomine Claudi, qui inquisitionē in Sardiniam, itemq; in Corsicam insulas dies tricenos acceperunt.

Idem: Deinde post paucos dies apud Considium quæstorem, lege Plautia: De ui, subscriptione ea quod loca occupasset, & cum telo fuisset, nam duces operarum Milonis accusauerunt, Caius Fidius, Gneus Apponius, Gnei filius, Marcus Scius.

Subscribere causam.

Plaut. in Penulo: Cras subscriptam homini dicam.

Idem tñ dimisit præpositionē sub, cum dixit in Aulu. Ad prætorē hodie te rapiam, & tibi scribā dicam.

Cice. pro Cluen. Video igitur iudices animaduertisse censurem in iudices quosdam illius consiliū Iuniani, cū istam ipsam causam subscriberet.

Idem in diuinatio. in Ver. Censor C. Atheium notauit, quod ementitum auspicia subscriberet, ergo fuerit hoc censoris, si iudicabat emētirum.

Idem pro Au. Cluen. Nā hæc quidem, quæ de iudicio corrupto subscripterūt.

Ibid. Leue est qd censure de ceteris subscripterunt.

Vlpianus de priuatis delict. lege Si quis: Tunc subscribere eum crimen oportebit.

Asconius Pedianus: Hunc Antonium Gellius & Lentulus censure sexēnio, quo hæc dicerentur, senatu mouerūt, causamq; subscripterūt, q; socios diripuerit, q; iudiciū recusauerit, q; propter aetatis alieni magnitudinem prædicta manciparit, bonaq; sua in potestate non haberet.

Subscriptores.

Cicero in diuina. in Ver. At uenit parat⁹ cum subscriptoribus citatis & disertis: est tamē hoc aliquid, tamē si nō est satis. Omnibus enim rebus is qui princeps est, in agendo ornatissim⁹ & paratissimus ēē debet. Verunt̄ L. Apū Ieiū esse video proximū subscriptorem: hominem non aetate, sed usu forensi atq; exercitatione tironē.

Ibidē, Ex illo grege orator̄, qui subscriptionē sibi postularunt. & subdit: Ut mihi nō ex ihs, quos mecum adduxerim, sed de populo subscriptor addat.

Ibidem: Accusabat M. Aquilium subscriptore C. Rutilio Russo.

Idem ad Q. Ciceronē frat. Gabinium tres adhuc factiones postulat, L. Lenrus flaminis filius, qui iam de maiestate postulauit, T. Nero cū bonis subscriptoribus, C. Memmius tribunus plebis.

Ad eund. Gabinius absolutus est, omnino nihil accusatore Lētulo, subscriptoribusq; eius infancius, nihil illo cōcilio sordidius

Idem pro L. Murena: Secessionē subscriptorum animadvertebant.

Sed quid sint subscriptores, apertius declarat Asconius Pedianus. Subscriptores, inquit, dicuntur, qui adiuvare accusatōrē causidici solēt, q̄s oportet submissius agere, q̄ dicit ille quē sequunt.

Siccus.

Siccus, per trānslationē non est id qđ exhaustus, aut exercitus, ut nōnulli uolūt: sed est ieiunus, sobrius.

Plaute. in Asi. Ego p̄ter alios meū uirg fui rata siccum, frugi, continentem.

Cicero in Acad. quæsti. Dormiētū, & uinolento, & fr̄iosorum uisa imbecilliora esse dicebas, q̄ uigilantiū, sic corum, sanorum.

Idem, p̄ lege Agra. Hæc per deos immortales utrū eē uiles cōfilia siccōr, an uinolento; & somnia? & utruim cogitata sapientū, an optata furiosoq; uident?

Hora. Forum, purealq; Libonis Mandabo siccis.

Idem: Accedes siccus ad unctum.

Idem: Siccis omnia nam dura deus, p̄posuit.

Idem: Libertinus erat, qui circū compita siccus
Lautis mane senex manibus currebat.

Stomachari, stomachor om̄ia.

Stomachari, notuin uerbum, est enim indignari, & quasi ex aliquo facto dictō ue offendī, ita ut stomachus inde mouetur. Hinc est alius ortus dicēdi modus, cum dicitur: Nō sine stomacho illuin uidi. Sed in uerbo stomachor præcipue obseruandum est, accusatiuo id quādoq; iungi, quandoq; absolute, qñq; cum p̄positione ponī.

Teren. in Eu. Id adueniens, mecum stomachabar.

Cicero Attico. Stomachor omnia.

Eidem: In quo tamē ille mihi risum magis q̄ stomachum mouere solet.

Eidem: Ille uero, sed stomachari desinamus.

Sexcenti.

SExcentis locis, sexcētos habes tabellarios, & alia huiusmodi, hoc numero utebātur literati uiri felicis seculi illius, cum infinitum aut prægrandem numerum expli-

tare uolebant.

Plaut. in Aul. Sexcenta sunt quæ memorē, si sit otium.

Idem in Bacc. Sexcenta tanta reddā, si uiuā.

Idem in Trinumm. Sexcentæ ad eam rem causæ possunt colligi. — Idem in Menæc,

Quin suspirabō plus q̄ sexcentum dies.

Terent. in Phormio. Sexcentas proinde potius scribito iā mihi dicas.

Cæsar in com. Cum sexcentis deuotis.

Cice. Atti. Sexcentos habes tabellarios.

Eidē: Ne Sampſiceranij nostri mérita in patriā ad annos sexcentos maiora uiderent, q̄ nostra.

Eidem: Post à Pompeij procuratoribus sexcentis premi cœptus est.

Idem: Multa molesta, discessus noster, belli periculum, militū improbitas, sexcēta præterea.

Ibid. Venio ad ep̄ias tuas, quas ego sexcētas accepi.

Ibid. Sexcenta alia scelera moliri.

Eidem: Dignus ille quidem omnium regno, sed per Fuluiam sexcenta similia.

Idem in Ver. Sexcentos præterea ciues.

Ibid. Possum sexcenta decreta prōferre.
Suppetere.

Svppetere, & superesse uita dicitur, pro quo multi sufficiere uita, & barbaris alijs modis dicūt.

Cicero de somnio Scipionis: Scriben̄ fortasse plura, si uita suppetet.

Verg. Primus ego in patriā meū modo uita supersit.

Supra caput.

SVpra caput, modus est loquēdi, rem quæ ualde urgeat, & immincat significās.

Cice. Octauio: Ecce supra caput homo leuis ac sordid⁹, sed tamen equestri incessu Catienus.

Sall. in Cat. Dux hostiū cū exercitu supra caput ē.

Verg. Olli cæruleus supra caput astitit imber.

T.L. ab urbe con. Cū hostes supra caput fint,

Ibi. Clamor supra caput hostilis captā urbē ostendit,

Stare per me.

STARE per me, per te, per illum, modus est loquendi pele
gans, & multis in locis apud bonos autores celebratus.
Cæsar in com. Vbi cognouit per Afranium stare, quo mi-
nus prælio dimicaretur.

T. Liuius ab urbe condi. Per duces, non per milites stetisse
ne uincerent.

Supersedere.

SVpersedere, cum ablatio iungitur, certo modo dicen-
di id significat quod intermittere.

Plaut. Supersede ns rebus iam.

Cice. Ser. Sulpitio: Supersedeas hoc labore itineris.

Idem in arte Rhetor. Exemplorum multitudine superse-
dendum est.

Cato de re rust. Litibus familiæ supersedeat.

T.L. ab urbe con. Rebus diuinis supersederi iussum.

Ibid. Tributo ac delectu supersessum.

Stultus, insanus.

NON pauci sunt, q in uerbo Stultus, stulti nō sīt: nō in-
telligentes, imo omnino confundentes uerbi propri-
etatem. Stultum enim id pleriq; iam putant quod insa-
num, cum inter utrung; non leue sit discrimen. Est igit-
ur stultus ferè quod rudis, imperit, ingenio hebes, aut
tardus uel inconstans. Insanus autem, qui non sanæ, sed
alienatae mentis est.

Plaut. in Persa: Nimis hodie stultus es pueriliter.

Idem in Mostel. Interdum inepte stultus es.

Teren. in Eun. Dij boni, homo homini quid præstat? stul-
to intelligens quid interest?

Ibid. Hic homo ē stultis insanos facit.

Idem in And. Quandoquidē tam iners, tam nulli consiliū
sum. Seruon' fortunas meas me commisissé futili: ergo
precium ob stultiā fero.

Cicero de Orato. Oratoris peccatū si quod est animaduer-
sum, stultitiae peccatum uidetur. Stultitia autem excu-
fationem non habet.

Ibid. Quo quidē in gñē familiaritis noster M. Bucculei: ho-
mo neq; meo iudicio stultus, & suo ualde sapiens.

Ibid. Neq; uult ita sapiens inter stultos uideri.

Idem pro T. Annio Milo. Negat intueri lucem fas ei, qui
a se hominem occisum fateatur. In qua tadem urbe hoc
homines stultissimi disputant?

Idem pro Deiotaro. Et ab homine minime stulto esse co-
gitatum configitis?

Idem pro Cluentio. Minus enim stultus est is, cui nihil in
mentem uenit, quam ille qui quod stulte alteri uenit in
mentem comprobat.

Ib idem, Adeo ne erat stultus, ut ille qua tum ille uiuebat
vitam esse arbitraretur?

Idem pro A. Cecinna. Tertio ut cum tam stulto haberet.

Idem diffinit quid sit stultitia in Tusculanis. Stultitiam
enim censuerunt inconstantiam. i. sanitatem uacantem: pos-
se tamen rueri mediocritatem officiorum, & uitę communem
cultū atque usitatum. De quo planè loquitur Ouidius se-
do Fastorum: Lux quoque cur eadem stultorum festa uo-
cetur Accipe. & subdit: Stultaque pars populi quae sit sua
curia nescit.

Festus, Quirinalia stultorum feriae dicebantur, & eo die
sacrificabantur, qui solenni die aut non poterant rem de
uinam facere, aut ignorabant.

Venuleius quod uia aut clam, lege Seruius: Ne melioris co-
ditionis sint stulti quam periti.

Horatius in sermon. Stultus & insanus, quid si quis non
sit auarus? & paulo post:

Stultum me fateor, liceat cōcedere ueris
Atque etiam insanum.

Idem, Quem mala stultitia, & quæcumque inscitia uerit
Cecum agit insanum Chrysippi porticus, & grex Autumnae,
Idem, Vincit enim stulos ratio insanire nepotes.

Idem, Qua me stultitia, quoniam non est genus unum,
Insanire putas?

Spero & speror, despero & desperor.

Spero quandoque actuum simplex, & sic suum format pa-
siuum: quandoque neutrum absolutum.

Plaut. in Menēc. Dñ immortales spē insperatā date mihi.
Idem in Merc. Spem speratam cum obtulisti.

Ccic. ad Q. fratre, Siue restituimus, siue desperamus.

de inofficio testamento contra testamentum, pars secundum id sententiam dederit.

T. Liuius de bello Pun. Secundū has preces tuba signū dedit proficisciendi.

Ibidem, Nec erat gens alia, cuius secundū Gallicos tumultus arma terribiliora essent.

Ibidem, Nos aut qui secundum deos uiolati sumus,

Ibidem, Secundum plebem in litem iudicem dare.

Ibidem, Prætores Syracusani Marcello scdm salutē (ut assolet) scriptum erat, recte eum atq; ordine fecisse.

Idem de bello Mace. Romani qui secundum deos plurimū possunt.

Ibidem, Secundum orationem prætoris murmur ortum,

Ibidem, Secundum hæc silentium fuit.

Ibidem, Cum omne humanum genus secundū deos nomē Romanum ueneretur.

Varro de re ru. Cassius secundū columbinū stercus scribit esse hominis: Tertio caprillum, & ouillum & asinimum.

Ibidem, Ut in Umbria, ubi falce secundum terram succidunt stramentum.

Ibidem, Hyeme cum hybernant secundum mare.

Præsumere.

Quod ineptissime, ac multa cum barbarie dicitur præsumere, antiqui sumere & assumere, quandoq; & arrogare dicebant. Nam præsumere aliud est, significat enim antecapere, ut in bonis autoribus.

Verg. Et spe præsumite bellum.

Et Horatius, Tibi quidnam accedit ad istam,

Quam puer & ualidus præsumis mollitiem?

Sed iam de sumo & assumo aliquid referamus.

Sumo.

Cicero in Catilinam, Quibus ego si me restitisse dicam, nimium mihi sumam, & non sim ferendus.

Idem in Antoniu: Tantum ne sibi sumpsit, quia Mylassis Myrmillonem trucem iugulauit?

Idem Torquato, Sed hoc mihi tñ nō sumo, ut te consoler de communibus miserijs.

Idem pro Cluentio, Ut tantum mihi sumam, quantū sine

quam exercebant, qui agris, pascuis, aut pecoribus præ-erant, & tam n̄ q̄ qui portus, aut portoria curabant, uectigalia describentes, aut colligentes, magistri scripturæ & portus dicebantur.

Plautus in Truculento, Ob meam scripturam pecudem ac cipit. Deinde rñdet Astaphium ancilla: Pleriq; idem qd tu facis faciunt, rem male gerentes, ubi non est scriptura unde dent, incusant publicanos.

Cicero Attico, Magister scripturæ & portus quidam Lucius Carpinacius.

Eidem, Terētius meus necessarius magnas operas in por- tu, & scriptura Asiæ pro magno dedit.

Idem pro Lucio Flacco, Mirandum uero est homines eos, quibus odio sunt nostræ secures, nomen acerbitat, scri- pturæ decumæ, portorium morti, libenter arripere fa- cultatem lādendi.

Idē in Verrē, In scriptura Siciliæ pro magistro est.

Ibidē, Portū aūt, & scripturas eadē societas habebat.

Idē pro lege Manilia: Nam cum hostium copiæ nō longe absint, & si irruptio nulla facta sit, tñ pecora relinquuntur, agricultura deseritur, mercatoru; nauigatio cōquie- scit. Ita neq; ex portu, neq; ex decimis, neq; ex scriptura uectigal conseruari potest.

Asconius, Mancipes sunt publicanorū principes Romani homines, qui quæsius sui causa decumas redimūt, qui pa- stum, aut pecora publica portorū, aut pecuarū, quoq; ra- tio scriptura dicitur.

Pro scriptura puto scriptū accipi à T. Liuio Pataui. Iabēte (ut sāpe dixi) in barbariem eloquentia Romana, dū ab urbe condita dicit: Neq; eius accipi nomen, quod scriptū faceret, tabulam posuisse, & iurasse se scriptum nō factu- rum, quem aliquando ante desisse scriptum facere argu- it Macer Licinius.

Saluere.

Hoc quoq; notare uisum est, quod Cice. Attico scripsit: Salubris inquit à meo Cicerone.

Species. Genus.

Quod Cicero & eius & quales priscā latinitatem per minima quæcūq; uerba examinaret, polirent ac quasi deuersa rubigine, situq; purgarēt, uel ex hoc, quod de specie subieci, facile cognosci potest. Quod uerbū cum Ciceroni eloquentiæ ac elegantia magistri nō omnino placet, tametsi & ipse eo nomine quandoq; usus est, formamq; aut partē pro eo introducere mallet. Quæ uerba de ea re, & quoties fecerit, infrā posui.

Cicero in Topicis: Species appellant, non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicēdo. Nolim enim (nisi latine quidem dici possit) Specierum & speciesbus dicere. Et sēpe ijs casibus utendum est, at formis & formarum uelim. Cum autem utroq; uerbo idē signifietur, commoditatē in dicendo non arbitror negligēdam. Genus & formam diffiniunt hoc modo: Genus est notio ad plures differentias pertinens. Forma est notio, cuius differētia ad caput gñis, & quasi fontē referri. Idem de arte rheto. Genus est qd plures partes (potest. amplectitur, ut aīal. Pars est quæ subest generi, ut equus. Sed eadē res sēpe aliij genus, aliij pars esse potest: Nam homo pars animalis est, Thebani aut Trojani genus.

Idem in Topicis: Forma enim à gñe quoad suum nomen retinet, nunq; sciungitur. & subdit: A forma gñis, quam interdum (quo planius accipiat) partē licet nominare. Ibidem, Formæ sunt igitur hæ, in quas genus sine ullius p̄termissione diuiditur: ut si quis ius in legem, morē, cōquitatem diuidat. Formas qui putat esse quod partes, cōfundit artem, & similitudine quadam conturbat, & non sat acutæ quæ sunt secernenda distinguit.

Idem de arte rhetorica, Genus est quod partes aliquas amplexit, ut cupiditas pars est, quæ subest generi, ut amor, auaritia.

Idē de oratore, Aut traducta ex parte ad genus notatio.

Ibide, Tum (ut scis) explicato genere cuiuscū rei, uidendum est, quæ sint eius generis siue formæ, siue partes.

Idem in Philip. 5. Num latine scit? Num ex iudicium generē & forma? Num leges nostras, morēs ue nouit?

Horat. Nam genus & formam regina pecunia donat.

Sectari.

SEctari clare patet quid sit. Sed sectari apos uel simiam aut alias belluas, recondito (ut arbitror) modo loquendi & per translationem, id est, quod inuestigare, perquisiri, sequi.

Plau. in Milite: Respondit se sectari simiam.

Terentius in Phor. Adolescentulum ceruam uidere, fugere & sectari canes.

Verg. in Buco. Si dum tu sectaris apos, ego retia seruo.

S V B.

PRæpositio hæc sub, elegantia non caret, cū uulgarem transgressa modum, in alium transit sensum.

Plau. in Persa: Soler illa recte, & sub manus succedere.

Cæsar in commī. Sub uesperis Cæsar intra hanc fossam legiones dedit.

Idē: Tantā nostri eorum multitudinem interfecerunt, quantum fuit diei spatiū, sub occasumq; solis destiterūt.

Idem: Sub uesperis Cæsar portas claudi, militesq; ex oppido exire iussit.

Cic. Planco: Sub eas statim recitatæ sunt tuæ.

Idē ad Quin. fratrem: Mense Decembri sub dies festos.

Idem de orat. Ea quæ sub oculos ipsa non cadunt.

Vergilius: Et sub noctem cura recursat.

Horat. Dicitur occultam febrem sub rēpus edendi.

Idē: Forte sub hoc tempus castellum euertere prætor.

Idē: Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

Idem: An hic peccat sub noctem, qui puer unam Furtiuam mutat strigili?

Hircius in com. Ex proximis castellis in frumentarios sub ipsam lucem inpetum fecit.

Notandum etiam est præpositionem hanc, quam plerique uel ablatiuo, uel accusatiuo solis iungi asseuerant, etiam datiuo cum componitur coniungi, ut subscribere causæ, subesse imperio, subuenire egeno, uel calamitoso, & huiusmodi.

Scruire auribus. Dare auribus.

SEruire auribus, dare auribus, frequeuter apud bonos autores reperitur, qui modus loquendi nihil aliud

certe significat, quam assentari, & e blandiri.

Cæsar in comment. Auribus Varri seruiunt.

Trebonius Cic. Noli putare mi Cicero, me hoc auribus tu
is dare. Si dijs placet.

Admirantes antiqui alicuius indignitatem, uel temeritatem, aut indignantes, certo modo loquendi dicebant, Si dijs placet.

Cic. in orat. Etiam latini, si dijs placet, hoc biennio magistri dicendi extiterunt.

Idē in Tusc. Qua gloria cōmotus Epicurus exorū, cui etiam, si dijs placet, uidetur semper sapiens beatus.

T.L. ab urbe con. Perpetuos, si dijs placet tribunos.

Ibidem, Quinetiam, si dijs placet, nephas aiunt consuētem plebeium fieri.

Idem de bello Mace. Nos si dijs placet, iam rem publicam etiā capessere eas patimur.

Ibidem: Non societatem modo, sed si dijs placet, affinitatem etiam pepigisti.

Ibid. Qui nunc nos, si dijs placet, accusatis.

Satin saluę?

Modus loquendi apud ueteres, cum quid turbati interrogabant. An sati salua res essent.

Terentius in Eunicho: Hem quid est? quid trepidas? sa
Titus Liuius ab urbe condita, Quārētiq; ui (tin saluę)
ro, satin saluę minime inquit.

Ibidem, Satin saluę inquit Luci Volumne, ut sese in Sa-
mnio res habent?

Ibidem, Percunctatus satin saluę?

Idem de bello Macedonico, Cum pater satin salua res in
terrogaret.

Sarta testa qd sint, & quid sit ea exigere.

Sarta testa, sine copula plerung; posita comperi, à Sar-
cio & rego certo modo dicendi deducta, ut infra ostendit.
Cum enim ædificia publica, aedes sacræ, & alia lo-
ca, & opera publica redemptoribus locabantur, præci-
pua inter cætera conditio apponebatur, curarent ut sar-
ta testa qd essent, id est, bene prouisa, aut reparata. Quod
vero redemptores ex locato debebant cum exigebat,

sarta recta exigere dicebantur. Quandoque per translationem ea uerba sarta recta usurpantur.

Plautus in Trinummo, Sarta recta tua præcepta usque habui mea modestia.

Cic. Cælio, Hoc mihi da, atque largire, ut Marcum Curium sartum & tectum (ut aiunt) ab omni incommmodo, detri mento, molestia, syncere integrumq; conserues.

Idem in oratione ante exilium, Qui numini deoq; conse cratum sartum rectum ab omni periculo conseruaui.

Sarta recta simpliciter.

Plautus in Mostella. Non uideor mihi sarcire posse ædes meas, quin totæ perpetuo ruant.

Cic. Bruto, Quoq; quidem omnia commoda, omnesq; fa cultates, quibus & sacra conficere, & sarta recta ædium sacrarum, locorumq; communium tueri possit, consi stunt in ijs uectigalibus.

Idem in Ver. Cum consules ædes sacras locauissent, neque potuissent omnia sarta recta exigere.

Ibidem, Eundemq; te memini, censorias quoq; leges in sartis rectis exigendis tollere.

Ibidem, Verumetiam in ijs sartis rectisq; damnata est.

Vlpianus de officio Proconsulis, lege Si in alicuius ædes sacras, & opera publica circumire inspiciendi gratia, an sarta rectaque sint, uel an aliqua refectione indigeant.

Celsus de usufructu: Haec tenus tamen ut sarta recta habeat, si qua tamen uetusitate corruiissent, neutrum cogi reficere. & subdit: Vnde Celsus de modo sarta recta habendi querit.

Tempus,

Ante tempus, post tempus, ad tempus, per tempus, in tempus, in tempore, primo quoque tempore, primo quoque die, pro tempore, pro re, pro loco, uno tempore: Hos & alios dicendi modos, mira elegantiaq; uarietate perfecta illa latinitas condidit. Si quis ea, quæ infra posui diligenter legerit, sine alio interprete per se facis intelliget.

Ad tempus.

Terent. Commodorem hois aduentum ad tempus non uidi.

Cicero de finibus bonorum & malorum, Itaque ad tempus ad Pisonem omnes.

Suo tempore.

Idem in Verrem: Scandilius rem se totam relictus dicit,
& suo tempore esse redditurum.

Primo quoque tempore.

T.L. ab urbe. con. Ut primo quoque tempore in Italiā trās-
gressus iungeret sc̄ Annibali.

Ibid. Primo quoque tempore redire in Hispaniam iussit.

Ibide. Decreuerunt, ut primo quoque tempore de ea re
ad populum ferretur.

Primo quoque die.

Ibid. Decreuerunt, ut primo quoque die ad populū ferrēt.
Cencus Pompeius L. Domitio: Ut primo quoque die Lucerū
aduenires.

Tempestiuum cōuiuiū. Magisteria à maioribus in
stituta, sermo qui more maiorum à summo ma-
gistro adhibetur in poculo.

Nondum cuique satis arbitror exploratum, quid sit tem-
pestiuum conuiuiū. Hoc certe liquet, non esse id quod
simpliciter uerba ostendūt, ut id sit conuiuiū tēpestiuū,
quod conuiuiū in tēpore paratum . Nam ut patet ex ḥis,
quas infra posui autoritatibus, aliqd præcipui in eo erat
conuiuio, quod nō erat itē in alijs, ut Magisteria à maio-
ribus instituta, ut sermo quidam, qui more maiorū à ma-
gistro adhibebatur in poculo , ea cuiusmodi essent ne-
mo (quod sciam) prodidit.

Cicero. Attico: Audio à bonis uiris, qui & nunc, & sepē an-
te magno præsidio reipub. fuerunt, hanc cunctationē
nostram non probari, multaque mihi & scuere in conui-
uiuis tempestiuis disputari.

Idem pro P. Sylla: Quantum alij tribuunt tempestiuis cō-
uiuijs, quantum aleæ.

Idē pro L. Mure. Nemo uero saltat sobrius, nisi forte insa-
niat, neque in solitudine, neque in conuiuio moderato, atque
honesto. Tempestiuī conuiuij, amoeni loci, multaque deli-
ciarum comes est extrema saltatio.

Idem in Verrem: Statuitur Lollius in illo tempestiuo gla-
diatorum conuiuio.

Idem de seneccute Catonem loquentem facit; Ego uero

Cic. in Tuscu. Sed tamen tantū abest, ut scribī contra nos nolimus, ut id etiā maxime optemus.

Idem pro lege Mani. Tantumq; abest, ut aliquid bonā gratiam mihi quæsisse uidear, ut multas etiā similitates, partim obscuras, partim apertas intelligatis, mihi non necessarias, uobis non inutiles suscepisse.

Tandē aliquādo, quousq; tandem.

TAndem aliquando, quousq; tandem, hæc cōiuncta ad uerbia in oratione ueluti duæ stellæ coruscāt, eamq; magnopere exornant.

Cicero Tironi: Tandem aliquando mihi à te expectatissimas literas reddidit.

Idem in Cati. Quousq; tandem abutere patientia nostra? T. Lab. ur. cōd. Quousq; tandem ignorabim⁹ uires nostras?

Tentare, attentare.

TEntare paulo occultiore significato, id est quod afficer & occupare. Attētare autem, quasi insidiose peruestigare.

Cic. Att. Scripseras te quodā ualetudinis gñe tentari.

Eid. Valetudinē tuā iam confirmatā esse, & à ueteri morbo, & ab omnibus tentationibus gaudeo.

Idem in Tuscu. Quod animi ualentes morbo tentari non possunt, corpora non possunt.

Idem de Ora. Cū is est auditor, qui nō uereat, ne cōpositę orationis insidijs sua fides attenteat.

Verg. in Georg. Turpis oues tentat scabies.

Hora. Si latus, aut renes morbo tentantur acuto.

Idem: At si condoluit tēratum frigore corpus.

Tātisper dum.

TAntisper plerūq; particulam, dum, post se trahit apud eos autores, quos nunq; satis laudare, satis admirari et suspicere possumus.

Plau. in Menæchmis: Meretrix tantisper blanditur, dum illud quod rapiat, uidet.

Teren. in Heaut. Ego te meum esse dici tantisper uolo, dum quod te dignum est facis.

Ibid. Decreui tantisper me minus iniuria Chremē meo gnato facere, dum siam miser.

Idem in Adel. Malo coactus qui suū officiū facit, dū id re-scitumiri credit, tantisper cauet.

Cicero M. Varroni: Habes rationem consilij mei. Tibi igitur censeo latendum tantisper ibidem, dum effruescit hæc gratulatio, & simul dum audiam quemadmodū negotium confectum sit.

Idē in arte Rhe. Ut ubi esset tantisper dum culcus, in quā coniectus in p̄fluentem deueheret, compararet.

Trāsuersum unguem non discedere, uel digitū aut pedem latum, uel digitum latum.

TRANSUERSUM unguem uel digitum, aut pedem latum, uel digitum latum nō discedere, modum etiā hunc dīcendi formauerūt Latini illi, cum paruulum interuallū ostendere uolebant.

Plaut. in Aul. Si ex isto loco tuo digitum trāsuersum, uel unguem latum excesseris.

Idem in Bacchid. Nego tibi annis uiginti fuisse prīmis copiæ digitum longe à pædagogo, pedem ut efferres ex ædibus ante solem exorientem.

Idem in Mostel. Si posthac me pedem latū modo scies impossuisse in undam, haud causa est illico, quod nunc uolūsti facere, quin facias mihi.

Cice. in Aca. Ab hac mihi non licet transuersum (ut aiūt) digitum discedere.

Idem in Verrem: Pueri Sisenae credo qui audiuisserent quę in istum testimonia essent dicta, oculos de isto nusquam deincere, neq; ab argento digitum discedere.

Idem C. Fab. Gallo: Vrgeo igit transuersum unguē (quod aiunt) à stylo, is enim est dicendi opifex.

Tollere pedes.

TVRPEM & obscenam significationem habet is loquēdi modus, qui apud eos, quos sāpe memoro bonos autores frequēs est. Dicebāt em tollere pedes ea modestia, ut q; obscenitas rebus inesset, honestis utcunq; uerbis tegeretur.

Cic. Attic. Sed soror quę tantum habeat consularis loci, unū mihi solū pedem dat. Noli inq; de uno pede sororis queri, licet etiā alterq; tollas. Nō cōsulare inquies dīctū,

fator.

Tollere manus.

TOLLERE manus, modū hunc loquendi in latitiae uel admiratione rei gratæ antiqui adhibebant.

Cicero Cæsari: Sustulimus manus & ego & Balbus, tanta fuit opportunitas.

Idē in Acad. Horrēsius aut̄ uehementer admirās, qd quidem ppetuo Lucilio loquente fecerit, ut etiam manus se pe tolleret.

Tendere iter.

TEndere iter, id ē, quod Iter facere, uterq; loquēdi modus ueustissimus.

Verg. Tendere iter pennis,

T.L.de bel.Pun. Cū ab occasu solis ad exortus tenderent iter.

VT.

Exprimi uix potest, quantā partē Latini sermonis particula VT, cōtineat, q̄ ue uario dicendi modo per orationem serpat, ac ueluti lasciuia luxuriet.

De VT, quo loco multi ne, inepte ponunt,
& significat dubitationem, & cōiungitur
cum metuo, uereor, timeo.

Terent. Metuo ut substet hospes.

Idē in Andr. Dies mihi ut sit satis uereor ad agendum.

Idē in Hec. Sed firmæ uereor hæ ut sint nuptiæ.

Cæsar in commē. Ut satis commode supportari posset timere dicebant.

Cic. M. Marc. Sed cū ita late pateat eius potestas, quā uere mur, ut terrar̄ orbem cōplexa sit, nōne maius sine periculo domi tua esse, q̄ cū periculo alienæ?

Idem Att. Et tamen uereor ut ijs ip̄s cōtentus sit.

Eidē. Quod enim tu absuisti, uereor ut satis diligent' actū in senatu sit de literis meis.

Idem pro Milo. Accepi à te literas, quibus uereris uideris, ut epistolas illas acceperim.

Idem Terent. Omnes labores te excipere uideo, timeo ut sustineas.

Eid. Si homo amēs diripiendā urbē datus est, uereor ut Dolobella ipse nobis satis pdesse possit.

Idem pro P. Quintio: Tamen ne uereris ut possit hæc contra Hortensium cōtendere?

Idē cōtra Rullū. Veretur Hiēpsal ut satis firmū sit & ratū.
Idem in Anto. Ne uerēdum quidem est, ut tenere se pos-
sit, ut moderari.

Horatius: O puer, ut sis uitalis metuo.

De Vt, pro quemadmodum.

Cic.ad Brutum: Age uero teste produc̄to credo te exclā-
mationem Clodij aduocati audisse, quæ consurrectio lu-
dicum facta sit, ut me circūsteterint, ut aperte iugula
sua pro meo capite P.Clodio ostentarint.

Idem in Rullū: Sed Omitto ut sit factus uterq; nosīs;

Vergilius in Bucol. Aspice ut antrum

Sylvestris raris spar sit labrusca racemis.

Ouid.de morte Tibulli: Aspice demissis ut eat miserabilis
Horat. Viden ut geminæ stent uertice crista?

(alis.)

Idem: Vides ut alta stet niue candidum Soracte?

De Vt pro quomodo, & interrogantis.

Plau.in Persa: Vt uales? Respondeatur, ut queo.

Ibid. Vt munitum tibi uisum est oppidum?

Idem in Trinuummo: Quid agit tua uxor? ut ualet?

Idem: Vt uideſ mulier? Respondeatur, non ēdepol mala.

Horat. Vt ualet? ut meminit nostri?

Oui.de Ponto: Cernis ut exiguū corrūpant ocia corpus.

De Vt, pro quomodo, sed cum quadā
admiratione interrogat.

Plau.in Capti. Vt ſaþe ſumma ingenia in occulto latent.

Idem in Rudente: Vt afflīctantur miserae?

Ibid. Vides ne alteram illam ut fluctus eiecit foras?

Ibid. Vt præ timore ingenua in undas concidit?

Ibid. Vt te amplector libens.

Ibid. Vt ego amo te mea Ampelisca? ut dulcis es?

Idem in Mercatore: Vt diſsimulat malus?

Idem in Sticho: Vt ego te nunc conſpicio libens? ut præ le-
ticia lachrymæ proſiliunt mihi?

Cic.pro Milo. Vt contempſit? ut pro nihilo putauit?

Eidem: Gneus autem noster, o rem miserain, & incredi-
bilem, ut totus iacet?

Verg. Vt te fortissime Teucrum

Accipio, agnōſco'q; libens? ut uerba parentis?

- Idem in 1. Aeneidos, Ut te post multa tuorum
 Funera, post uarios hominumq; orbisq; labores,
 Defessi aspicimus.
- Horat. Ut iuuat pastas oues uidere properantes Domum?
 Idem, Ut semper gaudes illudere rebus Humanis?
 Idem in Odis, Ut gaudet insitua decerpens pira?
 Ut pro licet, uel posito, uel dato, ut nunc loquimur.
- Cæs. in com. Ac iam ut oia contra opinionē acciderēt,
 tñ multo se plurimū nauibus posse prospiciebant.
- Ci. At, Quis aut̄ locus erit tut⁹, ut placatis utramur fluctib.
 Idē Bruto, Nos te tuūq; exercitū expectamus, sine q; ut re
 liqua ex sentētia succedāt, uix satis liberti uidemur fore.
- Idē in oratore, Ut enim quāeras omnia, quomodo Græci
 ineptum appellant, non reperies.
- Idem pro P. Quintio, Ad me uentū est, qui ut summa ha-
 berē cætera, tpiis quidem certe uix satis habui, ut rē tan-
 tam, tot controuersijs implicitam possem cognoscere.
- Idē pro lege Agraria: Etem ut circunspectiamus omnia, que
 populo grata atq; iucunda sunt: nihil tā populare q; pa-
 cem, q; concordiam, q; otium reperiemus.
- Idem in Anto. Quod si pacis, id est timoris nostri nomen
 audiuerit, ut non referat pedem, insistet certe.
- Idem in Philip. Legem illam appellare fas nō est, & ut sit
 lex, non debemus illam Hircij legem putare.
- Cato de re ru. Non est in nostra potestate, sed in naturæ,
 ut tamen multum sit in nobis.
- Ouid. de Pon. Ut mihi dñ faueāt, qbus est manifestior ip̄e,
 Paxna potest demi, culpa perennis erit.
- Ibidē, Luce minus decima dominam uenietis in urbem,
 Ut festinatum non faciat is iter.
- Idem, Ut multum demas nostro de corpore curæ,
 Non minus exhausto quod superabit erit.
- Idem in epistolis, Ut terram inuenias, quis cā tibi tradet
 habendam?
- In eisdem, Ut pelago suadente etiam retinacula soluas,
 Multa rāmen latus triftia pontus habet.
- Horatius in epistola, Multæ sunt plateæ nihil ut meditari
 tibus obster.

T. Liuius ab ur. con. Ex Brutio agro, qui ut omnis colere-
tur, exiguus tamen tanto alendo exercitui erat.

Idem de bello Macedonico, Ut trium numero scriptorum
parum fidei sit, magnam tñ uictoriam fuisse apparet.

Vt pro sicut.

Cæsar in com. Horum autoritate finitimi adducti, ut sunt
Gallorum subita & repentina cōsilia, eadē de causa Tre-
bium Terrasidiumq; retinent.

Cic. ad Brut. Habes ut breuissime potui genus iudicij.

Idē de senect. Multæ etiā ut in hoīe Romano litére crāt.

Idē de finib. Pueri in quibus ut in speculis natura cernit.

Idem in Bruto, Fuit ut temporibus illis Luculentus iuris
ualde peritus.

Ibidem, Erat cum literis Latinis, tum etiā Græcis (ut tem-
poribus illis) satis eruditus.

T. Liuius ab ur. con. Sacra publica, ut à Numa erant insti-
tuta, facere.

Ibidem, Vt in tali tumultu portas inuadit.

Vt pro uitinam, execrando uel optando.

Plau. in Persa, Vt istum dñ deæq; perdant.

Idem in Mostel. Vt dñ deæq; omnes me pessimis exemplis
interficiat, nisi ego illā interfecero siti fameq; atq; gelu.

Teren. in Heauton. Vt te oēs quidem dñ deæq; quantū est
Syre, cum tuo isto inuento, cumq; incepto pērdat.

Idem in Adelp. Vt Syre te cum tua monstrarione magnus
perdat Iupiter.

Idem in Eunucho, Vt illū dñ deæq; oēs senem perdant.

Vt, pro postquam.

Plau. in Sti, Nā uiri nostri domo ut abierūt, hic tertius an-

Cic. in Anto. Est em annus ut repulsam tulit. (nus est.

Idem in Bruto, Nam ut illos de rep. libros edidisti, nihil à

te sanè posteaccepimus.

Eidem, Vt ueni in Arpinū, cū ad me frater uenisset, in pri-
mis nobis sermo, isq; multus de te fuit.

Eidem, Vt primum iudices cōsederunt, ualde dissidere bo-
ni cōsiderunt.

Eidem, Vt ab urbe discessi, nullū intermisī diem, quin ali-
quid ad te litterarum darem.

Idem At. Ut Athenas ad XV. calē. Quintiles ueneram, exspectabam quartum diem Pompeium.

Ouidi de Ponto, Nec quicq; ad nosiras peruenit acerbilis aures, Ut sumus in Ponto, perueniatq; precor
Ve.

PArticula ve, dici uix potest, quanta cū uenustate & gratia ponatur ab antiquis. Legendo tamen & meditādo melius consideratur. Disiunctiua enim coniunctio est, ut id significet quod aut.

Cicero Attico, Appiusenim ad me ex itinere his tēr ueritas miserat.

Eidem, Amici regis duo trés ue perdiuites sunt.

Idē in Anto. Censeo uti C. Pansa, Au. Hircius cōsules alter ambō ue defendant.

In eundem. Post hanc habitam concionem duabus tribūs ue horis hac literat uenerunt.

In eundem, Vti C. Pansa, A. Hircius cōsules alter ambō ue rationem agri habeant.

In eundem, Quid cum decreuistis ut consules alter ambō ue ad bellum proficiscerentur?

Sed eleganter geminata postponit negatiuæ:

Cic. Lento. Pero à te, ut id à me nē ue in hoc, nē ue in alijs

Idē in orato. Cōponere & struere uerba sua, ut (queras. nēue asper eorum concursus, nēue hiulcus sit, sed quodā modo coagmentatus & lenis.

Ibide, Id assequemini, si uerba extrema cum consequentiis primis ita iungetis, ut neue aspere concurrent, neue ualiti diducant.

Verg. in Georg. Neue tibi ad solem uergant uineta cadent, Neue inter uites corylli sere, neue flagella Summa pte. Vsu uenire.

VSi uenire, uel euenire, id est, quod accidere, contingere. Sed aliquid contingere, aut accidere semel, aut raro potest, quod nō sit consuetum, uel in usu. Vsu autem uenire est id quod frequentius accidere. Modus est loquendi latino candore insignis.

Terētius in Phor. Nec enim huiusmodi tibi unquam usus uenit, ut confictares malo,

Cicero Appio Pulchro: Quod si quis me astutiorē fingit,
quid potest esse callidius, q̄ cum te absentē semper defen-
derim, cū pr̄fertim mihi usu uenturę non arbitrarer, ut
ego quoq; à te absens defendendus essem, nunc cōmittę
rem, ut tu iure optimo me absentem deserere posses.

Idem Cassio, Videor enim cūm potestate loqui & iocari,
nec tamen hoc usu uenit.

Idem in oratore, Quid quod usu memoria patrū uenit?

Ibid. Quod idē mihi spero usu eē uenturę in hac disputati-
one, qđ in dicēdo solet, ut nulla expectet ornata oratio.

Idē in arte rheto. Idē in demonstratione solet usu uenire.
Et in eadem, Aut si quod in quibusdam rebus hominibus
accidit, id dicitur usu uenire,

Ibid. Duodecimus locus est, per quē indignamur φ nobis
hoc primum acciderit, nec alicui unq; usu euenerit.

Idē pro Cluentio, Hoç cuius usu uenire posse quarebat.

Idē Attico, Nūc uenit idem usu mihi, quod tu tibi scribis.

Eidem, Credo igitur hunc me nō amare, at ego me ama-
bo, quod mihi pridem usu non uenit.

Idē de finibus bonor̄ & malor̄, Sed eo credo quibusdā ue-
nire usu, ut abhorreant à Latiniſ.

Idē in Tusc. Qđ ijs ſapē usu uenit, qui cum acriter oculis
deficientē ſolem intuerent, aspectū omnino amitterēt.

Idem pro Roscio Comēdo, Quod item nuper in Erote
Comēdo usu uenit.

Idē pro P. Quintio, Nā qđ homini pōt turpius, qđ yō mi-
serius aut acerbius usu uenire? qđ tuū euenire dedecus?

Idem pro Sex. Roscio Amerino, Idem usu mihi uenit in
cauſa optima.

Idem in Verrē, Hoc enim ſolet usu uenire ijs, qui in agris
redemerunt.

Varro libro, . . . rerum rust. Id quod usu uenit Barberio equi-
ti Romano.

Ibid. Quod usu uenit memoriac mandandum.

Asconius Pedianus hoc ſuo iure declarat, cū dicit: Vſu u-
niſſe, id eft contigisse.

Vitruvius, Quod in multis ciuitatib; ſolet usu euenire.

T. Lilius ab ur. cōd. Qđ ad eam diē nunq; usu ueniffet,

Valetudo infirma, infirmitas ualetudinis.

VALETUDO INFIRMA, & INFIRMITAS UALETUDINIS, CERTO DICĒ
DI Mō à doctis illius perfecti seculi dicitur, quod uno
VERBO ILLITERATI Nō MORBū, sed INFIRMITATEM UOCANT.

CICERO TIRONI: VALETUDINĒ ISTAM INFIRMAM (SI ME AMAS)
NOLI UXARE.

EIDĒ: VIX IN IPSIS TECTIS & OPPIDIS FRIGUS INFIRMA UALETUDI
NE UITATUR, NEDUM IN MARÍ.

IDĒ M. MARIO: SI TE DOLOR ALIQUIS CORPORIS, AUT INFIRMITAT
UALETUDINIS TUÆ TENUIT, QUO MINUS AD LUDOS UENIRES, FOR
TUNAꝝ INAGIS TRIBUOꝝ SAPIENTIAꝝ TUÆ.

IDĒ PRO AULO CLUETIO: CECIDISSÆ EX EQUO DICITUR, & HOMO
INFIRMA UALETUDINE LATUS OFFENDISSÆ UCHEMENTER.

IDĒ, P. CODĒ: ERAT ILLO TPE INFIRMA UALETUDINE. HABITUS.

IDEM DE ORATORE: IN EIUS INFIRMISSIMA UALETUDINE, ASSE
CTAꝝ IAM ASTATE.

IDEM IN BRUTO: NISI SEMPER INFIRMA, ATQ; ETIAM ÆGRA UALE
TUDINE FUisset.

IDĒ DE LEGIBUS: QUI CUM ESSET INFIRMA UALETUDINE, HIC ÆSA
TEM EGIT IN LITERIS.

IDĒ DE OFFICIIS: PROPTER INFIRMITATEM UALETUDINIS NON PO
TUIT SIMILIS ESSE PATRÌ.

PAULUS DE MORTIS CAUSA DONATIONIBUS: MORTIS CAUSA DONA
RE LICET, Nō Tm INFIRMA EALETUDINIS CAUSA, sed PICULI ETIÀ
PPINQUÆ MORTIS. FIRMUS, & INFIRMUS.

CIC. TIRONI: TE PENITUS ROGO, NE TAM LONGA NAVIGATIONIS
& TIAꝝ P HYEMEM NISI Bñ FIRMUM COMMITTAS.

EIDEM: IBI TE UT FIRMUM OFFENDAM MI TIRO EFFICE.

IDĒ ATTRICO: SED HOMINĒ INFIRMUM IN UILLAM APERRAM, AC
NE RUDEM QUIDĒ ETIAM NUNC INUITARE NOLUI.

EIDĒ: SED CONFIDO, SI DILIGĒS IAM, QUĀ INSTITUISTI ADHIBUE
RIS, CITO TE FIRMUM FORE.

NOTA UT FIRMUM, NON ITA INFIRMUM DICI, sed INFIRMA
UALETUDINE, & INFIRMUS Hō. FIRMUS AUT HOMO NUNQ DIC
TUR, sed ABSOLUTE FIRMUS. FIRMUS ENIM INTEGRUS, VALIDUS,
ROBUSTUM SIGNIFICAT. INFIRMUS UERO Nō ÆGROTUM (UT ILLÉ
TERATI DICUNT) sed IMBECILLEM, DEBILEM.

Ci. IN ACADEMICIS QUESTIONIBUS: ASSIDAMUS INQUA SI VIDET,

tendo, ut Cicerone in meum ne dimittas.

Eidem: Ut eum a magistris ne abducam.

Idem Atti. Tamen igitur nostrae illud solene seruemus, ut ne quae istuc euentum sine literis dimittamus.

Idem de officijs: Modo hoc ita faciat, ut ne ipse de se bene existat manus, seseque diligenter, hanc causam habeat ad iniuriam.

Idem de arte rhetorica. Ut ne alterius defendendi causa hunc accusare, sed hunc accusandi causa defendere aliud videatur.

Idem pro Cluictio: Me obsecrare coepit, ut ne sese lege defendarem.

Idem pro P. Quintio. Ita possideto, ut Quintio ius ne auferat.

Idem: Quia populo gratias agit de reditu suo: At dc me ut ne ualerent semper senatus flagitauit.

Idem pro domo sua: Ut M. Tullius in ciuitate ne sit.

Ibid. Primus ut ne pena capitinis cum pecunia coniungat.

Idem pro Sexto Roscio Amerino: Ut plane illudamur auctoribus.

Idem pro Rabirio Posthumo: Vos obsecro iudices, ut huic optio viro, qui nemo melior unusquisque fuit, nomine equis Romanus, & usurpa huius lucis, & uestrum conspectum ne cripatiatis.

Idem pro L. Mur. Obsecro iudices, ut ne hominis miseri, & eius corporis morbo tum animi dolore confecti, L. Murena recente gratulationem riotua lamentatione obruatis.

Idem pro Gn. Rabirio: Ut ne plura de pudicitia dicerem.

Idem pro Aulo Cecinna: Secundo ut ne cum tam improbo homine, Tertio ut cum tam stulto haberet.

Var. in li. rust. rerum: Ut ne plus quarta pars eximam mellis. Vitruvius: Ut ne plus pateant palmum.

Idem: Ut ab aqua uiuente dissoluantur.

T. L. de bel. Maç. Id ut ne fiat, uno modo cauendum arbitror.

Modestinus de confirmando Tutori, legi: Ut ne de confirmandis querentibus tutoribus relinquamus.

Venimus in mentem illius temporis.

Negligendus non est hic quoque dicendi modus, apud optimos autores celebratus: Dicebat enim, cum mihi in mente uenit illius temporis, quem multi imitari nescientes immutant, ut rugi ac uulgato modo dicant: Cum mihi illud tempus uenit in mente.

Morat. Vel mea cum saeuis agitat fastidia verbis.

Clarus est eius particulæ alius sensus, quo significatur etiam.

Cic. ad Att. Vt uel perire maluerit, q̄ perdere omnia.

Ad eūdem. Occupationū meā uel hoc signum erit, quod epistola librarij manu est. Et alia huiusmodi locis innimeris.

Vsq; dum.

VSq; dum, hæ duæ particulæ compositæ idem significant quod Vsq; quo, uel quoad. Abierunt tñ per incuriam à cōmuni sermone fere in desuetudinem.

Cic. in Ver. Fatef id, quod negari nō potest, sc priuatū hominē, prædonum duces uiuos atq; incolumes domi suę, posteaq; Romā redierit, usq; dū per me licuerit tenuisse.

Catull. Hic me grauedo frigida, & frequens tussis quassavit, usq; dum in tuum sinum fugi.

Villa rudis, terra rudis.

VIlla rudis, terra rudis, quid esset, pauci (ut opinor) ad uerterūt. Est enim quæ prius proscissa non fuit, sed intacta, & ut uulgo dicunt, noua.

Cice. Q. fratri: In uillam apertam, ac ne rudem quidē ducere nolui.

Var. de re rust. Terrā rudem proscindere oportet.

Ibid. Illud quoq; multū interest, in rudi terra, an in ea se ras, quæ q̄rannis sit obsita, quæ uocat restibilis.

Ouid. in Meta. Rudis indigestaç; moles.

Catullus in Argona. Illa rudem cursu prima imbutit Am phitriten,

Quæ simul ac rostro uentosum proscidit æquor.

Vbi uis gentiū, quisquā gentiū, ubi sis gentiū, ubi terrarum, quid rerum &c.

VNde quaç; patet Latinitatem nil aliud esse, q̄ certū modum loquendi, Vbi uis gentium, quisquā gentium, ubi sis gentium, ubi terrarū, aliquo terrarū, quoquō gentium, ubi loci, quid rerum, quo locorū, & huiusmodi, præcipua sunt obseruatione dignissima.

Plau. in Mer. Vbinam est is homo ḡtium?

Ibid. Minime gentium.

Ibid. Nusquam gentium.

- Ibid. Illā quererere, quoquo hinc abducta est gentium?
 Idem in Pseu. Neq; Libellē ulla spes sit usq; gentium.
 Idem in Asinaria: Vnde gentium?
 Idem in Aulularia: Neq; ligna ego usquam gentium p̄t
 beri uidi pulchrius.
 Idē in Milite: Conueniam illum ubi ubi erit gentium.
 Idem in Bacchidibus: Sequere hac me, Respondeatur,
 Quo gentium?
 Idem in Asi. Per h̄ ego oppido, nisi Litānum inuenio iam
 ubi ubi est gentium.
 Terentius in Hecy. Cui quanto fuerat p̄stabilis, ubi
 uis gentium actatem agere.
 Ibid. An quisq; gentium est & que miser?
 Cic. in Catil. O dñi immortales, ubinā gentium sumus?
 Plau. in Amph. Non ad epol nūc ubi terrarū sim scio.
 Idē in Mer. Vbi loci res summa nostra publica?
 Terenti. in Phor. Quoquo hinc asportabor terrarū certū
 est p̄sequi, aut petire.
 Cicero Attico. Etsi mihi nihil erat propositum ad scribē
 dum, quia quid ageres, ubi terrarum essem, ne suspicabar
 quidem.
 Ibid. Neq; adest isthic, neq; ubi terrarum sit scio.
 Decius Brutus Bruto & Cassio: Fortunæ cedendū, ex Itā
 liā migrandū Rhodū, aut aliq; terrarum arbitror.
 Idē in Philip. Qui ubi terrarū sit, qd agat, uiuat deniq; an
 mortuus sit, quis aut scit, aut curat?
 Ibid. Vbi cūq; terrarū sunt, ibi est omne reipu. p̄fidiū.
 Idē pro Rabirio Posthumo: Nunc uero quid agimus? ubi
 terrarum sumus?
 Hōra. Mittere festari rosa quo locorū Sera moretur.
 T. L. ab urbe con. Quo terrarum uelint trahiant.
 Idē de bel. Pun. Percontatur ubi terrarum esset.
 Idem de bello Mace: Se tacitos abiēre quo terrarū possent
 in animo habuisse.
 Plau. in Rudēte: Sed Grippus noster qd rerum gerit?
 Catul. Quid rerum gerit?
 Plaut. in Aulularia: Sed quid hoc clamoris oritur hic ex
 proximo?

Horat. Quid hoc ueneni sicut in præcordijs!

V S Q V E.

PRæpositio usq; obſeruatione dignissima eſt. Coniungit enim plerūq; à pfectis illis uiris cum alijs præpositionib⁹ A, ab, ad, ante, ē, ex. Interdū etiam cū aduerbio, pridie, poſtridie, dū, iſtinc, magna cū uenustate. Quē dicendi modū q non tenent, errorem aut male latinitatis eſſe, aut ſcripturæ pueritatem putant.

Vſq; ad.

Cic. Arti. Ibi eſſe uolo uſq; ad pridie Caleñ. Maias.

Ibidem: Nos in Formiano eſſe uolumus uſq; ad pridie Nonas Maias.

Eidem de Quin. fratre: Nuncij nobis tristes nec uarij uenerunt, ex ante diem Nonarum Iunij, uſq; ad pridie Calendas ſeptembriſ.

T. L. ab urbe con. Vſq; ad diem quinto Caleñ. Maias.

Ouid. in Meta. Ad uſq; Decolor extremo qua cingit India Gange. Vſq; à, uſq; ab.

Plau. in Rudente: Longe uſq; à campis ultimis.

Idem in Trinummo: Vſq; ab stirpe.

Idē in Per. Quaſtu attulisti mihi ab hero meo uſq; è Persia

Idē in Stichio: Vbi ppruriscamus uſq; ex unguiculis.

Teren. Ex Aethiopia eſt uſq; hæc.

Cic. pro Aulo Cluentio, Comperi mulierem quādam Larino, atq; illam uſq; à mari ſupero Romam proficiſci cū magno comitatu.

Idē in Ver. Hoc illi nauigio ad oēs populi Romani hostes uſq; ab Diana, quod in Hispania eit, ad Sinopem quæ in Ponto eſt, nauigauerunt.

Idē in Vatinium teſtem, Quod augures omnes uſq; à Romulo decreuerunt.

Verg. Vſq; à proauis uetus ordinis ætas.

Idem: Siculo proſpexit ab uſq; Pachinno.
Vſq; dum, id eſt, donec.

Plau. in Menæc. Vſq; dū regnū obtinebit Iuppiter.

Cic., p P. Quin. Taceret res in controuersijs iſto calumnian- te biennium uſq; dum inueniretur.

Catullus, Quæ tibi ſinē ſinē ſeruiat, uſq; dum tremulunt

thouens cana tem̄pus anilitas, omnia omnibus annuit,
Vsq; eo, id est, tamdiu.

Cice. de natu. deor. Vsq; eo premere earum capita mordi-
cus, dum captum amitterent.

Idem pro Sex. Roscio Amerino: Sed usq; eo quid argua-
non habes. Vsq; isthinc.

Cic. At. Nostri sonitus nostros, tanti fuerūt, ut ego eo bre-
uior sim, q; eos usq; isthinc exauditos putem.

Vacuus à culpa, à periculo, à dolore.

Obseruandus est hic quoq; dicēdi modus, quo rari post
felix illud doctorum seculūm usi sunt, post quæ tem-
pora mira paucitas bonarū literatū, & apud paucos rese-
dit. Nam quōtusquisq; est, qui postea nō uacuū culpa, ua-
cum periculo, & uacuū dolore dicat? Antiqui autem illi
uacuū à culpa, uacuū à periculo, & uacuū à dolore, & hu-
iūsmodi addita p̄positione dicebant.

Cice. in Ver. Nām ipsa Messana, quæ situ, m̄ x̄nibus, por-
tuq; ornata sit, ab ijs rebus, qbus iste delectatur, sanc uac-
ua ac nuda est.

Idem Att. Si eris ab isto periculo uacuus.

Idem de Off. Adhibenda est uacuitas ab angoribus.

Idem de finib. bo. & malo. Quod is locus ab omni turba id
temporis uacuus esset.

Idem Q. Frā. Si eris ab isto periculo uacuus, ages scilicet,
si quid agi posse de nobis putabis.

Idem de arte Rhe. Si animus à talibus factis uacuus & in-
teger esse dicetur.

Idem prō lege Manilia. Ita neq; hic locus uacuus unquam
ab iis, q; uestrā causam defenderent: & meus labor in pri-
uatorū periculis caste in regreq; uersatus, ex uestro iudi-
cio fructū amplissimū est cōfiscutus.

Idem de prouincijs consularib. Nā quis hoc tempore non
sentit omnia alia esse uobis uacua ab omni periculo, at-
q; etiā ab omni suspicione bellii?

Idem pro Deiotaro: Sed tamen quicquid à bellis po. Ro-
mani uocabat, cū hōminibus nostris consuetudines, ami-
citias, r̄es, rationesq; iungebar.

Idem ad equites Ro. Profecto iis hora nulla eiecto M. Tuī

lio uacua à periculo,
Sall. in Catil. Quod si quis etiā à culpa uacuus in amicitia
eius liber inciderat, quotidiano usu atq; illecebris facile
par similisq; ceteris efficiebat.

T.L. ab ur. con. Nē quando à metu ac periculis uacarent,
Venire hæreditas.

VEnire hæreditas, latine dicitur id, quod multi dicunt,
In hæreditatem succedere.

Cicer. in Verre: Cuius filiæ cum à propinquo hæreditas
permagna uenisset,

Ibid. Præsertim cum tibi illo ipso anno ē Chelidone ue-
nisset hæreditas.

Ibid. Hic Verres hæreditatem sibi uenisse arbitratus ē, qd
in eius regnū ac manus uenerat iste.

Ibid. Qd pridem sibi hæreditas uenisset docet.

Ibid. Omnisbus ijs quibus hæreditas uenerit, cohæredem
prætorem esse oportere.

Ibi. Quid hæc hæreditas, qd pto Dionis filio uenerat?

In eund. Audiu. Dioni cuidam Siculo permagnā uenisse
hæreditatē. & paulopost: Huic hæreditas facile ad fester
tium tricies uenit testamento p̄pinqui sui Heraclij.

Ibi. Se de hæreditate uelle cognoscere, quæ eius filio à p-
pinquo hoīe Apollodoro Laphicōne uenisset,

Idem in Phil. Hæreditatē mihi negasti uenire,

Idem de arte Rhet. De hæreditate quæ uenit pupillo,

Idem pro L. Flac. Tu T. Vecti, si qua tibi in Africa uenerit
hæreditas, usu amittas.

Ibid. Quid ab ingenuis mulieribus hæreditates lege non
ueniunt?

Idem p A. Cæcina: Mihi credite, maior hæreditas uenit
unicuiq; nostrū in ijsdē bonis à iure & à legibus, q ab ijs
à quibus illa ipsa bona relicta sunt.

Idem p L. Flacc. Maximas audio tibj L. Luculle, qui de L.
Flacco sententiā latus es, pro tua eximia liberalitate,
maximisq; beneficijs in tuos, uenisse hæreditates,

Vicarius,

Vicariū eū esse, qui aliquius uices gerat, planissimū est; at
quas ijs subdā autoritatibus palā fier, quod multis abs-

conditum in eo uocabulo fuerat. Est enim alio sensu us
carius, seruus qui serui uices gerit. Ab eo (ut arbitror)
postea in alias qq; uis uocabuli transfusa est.

Plautus in Asina. Ex persona Leonida serui, Mihi scio ut
carium esse, neq; esse seruum in heri ædibus, qui sit plu-
ris q; ille fiet.

Cic. in Ver. Peculia oim, uicariisq; retinentur.

Horatius. Siue uicarius est, qui seruo paret, ut est mos ue-
ster ait, seu conseruos.

Paulus de noxialibus actionib. lege Si in re: Si seruus tu-
us nauem exercuerit, eiusq; uicarius seruus, & idem nau-
ta in eadem naui damnum dederit.

Idem de manumissis, lege Si peculium prælegatum est, &
uicarius liber esse iussus sit.

Vlpian. de institoria actione, lege Sed & si: Si à seruo tuo
operas uicarii eius conduxero.

Quæ cum uersum, uel uersus composita sunt, mirificam
in latinitate elegantiam obtinent: suntq; uel præci-
pua obseruatione dignissima.

Quoquo uersum aduerbium ad locum,
id est uersus quemcunq; locum.

Cæs. in cō. Eius imperio classem q; quo uersum dimittunt.

Ibidem, Quoquo uersum quo pabulandi mihi adire posse
uideantur.

Ibidem, Rates duplices quoquo uersum pedib. xxxi è regi-
one Solis collocabat.

Cato de re rust. Pedes denos quoquo uersum habeat.

Quaqua uersum, id est per quemcunq; locū.

Cæs. in cō. Legatos quaqua uersum dimittere.

Aliquo uersum, i. uersus aliquem locum.

Plautus in Casina, Ego pol istā iam aliquo uersum regu-
lām dedero.

Alio uersum, i. uersus alium locum, uel per
translationem, ob aliam causam.

Flau. in Aul. Atqui ego istuc Antrax alio uersum dixerā.

Vt roq; uel locum, id est, uersus utrumq;.

Flau. in Captiuis, Vt roq; uersum rectū est ingenium meū
ad te atq; ad illum.

DE MODIS LATIN. LOQ.

257

Deorsum uersum. i. uersus inferiorem locū.

Varro de lingua latina, Deorsum uersum ad singularia peruenient.

Sursum uersum. i. ysus superiorē locū.

Cic. in partitionibus oratorij. Et idem quasi sursum uer-
sum utrōq; dicatur.

Idem de orato. Cū gradatim sursum uersum reddit.

Cato de re rust. Vites propages sulcos sursum ysum, quo
ad eius facere poteris, uites facito uti ducas.

Ibidem, Sursum uersum semper adducito.

Ibidem, Vicia dicta à uinciendo, quod item capreolos ha-
bet, ut uitis, quibus sursum uersum serpit.

Paulus de gradib. affinitatis, legē Iurisconsultus: Sursum
uersum, uel deorsum uersum tendens. & subdit: Primo
gradu cognatiōis sunt sursum uersum duo, pater & ma-
ter, deorsum uersum dūo, filius & filia.

Deorsum uersum.

Tērēt. in Adel. Clivus deorsum uersum, Irae te p̄cipitato.

Varro lib. 2. rege rust. Linulis deorsum uersum pressis.

Vspiam.

VSpiam quasi scintilla quædam in oratione refulget, cū
à recte considerantibus obseruat. Nec quicq; meo iudi-
cio magis sermonem illustrat q; parvulae hæ clausulae, q;
à plurilq; quoniam sunt omisæ, illaudata eorū ac fodi-
da surgit oratio. Loco huius particulæ uspiam, multi in
epite, in aliquo loco, dicunt.

Cicero Attico, Sēd tamen hoc me ipse consolabar, q; non
dubitabam, quin te ille aut Dīrrachij, aut in istis locis us-
piam uisurus esset.

Eidem, Inde utrum cōsistere uspiam uelit, an mare trāsi-
re nescit?

Idē in acad. Siue est illa scripta uspiā, siue nusquam.

Vt frui, dare legare, dare præstare, dari
fieri, esse bibere, ire agere

Duo uerba, eorumq; infinita, nulla copula coniuncta,
sē penumero apud antiquos reperiunt, nulla ratione,
sed solo modo loquēdi, Ut frui, dare legare, dare præsta-
re, dari fieri, esse bibere, ire agere.

Vti, frui.

Caius de acquirendo rerum dominio, lege acquiritur: Ma
bet ius utendi fruendi.

Dare legare.

Iabolenus de statu liberis, lege Stichū: Titio do lego.

Paulus ad Legem Falcidiā, lege prima: Easq; res quibusq;
dare legare uolet.

Dare præstare.

Scuola de statu liberis, lege Sticho: Iubeo det præstet &
lio & uxori meæ.

Dari fieri.

Idem de inofficio testamēto, lege Titia: Quæ suprad
ari fieri iussi, & dari fieri uolo. Esse bibere.

Vlpi. de actio. empti & uenditī, lege Ex empto: Qui iumē
ta uēdit, solet ita promittere esse bibere ut oportet.

Ire agere.

Celsus de seruitutibus, lege Si cui: Ire agere licebit.

Idem eod. titulo, lege Per fundum: Qui pluriū est ius mihi
esse eundi agendi potest.

Paulus eod. titulo, lege Seruitutes: Per aream tuam in do
mum meam ire agere cessisti.

Idem eod. titu. lege Si prius ius esset mihi ire agere.

Idem de aqua pluuiia arcenda, lege Supra iter: Sed pontē
quo possis ire agere iure extruet.

Fecerunt negotia tum forensia, tum domestica, quibus
posteaq; Romam rediū, ualde distineor, ut non singula, ut
par erat, accurate seduloq; regustauerim, & suo quāq; rē
loco disposuerim. quare legētes quāso, uitio mihi ne dēt,
si quid ppter ordinē aut pperam' notatiū reperint.

Contendo & remitto.

NON ab re, neq; superuacaneū putauit aliquid etiā scri
bere de modis dicendi, quibus proferuntur uerba in
tendo, siue contendō, & remitto, quæ contraria sunt: et
astringo siue dēso, ac relaxo, quæ itē diuersa sunt: & cō
traho, ac dilato, similiter cōtraria. quæ à diuersis diuer
so quidem sensu accipiuntur. Quare qui tot in unum con
geltas autoritates legerint, dubitare deinceps & uaria
te desinent. Primo de intendo & remitto.

Cic.in Tusc. Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt: simillime animus intentione sua pressum depellit omnem ponderum: remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere.

Idem de Ora. Oculi sunt, quoꝝ intentione, tum remissione, tū cōiectu, tū hilaritate motus animoꝝ significamꝝ. T.L.ab ur.con. Remissio fune, quo suspensa erat, cataracta magno sonitu cecidit.

De astringo & relaxo.

Cic.de nat.deo. Eaꝝ tum astringit, tum relaxat.

Ibid. Quemadmodum autem reliquiꝝ cibi propellantur, tum astringentibus se intestinis, tum relaxantibꝝ, haud sane difficile dictu est.

Idē Att. Velle suscepisse iuuenē regendā. pater eīm nimis indulgens, qcquid ego astringxi, relaxat.

Idem in Anto. Neq; tamen uos urget mandatis pluribus, remittit aliquantum & relaxat.

Verg.Densat, erāt quæ rara modo: & quæ densa, relaxat.

De contraho & dilato.

Cic.de nat.deo. Partes quæ sunt infra quā id deuorat, dilatant: quæ autē supra, contrahunt.

Ibid. Pulmones tū se cōtrahunt aspirātes, tum sp̄itu dilatant, ut frequenter ducat cibis animalis.

Per translationē autē dicitur remittere & relaxare animū, hoc est, nō semp curis intentū esse.

Cic.in Phil. 2. Tamen si modo homines sunt, interdū animis relaxantur.

Idē Bruto: Tantā spēm attulerat explorata tua uictoria, ut omnium animi relaxati sint.

Idē de leg. Et tū remittit animos tū contrahit.

Quod multi inscite quidem, & minus Latine dicunt usq; nunc, usq; tunc, usq; ad id tempus, perfecti illi Romanī sermonis parentes, etiā nunc, etiā tunc, uel etiam num, etiā tum dicebāt. Quod qñq; præter supradicta ad huc, significat: posteri, ut alia multa, inuerterunt.

Etiam nunc.

Plau.in Aul. Abscede hinc etiā nunc, etiā nunc, etiā, ohe,

Idem in Mil. Etiam nunc uale.

Idem in Afinaria, Etiam nunc dico Periphanes Rhodius mercator diues, absente hero solus mihi talentum argenti soli adnumeravit.

Cæsar in commentar. Atq; hortabatur, incerto nunc etiā exitu uictoriae.

Cicero pro L. Murena, Homines tam ingeniosos per tot annos etiam nunc statuere non posse, utrum diem tertium dici oporteret.

Idem pro Sexto Roscio Amerino, Salui etiam nunc esse possumus.

Ibidē, Quæritur etiam nunc, quis eū nuntium miserit.

Idem de oratore, De materia loquor orationis etiā nunc, non de gñe ipso dicendi.

Idem Attico, Vide quæ so etiam nunc de testamento.

Eidem, Brutus erat in Veside etiam nunc.

Eidem, Etiam nunc si dubitas, fac ut sciamus.

Idem pro lege Agraria, In quibus ille etiam nunc bellum gerat.

Idem de diuinat. Ut mihi permittum uideatur quenq; extare, qui etiam nunc credat ihs.

Idem in Verrem, Etiā nunc mihi expectare uidemini iudices, quid deinde factum sit.

Idem de arte rheto. De altera patris etiam nunc mortui uoluntas plurimum ualebat.

Idem pro Cluentio, Quo de homine nihil etiam nunc dā cere nobis est necesse.

Idem pro T. An. Milone, Cur tñ si metuitur etiā nunc Mi lo, non tam hoc quotidianum crimen timemus?

Varro de lingua latina, Quod crepusculum dies etiā nunc sit, an iam nox, multis dubium.

Idem libro tertio res; rust. Cuius aues hospitales etiā nūc ructor.

Ibidē, Rustici etiā nunc quoq; uiam Veham appellant.

P. Lentulus consulibus, prætorib. tribunis pl. senatui, plebisq; Ro. ut patientiam senatus, & optimi cuiusq; manere etiam nunc confiderent.

Ouidius de arte amandi, Dum licet & ueros etiam nunc editis annos.

Idem in maiori opere, Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quicq; Audeat.

T. Liuius de bello Pun. Quid est Hanno, inquit, etiam nūc pñnitet belli suscepti aduersus Romanos.

Etiānum.

Plau. in Menæch. Ibo etiānum.

Varro de re rust. Cum etiānum platanus nouella esset.
Etiā tum.

Teren. in Hecyra. Me educit foras, narratq; ut uirgo ab se integra etiā tum siet.

Cicerō de ora. Omnes etiā tum retinebant illum Periclis succum.

IbideM. Cum etiā tum in lecto Crassus esset.

Varro de re rust. Vineas ueteres iterū occare, & nouellas etiā tertio. si sint etiā tum glebæ.

Iam tum, iam r.unc, aliud certe est, significatq; id quod ex tunc, ex nūc inepte dicunt.

Cic. pro A. Licinio. Ita se iam tum gessisse pro ciue ijs tem poribus, quæ tu criminaris.

Idem in Verrem. Iam tum cum bello fugitiuore tota Italia arderet.

Idem pro Cluen. Qui omnes in iudicijs publicis iam tum florente Romano populo floruerunt.

Verg. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes.
Iam nunc.

Cic. de diuin. Iam nunc mente & cogitatione perspicio, quæ tum studia hominum, qui concursus futuri finr.

IbideM. Quæ cum cogito, iam nunc timeo.

Verg. in Georg. Et uotis iam nunc asuesce uocari.

Propertius. Iam nunc me sacra Dianæ Suscipere, & Veneri ponere uota iuuat.

Prudens, imprudens legum.

Obscurandus est & hic dicendi modus, Prudens, imprudens legum, & in legibus iuris &c.

Cicerō de arte rhet. Imprudentes legis cum exissent, uitulum immolauerunt.

Idem de amicitia. Quia prudens esse in iure ciuili putabatur.

Habere quæstui, habere honori, habere prædæ, habere uoluptati.

HAbere quæstui, habere honori, habere prædæ, habere uoluptati, modi dicendi elegantissimi, non solum intermissi, uerum etiam ueluti de industria omissi.

Cic. de offi. Habere enim quæstui temp. non modo turpe est, sed sceleratum etiam & nefarium.

Sallu. in lugur. Sed incedunt per ora uestra magnifice sacerdotia & consulatus, pars triumphos suos ostētantes, perinde quasi ea honori, non prædæ habeant.

Idem in eodem. Et alia, quæ cæteri miseras uocant, uoluptati habuisset.

Certum habere, pro certo habere.

Certum habere, pro certo habere: Certum scire, certo scire: modi sunt loquendi candidissimi.

Cic. ad Atti. Neq; id ipsum tamen certum habeo.

Idem ad eundem. Quod queris q̄diu hic, paucos dies, sed certum non habeo.

Idem Bruto. Neq; nuntiabatur quicq; quod pro certo haberemus.

Certum scire, certo scire.

Cic. Bruto. Cum certum sciero, scribam ad te.

Idem eidem. Nostræ res meliore loco uidebantur, scripta enim ad te certo scio quæ gesta sint.

Ad rem pertinet, Ad rem facit.

Hoc ad rem pertinet, nō pertinet. Hoc ad rem facit, nō facit, quod est, nō conuenit. modus est idem dicendi, quo iam parum aliqui utuntur, sed pro eo inscite dicunt, Hoc ad propositum facit, uel pertinet: aut ad propositū non facit, uel non pertinet.

Cic. in ep̄la. Et si quid ad rem pertinet, etiam locupletē.

Ouid. in ep̄la: Ad talē formā non facit iste locus.

Idem. Non facit ad citharas barbiton ulla meas.

Iulianus de uerbor̄ obligationibus, lege Eum qui nec ad rem pertinet.

Papinianus de conditionibus, lege Pater: Nec ad rem pertinet, si portionem filiorū siue substitutionis quæsisset.

Summum, Minimum.

Summum, Minimum: modo hoc loquendi significatur,

quod illiterati dicunt, ad maius, ad minus.

Cic. Attico. Scias igitur fortasse cras, summum perendie. Varro de re rustica, Ita sunt omnium partes, minimum octogintauna.

Ibidem, Harum genera minimum in binas species diuidi possunt.

Titus Luinius de bello Macedonico, Cum tribus summum militibus.

Maxime omnium, Minime omnium.

Quod inscite dicunt, plus quam oēs, minus quam oēs, Maxime omnium, minime omnium, antiqui dicebant.

Cicero in Bruto, Qui maxime omnium nobilium Græcis literis studuit.

Idem de orato. Quod quidem tu minime omnium ignoras. Hoc me mouet.

Dicebant antiqui, Hoc me non mouet, uel hoc me mouet, quando res aliqua non illi cordi erat, uel contra cum maxime urgebat, aut premebat.

Cæsar Ciceroni, Neque illud me mouet, quod non, qui a me dimissi sunt, discessisse se dicant.

Cicero Attico, Vnus Pompeius me mouet beneficio, non autoritate.

Paulus de usu & usufructu, lege Sempronius: Mouet me, quod dies legati huius, siue fidei commissi cesserit.

Verba quædam modo neutra absoluta, modo actiua simplicia.

Obseruauit uerba nonnulla modo neutra absoluta, modo actiua simplicia in scriptis illorum perfectiorū auctorum uersari, quæ non ab re putauit (ut usui lectoribus essent) literis mandare.

Horatius, Comis garrire libellos.

Idem, Huc appelle trecentos inseris ohe.

Idem, Ne mea saeuus iurgares.

Idem, Fidis enim manare poetica mella Te solum.

Idem, Sylvas & uineta crepat mera.

Idem, Si quid Stertinius ueri crepat.

Idem, Et quæ pars quadret aceruum.

Idem, Libenter hoc & omne militabitur bellum.

in tua spem gratiar.

Idem: Præterea ne uos titillet gloria, iure
Iurando obstringam.

Cic. de officiis: Hæc est grauium hominum, atq; magnorum, illa quasi assentatoræ populi multitudinis levitatē & uoluptatē quasi titillantium.

Idem de finibus bonorū & malorum, Si ea uoluptas esset,
quæ quasi titillaret sensus.

Experiens vir.

Experiens vir, Arator expiens, corrupto mō dicendi.
Id est, qd dicunt, Vir expertus, Arator expertus.

Cic. pro Cluen. Aulus Aurius vir fortis, & experiens.

Idem in Ver. Aliquis experiens arator.

Hora. Et decus & pretiū recte petit experiens vir.

Tangere de cælo.

Tangere de cælo, negare nemo audeat certo dicendi modo in latinitatem introductum esse, id enim significat quod peruerse dicunt fulminare.

Cato de re rusti. Si d: cælo uilla tacta siet, de ea re uerba diuina uti fiant procureret.

Verg. De cælo tactas memini prædicere quercus.

Dare promissa.

Dare promissa: Est & hic alias perelegans dicendi modus, distinctus ab eo quem antea notaui, Facere promissa. Nam hoc pro alio spondere, illud per se polliceri significat.

Catul. At non hæc quondā blando promissa dedisti?

Verg. Non hæc Euandro de te promissa parenti
Discedens dederā. In apertum proferre.

In apertum proferre, nil est aliud, quam (ut dicunt) in publicum vulgare. Sed modus antiquus dicendi observandus est.

Cicero in Paradoxis: Hoc tamen opus ut in apertum preferas, nihil postulo.

Horatius. In apertum proferet ætas.

HADRI. CARD. DE SER. LATI. MO-
duis Latin, loquendi Finis,

HADRIANI CAR

DINALIS S. CHRYSOGONI

Ad Ascanium Cardina. sancti Viti
uicccancellarium, Venatio.

Eta surgite, nunquid excitauit
Dudum raucisono Diana cornu?
Actutum properate, iam parata est,
Et secum Ascanius suus paratur.
Venatoribus hac die est eundum.
Qua Salaria prospicit lacunas
Claras sulfure Tiburis superbi.

His dictis iuuenum ruunt manipli
De conclaibus omnibus frequetes.
Hic uenabula, cuspides ahenas,
Aeratas, ualidasq; fert bipennes,
Ille hastilia, ferreas secures,
Cruda spicula Martis uniuersi.
Deducunt aliij canum phalanges.
Latrantes abeunt simul molossi,
Mox indaginis unicæ sagaces.
Tollunt retia rara Muliones.

Procedit Dea prosequente magna
Caterua, chlamydem recincta pictam
Ventilantibus aureis capillis.
Suras purpurei tegunt cothurni,
Aurata ex humero sonat pharetra.
Iungit Ascanius suas cohortes
Solertissimus unus inter omnes.
Sublimes Libycis equis uehuntur.

Aurora interea thorum relinquens,
Quadrigis roseis diem uehebat.
Ventum est ad iuga, deuiosq; saltus,
Conuallis quibus obfideretur ingens.
Præterlabitur hanc, secatq; riuus
Rauco murmure, leibus salebris,
Limo sordidus, hinc & inde ripas,
Multra tectus harundine, & palustri
Iunco, nec procul albicat salictum

HADRIANI

Dextra, qua uidet Herculis popellum,
Clivis sylua latus tenet sinistri,
Floret perpetuo, uiretq; iuxta
Vasta planities feracis agri.

Vt signum Ascanius dedit, repente
Sortiti iuuenes uices laborum,
Seruat quisq; sui locum negoci.
Hi uallant aditus, nemusq; cogunt:
Hi per inuia lusira mussitantes
Vestigare seras docent carellos.
Extendunt alij plagas dolosas.
Disponunt alij feros molossos,
Hic sub ilice, & ille sub uetusta
Quercu sternitur, hunc tegit supinum
Granis iuniperi uirentis umbra.
Densa sub platano & comis opaca,
Quæ de colle leui tumore surgit.
Diua & Ascanius simul recumbunt,
Omnes solliciti uidere, quænam
Ex tanto ueniat labore præda.

Ecce protinus horridus, feroxq;
Aper spumeus ore, dente frendens,
Voluens trux oculos modo huc, mō illuc,
Dorso horrentibus, hispidisq; setis,
Callosa cute caute duriore,
Excitus canibus per antra fertur
Præceps, uulnificis utrinq; rostris,
Stipatus grege mordicus petentum
Aures & latus omne lancingantum.
Accurrit Dea, nec globus finebat
Quicquam præter apri uidere rictum,
Depromsit pharetra illico sagittam,
Lunauitq; genu potenter arcum,
Et iacit. Volat illa qua uideri
Rictus uix poterat, secansq; hiatus
Per præcordia labitur. Quis unquam
Vati crederet? ultimos recessus
Caudæ transabijt, solumq; fixit.

V E N A T I O

Procumbit quadrupes humi uolutus,
Tendens ilia, calcibusq; frustra
Alternis uacuas lacestrit auras.
Flumē sanguinis undat ex barathro
Vasti gutturis hispidaq; cauda.

Dum spectant stupidi feræq; magnos
Artus, grādia & aspera extimescunt
Ossa & ingluuiem capacis alui,
Vmbrosi nemoris fugatus antro
Ceruus, cassibus expeditus ingens
Celsis cornibus arduus ruebat.
Septus puluerea canum cōrona
Saltu transilit unico paludem,
Ripaq; ulteriore adhuc ueretur
Vertens arboream subinde frontem,
Dum certant properi canes natare,
Summis naribus & reflant hiantes,
Volans Ascanius leui uero do
Precatus Triuiae perenne numen,
Inuadit iaculo, diuq; librans
Iecit eminus, hæsit impeditum
Ferrum cornibus, ac sola reflexa
Nequicq; ante oculos pepedit hasta.
Fremens Ascanius rapit rotatq;
Ensem fulmineum, absciditq; ab armis
Cum ceruice caput, micat per herbam
Hic corpus, caput hic, rubet crux
Interfusa palus, ruunt repente
Venantes querula procacitate,
Strataq; obstupere mole cerui.
Ridens Delia, quid stupetis inquit?
Noster Ascanius minora nescit.
Clamor interea tumultuantum
Circum retia uertit ora turbæ
Captam terribilem histricem fremebant,
Quæ rostræ, atq; pedes plagiis ligata
Spinis missilibus canes, uirosq;
Arcebat procul, & fugabat omnes.

V E N A T I O

Venator sibi quisq; consulebat.
Multi sub clypeo arborum latebat,
Multos obitice texerat crepido.
Post carecta canes inane latrant.
Densant spicula mutua, & uicissim
Bellatum furit incruentus ardor.
Nam spinæ nequeunt ferire testos,
Et testi nequeunt feram ferire,
Tanta duritie cutis rigebat.
Crebris missilibus perita, nullis
Interpuncta notis. Erat Sicamber
Forte in tam celebri sodalitate,
Audax prælia tanta qui cieret,
Libs cognomine, machine repertor
Mirandæ, horrificæ, minacis, atræ:
Qualem nec Steropes, nec ipse fertur
Parte Lemnius inferis cauernis
Informasse Ioui, nec ulla in orbe
Per tot secula cogitauit ætas.
Nam truncum teretem, æneum, cauumq;
Nitro, sulfure, puluere & saligni
Carbonis repletusq; ad umbilicum.
Includitq; pilam ex linquente plumbo
Superne, tenue oppido foramen
Spirat, hinc iacit igneam fauillam.
Histrix continuo forata fumat.
Non sic fulminis impetus trisulci,
Nec falarica sic rotata fertur
Sed nec sic Scythico sagitta neruo,
Nec fundis Balearibus lapillus.

Mox tanto intonuit fragore cælum,
Et tanto ingemuit tremore tellus,
Ut quicquid caueis latebat usquam,
Ferarum omne genus, feri leones,
Auriti lepores, lupi uoraces,
Et damae timidi, uolatilesq;
Cerui, & capreoli leues fugacesq;
Apri setigeri, dolisq; vulpes

HADRIANI

Insignes ruerent metu per agros.
Vasta ut planicie nihil uideres
Vsquam præterea, latent sub illis
Arbusta omnia, & omnis herba prorsus.
Canes interea modo has, modo illas
Passim cædere, nec locus cadenti est.
Denso in agmine stant, feruntq; morsus
Immotæ, superambulant molossi
Strage incredibili usq; saeuientes.

Sæuitum nimis est, Diana clamat,
Quo tandem ruitis? redite in orbem
Palantes, neq; enim expedit ferarum
Omne funditus interire nomen,
Sat nostro Ascanio datum, nec ultra
Modestissimus omnium rogaret.

Cornu personat aureo, reducens
Triumphalia castra, mox recensent
Plenum sanguinis agmen interemptum.
Nec tot millia computare possunt.
Implent esceda, conuehüt quadrigis.
Pars gestant humeris, soloue raptant,
Hi sub ponderibus gemunt inquis,
Feruet Mulio, corbuloq; feruet.

Rus est non procul hinc penes facellum
Deserta Cereris loco remoto,
Huc armenta, greges, canum labores,
Et uastas nemorum ferunt ruinas.
Hanc cuncti properant tenere metam,
Hac tandem reduces simul quiescūt.
Ruri subditus hortulus uirebat,
Qualis Corycium senem bearet,
Et qualis Hesperides uelint sorores.
Hic inter uiolas thymum, ligustræ,
Narcissos, Hyacinthinosq; flores,
Fons scatens uitreis aquis susurrat.
Hunc pomaria tam beata cingunt,
Ver ut perpetuum colant, & usq;
Argutis auibus canora uercent.

HADRIANI

Regis Alcinoi fuisse credas.
Patens area propter ima fontis
Labra tenditur, hanc regunt corymbis
Pallentes hederae, & rosas achanti
Flexo uimine textiles obumbrant,
Lente lilja subligant genistae.

Sub his floribus apparata mensa est,
Instratusq; thorus tapete picto,
Et Semyramia manu figuris
Distincto uarijs, super tapetum
Albet mappula delicatioris
Villi, Barbaricis notata punctis.

De mensis abacus nitens acernis
Pandit uascula Mentoris uetus ta,
Priscoq; toremata aulicorum.

Aerate, & facie parcs ministri,
Nymphas, Triuiæ chorum æmulantes,
Expectant thalamo beatiore
Diuam, & Ascanium labore fessos,
Pars sacris adolet foci penates.
Et iam sol medium secabat axem
Flammis omnipotētibus coruscans:
Tādem numine prōdeunt secundo.
Felici omne, quicquid est ferarum
Magno Pontifici dicant Iulio.

Crines subtilibus rosis coronant
Vnguentis Megalensibus madentes,
Cultodit soleas puer relictae.
Sponda se medium locat Diana
Gemmis splendidulis decora uirgo,
Post multo Ascanius coruscus ostro,
Flexo poplite cernuus minister
Dat summis digitis aquas odoras.
Mox mantilia Nympha subministrat.

Apponunt alij nouas figuras
Exstructæ Cereris, Dryas catillum
Fragrantem Ambrosia gerit Dianæ.
Post hanc siderei ferunt ephebi

V E N A T I O.

Lances ordine Phasiana prima est,
Stat Iunonis avis superba cauda,
Phoenicopterus eminente lingua,
Et crista Melcagrides rubenti,
Et pluma niuei patent olores.
Hinc albi iecur anseris tumebat,
Hinc capo Cybeli deae dicatus,
Perdices strue maxima ferebant,
Et pulpæ melioris Attagene.
At sturnos inopes, grues, palumbes,
Cunctas cortis aues cocis relinquunt,
Subiectant alijs salariorum
Quicquid ars potuit nouare lauti.
At sarcimina dant uetustiora,
Turget lactea suminis papilla,
Campano petasone gloriantur,
Vestino quoq; caseo intumescunt.
Non Lucanica, non tomacla desunt,
Fracto uentre suis solo ex phalisco.
Non deest oxygarum, offulæ, minutæ,
Liba adorea, candidæq; pultes,
Conchis, glandia, spondyli, botelli.
Nec mustacea lixulæ Sabinæ,
Cerebella auium, salax'q; bulbus,
Nec iecuscula iuisculis odora.
Nec desunt patinæ omnium nepotum,
Exquiruntur & omnibus popinis
Pulmentaria uesca, quæ palatum
Irritare saporibus putentur.
Vincunt fercula cogitationem,
Nec stylus meus explicet, nec usquam
Maiore in pretio fuit culina.
Nusquam prandia sumptuosiora.
Triumphalia erant minora multo,
Nemo Pontificum dapes reponat,
Aut cœnis salaribus laborebat.
Ponunt mox alijs maris rapinas,
Mullos Adriaci salis colonos,

V E N A T I O

Murenas Siculis aquis natantes.
Latum amplissima fert patella rhombum,
Baiana ostrea, murices, lupos'q;
Auratas, acipenseris, scaros'q;;
Structoris manus erudita raptim
Cultello dirimit, secat'q; paruo.

Dum cœnar, citharis comatulorum
Et cantu uario, nouoq; plausu
Valles undiq; concavæ resultant.

Et iam prima epulas quies tenebat,
Cum cellarius eligit ministros,
Bacchi munera læta qui propinent.
Hæc est amphora nectaris beati,
Qua Latonia sola proluatur.
Trullam hanc Ascanio dedére Galli
Spumantem bromio Parhisiorum.
Misce his tu cyathis Dryas falernum,
Tu cape has pateras puer Caleni,
Inger tu hos calices Optimiani.
Vos Setina date his scyphis uetus,ta,
At uos Cecuba fundite hoc triente,
Momentum dedit hæc heri lagenam.
At surrentum hodie cadum hunc picatum.
Cupa hac conditur Adrianus humor.
Priuernatia congio hoc Sagunti,
Chium hoc urceolo sapit rotundo.
Bio hæc seriola optimo redundat.
Plena hæc aurea defruto metreta est,
Mulsum hæc crinea dulcius recondit.

Tum bellaria largiora ponunt
Mensi delicias désim secunde,
Electissima poma porriguntur.
Inter quæ melimella principatum
Malorum facile omnium obtinebant.
Polt petitia parua, manliana,
Tum spadonia, Græcula, Appiana
Lanata, orbicularia Séptiana.
Dant pannucia ferica & gemella.

HADRIANI

Ad hæc crustumq; pīris abundant,
Succi plena tument Falerna cista,
Et longo pede Dolobelliana,
Pompeiana placent fauore magni,
Et testacea de colorē testæ.
Dant uoconia laurea, & uolema
Ampullacea prominentē collo.
Nardina & decumana grandiora.
Hæc tum nomina repperit uetusfas,
Nunc seclum insipiens nouis ineptit.
Adduntur cariotides mariscis,
Et Cydonia coctanis recincta.
Et tuber Libycis madens pruinis,
Nux amygdala, pinea, atq; iuglans,
Laxant castaneæ suos echinos,
Picenas quoq; porrigunt oliuas.
Ollares etiam dabantur uuæ.
Ponunt frigore gratiora rapa.
Plura his & meliora, quæ silenter
Redundantibus ingetit canistris
Miris munditijs secunda mensa.
Exempta procul esuritione,
Et mensis procul omnibus remotis,
Sic est post epulum locuta virgo,
Ascani ducis optimi propago,
Ingens purpurei decus senatus,
Vides ut iaceant in orbe cuncta,
Quæ mortalibus esse iam solebant
Vitæ præsidium laboriosæ,
Et quibus tenebris operta uirtus
Passim calcib; improbis teratur.
Quid primum querar; ordiār ue primum?
Cum supersticio deos putaret,
Id quod quenq; sius mouebat ardor,
Mundus artibus optimis scarebat,
Postq; de Solymis deus perustis
Verae religionis imperator,
Nostra numina uana dissipauit,

HADRIANI

Et totum pedibus subegit orbem,
Apportans pereuntibus salutem,
Ius, fas, ueridicas tulitq; leges,
Et mores docuit bonos, suoq;
Culpas sanguine omnium expiauit,
Ut clausum ad superos iter pateret,
Fit mutatio numinum repente.
Certatim properant, uolantq; cuncti,
Et cultus audi nouos adorant.
Fassi unum coluere. Sed quod ille
Ferre omnes uoluit, tulere pauci.
Nec omnes captiunt, quod omnibus dat.
Ut peruersa hominū malignaq; est mens,
Versa in segnitiem fides, & omnis
In quæstum pietas. Simul secuta
Miris illeccbris placens uoluptas.
Nunquam deliciæ supiniores,
Nunquam auaritiæ altior charybdis,
Quando ita ambitio negotiata est?
Quando nequius, inquinatus ue
Peccatum! Pater Ilias malorum
Grandis, fons scelerum scaturientum,
Vel gentes penitissimas reuicit.
Quæ uero sine nomine ir. sole scunt,
Eacchanturq; magis monete nullo.
Tu uero genus inclytum senator
Flamen æthereæ dialis aulæ,
Quo respublica rota gloriatur,
Cuius cardine sustinetur orbis,
Ne mentis propriæ inquilinus erres,
Ab omni popularitate debes
Diuinos animi auocare motus.
Nec plebecula quid misella latret,
Sed q; sit irragilis, caduca, fluxa,
Ex q; lubrica uita cogitare,
Causas discere & astimare rerum,
Quidnam gigneris, unde, quo feraris,
Spem longam reseces, uides in orbe

V E N A T I O

Nihil perpetuo tenore verti.
Si fortuna facit pecuniosum,
Nil remordeat esse liberaliem.
Scis quantum deceat potentiores,
Ut comi domus hospitalitate
Januis biparentibus latiscat.
Laus non ultima, displicere nulli,
Præstare ingenuum facillimumque,
Verbis parcere cõtumeliosis
Seruorum meminisse qui fideles
Aduersis fuerint, malisque rebus.
Nouit Ascanius, quid ipsa dicam.
Nec casus memorabimus peractos.
Quis fratrem sine quaestibus reuelat?
Ducem Insubria quem tremebat audax?
Quis siccis poterit nepotem ocellis
Regem Parthenopeium referret?
Aerumnas tibi quis peculiares
Monendo renouet? Satis superque
Deplorauimus ista, dum ruebant,
Et nunc sis quibus erutus ruinis,
Et qui sis modo redditus memento.
Nec tam perdita, quam reperta cures,
Perfer qualiacunque, non pigebit
Tot pericula ferre, tot tulisse.
Possem pluribus admonere, & ultra
Quæ ptenæ maneant malos docere:
Et quæ præmia debeantur illis,
Qui non corporeo oblii sepulchro
Perstringunt animi igneum vigorem,
Nec terræ infodiant datum talentum,
Ne tibi ista domi elegantiora
Nascerentur, & unicus deorum,
Vestrīs uatibus omnia explicasset.

Ad hæc Ascanius referet, Diana
Sylvarum & nemorum patrona virgo,
Seu Proserpina noctibus relucens,
Seu Lucina, Hecate, uel alma Juno,

ITER IVLII PONT.

Dictynna, aut Triuia expertis uocari.
Te quæcunq; meum leuas laborem,
Semper pectore conditam tenebo.

Vesper interea exiens olympos,
Nocturnis comitantibus tenebris,
Mergensq; oceano caput ruerat.
Iamq; in fauicibus atrij ministri
Pæana ad litui sonum canentes,
Expectant in equis heros ituros.

Lucum Delia fertur in propinquum,
Densæ Oreades hinc & hinc sequuntur.
Stipant Ascanium suæ cohortes,
Ardentes animis redire in urbem,

FINIS.

ITER IVLII .II. PON-

TIFICIS RO. PER HADRIANVM

Cardinalem S. Chrysogoni.

Augusti memoranda dies uigesimasexta,
Pontificem magna Roma dimisit Iulom,
Penè omni patrum & procerū comitante senatu,
Formello pius excepit Iordanus, & uxor
Moribus, ingenio, formaq; & nomine felix.
Postera lux Nepete antiquum, tum proxima Veios
Ostendit, mox per Cimini montemq; lacumq;
Tendimus insignem per balnea multa Viterbum.
Discordes bonus hic ciues pacauit Iulus.
Præbuit hinc celebet mons dulcia uita Faliscus,
Detinuitq; diem. Venerem post uidimus urbem
Excelsæ rupi impositam sine mœnibus ullis.
Hic templum genitrici ingens, cui sculpta uetus
Marmore stat facies, spirantq; in marmore uultus.
Carniola procul pons hinc sex milia distans,
Cyanea transmittit aquas, sparsasq; paludes
Per sata, per sylvas, ah quantum absumitur agri,
Plebis ad indomitæ castrum peruenimus, inde
Impositæ apparent Perusini collibus arces,

P E R H A D R I A N V M

Castellona lacus Trasymenus matnia cingit:
Hunc ratibus læti transauimus, Insula lætos
Accipit hospitio, Pasianum allabimur, unde
Prospicimus campos Romanis ossibus albos.
Seruat adhuc nomen locus: & de sanguine fuso.
Sanguineos campos Perusini nomine dicunt.
Hic ubi commisso fallax certamine Pœnus
Flamineumq; ducem, Mauortiaq; arma subegit:
Per colles, ripamq; lacus Corclama subimus
Mænia, olyuferis tumulis lætissima rura:
Vicina placuit patribus recubare sub ulmo.
Hic simul occurrunt equitum, peditumq; caterusæ
Urbinate duce illo nec melior fuit alter,
Nec pietate prior, sed nec præstantior armis:
Tot dotes iuueni inuidit lapidosa podagra.
His circumsepti legionibus, ordine longo
Ingredimur Perusinam urbem, ciuilibus actam
Eversamq; odij, hanc tu pater optime Iuli
In placida tandem compostam pace relinquis.
Non procul oppidulum est, Fractam cognomine dicunt,
Annis obit muros cæno, & graueolentibus undis.
Huc ubi delati montes Eugubia tecta,
Hærentemq; iugis urbem superauimus, inde
Perpetuos colles Catiani uillula findit:
Villula munifico non aspernanda popello.
Hos præteruectis tumulos plebeula callem
Quæ colit angustum, Cali cognomine dicunt:
Occurrit facie obducta, nam tabida fertur
Infectisse lues, celeri pede fugimus omnes.
Hinc ad aquas Lania perrexitimus, unde Metaurus
Confusus Gauno Foruli spectacula præbet.
Est opera preium uersu describere mitum
Naturæ Iudentis opus: stant uertice ad auras
Hinc atq; hinc montes prærupti, flumine subres
Secretis labente uirs, ut fumus ab imis
Surgat aquis, lateq; fluant aspergine cautes.
Rupis ad extreum leua uenientis ab urbe
Porrigitur molis dorsum, qua semita nulla,

I T E R I V L I I P O N T.

Nulli aditus quondam, nec erat uia peruia cuiquam.
Cæsar inaccessam patet fecit Titus, & illam
Quantum acie possunt oculi seruare cauauit,
Inscripsitq; fores, & adhuc uestigia utruncq;
Limen habet, scabro & fragili uix cognita topo,
Sunt soliti hac camera multi latitare latrones,
Exceptosq; uiatores demergere in amnem.
Repsimus e crypta, atq; angusta fauce uiritim
In campos Vbalde tuos, hinc imus in urbem,
Vrbinum dixerat patres tua regia tecta.
Ardua qua^t saxo colitur macerata uetus.
Hinc petitur, uicoq; breui succedimus, inde
Scandimus excelsas nymbosa cacumina pennas
Diue Marine tuas, tumidi hic subsidere montes
Incipiunt, superoq; mari consternere littus
Planitem ingentem terris, opibusq; superbam,
Gallia qua fluvio Rubicone comata patescit.
Italia hic finis quondam, nunc omnia miscet
Effera barbaries, antiquaq; nomina uertit.
Sauignana uocant pinguissima rura coloni.
Huc madidi multoq; luto, fessi^q uenimus.
Progressi meliore uia, cælo grauiore
Cælænam intramus, culices auertere somnos
Omnibus, & uarijs vultus maculare figuris,
Pompili, Liuiq; forum diuertere cogunt:
Terra ferax, populusq; ferox, ac cæde frequenti
Terribilis, semperq; furens ciuilibus armis.
Ut ter quinq; dies abierunt, Liuia tecta
Linquimus, atq; iterum montes iubet ire per altos
Julius, & castri ad leuam iuga uisere Cari.
Imus præcipites per mille pericula rerum,
Turrigerasq; arces, rupes, & inhospita saxa.
Appenninicæ accurrunt, uisoq; senatu,
Reprantes genibus per humum noua nuimina adorant.
Mudiana iacet uasto depresso barathro
Accola torrenti, truncis, salebrisq; fragoso:
Hanc terram pedibus celso de monte ruentes
Prendimus, & placido curamus corpora somno.

P E R H A D R I A N V M

Postera lux alios scopulos, cæloq; propinquas
Nubigenasq; Alpes aperit, Marradia uulgas
Saxa uocat, summum excipiunt magalia lulum.
Inde Palatiolum statio opportuna labori,
Hospitio lassos refouet, tum fluminis arcta
Prouehimur ripa tenui discrimine euntes.
Est locus extremis in montibus asper Hetruscis,
Hunc dictum perhibent à tussi Tussinianum.
Huc quoq; delati montes deuouimus omnes,
Orta dies latos campos, & amœna uireta,
Corneliq; forū, feliciaq; arua reducit.
Hic meus ortus habet sedes Papiensis auitas
Nobilis, & clarum genus alto à sanguine dicit.
Constitit hic pastor, dum prospicit omnia Iulus:
Et belli pacisq; simul dum pondera librat,
Consilioq; patrum rerum moderatur habens,
Appulit interea Gallorum exercitus ingens,
Conseruitq; manum, & muros circumstetit armis
Felsina docta tuos, uolat impiger actus ab urbe
Nuntius, & Serram exactam pulsumq; tyrannum,
Excussumq; iugum patriæ ceruicibus affert,
Pontificem implorat fessis succurrere rebus.
Hoc oratores certatim ex urbe frequentes
Exposcunt, patrięq; patrem properare precantur.
Thura adoler Iulus templis, sacrisq; peractis
Tendit iter, gressum celerans, urbiq; propinquat.
Vrbs antiqua ingens Hetruscis regia quondam
Felsina, tum Boi sato irruptentibus impar
Accepisse nouum fertur Boonia nomen.
Verum ubi sunt Boi Romano milite pulsi,
Barbariem excusit, cœpit Bononia dici,
Subditur ad Boream radicibus Appenniq;
Planicie acclivi, procumbens solis ad ortus,
Inter aquas Sapinæ, & Rheni, quarum utraq; in urbem
Ducta uehit, reuehitq; rates, pistrinaq; uersat,
Aemiliae decus, & belli pacisq; patrona,
Dives opum uariarum, & nullius indiga cultus,
Musarum domus, atq; omnis nutricula iuris,

ITER IVLII PONT.

Iamq; dies aderat, mediumq; uelabat ad axem
 Omnia conspiciens Phœbeæ lampadis astrum:
 Obsidere patres maioris limina portæ,
 Qua modo Felsinea pastor requieuerat æde:
 Porticibusq; amplis expectant numen luli.
 Tandem de thalamo sella sublimis eburna,
 Gestatusq; hominum scapulis, longo agmine prodit
 Cui trabea ex auro, gemmis ostroq; coruscat,
 Tempora conchili fulgent redimita tiara:
 Progreditur procerum legio tua Felsina proles:
 Aeratæq; ruunt acies, clypeataq; circum
 Agmina funduntur, placidos dat Curia gressus
 Aequati spatiis omnes, & uestibus omnes:
 Purpureisq; patres recti capita alta galeris:
 Obuia quæq; oculis præstringunt numinis instar:
 Visendi studio effusi iuuenesq; senesq;.
 Et matres pueriç; simul recta omnia complent:
 Culminibusq; astant, portisq; & turribus hærent.
 Ut uero ad diu uenit penetralia Petri
 Julius, aspersitq; patres in limine primo
 Rore leui, geminis manibus ueneratus ad aras
 Effigies sacras, Grates quas possumus inquit
 Accipe Christe deus: nam quæ sat digna queamus
 Munera: quas laudes humana uoce referre?
 Tu nos incolumes per tot discrimina uectos
 Vrbe hac Felsinea sine cæde, & sanguine donas.
 Da pater omnipotens, rerumq; æterna potestas
 Sic superos penetrare aditus, uerosq; triumphos,
 Terreno inuolucro exutos, uitijsq; subactis.
 Hæc ubi supplicibus uotis orauit Iulus,
 Quisq; domum properat, factoq; hic sine quiescit.

INDEX LIBRI.

A bdio.	53. Ab ineunte ætate	106
Abesse	64. Ab initio. A principio.	66.
Abesse bidui.	63. Ablegare.	47.
Abhinc. qñq; ablatiuo, qñq; accusatiuo iungitur.	Abſit uerbo inuidia.	63.
	45. Abſq;	112.

Abstinere manus & cōtinere	134	Aequi boni q̄ facio	111
Accedere	60	Aes alienum	122
Acceptum referre, ex p̄sum re ferre.	110	Aestimare litem	110
Acceptus male	20	Aestimare capit̄s	111
Accipe eodē exēplo literas	43	Aetatem uiuere	107
Accipere hospitio	60	Affecta ætas	106
Accipere uulnus	ibi.	Affectus	54
Accipere plagā	46	Afferre pedem	117
Accipere cladem	47	Afferre manus	133
Accipere beneficium	48	Afferre dentes	153
Accipere iniuriam	49	Agere ad pr̄scriptum	68
Accipere conditionem	49	Agere ætatem	107
Accipere detrimentum	ibidem	Agere iniuriarum	68
Accipere dolorem	ibidem	Aggredior	58
Acqescere 56	Acta ætas	Alienus	67
Acutum 67	Adeō	Alio cum particula, ac	26
Adesse 57	Adire	Aliud ac ibid. Alius	25
Ad dicim	168	Itē de alio, cū particula atq; con-	
Ad exemplum	138	junctō	26
Ad extremum	67	Alius atque	ibi.
Adhærescere	58	Aliusmodi atq;	27
Adiūcere oculum	58	Allegare	48
Adiungere & accedere	65	Alio uersum	286
Ad manum esse est aliquid	59	Aliquo uersum	ibid.
Admouere manus	181	Aliter particula, cum ac, atq; ut,	
Ad pedes desilire	186	coniuncta	29
Ad rem facit	228	Alter	35
Adrepo 60 Adscribere	292	Alterum tantum	37
Adsuim 57 Ad tempus	69	Alter & uigesimalis	38
Ad uerbum, ad unum	265	Alter quisquam	196
Aduersatia	64	Amo	56
Aduersus animi sententiā	55	Amo ut cum maxime	80
Adulta ætas 106 Ades	105	Amabo 52 Amplius	49
Aedificare nauem	ibidem	Amplius particula, coniuncta	
Aeditimū, an ædituum sit dicendum	101	nominatio, accusatio & ab-	
	14, 15	latiuo	41-46
Aequæ, & pinde, particula cōiuncta cum de, atq; ut, quā	Ampliter atq; hilare accept̄.	48	
Aequæ absolute	Animaduertere	68	
	32 Animi causa	68	
	33 Animo pr̄senti	68	

A pplico	60	Certus	81	Certū scire	292
Anteuertere	218	Certū habere.	ibid.	Cohors	83
A ppositus apposite	58	Cōmodū	79	Cōmode cadere	69
A primo 67	146	Comparatiuus	cū	particula ac,	
A principio	ibid.	&atq; coniunctus			28
A proprio uerborum significa-		Condicere			18
to non recedendum	19	Cōfectus	ātate		106
A puleium curiosi legunt	11	Conferre manus			183
A qua mihi hæret	182	Cōferre pedes	137	Cōfertū	98
A rbitratu meo	64	Cōfertissimum			99
A rteria	61	Confertim		ibid.	
A spicio 60	54	Cōfestim	& statim	pticula cū at-	
A spergim	79	q;	quā	ut coniuncta	32
A ssignare	49	Confirmare			83
A stringo & relaxo	189	Cōscendere	76	Cōsentio	50
A sumo	260	Cōsequor	72	Confidere	246
A t 62	ibid.	Contendo	& remitto		288
A t at	121	Contra particula,	cū ac, atq;, quā		
A tq; geminata & tripli.	50	coniuncta			31
A ttrectare 68	66	Continere manus			184
A ttentare 269	69	Contraho	& dilato		289
B Arbarum	71	Conturbare			78
B elle habere	70	Conuiuium	tempestiuum		267
B ene audire	ibi.	Cornelius	Cethagus		5
B ene cadere	ibi,	Corrūpere	77	Crepare	83
B ene mane 71	Bene multi	ibi,	Cum		73
B oni cōsulere 71	Bona pars	ibid.	Cur	244	Curæ esse
B ene uertat 69	Bono esse	71	Dare	102	100, 923
C aput	72	auribus			
C apite aperto	71	Dare bibere			98
C apite oboluto	ibidem	Dare uitio,	crimini		90
C apitis diminutio apud iurecon-		Dare legare	288	Dare manus	184
sultos	91	Dare negotiū			100
C adere causa	83	Dare pœnas		ibid.	
C adere bene, male &c.	69	Dare pignori	92	Dare p̄stare	288
C ausa animi, officij &c.	65	Dare promissa			294
C aucor	72	Dare se in pedes			100
C edo aduerbium	82	Dare se in uiā.	ibi.	Dari fieri.	288
C edere uita, cedere patria	82	De p̄positio	84	Declamo	14
C æsar Latī fuit	78	De die, de nocte,			187
C æli grauitus	81	Deducere	significat comitari si-		

ue domū perducere, quandoq;	Edere iudiciū	ibid.
de ratione aliqua de mere, re-	Edere ignem	116
digere & deinceps	94 Edere munus gladiatoriū	ibid.
Deferre nomen	96 Edere prēlium	ibi.
Degere c̄tatem & uitā	107 Edere pugnā	ibidē
Degitur vita	108 Edere risus 117 Edere sp̄lēm	115
Dcorsum uersum	127 Edere signū	117
Deponentia passiue sumpta	91 Edere scriptū	116
Deprecandi modus	220 Edere stragēm	115
Deincere oculos	93 Edere sonos	116
De meliore nota	101 Edere oracula	ibi.
Describere. 97 De sentētia	104 Edere librūn	ibid.
Desidere	247 Edere scelus	115
Despero & desperor	257 Edē exēplo literas accipe	60
Dicere legē 90 Dicere causā	88 E dignitate. 157. Editissimus.	117
Dicere diē 89 Dicere ius.	ibid. Edormire crapulam	108
Dicere sententiam	ibi. Efferre pedem	137
Dicere testimonium	88 Eloquentia omnīū regina cōta-	
Dicer aligs 90 Dicat quis	249 buit	11
Diem extrahere	109 Eloquentiā piturā Cic. pdixit	7
Dij faciant pro utinam	100 Ennius. 4 Eo loci, q̄ loci	149
Dij meliora	ibi. Es. 101 Esse bibere	288
Dilato, coptraho	289 Esse curæ aut uoluptati	102
Diminuere caput	93 Esse malo. 110 Esse bono	ibidē
Differtum	98 Esse numero, ibi. Est quod.	117
Dissimilis cū ac & atq̄	27 Etiam affirmant.	120
Dissimulare	101 Etiānum. 291. Etiā nunc	189
Discedere à conditione à perso-	Etiam tum. 291 Euelli. 111	
na &c.	98 Ex pr̄positio	848
Diutius pticula abltō cōjūcta	45 Exscribere. 97 Exacta	102
Ducere fortē, uitā, spiritū	90 Exacta ætas. 105 Ex animo.	ibi.
Dum particula	91 Exaudio. 114. Excludo t̄cē.	103
E Atenus 238 Ec	113 Excipere. 118 Excepto	110
E quid & ecquæ	113 Exhalare crapulam	108
Ecce cū tibi constructum	109 Exempli causa	65
Edere 115 Edere annos	116 Execrandi modus	188
Edere cædē ibi. Edere nomē	115 Exigere nomina	203
Edere clamorem	116 Exigere c̄tatē. 168 Eximere	121
Edere exēpla auaritiæ	117 Expēsum ferre	20
Edere fatus	ibi. Experiens iur	294.

E x re tua.	137	E x sententia	104	F acere rem diuinant	ibi	
E xtra	112	E xtra iocum	102	F acere furtum	ibi	
E xtrahere diem, iudicium		109	F acere rem		132	
E x usu		102	F acere uerba		130	
F acere officium		131	F acere uerbum & uerba		129	
Facere in eum, facere secum,			F acere scriptum		127	
facere nobiscū, una facere, ibi.			F acere stipendia .		126	
F acere uersus	132		F acere prælium		126.134	
F acere sumptum	ibid.		F acere testamentum		ibi.	
F acere uitium	ibid.		F acere dolorem		127	
F acere iniuriam	133		F acere it. t. 12. F acere flagitiū		126	
F acere impetum	ibid.		F acere iratū. t. 15. F acere lados		127	
F acere contumeliam	ibid.		F ac esse, fac potuisse, fac uelle &			
F acere modos	134		facite		123	
F acere gratum	ibid.		F acere promissum		129	
F acere sacrificiū & facra	126		F acere fidem		127	
F acere turbas	129		F acere hæredes		135	
F acere potestatem	134		F acere periculum		128	
F acere argentariam	ibid.		F acere delicias		125	
F acere manum	ibid.		F acere æs alienum		126	
F acere uellaturam	ibid.		F acere castra		128	
F acere cædem	ibid.		F acere dānum		125	
F acere uota	135.		F acere naufragium		129	
F acere insidias	ibid.		F acere finem		126	
F acere funus.	ibid.		F acere facinus & scelus		125	
F acere reū	135		F actus ad unguem		135	
F acere mentionem	135		F acinoris & sceleris crimen.		137	
F acere scelus	125		F erre pedem		126	
F acere conuitium	128		F erre ad cælum		124	
F acere iudicatum	135		F erre in oculis		ibi.	
F acere imperata	ibid.		F irmus & infirmus		277	
F acere uindemiam	ibid.		F raus		138	
F acere sementem.	ibid.		F rigi cū bono sæpe positū		125	
F acere iusta.	131.	F acere copiā.	ibi.	F rus, uti		288
F acere medicinam	ibi.			G audere in sinu		140
F acere iudicium	ibidem			G emor. 79. Generatim		
F acere autoritatē	ibid.			G enus 262 Germanus		ibid.
F acere nomen	202.203			G ratulari		141
F acere lucrum				G rauare, aduerbium		ibid.
F acere coniecturam				G rauitas loci & cæli		38

G racia inops uerborū	13	Indies singulos	169
H ABEO dictum	146	Indormire causē	103
Habeo dicere	ibidem	Indicta causa	88
Habere honorem	141	Ineunte uere & astate	107
Habere, quæstui, habere hono- ri &c.	141	Ineunte ætate. 106	106
Haberi e senatum	292	Informare	158
Habere sermonem	243	Inferre pedem	236
Habere iter	142	Inferre manus	183
Haberē fidem	ibidē	Insfirmitas ualeudinis	277
Habere rationem	ibi.	Ingrauescente ætate.	106
Haberi numero	110	In hunc diē, in hac horā, in huc	165
Habitare in oculis	124	annum	165
Hactenus 237 Hoc ætatis	148	Inire epulas 153 Inire gratiā.	158
Hoc me mouet.	293	Inire rationem	152
Homo Romanus, homo Græc⁹, hō adolescēs, hō Italic⁹, hō no- uus, homo consularis &c.	143	Inire consilium	152
Homo nouus	144	In loco	161
Homo ualens	ibid.	In manum conuenire	ibi.
Homo alienigena	ibid.	In manibus, inter manus	179
Honoris causa	65	In manu	180
Hortensius elegans	8	In man⁹ dare & cib⁹.	Initio. 67
I Acere ad pedes	154	In militem, in capita	169
Iam à principio, iam inde usq; à puero, iam à puer, à pueris, usq; à pueris, & à puer: iā inde ab adolescēta, iam inde usq; à pueritia	146. 147	In primā diē, in primā horā	168
Iam nunc iam tum	154	In paucos dies	ibi.
Id ætatis	148	In partē pticula iūcta cū atq;	34
Id temporis, per id tempus	291	In rē esse.	157
Id cum ac arq; coniuncta	148	Instruere	155
Ille alter	147	In manibus est	156
Imperfecta loquēdiætas	147	Inire pugnam & præli	152
Impingere	291	Insanus. 156 Inire urbem	153
Impressio	148	Inire consulatum	ibi.
Importunus	147	Inire conuiuum	ibidem
In apertum proferre	34	Inire interregnum	ibidē
Incidit mihi. 154. In diem	39	Inire numer⁹ interfectore	ibi.
	10	Insolens	170
	149	Integer	160. 168
	150	In tempus	266
	163	Intentare mortē, manus	153
	294	Interdiu 200 Instar	154
	169	Irre agere	253

Ire in sententiam	170.	Mecū facere, secū facere, unā face
Item & ita.	156	re, nobiscum facere. 152
Itē particula cū atq; & ut cōiuncta.	Mea sententia. 105.	
Iterum. 38.	(cta. 28. Medietas. 14 Meis uerbis. 191.	
Iubeo te bene ualere.	160. Meo, tuo, suo, reip. noīe. 186.	
Iubeo te habere bonū aim. ibidē.	Merito te amo. 188	
Iudicium extrahere.	109. Metuo ne non. 196	
Jurare conceptis uerbis.	149. Mihi aqua hæret. ibid.	
Jurare in uerba.	ibidē. Miles paganus. 230	
Iure tuo, iure meo.	154 Minus pticula, ntō & accō, abltō	
Juxta pticula cū ac, atq; mecū te-	Minimum. 292. (iuncta. 45	
cūq; cōiuncta, & qñq; absolute	Minime oīm. 293. Miscere. 98.	
posita.	34 Missum facere. 193.	
L Abes.	177. Mittere subsidio. 103	
Lapide quadrato ędifica.	170. Mittere sanguinem. 189.	
Lapide strūctili, aut cemētio, ul' fructura aut ruderatiōe ędific.	Modice. 193. Modicum. ibid.	
Latinitas y'a Vergilianis	(171. More majorum 194.	
tpib. abolescere incipiebat.	53 Mouet me. 194.	
L atinor. 4. tempora.	3. Multa nocte, de die, de nocte. 187.	
Latinc loqui. 179.	Legare 42 Multo mane. 71. Multo. 174.	
Leua & sinistra.	178. Negatio.	296.
Licet. 173. Licet absolute.	176 Negatio simplicit positasine	
Limen superum.	178. ybo metuo, uereor, timeo. 193.	
Lingua nuncupare.	178 Nec caput, nec pedes habet. 200.	
Liuius Audronico primus latine	Nemo.	194.
scripsit.	4. Nemo quisquam, nemo homo,	
Loci & cæli grauitas.	81. homo quisquam. ibidē.	
Locus Plauti enodatus.	Nemo un', & nemo unus uir. 195.	
Longe.	172. Ne plura, ne lögū faciā, ne m'lūs.	
Loquēdi perfecta ætas.	7. Ne uiuā, ne ualeā. &c. 202. (199.	
M Agnus numerus.	192. Ne ea res sit mihi fraudi,	198.
Male audire. 70.	Neue hoc neue illud.	201.
Male uertat, eodē.	(re. 69 Nihil abest.	268.
Male acceptus.	48. Nihil ad Persium.	199.
Manerē in sententia.	205. Nihil est quod.	117.
Manus offerre.	160 Nihil mihi longius	200
Martianus Capella.	12. Nihil simul inuentū & pfectū. 4.	
Maximus.	209. Noctu. 200. Nomen facere. 202.	
Maxime omnium.	293. Noia facere. 203. Noia exige. ib.	

Nomina simpliciter.	1	234. Perscriptor. ibid. Per tempus 266
Non est quod.	117.	Pertinere. 217. Peruadere. 223
Non habeo quod te accusem.	201.	Petat quis 249
Non idē tibi & mihi	ibid.	P̄fissimus 17
Nō ires. 198.	Nō nemo. 195	Planum facere 216
Noua fugienda. 15	Nullo nego-	Plena manu 184
Numerus uini. 192.	(tio. 198.	Plus particula ablativo, accusati
Número haberι.	110.	uo, nrō iuncta 44.45
Nunc erat	202	Ponere in lucro & in lucris 220
Nunquid Romam uelis, uel nun quid me uis &c.	ibid. 199.	Post hominum memoriam 189
O B. 207. Ob pro contra. 208.	Post homines natos	ibid.
Obire prouincia, obire fun- dos, obire sacra.	207.	Post tempus 266
Obtinere prouincia.	206	Præ præpositio 214
Obtingere prouinciam.	ibidē	Præ manibus 182
Offendere. 208.	Officiū causa. 63	Præterea uerba 215
Operam ludere	205	Præcipito 218
Operæ. eodē. Opes.	209	Præcipitata ætas 106
Opportune cadere.	96.	Præiudicare 215
Optimus maximus. 209.	Os. 205.	Præstare culpā, dolum &c. 211
Paganus.	230.	Præscribo 224
Par ac pariter particula con- iuncta cū ac, atq; ut.	33.	Præsumere 239
Pars pro uirili parte.	221	Præterea 214
Pars pro officio	222	Præter scientiam 104
Participia nomina effecta.	229	Præuertere 218
Parum abest.	268.	Primæ. 211. Primas ferre ibid.
Paruo negotio, nullo negot. 210	229	Primo. 67 Primo quoq; die. 207
Pedib. stipēdia facere.	229	Primo quoq; tēpore ibid.
Pedibus ite, pedib. considere. 228	229	Primitibus labris, uel primori- b⁹ digitis attingere, sumere 227
Peius odissie.	230.	Principio 67
Per fortunas, per fidem.	220.	Pro certo habere 298
Per attatem.	177.	Procumbere ad pedes ad genua.
Perinde quasi	93.	Prodere memorix 226 (154)
Perinde, & æque particula con- iuncta cum ac, atq; ut, quā	31	Pro eo, particula coniuncta cū atq; 34
Periurare	149	Profliteri 233
Per manus. 182. Perpetuare	211	Proutecta ætas 106
Perpetuus. 209. Perscribere.	234	Proutolui ad pedes 34.4
		Propinare 98

Pro se quisq; uterq;	227	Referre in codicem	
Pro tpe. pro re. pro loco.	220	Renuntiare	248.
Pro virili parte.	221.	Referre pedem	136
Proxiime, proprius.	222.	Refercio. 91. Refertum.	99
Proxime particula cum atq; con-	Relaxo. 259	Relaxare aim.	ibid.
iuncta.	32.	Remitto.	288
Proximum & uicinum	116	Relinquere præsidio.	103
Prudēs & imprudens legū.	291	Resecare ad uiuum	250
Punctum, momentum.	231	Residere. 147. Respectus.	249
Q ua causa.	247.	Respondere ad rogatum.	ibid.
Q ua itineris	ibidē	Retulsum	67
Qua de fruto	ibid.	Roget qs, dicat qs, petat qs.	249
Quād. 50. Quamdundum. 240.	S	Aluere.	261.
Q̄ citissime.	248.	Sapientia eloquētiæ fundamē	
Q̄ mox.	240.	Sarta recta. 263.	(tū. 16
Q̄ obrē. 242. Q̄ plurimus. 247	Sarta recta simplicia	265	
Q̄ pridē. 246. Quāti facere. 132	Satin saluā. 263	Scienter.	
Quapropter. 242.	Quare. ibi.	Scribere mea, tua, sua, manu nō	
Quatenus. 237. Quoq; ysum. 186	Scriptura 260	(propria 250	
Quaqua uersum.	ibidē.	Sectari. 263	Secundum. 158
Quæ malum	242.	Secus particula cum ac, atq; q̄ cō	
Quid faceret aliud	236.	Senecta ætas	106
Quid illi fiet. 235 Quid faciā. 235	Sententia desistere.	105	
Quid rerum	231.	Servire auribus	263
Quid est quod.	118	Sexcenti. 154.	Siccus. 254
Quid sis ætas	148.	Si dīs placet. 263	Sidonius. 12
Quid illi factum est.	235	Similiter particula, coniuncta cū	
Quid quod. 241. Quisquā. 247.	ac, atq; ut.	27	
Quisquam gentium.	281.	Similis ac dissimilis particula cō-	
Quius unus, quisquam unus &	iuncta cū atq; & ac.	ibid.	
quisquam omnium.	195.	Singulis annis.	169
Quo loci. 149. Quod te oro. 248	Sorrire prouinciam	206	
Qd̄ sine molestia tua si. t.	239.	Stare per me	255
Quotannis & singulis annis. 169	Statim, & cōfestim cū atq; q̄, ut,		
Quotus. 236. Quotusq; q;.	237. Stylus. 17	(coniuncta. 32.	
Quousq; tandem.	269.	Speciatim. 140 Spēs, gñs.	261.
R atiōnem habere	144.	Spero & speror.	157
Roget quis	90	Stomachari.	234
Recedere à conditione	98	Studeo illam rem.	251
Redire in gratiam.	249	Stultus. 256 Sub	403

Sub tempus.	Sub manu.	181	Venire auxilio	103
Subscribere causæ		252	Vertere uitio.	90
Subscribere causam.		253	Verbi gratia.	65
Subscriptores.	253, 254		Verbi causa	ibid.
Subsidere.		247	Vicarius.	285
Summum, minimum.		292	Vicinum & proximū	216
Sumo. 259	Suo tpe.	267	Villa rufis, terra rufis	281
Suppetere. 255.	Supersedere. 256		Viuitur uita.	108
Supra caput.		255.	Viuere uitam	197
Sursum ysum.		287.	Viuere ætatem	ibi.
T Abescere 268	Tandem	169	Vir experies & exper.	194
Tantis per dum.		ibi.	Vnus aliquis.	192
Tangere de cælo		294	Vno tempore	166
Tantum abest.		268	Voluptati esse.	202
Tempestas idonea.		ibi.	Vſitatis tutius utimur	15
Tempestuum conuiulum.		267	Vſpiam	287
Tempus.		269	Vſq; ad	285
Tempore excludo.		123	Vſq; à, uſq; ab.	ibidem
Tendere iter		271	Vſq; à pueris	145
Tendere manus		181	Vſq; eo.	284
Tentare attentare		269	Vſq; iſtinc.	ibid.
Terra rufis.		281	Vſq; dum	281, 283
Tertia filia.		95	Vſu uenire.	275
Tollere manus & oculos.		271	Vti frui	288
Tollere pedes.		270	Vtroq; uersum.	287
Tollere manus	184, 271		Vt ne.	278
Transuersum unguem		270	Vt 271 pertotam pag. nam.	
Tribuo		50	Verba quædam modo neutra ab-	
V Acius à culpa.		284	soluta, mō actiua simplicia.	29
Valetudo infirma.		277		
Vbi terrarum		281	FINIS.	
Vbi sis gentium.				
Vbiis gentium.		eodem.		
Vena. 61. Vc. 275			eadē. Apud S. Coloniam, impensis ho-	
Venire h̄ereditatem			Vel. 280 neliſſimi uiri Codefridi Hittor.	
Venire in mente illius trpis.			285 pīj ciuis Agrippinensis quarto	
			279 idus Martias.	

LEGATORIA DI LIBRI
R. CICCIORICCIO
Borgo Vittorio, 26
ROMA

